

Samen Leren

Aandacht voor pedagogisch doelen binnen het hulpverleningstraject

| *Manouk de Hoog in samenwerking met Bureau Frontlijn*

Titel

Samen Leren, aandacht voor pedagogische doelen binnen het hulpverleningstraject.

Auteur

Manouk de Hoog
0863231

Achtergrond

Afstudeeronderzoek voor de Hogeschool Rotterdam,
Instituut Sociale Opleiding, Pedagogiek.

Opdrachtgever

Bureau Frontlijn Wijkteam Gemeente Rotterdam

Docentbegeleider

Gusta Bouwman

Tweede beoordelaar

Irene Prins

Begeleiding vanuit opdrachtgever

Gemma Sleeking

Datum

8 juni 2015

1. Voorwoord

Dit onderzoeksverslag is geschreven in het kader van mijn afstuderen van de opleiding Pedagogiek aan de Hogeschool in Rotterdam. Er is onderzoek gedaan naar de inzet en de toepasbaarheid van de methode 'Samen Leren' van Bureau Frontlijn – Wijkteam Gemeente Rotterdam. De focus in dit onderzoek ligt op de coaches en hoe zij ervoor kunnen zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt. Van januari 2015 tot en met juni 2015 ben ik bezig geweest met het onderzoek en het schrijven van dit onderzoeksverslag.

Na een intensieve periode van zes maanden is het zover. Middels het schrijven van dit dankwoord leg ik de laatste hand aan mijn scriptie. In de afgelopen maanden heb ik veel geleerd op het gebied van onderzoek doen. Het schrijven van het onderzoeksplan, het voeren en het verwerken van de interviews en het maken van het beroepsproduct waren een flinke taak. Graag zou ik stil willen staan bij de mensen die mij in de afgelopen maanden gesteund en geholpen hebben.

Graag zou ik mijn collega's van team Hillesluis willen bedanken voor de steun en gastvrijheid. Ondanks ik geen taken en werkzaamheden had binnen jullie team, werd er toch veel interesse getoond naar het onderzoek. In het bijzonder bedank ik Gemma Sleeking voor de fijne begeleiding, de ruimte om te werken en het meedenken gedurende het onderzoek.

Daarnaast wil ik graag alle studenten en werkbegeleiders van team Hillesluis, Afrikaanderwijk, Feijenoord en Bloemhof bedanken voor jullie tijd gedurende het interview. Tot slot bedank ik Marleen Groeneweg, Pauline Huyts en docentbegeleider Gusta Bouwman voor jullie kritische blik, tips en informatie.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Manouk de Hoog

Spijkenisse, juni 2015

2. Inhoudsopgave

1. Voorwoord.....	2
2. Inhoudsopgave	3
3. Summary.....	5
4. Samenvatting.....	7
5. Inleiding	8
5.1 De aanleiding	8
5.2 Beroepscontext	8
5.3 De onderzoeksorganisatie	9
5.4 Doel van het onderzoek	10
6. Probleemstelling.....	11
6.1 Praktijkprobleem	11
6.2 Doel van het praktijkonderzoek	13
6.3 Relevantie.....	13
6.4 Onderzoeksvraag en deelvragen	14
6.5 Operationalisering kernbegrippen	14
6.6 Literatuurstudie.....	14
7. Aanpak.....	19
7.1 Onderzoeksactiviteiten	19
7.2 Randvoorwaarden	22
7.3 Betrouwbaarheid en validiteit.....	22
8. Resultaten.....	23
9. Conclusie	32
9.1 Conclusies.....	32
9.2 Beantwoording onderzoeksvraag.....	36
9.3 Aanbevelingen.....	38
9.3.1 Discussie	40

9.3.2 Vervolgonderzoek	40
10. Evaluatie/reflectie	41
10.1 Sterke- en verbeterpunten van het onderzoek.....	41
10.1.1 Het proces	41
10.1.2 Betrouwbaarheid en validiteit.....	41
10.1.3 Generaliseerbaarheid naar andere situaties en contexten.....	42
10.2 Reflectie op de waarde van het beroepsproduct.....	42
10.2.1. Voor de opdrachtgever	42
10.2.2 Voor de doelgroep.....	43
10.2.3 Voor het beroep	44
10.3 Persoonlijke reflectie.....	44
11. Literatuurlijst	46
12. Bijlagen	49
Bijlage 1 – Organigram	49
Bijlage 2 – Pedagogische thema's methode Samen Leren.....	50
Bijlage 3 - De tijdsplanning	51
Bijlage 4 – Interviewvragen	52
Bijlage 5 – Toestemmingsverklaringen.....	62
Bijlage 6 – Horizontaal vergelijken	74
Bijlage 7 – Overzichtstabel bevindingen	98

3. Summary

The graduate research in front of you is about the use and applicability of the method "Samen Leren". This research was conducted by a fourth-year graduate student pedagogy at the Hogeschool Rotterdam commissioned by Bureau Frontlijn – Wijkteam Gemeente Rotterdam. The research was conducted on location Maashaven among eight student teams from the districts Hillesluis, Bloemhof, Afrikaanderwijk and Feijenoord.

Problemstatement

Bureau Frontlijn has noted that the method Samen Leren, which normally will be used during the development and strengthening of parenting skills, is not used. In the new work process was agreed that clients after completing social learning objectives are going to the next phase, strengthening their parenting skills. But reality shows that the process is concluded in most cases when the social situation is in order. Several studies show that children from disadvantaged neighborhoods often exhibit delinquent behavior, are less able to participate in society, perform worse in school and have more health and psychosocial problems.

The main question for this study was the following:

"How can supervisors and students of Bureau Frontlijn ensuring that the entire method Samen Leren within each family is deployed?"

To answer the main question, the following subquestions had to be answered:

1. What is the method Samen Leren?
2. What is the relevance of the method Samen Leren?
3. What is the reason that the method Samen Leren is not deployed in every family?
4. How is the method Samen Leren applied in families?
5. Does coaching closes with the wishes and needs of migrant parents? If not, what are their needs?
6. Are the students able to add information obtained directly apply in practice? If not, what does it take to increase the applicability in practice?
7. Do students have enough coachingskills to open a conversation with parents about the children? If not, what additions are needed?

Methodology and dataprocessing

To answer the subquestions and ultimately the main question, use was made literature and practical search. Literature consisted of searching and study available theory about this topic and provides the theoretical framework. The practical search consisted of study text sources and questioning. To answer subquestions one and two use was made of the method studying text sources. Studying the handbook and workbook Samen Leren has been important and was used as backgroundinformation to answer subquestions three till seven. To be able to answer subquestions three till seven there were used the method questioning. There were 23 of-off, semi-structured interviews with students, supervisors and case supervisors from different disciplines.

Results and conclusion

The results delivered a variety of findings, after which they are funneled by means of horizontal comparison. Concluding from the results can be stated that the main question can not be fully answered because the method will never be implemented in its entirety. Students use components of the method that matches with the needs of clients. Also are there mainly clients in accompaniment with social requests for help. When the process is completed the accompaniment stops. Results shows that people find it difficult to start a conversation with parents about parenting and the children. Especially when there is a language and cultural barrier. When clients do not speak the Dutch language, then students finds it difficult to transfer knowledge. Also students en supervisors observed different values from by example Turkish and Moroccan clients. Besides language and cultural barriers came among that students and supervisors finds the method incomplete. Some misses important main themes, connecting with older children and an overview of materials. Elaboration and implementation of several recommendations are required to answer the main question.

4. Samenvatting

Voor u ligt het afstudeeronderzoek over de inzetbaarheid en toepasbaarheid van de methode 'Samen Leren'. Dit onderzoek is uitgevoerd door een vierdejaars HBO studente van de opleiding Pedagogiek aan de Hogeschool Rotterdam in opdracht van Bureau Frontlijn – Wijkteam Gemeente Rotterdam. Het onderzoek heeft plaatsgevonden op locatie Maashaven onder acht studententeams van de wijken Hillesluis, Bloemhof, Afrikaanderwijk en Feijenoord.

Probleemstelling

De opdrachtgever merkte op dat de methode Samen Leren, die ontwikkeld is om in te zetten tijdens het ontwikkelen en het versterken van opvoedingsvaardigheden van ouders, niet tot nauwelijks wordt ingezet. In het nieuwe werkproces was echter afgesproken dat cliënten na het afronden van maatschappelijke leerdoelen overgaan naar de volgende fase, het versterken van de opvoedingsvaardigheden van de ouders. Maar de realiteit toont aan dat in de meeste gevallen het traject wordt afgesloten wanneer de maatschappelijke situatie op orde is. Meerdere onderzoeken tonen aan dat kinderen uit achterstandswijken vaker regelovertredend gedrag vertonen, minder in staat zijn tot maatschappelijke participatie, slechter presteren op school en vaker gezondheids- en psychosociale problemen hebben.

De hoofdvraag van dit onderzoek luidde als volgt:

'Hoe kunnen de werkbegeleiders en studentcoaches van Bureau Frontlijn ervoor zorgen dat de gehele methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt?'

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, werden de volgende deelvragen opgesteld:

1. Wat houdt de methode Samen Leren in?
2. Wat is de relevantie van de methode Samen Leren?
3. Wat is de reden dat de methode Samen Leren niet in ieder gezin ingezet?
4. Op welke wijze wordt de methode Samen Leren toegepast bij gezinnen?
5. Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?
6. Zijn de studentcoaches in staat om verworven informatie direct toe te passen in de praktijk? Zo nee, wat is ervoor nodig om de toepasbaarheid in de praktijk te vergroten?
7. Beschikken studentcoaches over voldoende vaardigheden om het gesprek over het kind aan te gaan met ouders? Zo nee, welke aanvullingen/handvatten zijn nodig?

Methodiek en dataverwerking

Om antwoord te kunnen geven op de deelvragen en uiteindelijk op de hoofdvraag, werd er gebruik gemaakt van literatuurstudie en praktijkonderzoek. Literatuurstudie bestond uit het zoeken en bestuderen van beschikbare theorie omtrent dit onderwerp en vormt het theoretisch kader. Het praktijkonderzoek bestond uit tekstbronnen bestuderen en mondeling bevragen. Om deelvragen één en twee te kunnen beantwoorden, werd gebruik gemaakt van de methode tekstbronnen bestuderen. Het bestuderen van het handboek Samen Leren en het werkboek Samen Leren voor ouders is van belang geweest en diende ter achtergrondinformatie om deelvragen drie tot en met zeven te kunnen beantwoorden. Om deelvragen drie tot en met zeven te kunnen beantwoorden, werd gebruik gemaakt van de methode mondeling bevragen. Er werden 23 eenmalig, semi-gestructureerde interviews afgenomen onder studenten, werkbegeleiders en casusbegeleiders van verschillende disciplines.

Resultaten en conclusie

De resultaten leverden uiteenlopende bevindingen op, waarna deze zijn getrechterd middels horizontale vergelijking. Concluderend vanuit de resultaten kan vastgesteld worden dat de hoofdvraag niet volledig beantwoord kan worden omdat de methode nooit in zijn geheel toegepast zal worden. Studentcoaches passen onderdelen van de methode toe die aansluiten bij de hulpvragen van cliënten. Tevens zijn er voornamelijk cliënten in begeleiding met maatschappelijke hulpvragen, waarna in de meeste gevallen het traject wordt afgesloten. Daarnaast komt vanuit de resultaten sterk naar voren dat studentcoaches het lastig vinden om het gesprek met ouders over de opvoeding en het kind aan te knopen. Voornamelijk wanneer er sprake is van een taal- en cultuurbarrière. Wanneer cliënten de Nederlandse taal niet machtig zijn, vindt men het lastig om kennis over te dragen. Tevens worden er soms andere normen en waarden opgemerkt bij cliënten vanuit bijvoorbeeld de Turkse en Marokkaanse cultuur. Naast de taal- en cultuurbarrière kwam onder andere naar voren dat men de methode niet compleet vindt. Zo missen enkele belangrijke hoofdthema's, aansluiting op de bovenbouw en overzicht in materialen.

| Opvoedingsondersteuning: pedagogisch klimaat, beleid, ouderbetrokkenheid |

5. Inleiding

5.1 De aanleiding

Bureau Frontlijn is een methodiekontwikkelingsbureau en onderdeel van het Wijkteam Gemeente Rotterdam. Bureau Frontlijn bood aan het eind van schooljaar 2013-2014 afstudeerplaatsen aan. Middels een pitch van twee minuten kregen de derdejaars studenten van destijds de mogelijkheid om een afstudeeridee te presenteren aan een vijftal werkbegeleiders.

Na overleg met Marleen Groeneweg, praktijkbegeleider Gemma Sleeking en docent Gusta Bouwman van de Hogeschool Rotterdam, heeft het onderzoek zich gericht op de Samen Leren methode van Bureau Frontlijn. Voorheen werd er gebruik gemaakt van de Oudercoachingsmap, deze map vormde de leidraad voor het traject. De informatie vanuit de Oudercoachingsmap is verweven in drie handboeken en werkboeken, genaamd de A, B en C fase. Fase A staat voor het huishouden, fase B voor de opvoeding en fase C staat voor werk. Relevant voor dit onderzoek is de B fase, waar aan de hand van de methode 'Samen Leren' binnen gezinnen gewerkt wordt aan pedagogische doelen. Tevens is de onderzoeksvraag tot stand gekomen naar aanleiding van gekregen feedback op de methode Samen Leren door het Nederlands Jeugdinstituut, waarna aanvullingen aangebracht zijn in de methode. De methode Samen Leren wordt momenteel nog steeds onderzocht, met als doel erkend te worden als evidence-based methode.

5.2 Beroepscontext

Het praktijkonderzoek heeft plaatsgevonden bij Bureau Frontlijn onder het project Children's Zone - Oudercoaching in Rotterdam-Zuid, onderdeel van het Wijkteam Gemeente Rotterdam. Het voornaamste doel van Bureau Frontlijn is het aanleren van basisvaardigheden, zodat de zelfredzaamheid van de burger wordt bevorderd (Visie, n.d.). Het zelfredzaam maken van de burger wordt geleerd aan de hand van het driestapsleermodel (Handboek Bureau Frontlijn, 2013-2014). De begrippen kennen - kunnen - eigen maken staan hierin centraal. De studentcoaches leren cliënten vaardigheden aan door hen allereerst te voorzien van kennis. Het 'waarom' is hierin erg belangrijk, het door de cliënt begrijpen hiervan vergroot de kans dat de cliënt de vaardigheid overneemt. Vervolgens wordt er samen geoefend. Tot slot heeft de cliënt de vaardigheid eigen gemaakt en is in staat de vaardigheid zelfstandig toe te passen. Het driestapsleermodel is geïnspireerd vanuit de sociaal-cognitieve leertheorie van Bandura (1986), belangrijke begrippen hierin zijn: modeling en observational learning (Bandura, 1986). Dit betekent dat mensen leren door het gedrag van anderen waar te nemen en vervolgens zelfstandig toe te passen (Handboek Bureau Frontlijn, 2013-2014).

De Children's Zone is een initiatief van de coalitie van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid (NPRZ). Het opstellen van het NPRZ is aanbevolen door de commissie Deetman en Mans naar aanleiding van een werkbezoek aan Rotterdam-Zuid door voormalig Minister Van der Laan van VROM/WWI in 2009 (Rotterdam, Children's Zone, n.d.). De conclusie van dit werkbezoek was dat Rotterdam-Zuid te kampen had met diverse vraagstukken en problematieken (Deetman & Mans, 2011). Commissie Deetman en Mans kreeg de opdracht om de situatie op Rotterdam-Zuid te analyseren en vervolgens te adviseren over de aanpak. In opdracht van het dagelijks bestuur van het NPRZ is het advies opgenomen in het uitvoeringsplan 2012-2014, opgesteld door programmadirecteur Marco Pastors en het programmapureau (Pastors & Karakus, 2012). Toenmalig minister Donner ondertekende in 2011 namens het kabinet om Rotterdam-Zuid binnen twintig jaar naar een hoger niveau te tillen (Koninkrijksrelaties, 2014).

NPRZ is een twintigjarig programma waarbij meerdere partijen betrokken zijn om diverse problematieken in Rotterdam-Zuid aan te pakken. In Rotterdam-Zuid is er sprake van schooluitval, hoge werkloosheid en een slechte kwaliteit van woningen (Koninkrijksrelaties, 2014). Betrokken partijen zijn: de basisscholen, de gemeente, het bedrijfsleven en het rijk. Het rijk ondersteunt het NPRZ vanwege de grootschalige problematiek en ambities op sociaal en fysiek terrein (Pastors & Karakus, 2012). In de Rotterdamse haven ontstaat er een grote vervangingsvraag en in Rotterdam-Zuid wonen 55.000 jongeren. De economische kracht van Nederland zou versterkt kunnen worden wanneer deze twee elementen aan elkaar worden gekoppeld. Hier zijn goed opgeleide arbeidskrachten voor nodig die geld kunnen verdienen voor zichzelf en voor de samenleving. Het rijk ondersteunt door wet- en regelgeving aan te passen, te ondersteunen met kennis en kunde en het herijken van bestaande budgetten (Pastors & Karakus, 2012).

Het doel van het NPRZ is om in 2030 op hetzelfde niveau te komen als Amsterdam, Den Haag en Utrecht. Het programma richt zich op het wegwerken van achterstanden van de bewoners en tevens op het verbeteren van het leven op Zuid (Rotterdam, Nationaal Programma Rotterdam Zuid, n.d.). Iedereen zorgt voor een zinvolle dagbesteding zoals naar school gaan, werken of op een andere manier bijdragen aan de zorg voor

gezin, buurt en samenleving (Koninkrijksrelaties, 2014). De Children's Zone is één van de speerpunten van het NPRZ en is ontwikkeld voor zeven wijken van Rotterdam-Zuid (Rotterdam, Children's Zone, n.d.). Het doel van de Children's Zone is om kinderen tussen de 0 en 18 jaar voor te bereiden op een succesvolle toekomst. Om dit te kunnen bereiken werken basisscholen, de overheid, consultatiebureaus, kinderopvangcentra, woningcorporaties, bedrijven en andere partners samen. Elke wijk beschikt over een wijkteam en biedt ambulante hulpverlening wanneer er zorgen of vragen zijn vanuit bijvoorbeeld de basisschool of vanuit ouders zelf.

De Rotterdamse Children's Zone is gebaseerd op de succesvolle Harlem Children's Zone uit New York. Deze organisatie is in de jaren zeventig gestart met de naam Rheedlen Center en bood een naschools programma met als doel leerachterstand te verkleinen (Canada & Williams-Isom, 2014). In de jaren negentig werd de aanpak bekend onder de naam Harlem Children's Zone met de belofte "We will get you to college". Bij deze belofte werd een strikt beleid opgesteld met daarin strenge eisen aan professionals, een strenge selectie van docenten, leerweken van veertig uur, een ambitieus naschools programma en ondersteuning van gezinnen (Canada & Williams-Isom, 2014). In 2004 is een aantal scholen in de wijk omgevormd tot 'promise academy'. De kinderen van deze scholen presteren beter dan de gemiddelde leerlingen in New York. De Rotterdamse Children's Zone heeft bovenstaande eisen tevens meegenomen in het beleid. Ruim dertig basisscholen en een tiental middelbare scholen gelegen in de zeven focuswijken doen mee met de aanpak, met de belofte "Wij stomen je klaar voor een succesvolle toekomst" (Rotterdam, Children's Zone, n.d.).

Het gehele programma van het NPRZ is opgenomen in het uitvoeringsplan 2012-2014 van Marco Pastors. Marco Pastors geeft aan dat er sprake is van een opstapeling aan achterstanden op het gebied van scholing en onderwijs (Pastors & Karakus, 2012). De bewoners van Rotterdam-Zuid worden geholpen op ontwikkelingsgebied, tevens wordt er uitgegaan van de eigen kracht van de bewoners evenals in de Harlem Children's Zone. De Harlem Children's Zone wordt gedreven door de overtuiging dat het succes van de kinderen, de kracht van de gemeenschap is (Canada & Williams-Isom, 2014). Marco Pastors stelt als uitgangspunt dat de opvoeding van het kind een goede basis moet zijn (Pastors & Karakus, 2012). Hij stelt hierbij de volgende voorbeelden: een goed ontbijt voor schooltijd, huiswerk maken, op tijd van straat en naar bed, thuis Nederlands praten en oefenen met elkaar en thuis een stimulerende omgeving hebben, zoals (voor)leesboeken. Om ouders hierbij te ondersteunen is er vanuit het Wijkteam een ouderprogramma 'Oudercoaching', wat ouders helpt bij hun taal- en opvoedvaardigheden. Het Wijkteam werkt ambulant, tijdens de huisbezoeken worden benodigde vaardigheden aangeleerd. Het NPRZ richt zich op twee hoofddoelen: betere leerprestaties en het opleiden voor het vakmanschap waar de arbeidsmarkt om vraagt. Daarbij sluit het programma aan bij Beter Presteren, Aanval op de Uitval, Ieder Kind Wint en het Taaloffensief (Pastors & Karakus, 2012).

5.3 De onderzoeksorganisatie

Bureau Frontlijn is opgericht in 2006 vanuit de keten Handhaving in Rotterdam (Oorsprong, n.d.). Dit is een directeurenoverleg tussen Stedenbouw en Volkshuisvesting, Belasting, Publiekszaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Directie Veilig. Vanuit dit overleg ontstond het idee om een projectbureau op te starten wat problemen in achterstandswijken van onderaf aanpakt. Bureau Frontlijn coacht gezinnen en individuen middels coachings-trajecten, waaronder 'Oudercoaching'. Bureau Frontlijn werkt met professionals en derdejaars HBO studenten (studentcoaches). De studentcoaches werken in koppels en hebben hun eigen caseload, van maximaal tien gezinnen per koppel. De teams bestaan uit ongeveer vier koppels onder leiding van één werkbegeleider. De werkbegeleider stuurt de koppels aan in de begeleiding van hun cliënten. De studentcoaches worden door Bureau Frontlijn ingezet vanwege hun jonge, kritische en open blik (Studenten, n.d.).

Bureau Frontlijn is werkzaam in Rotterdam-Zuid in de deelgemeenten Feijenoord, Charlois en IJsselmonde. Ruim 120.000 Rotterdammers leven op of onder de armoedegrens. Dit leidt tot sociale uitsluiting en tot beperking van zelfredzaamheid en participatie (Visie, z.d.). Gezinnen die leven van een bijstandsuitkering, hebben geen geld om mee te kunnen doen aan sociale activiteiten. Dit heeft een grote invloed op de toekomst van opgroeiende kinderen. Bureau Frontlijn richt zich op het aanleren van basisvaardigheden op maatschappelijk en/of pedagogisch gebied om de zelfredzaamheid te bevorderen. De visie van Bureau Frontlijn komt voort vanuit een nieuw wetenschappelijk inzicht in de armoedeproblematiek, 'Psychologie van de schaarste'. Dit onderzoek toont aan dat geldproblemen en schulden vaak samengaan met een problematische opvoeding, overgewicht en slechte prestaties op het werk. Dit heeft niets met intelligentie te maken. De schaarste theorie zegt dat armoede bezit neemt van het denken, waardoor oplossingen op korte

en lange termijn uit het oog verloren worden. Het denkvermogen wordt beperkt, met als gevolg dat het leren van nieuwe vaardigheden wordt bemoeilijkt. Bureau Frontlijn richt zich allereerst op het verminderen van stress, waarna nieuwe vaardigheden aangeleerd kunnen worden (Visie, n.d.).

De missie van Bureau Frontlijn:	De kernwaarden van Bureau Frontlijn:
1. Verbeter de processen in- en tussen verschillende organisaties in de frontlijn. 2. Voer eerst zelf ingewikkelde interventies uit. 3. Ontwikkel en innoveer nieuwe methodieken. 4. Biedt tijdens de begeleiding gevraagd en ongevraagd advies (Missie, n.d.).	1. Handelen vanuit het belang van de cliënt. 2. We staan naast de cliënt en niet er tegenover. 3. De eigen kracht van de cliënt staat centraal. 4. Positieve bejegening (Missie, n.d.).

Bureau Frontlijn werkt organisch omdat het bedrijf een lage hiërarchie heeft. De organisatie wordt aangestuurd door de Gemeente Rotterdam met daaronder een hoofd en een adjunct. Het functioneren van de medewerkers staat centraal, de organisatie is open, veel in beweging en heeft contact met andere organisaties (Ytsma, 2010). Bureau Frontlijn is een lijn-staforganisatie omdat het hoofd en de adjunct-directeur op bureauniveau worden ondersteund door twee stafmedewerkers. Deze twee medewerkers zijn als het ware het verlengstuk van de bestuurder en mogen gevraagd en ongevraagd adviseren. Daarnaast hebben de stafmedewerkers hun eigen taken, vooral op administratief gebied. Zoals het opstellen en tekenen van overeenkomsten en contracten. Bureau Frontlijn beschikt over meerdere projecten, weergegeven [bijlage 1](#).

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden onder het alomvattende project Children's Zone. De Children's Zone bevat Oudercoaching en Kindercoaching. Kindercoaching werkt met het project Amigo's, dit project vindt in de uitvoering plaats op de basisscholen. De studentcoaches bieden individuele begeleiding aan hun "Amigo's", in de basisschoolleeftijd op het gebied waar de hulpvragen van het kind liggen. Vaak gaat het om schoolstimulering, taal- en rekenmoeilijkheden. Het project Amigo's van Kindercoaching wordt verder in het onderzoek niet meer genoemd. Bij Oudercoaching worden de ouders door de studentcoaches gecoacht vanuit een brede inventarisatie op alle leefvelden. Bijvoorbeeld op maatschappelijk vlak kunnen er hulpvragen zijn vanuit ouders op het gebied van schulden, administratie, huisvesting, psychosociale problemen of werkloosheid. Tevens op pedagogisch vlak, waarbij er aandacht is voor pedagogische vaardigheden. Hierbij wordt de methode Samen Leren ingezet.

De studentcoaches speelden voor dit onderzoek en tevens voor Bureau Frontlijn een grote rol, omdat zij intensief cliëntcontact hebben middels de wekelijkse huisbezoeken. De start van het hulpverleningstraject begint met een intakegesprek, dat gevoerd wordt door de werkbegeleider en één studentcoach uit het koppel wat het gezin zal gaan coachen. In de eerste huisbezoeken na het intakegesprek zal het koppel samen met het gezin leerdoelen formuleren waarna het plan van aanpak wordt opgesteld. Dit plan van aanpak voor het gezin is erop gericht om vaardigheden te ontwikkelen op maatschappelijk en pedagogisch vlak waardoor het gezin na verloop van tijd geen hulp meer nodig heeft. De taak van de studentcoaches is om het gezin te coachen en te begeleiden gedurende stappen van het plan van aanpak (Handboek Bureau Frontlijn, 2013-2014). Dataverzameling voor het onderzoek "Samen Leren" is voornamelijk voortgekomen vanuit interviews met huidige studenten en hun werkbegeleiders op locatie Maashaven.

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Marleen Groeneweg, onder begeleiding van praktijkbegeleider Gemma Sleeking.

5.4 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek was om erachter te komen waardoor de methode Samen Leren minimaal wordt behandeld of zelfs wordt overgeslagen tijdens het coachingstraject door werkbegeleiders en studenten. Waarna vervolgens gekeken werd of de methode en/of de training van studentcoaches aanvullingen of handvatten nodig had.

5.4.1 Hoofdvraag

Naar aanleiding van het praktijkprobleem en het doel van onderzoek werd de volgende hoofdvraag opgesteld:
Hoe kunnen de werkbegeleiders en studentcoaches van Bureau Frontlijn ervoor zorgen dat de gehele methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt?

6. Probleemstelling

6.1 Praktijkprobleem

6.1.1 Inleiding

Het praktijkprobleem speelde zich af binnen de organisatie Bureau Frontlijn, onder het project Children's Zone – Oudercoaching. Bureau Frontlijn richt zich allereerst op het reduceren van stress bij ouders. Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van schulden, ongeordende administratie of een slechte huisvesting. Vervolgens is er de ruimte om nieuwe (pedagogische) vaardigheden aan te leren (Handboek Bureau Frontlijn, 2013-2014). Middels de methode Samen Leren worden er vijf thema's behandeld waarin de ouders vaardigheden aangeleerd krijgen: onderwijsondersteunend gedrag vertonen, de sociaal-emotionele ontwikkeling stimuleren, structuur bieden, grenzen stellen en het geven van positieve aandacht aan het kind (Huyts & Groeneweg, 2015).

6.1.2 Praktijkprobleem

Het project Oudercoaching maakte gebruik van de Oudercoachingsmap en deze map was binnen elk gezin inzetbaar. De map bevatte kennis en opdrachten op maatschappelijk en pedagogisch vlak. Sinds begin schooljaar 2014-2015 is de intensief gebruikte Oudercoachingsmap van Bureau Frontlijn verweven in drie handboeken met bijbehorende werkboeken voor ouders. Deze drie handboeken sluiten aan bij het ABC'tje (Handboek Bureau Frontlijn, 2013-2014), geïnspireerd vanuit de behoeftehiërarchie van Maslow (1943). Fase A staat voor het huishouden, fase B voor de opvoeding en fase C staat voor werk. Daarnaast is er een apart handboek gecreëerd voor crisissituaties (Huyts & Groeneweg, 2014). Tijdens fase B, de pedagogische fase, wordt er gebruik gemaakt van de methode Samen Leren. Tijdens deze fase richt het coachingstraject zich op het aanleren en/of versterken van pedagogische vaardigheden van de ouder.

Bij de meeste cliënten van Bureau Frontlijn ligt de nadruk op de maatschappelijke problematiek (fase A), doordat de cliënt wordt aangemeld met maatschappelijke hulpvragen. De cliënt leert vaardigheden aan op maatschappelijk vlak waarna het hulpverleningstraject wordt afgesloten. Fase B wordt minimaal behandeld of overgeslagen waardoor er niet of nauwelijks gewerkt wordt aan pedagogische vaardigheden van ouders. De methode Samen Leren wordt naar mening van opdrachtgever Marleen Groeneweg te weinig gebruikt en ingezet, door zowel de werkbegeleiders als de ouders. Echter is in het nieuwe werkproces afgesproken dat ook gezinnen die in Fase A of in de crisisfase zijn aangemeld na verloop van tijd overgaan naar de B fase.

Kortom, het praktijkprobleem is dat de methode Samen Leren minimaal wordt behandeld of wordt overgeslagen door werkbegeleiders en ouders nadat doelen op maatschappelijk vlak zijn behaald. Terwijl de methode binnen elk gezin aangeboden zou moeten worden, gezien de visie en werkwijze vanuit Bureau Frontlijn en de Children's Zone.

6.1.3 Betrokkenen

Het is voornamelijk voor Bureau Frontlijn als organisatie een groot probleem omdat er niet wordt doorgepakt op de B fase, middels de Samen Leren methode terwijl dit volgens het doel, visie en werkwijze vanuit de Children's Zone wel zou moeten (Rotterdam, Children's Zone, n.d.). Tevens is het een groot probleem voor ouders en kinderen. Volgens het proefschrift van Carmen Paalman (2013) spelen er nogal wat opvoedingsproblemen binnen allochtoongezinnen, voornamelijk Nederlands-Marokkaanse gezinnen. Deze problematiek wordt echter steeds groter gezien het feit dat deze ouders opvallend weinig gebruik maken van hulpverlening (Paalman, 2013). Vanuit onderzoek is gebleken dat schaamte een grote rol speelt bij niet-westerse migrantenouders als het gaat om het erkennen van psychosociale problematiek. Zo verschilt de visie op eigen rol en competenties bij deze ouders. Turkse en Marokkaanse ouders zijn vaak minder bewust van eigen invloed en rol bij het voorkomen of verminderen van opgroei- en gezondheidsproblemen van hun kinderen (Bellaart, 2013). Daarnaast lijkt het voor ouders, leerkrachten en eventuele hulpverlening lastig om deze problemen bij kinderen vroegtijdig te signaleren (Paalman, 2013).

De minimale en/of gebrekkige inzet van de methode Samen Leren is voor het kind een probleem omdat het onvoldoende wordt gestimuleerd en ondersteund door ouders in de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling (Huyts & Groeneweg, 2015). Kinderen blijken minder in staat tot maatschappelijke participatie en hebben vaker gezondheids- en psychosociale problemen, tevens vertonen deze kinderen vaker regelovertredend gedrag dan kinderen uit niet-achterstandswijken (Rots-de Vries, Kroesbergen, & van de Goor, 2009). Ook zijn kinderen uit lagere sociaaleconomische milieus ondervertegenwoordigd in de hogere opleidingsniveaus. Gebrek aan stimulering en ondersteuning met name op cognitief gebied en gebrek aan sensitief opvoeden dragen bij aan een gebrekkige cognitieve ontwikkeling, onvoldoende schoolprestaties en vroegtijdig schoolverlaten (Mesman, 2010).

Tot slot is het een probleem voor de werkbegeleiders van Bureau Frontlijn, omdat er over het algemeen meer kennis en vaardigheden aanwezig zijn op maatschappelijk vlak en minder kennis op pedagogisch vlak. Tevens is er meer haast om maatschappelijke doelen te behalen, bijvoorbeeld bij hoge schulden en dreigende uithuiszetting. Deze volgorde past binnen de visie van Bureau Frontlijn, zoals het ABC'tje. Echter is volgens het nieuwe werkproces de bedoeling dat de werkbegeleider na verloop van tijd meegaat op huisbezoek met de studentcoaches om samen met de ouder de fase te evalueren, waarna de werkbegeleider de overgang kan maken naar fase B. Maar dit nieuwe werkproces wordt momenteel niet volledig ingezet,

6.1.4 Frequentie

Het praktijkprobleem treedt op nadat maatschappelijke doelen, van fase A behaald zijn of wanneer de crisissituatie onder controle is. De hulpvragen op maatschappelijk gebied worden direct samen met de ouder aangepakt aan de hand van leerdoelen uit het plan van aanpak. Volgens opdrachtgever Marleen Groeneweg wordt vervolgens na het behalen van deze doelen het hulpverleningstraject afgesloten zonder door te vragen op pedagogisch vlak en zonder de Samen Leren methode in te zetten met haar werkwijze, houding en benadering. Het praktijkprobleem doet zich voornamelijk voor bij gezinnen die niet zelfstandig met pedagogische hulpvragen komen. De momenten waarop het praktijkprobleem zich voordoet is momenteel nog onbekend.

6.1.5 Vanwaar

Volgens afstudeerbegeleider Gemma Sleeking is het een praktijkprobleem omdat er meer uit gezinnen gehaald kan worden wanneer er meer aandacht wordt besteed aan de Samen Leren methode, waarin pedagogische vaardigheden van de ouders kunnen worden vergroot. Bijvoorbeeld omtrent schoolstimulering en pedagogische vaardigheden zoals het dagritme en structuur in huis, het stellen van grenzen, positieve aandacht bieden en de interactie/communicatie tussen de verschillende gezinsleden.

Problematiek en hulpvragen op maatschappelijk gebied, fase A, worden als probleem ervaren voor fase B. Omdat problemen in het ene leefgebied invloed kunnen hebben op een ander leefgebied (Huyts & Groeneweg, 2014). Bijvoorbeeld wanneer ouders te kampen hebben met financiële problemen en stress ervaren, zoals schulden of een dreigende uithuiszetting. Dit kan van invloed zijn op de opvoeding van het kind, bijvoorbeeld met betrekking tot sensitiviteit en responsiviteit. Het kind loopt een groter risico om ontwikkelingsachterstanden op te lopen (Kohnstamm, 2009). In Rotterdam-Zuid uit zich dit voornamelijk op het gebied van taal en rekenen (Pastors & Karakus, 2012).

Tevens is dit een probleem als men terugkijkt naar het doel van de Children's Zone, waarin het kind centraal staat. Het doel van de Children's Zone is om kinderen in Rotterdam-Zuid, tussen de nul en achttien jaar klaar te stomen voor de toekomst (Rotterdam, Children's Zone, n.d.). De Children's Zone wil dit bereiken middels een combinatie van goed onderwijs, steun aan gezinnen en uitdagend buitenschools leren. Steun aan gezinnen wordt geboden door de wijkteams, onder andere door Bureau Frontlijn. Het wijkteam werkt ambulant en bezoekt gezinnen thuis om te kijken welke hulpvragen spelen rondom het kind (Rotterdam, Children's Zone, n.d.). Zelfontwikkeling, sociale ontwikkeling, onderwijs en talenten van het kind zijn hierin belangrijke begrippen.

6.1.6 Ruimtes en situaties

Het praktijkprobleem doet zich voor zover bekend voor onder het project Oudercoaching, locatie Maashaven. Binnen welke wijkteams en in welke situaties het probleem zich voordoet is nog onbekend.

6.1.7 Ontstaan

Het probleem is mogelijk in het jaar van 2013-2014 ontstaan toen het vernieuwde project Oudercoaching werd ingezet en er gewerkt werd met de nieuwe Oudercoachingsmap. Voorheen werkte Bureau Frontlijn expliciet met de methoden 'Samen Leren', 'Wegwijs in Nederland (WIN)' en 'Bewegen Eten Slapen Team (BEST)'. Deze drie methoden waren vervolgens samengevoegd en in een nieuw jasje gestopt onder de overkoepelende naam Oudercoaching (Oudercoaching, n.d.). Alle drie de methoden hebben een link met het aanleren van pedagogische vaardigheden en werden in zijn geheel ingezet tijdens coachingtrajecten. In de Oudercoachingsmap was er de mogelijkheid om vaardigheden apart te nemen zoals het ordenen van de administratie, het opbouwen en het onderhouden van sociale contacten, telefoneren, structuur bieden, schoolstimulering etc. Met als gevolg dat het vergroten van pedagogische vaardigheden niet of nauwelijks behandeld werd.

6.1.8 Aanvullend

De methode Samen Leren wordt momenteel onderzocht door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), met als doel om erkend te worden als evidence-based methode. Het NJI gaf als feedback beschreven informatie in de methode/werkwijze te missen betreffende houding en benadering van de studentcoaches naar de ouders toe. Tevens miste het NJI informatie op het gebied van pedagogische gespreksvoering, zoals het gesprek aan kunnen gaan met de ouders over het kind. Bij het praktijkprobleem behoort tevens dat er te weinig zicht is op de kinderen doordat pedagogische gespreksvoering niet of te weinig wordt ingezet. De methode Samen Leren wordt momenteel aangevuld door opdrachtgever Marleen Groeneweg en Pauline Huyts. De vragen blijven: werkt deze methode, zullen de studentcoaches de methode volledig toepassen, hoe wordt de methode door de studentcoaches toegepast en zou de methode en/of training pedagogische gespreksvoering aangevuld of aangepast moeten worden om betere resultaten te kunnen bereiken binnen gezinnen.

6.2 Doel van het praktijkonderzoek

Het alomvattende doel van dit onderzoek was om de methode Samen Leren te verbeteren waardoor aan pedagogisch hulpvragen van ouders gewerkt kan worden. De resultaten vanuit het onderzoek zullen voornamelijk iets moeten opleveren voor de kinderen. Het versterken van pedagogische vaardigheden van de ouders zorgt er op zijn plaats voor dat het kind de ontwikkelingsruimte ontvangt en uitgroeit tot een zelfstandig individu.

Het concrete doel van het onderzoek was om erachter te komen waardoor de methode Samen Leren minimaal wordt behandeld of zelfs wordt overgeslagen tijdens het coachingstraject door werkbegeleiders en ouders. Waarna vervolgens gekeken werd of de methode en/of de training van studentcoaches aanvullingen of handvatten nodig had.

6.3 Relevantie

6.3.1 Maatschappelijke relevantie

De sociaaleconomische achtergrond van ouders speelt een belangrijke rol in de schoolprestaties van kinderen en uiteindelijk in de maatschappelijke posities die het kind zal bereiken (Huyts & Groeneweg, 2015). Kinderen hebben over het algemeen een lagere intelligentie, worden in de thuissituatie niet of inadequaat cognitief gestimuleerd en bevinden zich vaak in een stressvolle omgeving waarin er geen sprake is van responsiviteit en sensitiviteit. Met als gevolg dat de schoolprestaties onvoldoende zijn, de cognitieve ontwikkeling gebrekkig ontwikkeld is en er sprake is van vroegtijdig schoolverlaten (Mesman, 2010). Kinderen presteren beter op cognitieve taken wanneer zij thuis worden gestimuleerd op cognitief gebied. Daarbij is de manier waarop er aandacht wordt besteed aan leeractiviteiten erg belangrijk (Mesman, 2010). Middels inzet van de Samen Leren methode kunnen ouders hun vaardigheden op pedagogisch vlak versterken en/of ontwikkelen om zo het kind te ondersteunen en te stimuleren in hun ontwikkeling.

6.3.2 Relevantie voor opdrachtgever en betrokkenen

Het praktijkonderzoek naar de methode Samen Leren is relevant voor de opdrachtgever. Opdrachtgever Marleen Groeneweg en collega Pauline Huyts hebben samen de methode Samen Leren ontwikkeld. Tevens wordt de methode Samen Leren onderzocht op effectiviteit door het Nederlands Jeugdinstituut om erkend te worden als evidence-based methode. Voor hen is het onderzoek relevant om erachter te komen wat studentcoaches en werkbegeleiders vinden van de toepasbaarheid van de Samen Leren methode en welke resultaten daaruit voortkomen in de praktijk. Tevens is het onderzoek voor hen relevant omdat middels resultaten een aanvullend beroepsproduct ontwikkeld wordt wat de toepasbaarheid van de Samen Leren methode vergroot.

Met als gevolg dat de betrokkenen, de studentcoaches en werkbegeleiders, in staat zijn om de Samen Leren methode en/of pedagogische gespreksvoering toe te passen in de praktijk. Het praktijkonderzoek is tevens relevant voor de betrokkenen om aan te kunnen geven welke drempels ervaren worden en welke wensen en behoeften er liggen rondom het gebruik van de Samen Leren methode.

6.3.3 Relevantie voor het beroep

Het praktijkonderzoek is relevant voor de pedagoog omdat middels de Samen Leren methode ouders worden gecoacht in hun pedagogische vaardigheden. In de Samen Leren methode worden de pedagogische vaardigheden onderverdeeld in vijf thema's, deze zijn terug te vinden in [bijlage 2](#). Tegenwoordig wordt verwacht van de hulpverlening dat de verantwoordelijkheid bij de cliënt blijft en eigen krachten worden versterkt. De Samen Leren methode vormt een leidraad voor studentcoaches en werkbegeleiders om met

cliënten aan de slag te gaan binnen eigen kunnen. De fasen kennen, kunnen en eigen maken staan wederom centraal.

6.4 Onderzoeksvraag en deelvragen

6.4.1 Onderzoeksvraag

Naar aanleiding van het praktijkprobleem en het doel van onderzoek werd de volgende hoofdvraag opgesteld: *Hoe kunnen de werkbegeleiders en studentcoaches van Bureau Frontlijn ervoor zorgen dat de gehele methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt?*

6.4.2 Deelvragen

De hoofdvraag werd vervolgens opgesplitst in de volgende deelvragen:

8. Wat houdt de methode Samen Leren in?
9. Wat is de relevantie van de methode Samen Leren?
10. Wat is de reden dat de methode Samen Leren niet in ieder gezin ingezet?
11. Op welke wijze wordt de methode Samen Leren toegepast bij gezinnen?
12. Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?
13. Zijn de studentcoaches in staat om verworven informatie direct toe te passen in de praktijk? Zo nee, wat is ervoor nodig om de toepasbaarheid in de praktijk te vergroten?
14. Beschikken studentcoaches over voldoende vaardigheden om het gesprek over het kind aan te gaan met ouders? Zo nee, welke aanvullingen/handvatten zijn nodig?

6.4.3 Keuze

Er is voor deze onderzoeksvraag gekozen zodat er een beroepsproduct ontwikkeld kan worden dat de inzet van de Samen Leren methode zal vergroten en verbeteren. Met ondersteuning van de deelvragen kon in kaart worden gebracht in hoeverre de Samen Leren methode wordt ingezet, op welke manier en met welke materialen en instrumenten. Vervolgens hebben de deelvragen bij kunnen dragen om de wensen en behoeften van studentcoaches en werkbegeleiders omtrent de training en de methode Samen Leren in kaart te brengen en te gebruiken voor het beroepsproduct.

6.5 Operationalisering kernbegrippen

6.5.1 Pedagogische hulpvragen

Met pedagogische hulpvragen wordt bedoeld dat ouders hulpvragen kunnen hebben over de ontwikkeling en/of de opvoeding van kind. Bijvoorbeeld “Hoe kan ik mijn kind stimuleren op het gebied van taal en rekenen?”, “Mijn kind slaapt slecht, wat kan ik als ouder hieraan doen?” of “Hoe kan ik ervoor zorgen dat mijn kind naar mij luistert?”.

6.5.2 Studentcoaches

Studentcoaches zijn derdejaars studenten van de opleidingen Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Pedagogiek, Sociaal Pedagogisch Hulpverlening of Sociaal Juridisch Hulpverlening. De studenten werken in koppels en coachen gezinnen in de weg tot gedragsverandering en het aanleren van vaardigheden.

6.6 Literatuurstudie

Literatuurstudie is van belang geweest om tot een goede oriëntatie te kunnen komen. In onderstaande paragrafen leest u de resultaten van de literatuurstudie die van belang zijn geweest om het onderzoek verder te kunnen uitvoeren.

6.6.1 Samen Leren vaardigheden

De methode Samen Leren leert ouders vaardigheden aan met betrekking tot het begeleiden en stimuleren van het kind. De methode is gecreëerd voor gezinnen die in achterstandswijken wonen en kan worden toegepast bij ouders van kinderen uit groep één tot en met vier van de basisschool. Er wordt samengewerkt met de basisscholen als primaire partner. Op deze basisscholen worden workshops en voorlichtingen georganiseerd voor ouders om uitleg te geven wat ondersteuning vanuit Bureau Frontlijn inhoudt. Samen met school wordt er overlegd welke thema's nuttig en handig zijn om in te brengen (Huyts & Groeneweg, 2015).

De methode Samen Leren is onderverdeeld in vijf thema's (vaardigheden) die tijdens de wekelijkse huisbezoeken aan bod komen. De uitwerking is te vinden in [bijlage 2](#). Leerdoelen worden per gezin geformuleerd, afgeleid van één of meerdere van onderstaande vaardigheden. De vijf thema's zijn:

- Het vertonen van onderwijsondersteunend gedrag waarbij er aandacht is voor het bieden van een stimulerende thuisomgeving maar ook het contact met de school.
- Het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Het bieden van structuur.
- Het stellen van grenzen.
- Het geven van positieve aandacht.

6.6.2 Relevantie Samen Leren methode

De gezinnen die worden begeleid door Bureau Frontlijn zijn woonachtig in de zeven achterstandswijken (focuswijken) van Rotterdam-Zuid (Rotterdam, Nationaal Programma Rotterdam Zuid, n.d.). Kinderen uit niet-westerse migrantengezinnen, waarvan ouders vaak laag opgeleid zijn en een lage sociaaleconomische achtergrond hebben, lopen een verhoogd risico tot ontwikkelingsachterstand en/of bedreigingen in het welbevinden. Vaak zijn deze gezinnen lastig te bereiken door instellingen die opvoedondersteuning bieden. Er is gebleken dat deze gezinnen echter wel opgroei- en opvoedingsondersteuning nodig hebben die aansluiten bij hun opvoedvragen en culturele achtergrond (Kalthoff, 2009). Wanneer er een breed ondersteuningsaanbod geboden wordt zal er minder gemakkelijk beroep worden gedaan op geïndiceerde zorg. Met als gevolg dat lichte opvoedingsproblematiek verergert, waarna op langer termijn zwaardere en duurdere hulpverlening nodig zal zijn. (Kalthoff, 2009).

Niet-westerse migranten zijn vaak afhankelijk van een uitkering. De meeste gezinnen leven onder de armoedegrens (Koninkrijkrelaties, 2014). Allochtone gezinnen wonen voornamelijk in grootstedelijke concentratiewijken. In deze wijken komen veel problemen samen. Er wordt buiten minder toezicht gehouden op de kinderen en er wordt niet gezorgd voor een vrijetijdsbesteding, mede vanwege gebrek aan financiële middelen. Laagopgeleide migrantenouders ervaren vaker opvoedproblemen en hun kinderen ontwikkelen minder voorspoedig. Kinderen hebben vaak te kampen met externaliserend (criminaliteit) en internaliserend (angst en depressie) probleemgedrag. Internaliserend probleemgedrag wordt echter te laat gesignaleerd, met zelfdoding als mogelijk gevolg (Kalthoff, 2009). Vanuit promotieonderzoek in Utrecht en Rotterdam door socioloog Diana van Bergen bleek dat vijftien procent van de jonge Turkse vrouwen en twintig procent van de jonge Surinaams-Hindoestaanse vrouwen ooit een zelfmoordpoging heeft gedaan. De reden van deze zelfmoordpogingen waren voor een groot deel van de geïnterviewde vooral naar aanleiding van strijd met familie over keuzen in aangaande relaties en over zelfontplooiing. Voor een ander deel van de geïnterviewde lag de oorzaak in het gemis aan betekenisvolle en hechte relaties binnen de familie (van Bergen, 2009).

Kortom, naast de lage sociaaleconomische status spelen specifieke achterstanden zoals onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal, weinig inzicht in de Nederlandse cultuur en onbekendheid met Nederlandse hulpverleningsinstanties een rol bij opvoedingsproblemen. Tevens culturele verschillen zoals verschil in visie op opvoeden en het verkeren in een minderheidspositie met gevolgen zoals vooroordelen, discriminatie en de gevoelens om niet voor vol te worden aangezien (Bellaart, 2013).

De eerste kinderjaren zijn erg belangrijk voor de groei en ontwikkeling van het kind. Dit thema is meerdere malen onderzocht vanuit verschillende invalshoeken. De verschillende onderzoekers kwamen tot de conclusie dat na de geboorte, het kind direct klaar is om gevoelens te ontwikkelen. De eerste omgevingen van het kind zijn van groot belang en daarnaast zijn de opvoedrelaties van essentieel belang. Vroege preventie van ontwikkelingsachterstand heeft effect op de korte en lange termijn en zal maatschappelijk gezien een grote kostenbesparing opleveren. Dit effect is het grootst bij ouders met jonge kinderen. Het doel van pedagogische preventie is om bij te kunnen dragen aan het een positieve ontwikkeling en het voorkomen van ontwikkelingsstoornissen. Pedagogische preventie richt zich op aanleren van vaardigheden aan ouders zodat zij zelfverzekerder voelen in hun taak als opvoeder (Huyts & Groeneweg, 2015). Beter presteren op de basisschool is een eerste stap in de richting van een startkwalificatie (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2009).

Het belang van ouderbetrokkenheid wordt inmiddels gedeeld door leraren, wetenschappers, de politiek en door de samenleving (Meenheere & Hooge, 2010). Ouderbetrokkenheid heeft een positief effect op de schoolprestaties van het kind, dit effect is zelfs groter dan de inzet van kinderen zelf of van de school. Daarnaast heeft ouderbetrokkenheid effect op de beginnende geletterdheid, het fonetisch bewustzijn en op het aanvankelijk lezen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid. Bij ouderparticipatie wordt er van de ouder actieve deelname op school verwacht. Bij ouderbetrokkenheid gaat

het om betrokkenheid bij de opvoeding en het onderwijs thuis en op school van het kind (Meenheere & Hooge, 2010). Goed ouderschap is een vorm van ouderbetrokkenheid, wat onderwijsprestaties bevordert. Met goed ouderschap wordt bedoeld: een veilige en stabiele omgeving voor het kind, intellectuele stimulans, discussies kunnen voeren, het geven van goede voorbeelden van constructieve sociale (opvoedings)normen en het hebben van hoge ambities met betrekking tot de persoonlijke ontwikkeling en goed burgerschap. Deze vormen van ouderbetrokkenheid sluiten aan bij de behandelde vaardigheden in de Samen Leren methode (bijlage 2). De methode heeft aandacht voor onderwijsondersteunend gedrag en leert ouders vaardigheden aan op het gebied van begeleiden en stimuleren. Tot slot is er expliciete aandacht voor het bevorderen van het contact tussen school en de ouder, indien nodig (Meenheere & Hooge, 2010).

6.6.3 Opvoeding in migrantengezinnen

Bureau Frontlijn coacht migrantengezinnen en/of gezinnen met een lage sociaaleconomische achtergrond, woonachtig in Rotterdam-Zuid. Verschillende factoren zoals armoede, lage sociaaleconomische status, laag opleidingsniveau en woonachtig in een achterstandswijk maken de opvoeding voor migrantenouders zwaar. Daarbovenop komen cultuurverschillen en communicatieproblemen (Kalthoff, 2009). Vanuit eigen opvoeding zijn migrantenouders niet gewend om responsief en sensitief op te voeden. Zo zijn er bijvoorbeeld veel zorgen en vragen over de controle van oudere kinderen, gezien de autonomie en eigen verantwoordelijkheid belangrijke opvoedingswaarden zijn (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

De meeste niet-westerse migrantengezinnen leven in een wij-cultuur, collectivisme. Terwijl in westerse gezinnen meer de nadruk ligt op het individu. Vooral bij ouders vanuit de eerste generatie, een lage opleiding, een islamitische achtergrond en een plattelandsachtergrond ligt de nadruk meer op conformiteit, het leren aanpassen aan de groep in plaats van autonomie. De opvoeding is vaak autoritair, gebaseerd op machtsuitoefening. De ondersteuning die ouders bieden is minder gericht op het individu. Er is sprake van eenrichtingsverkeer in de communicatie. Risico tot het ontwikkelen van opgroei- en opvoedingsproblemen komt voornamelijk voort vanuit een combinatie van gebrek aan steun en de autoritaire opvoedingsstijl (Kalthoff, 2009). Migrantenouders vragen zich echter wel af op welke manier zij hun kind meer ruimte kunnen geven, zonder dat het kind zijn respect voor gezag verliest (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

De balans tussen eigen opvoeding en de omgeving is lastig te vinden voor laagopgeleide migrantenouders (Kalthoff, 2009). Het ontbreekt hen vaak aan de nodige bagage om het kind op te kunnen voeden binnen de Nederlandse samenleving (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010). De overgang van autoritair naar autoritatief brengt opvoedingsonzekerheid met zich mee. Tevens kan een opvoeding binnen een pedagogische context als bedreigend ervaren worden, gezien de houding tegenover de islam. Bijvoorbeeld in de vrije omgang met seksualiteit. Ook is er vaak sprake van discriminatie en pesten wat angst, onmacht en opvoedingsonzekerheid met zich meebrengt. Voorbeelden van vragen die belangrijk zijn voor migrantenouders zijn: 'Wat neem ik over van de Nederlandse cultuur?', 'Hoe voed ik mijn kind op tot een goede moslim?' en 'Hoe voorkom ik dat mijn kind crimineel wordt?' (Kalthoff, 2009).

Het informele netwerk zorgt zowel voor allochtone ouders als voor autochtone ouders voor de belangrijkste steun bij de opvoeding. Autochtone ouders en Creoolse ouders verwachten deze steun voornamelijk vanuit hun partner. Allochtone moeders zoeken hulp meer in hun sociaal netwerk, wisselen graag ervaringen uit over de opvoeding met elkaar en met deskundigen. Steun en ondersteuning wordt als vanzelfsprekend gezien (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

Bij Turkse en Marokkaanse moeders is er vooral behoefte aan onpartijdige en objectieve informatie. Maar zodra de pedagogische context door professionals wordt voorgelegd, wordt dit als een bedreiging ervaren. Dit is het gevolg van weinig tot geen pedagogische afstemming tussen ouders en instituties (school, kinderopvang, jeugdhulpverlening). Er is sprake van eenrichtingsverkeer (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010). Naast het graag willen overleggen en bespreken bestaat er ook een angst, dat er geroddeld wordt. Deze angst bestaat voornamelijk onder de jongere generatie. Met als gevolg dat advies en informatie over kinderen en opvoeden van televisie of de radio gehaald wordt. Wanneer de Nederlandse taal wel goed beheerst wordt, wordt er gebruik gemaakt van tijdschriften en boeken (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

Binnen de *Marokkaanse cultuur* bereikt een kind van twee à drie jaar een mijlpaal in zijn ontwikkeling. Volgens hen begrijpt het kind meer en leert het wel en wat niet mag. Wanneer het kind vier jaar wordt, wordt van hem gehoorzaamheid en goede manieren verwacht. Na het vierde jaar verwacht men dat het kind zichzelf kan vermaken en met anderen speelt. De moeders hoeven zich niet meer met hun kinderen te bemoeien, dit wordt als een opluchting gezien. Marokkaanse gezinnen gebruiken vaker directe controle vormen zoals verbieden en

het geven van sancties, dan autochtone gezinnen. Belonen wordt vaker toegepast in materiële zin (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

Bij *Surinaams-Creoolse gezinnen* draait het gehele gezin rond moeder, grootmoeder en andere vrouwelijke familieleden. Vaak staat de man op de tweede plaats en de vrouw staat vaak aan het hoofd van een gezin. De opvoeding van kinderen wordt daarom gezien als de taak van de vrouw, deze taak wordt gedeeld met andere vrouwen. Tegenwoordig groeien veel kinderen in Nederland op in een 'moedergezin'. In Nederland hoef je ook niet afhankelijk te zijn van een man. Er zijn veel sociale voorzieningen die financiële onafhankelijkheid mogelijk maken. Financiële afhankelijkheid en zich niet door mannen de wetten laten voorschrijven worden als zeer belangrijke waarden gezien die van moeder op dochter worden overgedragen. Tevens zijn moeders gericht op een gelijkwaardige taakverdeling. Vanuit onderzoek is gebleken dat Surinaams-Creoolse moeders graag knuffelen, praten en zingen met hun kind. Baby's blijven dichtbij en slapen bij hun moeder in bed. Een eigen slaapkamer wordt als negatief ervaren (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

In *Turkse gezinnen* is er sprake van toegeeflijkheid naar kinderen in de peuterleeftijd. Turkse ouders vinden het erg belangrijk om hen goed voor te bereiden op school en zijn vaak vanaf het tweede jaar actief bezig met oefenen. Vaders spelen minder met hun kinderen in de peuterleeftijd. Vanaf het zesde levensjaar wordt er verwacht dat het kind gehoorzaam is en zich leert gedragen. Er zijn verschillende meningen bij ouders over wanneer de opvoeding begint. Sommige zijn van mening dat de opvoeding voor het vijfde jaar begint. Andere ouders denken dat de opvoeding begint wanneer het kind dingen leert begrijpen. Maar zo zijn er ook ouders die van mening zijn dat de opvoeding samenvalt met de taalontwikkeling of pas begint wanneer kinderen naar school gaan. Hoewel ouders al snel thuis beginnen met oefenen, is vanuit onderzoek gebleken dat de meeste ouders vinden dat de school een duidelijke pedagogische taak heeft. Wanneer het kind naar school gaat, dragen ouders als het ware de verantwoordelijkheid over aan de school (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

Evenals bij Surinaams-Creoolse gezinnen is de moeder in *Chinese gezinnen* de spil in de opvoeding en het huishouden. De taken in huis worden grotendeels ingevuld door de moeder. Vaders bieden meer steun en corrigeren naarmate het kind ouder wordt. Maar daarvoor draagt vader weinig bij aan het huishouden en de opvoeding. Wel heeft vader de taak om een goed voorbeeld te geven, dit uit zich in rechtvaardigheid en deugdzaamheid. Er bestaat een typerende taakverdeling tussen vader en moeder wat 'yim fu si mu' wordt genoemd. Dit betekent 'vader is streng, moeder is aardig', omdat je niet allebei tegelijk boos kunt zijn op een kind. Chinese visies en overtuigingen gaan ervan uit dat mensen alles kunnen leren. In de eerste levensjaren beginnen moeders met het oefenen van vaardigheden en het afleren van ongewenst gedrag. Ouders vinden het belangrijk dat het kind in hun eerste twee jaren leren praten, lopen en zindelijk worden. Vervolgens leert het kind om voor zichzelf te kunnen zorgen. Dit is een lastige periode voor moeders, gezien het kind veel aandacht vraagt, geen gevaar ziet en zijn eigen willetje ontwikkelt (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

In 2000 heeft er een grootschalig onderzoek plaatsgevonden onder etnische groepen in Nederland naar de opvoedingsvisie. Het Sociaal Cultureel Planbureau heeft de bevindingen samengevat in de Rapportage Jeugd 2000. In onderstaand tabel zijn de verschillen in prioriteiten duidelijk te zien onder etnische groepen. Later onderzoek in 2012 laat zien dat de verschillen in prioriteiten iets minder groot zijn, echter nog steeds herkenbaar (Bellaart, 2013).

Nederlanders	Surinaams-Creolen	Turken	Marokkanen	Chinezen
1. Autonomie	1. Autonomie	1. Prestatie	1. Prestatie	1. Conformiteit
2. Sociaal gevoel	2. Prestatie	2. Conformiteit	2. Conformiteit	2. Prestatie
3. Conformiteit	3. Conformiteit	3. Autonomie	3. Sociaal gevoel	3. Sociaal gevoel
4. Prestatie	4. Sociaal gevoel	4. Sociaal gevoel	4. Autonomie	4. Autonomie

(Wittebrood & Keuzenkamp, 2000).

6.6.4 Houding en benadering

Als professional is het erg belangrijk om met diversiteit, zoals verschillende culturen, om te kunnen gaan. Dit wordt dan ook gezien als een houding en vaardigheid. Een belangrijk onderdeel van deze vaardigheid is om te beseffen dat je zelf onderdeel bent van diversiteit. Professionals nemen eenmaal eigen waarden en normen mee en creëren in de loop der tijd hun eigen visie op opvoeding. Het samenwerken met contacten vanuit

diverse groepen zullen veel vragen opleveren en eventuele confrontaties met de eigen visie kunnen opleveren, maar ook nieuwe gezichtspunten. Een valkuil in het werken met diverse groepen is beeldvorming, vooroordelen en stereotypering. Wanneer je een Surinaamse moeder ziet schreeuwen naar haar kind, valt dit niet te generaliseren naar alle Surinaamse moeders binnen en buiten de hulpverlening. Zo zijn er meer voorbeelden te benoemen, zoals uitspraken over een bepaalde groepering. Bijvoorbeeld 'Alle moslims zijn fundamentalisten'. Dit leidt tot vooroordelen binnen een groepering of over een groepering met als gevolg dat individuele verschillen minder worden opgemerkt. Vooroordelen kunnen gaan over specifieke kenmerken van uiteenlopende groepen: een andere taal, een handicap hebben, huidskleur, cultuur/religie, afwijkende gezinsvorm enzovoort (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

Als professional is het belangrijk om naast verschillen ook aandacht te schenken aan overeenkomsten tussen culturen, groepen en religies. Tevens is het effectief om gebruik te maken van symbolen en plaatjes waardoor men het gevoel krijgt zich thuis te voelen (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010). Andere competenties zijn een open houding, kennis van cultuurverschillen en leefsituaties en interculturele communicatieve vaardigheden (Bellaart, 2013).

Momenteel sluit de werkwijze van de meeste beroepskrachten niet aan bij migranten. Met als gevolg dat er te weinig vertrouwen is om op te bouwen, informatie is moeilijk over te brengen vanwege communicatieproblemen. Tevens hebben beroepskrachten vaak moeite met het herkennen van cultuurverschillen. Of er is weinig kennis op het gebied van werken met mensen in een achterstandssituatie (Kalthoff, 2009). Opvoedingsondersteuning kan voor migrantengezinnen alleen effectief zijn wanneer hulp laagdrempelig is. Vanuit onderzoek van FORUM (2011) is gebleken dat er goede resultaten te behalen zijn middels intensieve samenwerking met lokale migrantenorganisaties en andere vertegenwoordigers van migranten. Deze organisaties zouden de drempel kunnen verlagen en het versterkt tevens de pedagogische civil society. Zo zouden opvoedingsproblemen vroegtijdig aangepakt kunnen worden en wordt reguliere opvoedingsondersteuning verbeterd (Bellaart, 2013). Tevens wordt de laagdrempeligheid bevorderd wanneer er tijd wordt genomen om een vertrouwensrelatie op te bouwen, om wordt gegaan met taalproblemen, cultuurverschillen worden overbrugd en er meer uitleg wordt gegeven over verwachtingen van de Nederlandse samenleving (Bellaart, 2013).

Wanneer er een vertrouwensrelatie is opgebouwd, zou een directieve benadering effectief kunnen zijn. Voorbeelden van directieve benaderingen zijn de oplossingsgerichte benadering en de GROW methode (de Haan & Burger, 2013). De beginfase van een cultuursensitieve werkwijze kost meer tijd maar is effectief gebleken. Het belangrijkste is dat de hulpverleners het gezin helpen een goede balans te vinden tussen Nederlandse opvoedingswaarden en waarden die ouders vanuit hun eigen jeugd hebben meegekregen (Bellaart, 2013).

6.6.5 Opvoeding bespreekbaar maken

Een informele setting werkt vaak het beste om opvoedingsproblemen te bespreken. Bijvoorbeeld wanneer een groepje moeders samen koffie drinkt. Een hulpverlener kan bewust het gesprek deze kant op sturen. Een formelere setting is ook mogelijk door bijvoorbeeld bekenden uit te nodigen of door meerdere bijeenkomsten te plannen. Met elkaar kan er in gesprek worden gegaan over opvoeding. Bijvoorbeeld wat men lastig vindt aan het opvoeden in Nederland. Op deze manier komen er vanzelf vragen naar boven die direct of later besproken kunnen worden. Mogelijk komen ouders na het gesprek zelf met vragen (Bellaart, 2013).

De hulpverlener zou kunnen vragen welke onderwerpen ouders belangrijk vinden omtrent opvoeden. Waarna vervolgens luchtig over de opvoeding in Nederland gesproken kan worden. Belangrijke vraag is: Waar of bij wie vraag je om hulp wanneer de opvoeding lastig is? Thema's die migrantenouders vaak belangrijk vinden:

- Op één lijn zitten in de opvoeding
- Opvoeding van pubers die zich tevens richten op Nederlandse gewoonten
- Straffen en positieve aandacht bieden
- Weten wat je kind aan het doen is, ook tijdens het buitenspelen
- Contact tussen ouder en school

Vervolgens wordt het probleem duidelijk gemaakt met als gevolg dat ouders de situatie bagatelliseren of alleen het gedrag van hun kind benoemen en niet hun eigen opvoedingsvaardigheden. Op basis van de vertrouwensrelatie zouden ouders in beweging kunnen komen om verandering in de opvoedingssituatie te brengen. Dit kan op een directieve manier maar, met de boodschap altijd achter de ouder te zullen staan en hen te ondersteunen (Bellaart, 2013).

7. Aanpak

7.1 Onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek is een beschrijvend en inventariserend onderzoek omdat er is onderzocht hoe huidige processen op de werkvloer verlopen, zo is bijvoorbeeld in kaart gebracht hoe de Samen Leren methode wordt toegepast en op welke manier. Tevens werd middels het onderzoek in kaart gebracht wat men vindt van de training Pedagogische Gespreksvoering en men de methode aan vindt sluiten bij migrantenouders. Het onderzoek heeft het praktijkprobleem in kaart gebracht waarna vervolgens aanvullingen ontwikkeld zijn.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden bij Bureau Frontlijn, locatie Maashaven. Op deze locatie zijn er vier studententeams met elk twee sub teams. De wijken gelegen in Rotterdam-Zuid zijn: Bloemhof, Afrikaanderwijk, Hillegersberg en Feijenoord. In totaal zijn er acht teams op de locatie Maashaven die elk begeleid worden door een maatschappelijk of (ortho)pedagogisch geschoolde werkbegeleider. Elke werkbegeleider heeft twee à drie studentkoppels. Elk studentkoppel coacht maximaal tien gezinnen binnen de desbetreffende wijk. Het onderzoek heeft plaats gevonden binnen elk team en met elke werkbegeleider. De onderzoeker heeft hiervoor gekozen zodat de verschillen per wijk en mogelijk per opleiding duidelijk naar voren komen. Er werd een objectief beeld gecreëerd wat de validiteit van het onderzoek vergroot.

Er werd tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van verschillende dataverzamelmethode. De onderzoeker heeft gekozen om de hoofdvraag vanuit verschillende perspectieven te kunnen onderzoeken. Gedurende het onderzoek werd er gebruik gemaakt van: tekstbronnen bestuderen, bevragen en indien mogelijk bezoeken (van der Donk & van Lanen, 2011). De tijdsplanning is te vinden in [bijlage 3](#).

7.1.1 Onderzoeksactiviteiten beschrijven

Op welke onderzoeks(deel)vraag werd de onderzoeksactiviteit gericht?
1. Wat houdt de methode Samen Leren in? 2. Wat is de relevantie van de methode Samen Leren?
Wat ging ik doen?
- Om deelvraag één en twee te kunnen onderzoeken, werd er gebruik gemaakt van de methode tekstbronnen bestuderen. De methode tekstbronnen bestuderen werd gebruikt om te kunnen definiëren. Zo werd er gebruik gemaakt van interne tekstbronnen, namelijk de map met de methode Samen Leren voor werkbegeleiders en studentcoaches en het Samen Leren werkboek voor ouders. De onderzoeker besteedde aandacht aan de werkwijze, houding & benadering en de te leren vaardigheden. Het bestuderen van deze tekstbronnen is van belang geweest en diende ter achtergrondinformatie voor de onderzoeker om deelvragen drie tot en met zeven te kunnen onderzoeken (van der Donk & van Lanen, 2011).
Wie had ik daarvoor nodig?
- Bij het bestuderen van deze tekstbronnen zijn er geen vormen van betrokkenheid nodig geweest van anderen.
Wanneer voerde ik de onderzoeksactiviteit uit?
- Het bestuderen van de tekstbronnen werden als eerst verricht, waarna volgende dataverzamelmethode werden ingezet om de overige deelvragen te kunnen beantwoorden. Het bestuderen van tekstbronnen vond plaats in kalenderweek 8.

Op welke onderzoeks(deel)vraag was de onderzoeksactiviteit gericht?
3. Wat is de reden dat de methode Samen Leren niet in ieder gezin ingezet? 4. Op welke wijze wordt de methode Samen Leren toegepast bij gezinnen? 5. Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften? 6. Zijn de studentcoaches in staat om verworven informatie direct toe te passen in de praktijk? Zo nee, wat is ervoor nodig om de toepasbaarheid in de praktijk te vergroten? 7. Beschikken studentcoaches over voldoende vaardigheden om het gesprek over het kind aan te gaan met ouders? Zo nee, welke aanvullingen/handvatten zijn nodig?
Wat ging ik doen?
- Om deelvraag drie, vier, vijf, zes en zeven te kunnen beantwoorden maakte de onderzoeker gebruik van de methode mondeling bevragen. Er werd gebruik gemaakt van de methode bevragen om zo de

beroepspraktijk vanuit het gezichtspunt van studentcoaches en werkbegeleiders te bekijken. Tevens kwam de onderzoeker middels bevrage erachter wat de oorzaken zijn van het geconstateerde probleem (van der Donk & van Lanen, 2011).
- Voorafgaand de bevraging stelde de onderzoeker twee interviews op, één voor de werkbegeleiders en één voor de studentcoaches. De interviewvragen en de getekende toestemmingsverklaringen zijn te vinden in bijlage 4 en 5. Het bevrage is een vorm van kwalitatief onderzoek doen, waarbij de interesse uitgaat naar het begrijpen van betekenissen van gedrag (Boeije, 2012). Cultuurverschillen spelen hierbij een belangrijke rol, wat goed aansluit bij de doelgroep van dit onderzoek. Er bestaan verschillende manier om te bevrage.
- Interviews met werkbegeleiders en studentcoaches moesten allereerst ingepland worden. Tevens was het van belang om een ruimte te reserveren zodat het interview niet verstoord kon worden.
- Om deelvragen drie, vier, vijf, zes en zeven te kunnen beantwoorden werd gebruik gemaakt van een eenmalig semigestructureerd interview waarbij het onderwerp en enkele beginvragen vaststonden. Middels deze vorm kon er dieper op antwoorden worden ingegaan om zo de oorzaak tot het praktijkprobleem te achterhalen (Bakker & van Buuren, 2009). De interviews werden individueel afgenomen zodat men geen invloed op elkaar kon uitoefenen. Tevens is het vaak eenvoudiger om vragen te stellen wanneer je met zijn tweeën bent (van der Donk & van Lanen, 2011).
Kortom, het interview is: - Eenmalig - Semigestructureerd - Individueel
- Opgestelde interviewvragen werden nagelezen door praktijkbegeleider Gemma Sleeking en docentbegeleider Gusta Bouwman op structuur, opbouw en begrijpbaarheid.
- Tijdens het interviewen moest er rekening worden gehouden met de onderzoekersbias, echter is de onderzoeker verplicht om onafhankelijk onderzoek te verrichten. Om toch de betrouwbaarheid van de interviews te vergroten, werd er gebruik gemaakt van geluidsopnamen (Bakker & van Buuren, 2009). Tevens is de houding van de interviewer erg belangrijk. De interviewer toont een betrokken houding middels non-verbale communicatie: rechtop zitten, de geïnterviewde aankijken, hummen en knikken. De houding van de interviewer is zowel coöperatief als kritisch (Interviewvragen bedenken, n.d.).
- Na het afnemen van elk interview, werden de interviews letterlijk uitgetypt met behulp van de geluidsopnamen. Concrete antwoorden en voorbeelden werden horizontaal verwerkt in tabelvorm, geordend op functie en opleiding. Bevindingen werden met elkaar vergeleken waarna conclusies getrokken konden worden. Conclusies werden besproken met praktijkbegeleider Gemma Sleeking, methodiekontwikkelaars Marleen Groeneweg en Pauline Huyts.
Wie had ik daarvoor nodig?
- Om deelvraag drie, vier, vijf, zes en zeven te kunnen beantwoorden werden negen werkbegeleiders vanuit de teams Afrikaanderwijk, Feijenoord, Bloemhof en Hillesluis geïnterviewd en dertien studentcoaches van de opleidingen Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Sociaal Pedagogisch Hulpverlening en Pedagogiek. Tevens zijn er twee casusbegeleiders geïnterviewd. Zij ondersteunen de werkbegeleiders binnen het team.
- Maandelijks heeft er een terugkoppeling plaatsgevonden, op dinsdag, naar praktijkbegeleider Gemma Sleeking. Tevens controleerde Gemma Sleeking het interview op begrijpbaarheid, structuur en opbouw.
Wanneer voerde ik de onderzoeksactiviteit uit?
- De interviewvragen werden in kalenderweek 10 en 11 opgesteld. Tevens controleerde Gemma Sleeking de interviewvragen in week 11.
- In de weken 12, 13, 14 en 15 hebben de interviews plaatsgevonden met een uitloop in week 16. De interviews hebben ongeveer 45 minuten in beslag genomen. Direct na het interview werd de tekst letterlijk uitgetypt met behulp van de geluidsopname. Concrete antwoorden en voorbeelden werden horizontaal verwerkt. Het verwerken van elk interview nam ongeveer 3 uur in beslag.
- In kalenderweek 16 werden alle bevindingen met elkaar vergeleken waarna er conclusies getrokken konden worden.

Op welke onderzoeks(deel)vraag was de onderzoeksactiviteit gericht?
5. Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?
Wat ging ik doen?
- Om deelvraag vijf te kunnen beantwoorden zou er gebruik worden gemaakt van de methode bezoeken, indien dit binnen de organisatie mogelijk is. Indien bezoeken door de onderzoeker zelf mogelijk was, zou de onderzoeker enkele tussenevaluatiegesprekken en/of eindgesprekken van cliënten bijwonen. Tijdens deze evaluatiegesprekken krijgen cliënten de mogelijkheid om aan een onbekend persoon aan te geven wat zij van de begeleiding van hun studentcoaches en het traject/werkwijze vonden.
- Voor de tussenevaluatie en de eindevaluatie wordt er gebruik gemaakt van een vaste structuur. Deze structuur is te vinden en uit te printen via het registratiesysteem (RIS) van Bureau Frontlijn. In RIS wordt allereerst het intakegesprek ingevoerd met daarin de persoonlijke gegevens van cliënten met daarbij de toestemmingsverklaring. Tevens worden verslagen na huisbezoeken opgenomen in RIS om precies bij te kunnen houden welke wekelijkse stappen het gezin onderneemt. Kortom, elke cliënt heeft een eigen dossier in RIS waar alle stappen in vastgelegd worden en bevat het plan van aanpak van de cliënt. Daarnaast bevat RIS formulieren die ingezet kunnen worden tijdens de tussen- en eindevaluatiegesprekken. Na het gesprek kunnen de gegeven antwoorden van de cliënt aangeklikt worden in het digitale formulier van RIS. - De werkbegeleider voert in principe het gesprek en neemt daarom ook de leiding. Daarnaast is er de ruimte voor de studentcoach, in dit geval de onderzoeker, om aanvullende vragen te stellen. Aanvullende vragen richten zich vooral op deelvraag vijf, of ouders vinden dat de methode en de studentcoaches aansluiten bij hun behoeften.
- Voorafgaand de evaluatie bereidt onderzoeker het gesprek voor door enkele vragen op te stellen om deelvraag 5 te kunnen beantwoorden.
- De onderzoeker kijkt en luistert gedurende het gesprek en stelt vragen met betrekking tot de aansluiting op de behoeften van de cliënt. - De onderzoeker observeert eenmalig, op een directe en objectieve manier zodat de situatie wordt ervaren met alle zintuigen. Tevens is er voor de directe observatie gekozen omdat de onderzoeker zelf kan bepalen waarop ingezoomd wordt (van der Donk & van Lanen, 2011). Bijvoorbeeld of de communicatie congruent is of niet. - Het is een participerende observatie omdat de onderzoeker zelf aanwezig is en mede het gesprek voert met cliënten. Een voordeel van participerende observatie is dat er goed inzicht verkregen kan worden in de praktijksituatie. Tevens is er bij deze vorm ruimte om tussendoor vragen te stellen waar nodig is en de situatie blijft gelijk aan de dagelijkse praktijk (van der Donk & van Lanen, 2011). - Het observeren van de beroepssituatie gebeurt minder gestructureerd, het geen wat waargenomen wordt kan daarom zo rijk mogelijk beschreven worden met daarbij deelvraag vijf als hoofddoel. Tijdens deze open observatie wordt er geen gebruik gemaakt van instrumenten.
Kortom, de observatie is: - Eenmalig - Participerend - Direct - Minder gestructureerd
- Echter heeft de onderzoeker geen huisbezoeken kunnen bijwonen, gezien de tijd en aandacht voor de interviews was er geen ruimte meer om mee te gaan op tussen- en eindevaluatiegesprekken.
Wie had ik daarvoor nodig?
- Om deelvraag vijf te kunnen beantwoorden was medewerking van studentcoaches en werkbegeleiders nodig.
- Tevens waren er cliënten nodig waarbij de evaluatiegesprekken plaats zouden vinden.
Wanneer voerde ik de onderzoeksactiviteit uit?
- In week 10 en week 11 zou er geïnventariseerd worden wanneer eerstvolgende evaluatiegesprekken plaatsvinden.
- In de weken 12, 13, 14, 15 en eventueel week 16 konden de evaluatiegesprekken plaatsvinden. De evaluatiegesprekken zouden ongeveer één uur in beslag nemen. Direct na het evaluatiegesprek zou informatie verwerkt worden in een verslag met behulp van aantekeningen. Belangrijke thema's zouden worden gecodeerd middels een kleur in de kantlijn. Het verwerken van een evaluatiegesprek zou ongeveer één à anderhalf uur in beslag nemen.

7.2 Randvoorwaarden

- De student heeft 13 weken voor het onderzoek;
- De student heeft 616 uur voor het onderzoek;
- Interviews met studentcoaches, werkbegeleiders en cliënten zullen minimaal 1 uur in beslag nemen (onder werktijd);
- Tijdens het interviewen wordt er gebruik gemaakt van geluidsopname, dit wordt opgenomen met eigen mobiele telefoon;
- Voor de interviews is er een rustige ruimte nodig, deze zal gereserveerd moeten worden;
- Voor het verwerken van de interviews is er een computer nodig;
- Om voor te bereiden op de tussenevaluatie/eindevaluatie is toegang tot het registratiesysteem noodzakelijk;
- Er wordt elke maand overlegd met praktijkbegeleider Gemma Sleeking;
- Deelname is anoniem;
- Er zijn geen financiële middelen nodig voor het onderzoek;
- De geïnterviewde studentcoaches en werkbegeleiders zijn allen werkzaam binnen Bureau Frontlijn, locatie Maashaven;
- Opdrachtgever Gemma Sleeking zal aanwezig zijn bij de presentatie bij Bureau Frontlijn en bij de verdediging op de Hogeschool in Rotterdam;

7.3 Betrouwbaarheid en validiteit

Om de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek te vergroten is er gekozen om 23 mensen te interviewen van verschillende opleidingen. Allen hebben vanuit hun eigen kennis en ervaringen een andere kijk op het gebruik en de werking van de Samen Leren methode. Tevens zorgt het aantal voor een groot aantal resultaten, resultaten die sterker staan wanneer meerdere geïnterviewde dezelfde mening delen. Middels het grote aantal aan resultaten kunnen er conclusies in groepen getrokken worden. Het interview was eenmalig en semigestructureerd waardoor er dieper op antwoorden ingegaan kon worden (van der Donk & van Lanen, 2011) en het gebruik van de Samen Leren methode, wensen en behoeften beter in kaart gebracht konden worden.

Tijdens afname van de interviews moest er rekening worden gehouden met de onderzoekersbias. Echter moest de onderzoeker onafhankelijk onderzoek verrichten waardoor er niet in duo's interviews afgenomen konden worden. Om toch de betrouwbaarheid te vergroten werd er gebruik gemaakt van geluidsopnamen. Er werd gebruik gemaakt van geluidsopnamen zodat de interviewer gedurende het gesprek zich volledig kon richten op het interview en de juiste doorvragen kon stellen (Bakker & van Buuren, 2009).

Tot slot zorgde individuele afname van de interviews ervoor dat geïnterviewde elkaar niet konden beïnvloeden tijdens het beantwoorden van de vragen (van der Donk & van Lanen, 2011).

8. Resultaten

Na het letterlijk uittypen van de interviews heeft de onderzoeker de resultaten getrechterd door allereerst de concrete antwoorden op de interviewvragen horizontaal te verwerken in tabelvorm. De horizontale vergelijking is opgesplitst in functie en opleiding, te vinden in [bijlage 6](#). Vervolgens zijn de bevindingen verwerkt in twee overzichtstabellen voor studenten en werkbegeleiders, te vinden in [bijlage 7](#). Middels deze overzichtstabellen is goed te zien hoeveel geïnterviewde dezelfde mening delen en welke niet.

In de onderstaande tabel bevinden zich de belangrijkste resultaten per deelvraag, gevolgd door een korte samenvatting.

Deelvraag 1: Wat houdt de methode Samen Leren in?
De methode Samen Leren bestaat uit een handleiding voor werkbegeleiders en studentcoaches en uit het werkboek voor cliënten. Het werkboek is het instrument van de methode. Vragen uit het interview zijn onder andere opgesteld vanuit de handleiding Samen Leren.
<i>Resultaten:</i> Vanuit de resultaten is gebleken dat het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders geen gebruik maakt van de methode Samen Leren (de handleiding voor werkbegeleiders en studentcoaches). De meeste maken gebruik van het instrument, het werkboek voor cliënten. Middels deze conclusie mag er niet worden gesproken over het gebruik van de methode maar over het gebruik van het instrument Samen Leren.
<i>Verwijzing:</i> Zie hoofdstuk 5.2 Beroepscontext en 6.6 Literatuurstudie waarin de methode Samen Leren uitgelegd wordt en wat de achterliggende theorie is. Zie bijlage 4 voor de interviewvragen aan de werkbegeleiders en studenten.
Deelvraag 2: Wat is de relevantie van de methode Samen Leren?
<i>Resultaten van (ortho)pedagogiek werkbegeleiders:</i> Twee van de vijf vinden de Samen Leren relevant omdat het aansluit op de doelgroep. Zij vinden het werkboek aansluiten bij wat ouders nodig hebben, het laagdrempelig aanleren van vaardigheden. Twee van de vijf vinden Samen Leren relevant omdat het preventief is. Ergere opvoedproblemen kunnen worden tegen gegaan in de vorm van preventiesignalering. Één van de vijf vindt Samen Leren relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject. Zo gebruikt één van de werkbegeleiders het werkboek als hulpmiddel om opvoedproblematiek te signaleren.
<i>Resultaten van orthopedagogiek studenten:</i> Twee van de twee vinden Samen Leren relevant omdat het aansluit op de doelgroep omdat middels de theorie, doelen en tips uitgelegd kan worden waarom iets belangrijk is. Tevens biedt voor hen de methode veel handvatten en zorgt de methode voor één manier van werken. Zo gebruiken beiden motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht werken.
<i>Resultaten van MWD werkbegeleiders:</i> Drie van de vijf vinden Samen Leren relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject omdat voor hen het werkboek als handvat dient. Voor hen is het werkboek een middel waar op terug gevallen kan worden. Eén van de vijf vindt Samen Leren niet altijd relevant omdat zij het lastig vindt om goed gebruik te maken van het werkboek. Voornamelijk bij gezinnen die de Nederlandse taal niet spreken. Eén van de vijf gebruikt de methode niet.
<i>Resultaten van MWD studenten:</i> Vijf van de zes vinden Samen Leren relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject. Zij vinden het werkboek een handig hulpmiddel/handvat en biedt richtlijnen middels de fasen kennen, kunnen en eigen maken. Twee van de zeven vinden Samen Leren relevant omdat het aansluit op de doelgroep en aansluit bij de vraag van ouders. Tevens wordt door één van de twee opgemerkt dat ouders daadwerkelijk tijd vrij maakt voor het kind.
<i>Resultaten van SPH studenten:</i> Twee van de vier vinden Samen Leren relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject. Het draagt voor hen bij aan het coachen en de manier van aanpak. Eén van de vier vinden Samen Leren relevant omdat het aansluit op de doelgroep omdat wanneer fase A goed verlopen is, geleerde vaardigheden uitgebreid kunnen worden en toegepast kunnen worden in fase B.
<i>Samenvatting:</i> De meeste geïnterviewden vinden Samen Leren relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject. Voornamelijk wordt het werkboek gezien als handig hulpmiddel en biedt het richtlijnen om

aan de slag te gaan. Een iets kleiner deel van de geïnterviewde vinden Samen Leren relevant omdat het aansluit bij de doelgroep. In figuur 1 worden bovenstaande uitkomsten uitgebeeld.

Figuur 1 Aantal respondenten bedraagt drieëntwintig. Eén respondent had nog geen mening gevormd.

Deelvraag 3: Wat is de reden dat de methode Samen Leren niet in ieder gezin wordt ingezet?

Resultaten van (ortho)pedagogiek werkbegeleiders:

Opmerkelijk was dat allen aangeven Samen Leren niet binnen elk gezin in te zetten. Vier van de vijf geven aan dat gezinnen vaak in begeleiding zijn voor maatschappelijke problematiek. Drie van de vijf geven aan dat het soms niet meevalt om na fase A ook nog fase B te doen. Bijvoorbeeld het over in gesprek gaan met ouders over de opvoeding terwijl het gezin begeleid wordt op maatschappelijk vlak. Eén van de vijf heeft niet altijd gezinnen in begeleiding met kinderen, soms zijn er gezinnen in begeleiding met oudere kinderen of cliënten zonder kinderen.

Resultaten van orthopedagogiek studenten:

Beide zetten de methode wel binnen elk gezin in. Eén van de twee heeft sinds kort gezinnen waarbij er een combinatie is van maatschappelijke en pedagogische hulpvragen. De ander heeft enkel en alleen gezinnen in begeleiding waar er opvoedingsvragen spelen.

Resultaten van MWD werkbegeleiders:

Opmerkelijk was dat allen aangeven Samen Leren niet binnen elk gezin in te zetten omdat gezinnen vaak worden aangemeld in de A fase en begeleiding krijgen bij maatschappelijke problematiek. Daarnaast geven twee van de vijf aan dat wanneer fase A is afgerond, het gezin wordt overgedragen naar een andere organisatie binnen het Wijkteam voor pedagogische begeleiding. Andere twee van de vijf geven aan dat het kantelmoment van fase A naar fase B soms niet bestaat.

Resultaten van MWD studenten:

Zes van de zeven zetten Samen Leren niet binnen elk gezin in. Twee van hen hebben voornamelijk maatschappelijke casussen waarbij het goed gaat met de kinderen. Soms zijn de kinderen al ouder of zijn er geen kinderen in het spel. Twee anderen ondervinden een taalbarrière wat het inzetten van de methode en het gebruik van het werkboek lastig maakt. Eén van hen heeft zich weinig met de methode bezig gehouden en had het gevoel dat Samen Leren iets van de orthopedagogen was. De ander heeft tot nu toe één Samen Leren huisbezoek gehad en heeft te weinig ervaring met de methode.

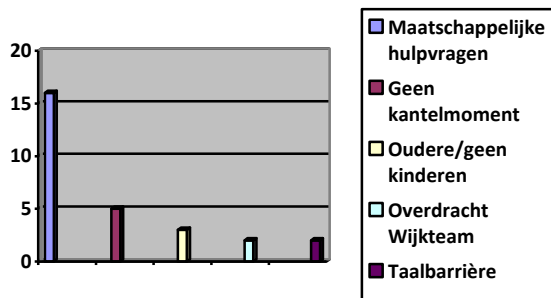
Eén van de zeven zet het werkboek binnen elk gezin in en past kleine onderdelen toe die aansluiten op de hulpvragen van het gezin.

Resultaten van SPH studenten:

Allen zetten Samen Leren niet binnen elk gezin in omdat er voornamelijk gezinnen in begeleiding zijn met maatschappelijke hulpvragen. Af en toe wordt alsnog de overgang gemaakt van fase A naar fase B.

Samenvatting:

Alle geïnterviewden geven aan Samen Leren niet binnen elk gezin in te zetten. De voornaamste reden is dat cliënten voornamelijk in begeleiding zijn om maatschappelijke hulpvragen aan te pakken. De meeste gezinnen worden daarom in fase A aangemeld. Vervolgens geven geïnterviewden aan dat het kantelmoment van fase A naar fase B niet altijd bestaat. Vooral pedagogische gespreksvoering zoals het aanknopen van het gesprek over de opvoeding wordt als lastig ervaren. In figuur 2 worden bovenstaande uitkomsten uitgebeeld.

Figuur 2 Aantal respondenten bedraagt drieëntwintig. Enkele geïnterviewden gaven twee redenen.

Deelvraag 4: Op welke wijze wordt de methode Samen Leren toegepast bij gezinnen?

Resultaten van (ortho)pedagogiek werkbegeleiders:

Allen zetten het werkboek gedeeltelijk in en gebruiken onderdelen die aansluiten bij de hulpvragen van de cliënt. Twee van de vijf geven aan dat Samen Leren nog niet leeft bij alle studenten.

Allen gebruiken opdrachten uit het Samen Leren werkboek voor ouders, daarnaast zetten drie van vijf internet en eigen creativiteit in. Twee van de vijf gebruiken naast het werkboek ook eigen schoolboeken. Drie van de vijf gebruiken zowel de Samen Leren methode als het Samen Leren werkboek.

Voor allen draagt Samen Leren bij aan het coachingstraject omdat het “waarom” belangrijk wordt gevonden, tevens vormt het een leidraad waarbij er gebruik gemaakt wordt van de fasen kennen, kunnen en eigen maken.

Resultaten van orthopedagogiek studenten:

Beiden zetten de methode volledig in en halen alles uit de Samen Leren methode wat zij toepassen in de praktijk. Beiden geven aan de Samen Leren doelen prettig te vinden.

Beiden gebruiken opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, opdrachten fungeren ter inspiratie en wordt zelfstandig aangevuld met eigen kennis.

Voor beiden geeft de methode richting aan het coachen en begeleiden van cliënten. De fasen kennen, kunnen en eigen maken wordt prettig gevonden. Tevens draagt de methode, de doelen, bij aan het opstellen van het plan van aanpak.

Resultaten van MWD werkbegeleiders:

Vier van de vijf zetten het werkboek gedeeltelijk in, drie hiervan geven aan Samen Leren nauwelijks in te zetten. Twee van de vijf gebruiken onderdelen die aansluiten bij de hulpvragen van de cliënt.

Vier van de vijf gebruiken opdrachten uit het Samen Leren werkboek voor ouders en één van de vijf gebruikt niets. Drie van de vijf zetten naast het werkboek ook internet en eigen creativiteit in, waarvan twee vinden dat de opdrachten vanuit het werkboek incompleet zijn waardoor zij internet en eigen creativiteit inzetten. Vier van de vijf gebruiken het werkboek merendeels ter inspiratie.

Voor vier van de vijf draagt het werkboek bij aan het coachingstraject omdat het wordt gezien als een handige leidraad, handvat en beginstuk van het Samen Leren traject. Twee van de vijf maken weinig tot geen gebruik hiervan en één van de vijf is niet bekend met Samen Leren.

Resultaten van MWD studenten:

Zes van de zeven zetten het werkboek gedeeltelijk in en één van de zeven niet/nauwelijks. Zes van de zeven gebruiken opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders. Toch zijn drie van de zeven weinig met de Samen Leren methode bezig geweest en waren nauwelijks bekend met Samen Leren.

Twee van de zeven maken naast het werkboek ook gebruik van internet, eigen creativiteit en materialen die ouders thuis hebben. Allen zetten verschillende materialen in zoals werkbladen, spelletjes en materialen.

Zes van de zeven vinden het werkboek een handig hulpmiddel/handvat omdat het beeldend is. Tot slot zet één van de zeven Samen Leren in groepsverband, in Buurthuis de Proeftuin.

Resultaten van SPH studenten:

Drie van de vier zetten Samen Leren gedeeltelijk in en één van de vier niet/nauwelijks. Eén van de vier past Samen Leren klassikaal toe in buurthuis de Proeftuin, waar er voornamelijk schoolondersteuning wordt geboden. Kinderen nemen eigen opdrachten mee vanuit school of huis en worden ondersteund door Bureau Frontlijn en studenten van de Proeftuin.

Allen gebruiken opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders. Eén van de vier gebruikt ook internet en eigen creativiteit en één van de vier gebruikt tevens eigen schoolboeken. Voor allen dient het werkboek ter inspiratie.

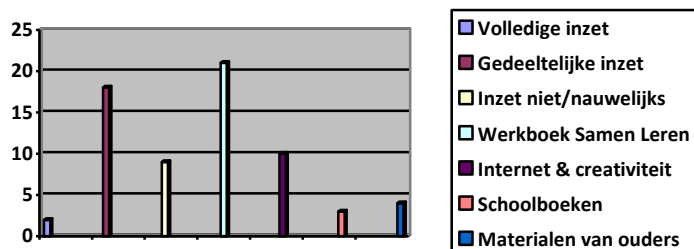
Twee van de vier vinden het werkboek een handig hulpmiddel/handvat om bijvoorbeeld de regie bij de cliënt te kunnen laten en vaardigheden aan kunnen leren. Drie van de vier zet Samen Leren sinds kort in omdat ze weinig informatie over de methode hadden gekregen. Inzet ging voornamelijk op gevoel, eigen kennis en

ervaringen.

Samenvatting:

Bijna alle geïnterviewden zetten het werkboek Samen Leren voor ouders gedeeltelijk in. De handleiding (methode) is bij de meeste geïnterviewden onbekend en wordt door enkele gebruikt. Bijna alle geïnterviewden gebruiken opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, bovenal ter inspiratie. Vaak worden opdrachten en materialen aangevuld met behulp van het internet en eigen creativiteit. In **figuur 3** worden bovenstaande uitkomsten uitgebeeld.

Figuur 3 Aantal respondenten bedraagt drieëntwintig. Enkele geïnterviewden gaven twee of meer antwoorden.

Deelvraag 5: Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?

Resultaten van (ortho)pedagogiek werkbegeleiders:

Vier van de vijf vinden Samen Leren toegankelijk voor alle ouders omdat het gemakkelijk door iedereen inzetbaar is. Voor iedereen valt er wel iets te leren, af en toe moet er een eigen twist aan gegeven worden. Drie van de vier vinden Samen Leren minder toegankelijk wanneer er sprake is van taalproblemen/ achterstanden.

Drie van de vijf vinden het werkboek deels aansluiten op de wensen en behoeften van ouders met betrekking tot cultuur, normen en waarden. Eén van de vijf vindt Samen leren niet aansluiten en één van de vijf wel. Het culturele aspect wordt niet in Samen Leren opgenomen, geïnterviewden vinden dat dit wel in de begeleiding opgenomen moet worden. Anderen vinden juist dat het gaat om intrinsieke motivatie om bepaalde dingen te doen. Wanneer de ouder zich hier niet in kan vinden, proberen te schipperen en anders respecteren.

Vier van de vijf vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar. Zij zien terughoudend gedrag, een gesloten houding terwijl er wel vragen spelen. Volgens de geïnterviewden komt dit door angst voor Jeugdzorg. In de Turkse media is het thema uithuisplaatsing veelvuldig in het nieuws geweest. Eén van de vijf vindt sociaal geïsoleerde ouders minder goed bereikbaar omdat ze hen nooit op school ziet en minder wegwijst in de stad zijn. Tot slot vindt één van de vijf vaders minder goed bereikbaar omdat ze meestal aan het werk zijn.

Resultaten van orthopedagogiek studenten:

De één vindt Samen Leren wel toegankelijk voor elke ouder en de ander niet. De één benoemt dat sommige ouders duidelijk op zoek zijn naar huiswerkbegeleiding. De ander vindt dat de methode zoveel mogelijk aansluit bij lage taligheid maar minder toegankelijk is voor vaders.

Beide vinden Samen Leren deels aansluiten op de wensen en behoeften van ouders met betrekking tot cultuur, normen en waarden. Beide vinden dat het culturele aspect niet wordt meegenomen. De één is van mening dat het verschilt per persoon en dat je als hulpverlener de situatie moet inschatten. De ander is van mening dat ouders meer handvatten zouden willen krijgen omdat het niet aansluit bij wat ouders willen → huiswerkbegeleiding.

Beiden vinden vaders minder goed bereikbaar en zien dat vaders het lastig vinden dat er een vrouw in huis komt waarnaar geluisterd moet worden. Ook is de één van mening dat ouders minder goed bereikbaar zijn wanneer ouders de taal niet begrijpen.

Resultaten van MWD werkbegeleiders:

Twee van de vijf vinden de methode toegankelijk voor elke ouder, omdat zelf aangesloten kan worden bij de behoefte van de cliënt en wanneer je duidelijk aangeeft wat jouw bedoeling is vanuit het Wijkteam. Twee van de vijf vinden de methode niet toegankelijk voor ouders met taalproblemen/achterstanden en tevens omdat er gewerkt wordt met verschillende culturen. Eén van de vijf heeft geen mening.

Drie van de vijf vinden de methode deels aansluiten op de wensen en behoeften van ouders met betrekking tot cultuur, normen en waarden. Eén van de vijf vindt de methode aansluiten en één heeft geen mening. Allen zijn van mening dat de methode nooit voor 100% kan aansluiten bij de wensen en behoeften van ouders.

Allen ondervinden geen grote moeilijkheden, grote lijnen van de methode sluiten aan. Vervolgens aansluiten bij de ouder en het bieden van handvatten.

Twee van de vijf vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar. Zij zien dat zij minder snel om

hulp vragen. Volgens hen komt dit door angst voor Jeugdzorg omdat dit veelvoudig in de Turkse media is geweest. Eén van de vijf vindt ouders minder goed bereikbaar wanneer er sprake is van een taalbarrière of een laag IQ. Eén van de vijf vindt alle ouders erg open en ondervindt geen moeilijkheden in de bereikbaarheid van ouders.

Resultaten van MWD studenten:

Zes van de zeven vinden de methode niet toegankelijk voor elke ouder, voornamelijk wanneer er slecht/geen Nederlands gesproken kan worden en wanneer er sprake is van een laag IQ. Dan is het lastig voor hen om zelfstandig aan de slag te gaan, tevens maakt het de kennisoverdracht lastig. Enkelen geven als oplossing de vertaling van het werkboek Samen Leren. Dit punt is meerdere malen ter discussie gesteld, maar een meerderheid vindt dat een vertaling de ontwikkeling van de Nederlandse taal in de weg staat. Eén van de zeven vindt de methode wel toegankelijk alleen hebben sommige culturen meer tijd nodig om te beseffen dat het geen huiswerkbegeleiding is.

Vijf van de zeven vinden de methode deels aansluiten op de wensen en behoeften van ouders met betrekking tot cultuur, normen en waarden. Vaak is er sprake van andere normen en waarden. Ouders zijn het niet gewend om het kind meer inspraak te geven, te corrigeren, te complimenteren of regels op te stellen. Eén van de zeven vindt de methode wel aansluiten omdat er algemeen geldende normen en waarden zijn. Zij ziet het als een kwestie van motiveren en bespreken. Allen ondervinden geen verschillen in bereikbaarheid van verschillende culturen. Vier van de zeven vinden ouders minder goed bereikbaar wanneer zij de taal niet of nauwelijks spreken of wanneer er sprake is van een laag IQ. Twee van de zeven zien dat sommige ouders gesloten zijn, zich voordoen alsof de opvoeding goed verloopt en het lastig vinden om hulp toe te staan.

Resultaten van SPH studenten:

Drie van de vier vinden de methode niet toegankelijk voor elke ouder omdat zij een taalbarrière ondervinden. Het werkboek en de website kunnen niet zelfstandig door de ouder gelezen worden.

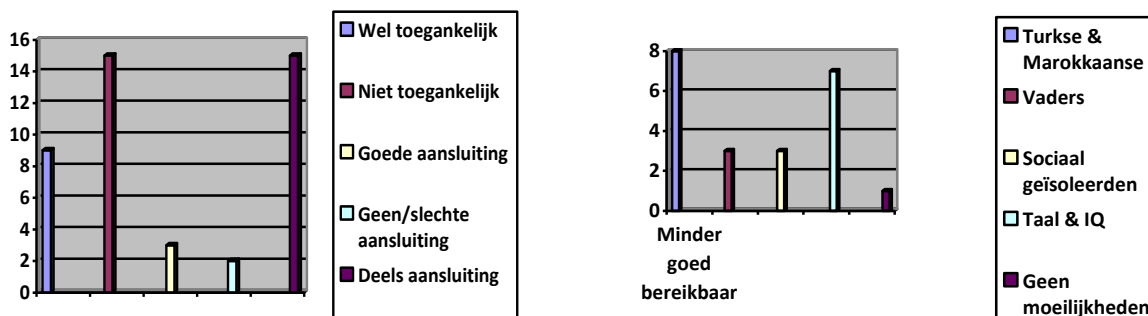
Eén van de vier vindt de methode wel toegankelijk omdat zij de methode laagdrempelig vinden. Je hoeft de ouder niet te dwingen bepaalde materialen aan te schaffen.

Twee van de vier vinden de methode deels aansluiten op de wensen en behoeften van ouders met betrekking tot cultuur, normen en waarden. Eén van de vier vindt de methode aansluiten ook bij de verschillende culturen. Eén van de vier vindt de methode niet aansluiten bij de verschillende culturen omdat er andere manieren, waarden, belangen en regels binnen gezinnen kunnen spelen.

Twee van de vier vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar omdat er sprake is van een taalbarrière. Eén van de vier ziet geen verschil in culturen maar denkt dat bereikbaarheid per ouder verschilt.

Samenvatting:

De meeste geïnterviewden vinden Samen Leren niet toegankelijk voor elke ouder. Er worden voornamelijk problemen ondervonden in de taal en het niveau van ouders. Tevens vindt men Samen Leren niet toegankelijk voor ouders met verschillende culturen en achtergronden, zoals de Turkse en Marokkaanse cultuur. Turkse en Marokkaanse ouders zijn niet gewend om het kind meer inspraak te geven, te complimenteren, te corrigeren en regels op te stellen. Daarnaast zijn de meeste geïnterviewden van mening dat Samen Leren aansluit bij de wensen en behoeften ouders met betrekking tot cultuur, normen en waarden. Echter wordt benoemd dat de methode het culturele aspect niet meeneemt en worden andere belangen, normen en waarden opgemerkt. Zo ondervindt een kleiner deel geen moeilijkheden omdat naar zeggen van de geïnterviewden algemeen geldende normen en waarden gelden. Tot slot zien de meeste geïnterviewden dat Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar zijn. Hetzelfde geldt wanneer er sprake is van een taalbarrière of een laag IQ. In figuur 4 en 5 worden bovenstaande uitkomsten uitgebeeld.

Figuur 4 en 5 Aantal respondenten bedraagt drieëntwintig. Enkele geïnterviewden gaven twee antwoorden.

Deelvraag 6: Zijn de studentcoaches in staat om verworven informatie direct toe te passen in de praktijk? Zo nee, wat is ervoor nodig om de toepasbaarheid in de praktijk te vergroten?

Resultaten van (ortho)pedagogiek werkbegeleiders:

Allen coachen studenten in de overgang van fase A naar B door directe tips en aanwijzingen te geven. Zo bespreken drie van de vijf met studenten hoe je in gesprek kunt gaan met de ouder en geven vaak de tip, benoem wat je ziet. Tevens gaan de meeste mee op huisbezoek om de overgang met ouders te bespreken, vaak wordt hierbij het plan van aanpak erbij gepakt om te kijken hoe het staat met de doelen van ouders. Twee van de vijf vinden het belangrijk om zo min mogelijk voor te zeggen en studenten zelf creatief na te laten denken.

Allen coachen studenten door huisbezoeken voor te bespreken tijdens casusoverleg en briefings. Er wordt besproken aan welke doelen er wordt gewerkt, wat weet de ouder al en welke methode worden toegepast.

Allen zien dat studenten verkregen informatie direct toepassen in de praktijk, wel wordt opgemerkt dat studenten het soms lastig vinden waardoor het niet altijd lukt. Zo ziet één van de vijf verschil in het toepassen. De ene student vindt Samen Leren leuker dan de ander en verdiept zich naar aanleiding van gegeven tips. Degene die het minder leuk vinden doen uiteindelijk iets anders.

Er worden een aantal wensen benoemd omtrent de Samen Leren methode wat mogelijk de toepasbaarheid vergroot. Zoals het praktischer maken van de methode met meer voorkomende thema's, doelen die aansluiten op RIS, overzicht van aanwezige materialen en dat werkbegeleiders meer aandacht moeten schenken aan Samen Leren bij studenten.

Resultaten van orthopedagogiek studenten:

Beide geven aan niet gecoacht te worden in de overgang van fase A naar fase B en zouden willen dat er meer over de overgang wordt gesproken in de groep. Beide geven aan dat de overgang meestal wordt aangekondigd en dat er ruimte is voor vragen.

Tevens geven beide aan niet gecoacht te worden met betrekking tot de Samen Leren methode. Ze gaan voornamelijk zelfstandig aan de slag, informeren de werkbegeleider voor en na het huisbezoek en krijgen af en toe tips. Graag zouden zij meer tips ontvangen.

Beide proberen verkregen informatie en tips direct toe te passen in de praktijk. Wel zouden beide graag meer aandacht willen besteden aan verschillende culturen in de vorm van achtergrondinformatie.

Resultaten van MWD werkbegeleiders:

Vier van de vijf coachen studenten in de overgang door directe tips en aanwijzingen te geven. Er wordt besproken met studenten hoe je in gesprek kunt gaan met de ouder en als tip wordt gegeven: benoemen wat je ziet. Drie van de vijf stellen tussendoor vragen hoe het traject verloopt en of er punten vanuit de B fase opgepakt zouden kunnen worden. De overgang van fase A naar B verloopt vaak geleidelijk. Twee van de vijf hebben nog niet zozeer concreet een overgangsmoment meegemaakt maar delen ervaringen met studenten en bekijken de gehele thuissituatie, wat heeft het gezin nodig. Eén van de vijf coacht studenten niet omdat ze niet bezig is geweest met de Samen Leren methode.

Vier van de vijf coachen studenten in het Samen Leren door op het werkboek en de website te wijzen. Zij proberen studenten na te laten denken welke onderdelen zij vanuit het werkboek kunnen inzetten: wat staat erin, welke onderdeel kun je gebruiken etc. Eén van de vijf coacht studenten niet betrekking tot de Samen Leren methode omdat zij niet bekend is met de methode.

Vier van de vijf zien dat studenten verkregen informatie direct in de praktijk toepassen. Eén daarvan ziet verschil en weet soms niet of ze daadwerkelijk iets met verkregen informatie hebben gedaan, dit maakt ze bespreekbaar tijdens de briefing. Twee van de vijf zien dat studenten uiteindelijk zelf met informatie komen, wat eerder is verworven. Studenten nemen dit mee gedurende het gehele coachingstraject. Eén van de vijf ziet dat studenten na de toepassing in de praktijk verworven kennis vergeten.

Twee van de vijf zouden graag meer achtergrondinformatie willen zien omtrent culturen zodat dit meegenomen kan worden in het contact met cliënten.

Resultaten van MWD studenten:

Drie van de zeven worden gecoacht in de overgang van fase A naar fase B middels directe tips en aanwijzingen. Zij krijgen tips en aanwijzingen tijdens casusoverleg, briefings en tijdens huisbezoeken zoals feedback en verwijzen naar het werkboek. Twee van de zeven worden gecoacht middels de tussenevaluatie. Er wordt gekeken tijdens de tussenevaluatie hoe de werkbegeleider overgaat van fase A naar fase B → benoemen wat je ziet en een nieuwe ingang creëren. Eén van de zeven wordt gecoacht middels rollenspellen, echter heeft zij de overgang van fase A naar B nog niet meegemaakt.

Zes van de zeven worden doorverwezen naar het werkboek. Bijvoorbeeld bekijk het thema structuur, wat kun je inzetten, heb je vragen over de methode, wat denk je dat je zou kunnen doen en soms worden ideeën

gegeven. Drie van zeven benoemen dat ze de Samen Leren training pas hebben gekregen, hij was erg relevant maar erg laat in het stagejaar. Twee van de zeven bespreken tijdens het casusoverleg welke materialen er ingezet kunnen worden en welke vaardigheden er worden aangeleerd. Eén van de zeven wordt niet gecoacht. Allen passen het liefst tips direct toe in de praktijk wanneer het mogelijk is, anders worden tips toegepast in een volgend huisbezoek. Twee van de zeven bespreken tips eerst met hun koppelpartner en ouders: wat vinden ouders ervan en hoe kunnen tips toegepast worden. Eén van de zeven neemt informatie mee maar geeft er tijdens het handelen een eigen draai aan. Drie van de zeven zouden graag de methode willen laten aansluiten bij ouders die de taal niet spreken zodat ook bij hen de methode gemakkelijk ingezet kan worden.

Resultaten van SPH studenten:

Drie van de vier worden niet gecoacht in de overgang van fase A naar fase B. Zij bedenken zelf hoe zij de begeleiding aanpakken. Eén van de vier heeft alleen specifieke aanmeldingen gehad en bespreekt tijdens de tussenevaluatie de overgang met de ouder en werkbegeleider.

Allen worden niet gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode. Allen pakken de begeleiding op pedagogisch vlak zelfstandig aan zoals zelf uitzoeken, eigen creativiteit en op gevoel. Twee van de vier lichten tijdens casusoverleg toe waarom voor een bepaalde manier is gekozen. Twee van de vier worden naar het werkboek verwezen wanneer er vragen zijn. Eén van de vier zou graag een vast patroon zien → hoe zet je de methode in zodat het op één manier wordt ingezet.

Drie van de vier passen verkregen informatie direct toe in de praktijk wanneer het mogelijk is. Eén van de vier krijgt geen tips of feedback en zou graag feedback willen en willen bespreken hoe ze bepaalde dingen kan aanpakken.

Drie van de vier zouden graag de materialen in de methode willen verbeteren en meer leeftijdsadequaater willen zien → opdrachten en oefeningen per groep (gr 3-8) met daarbij de overgang van theorie naar praktijk. Twee van de vier zouden graag de methode toegankelijker willen zien voor anderstaligen.

Samenvatting:

Bijna alle werkbegeleiders zien dat studenten verworven informatie direct willen toepassen, een enkeling ondervindt verschil. Echter wordt opgemerkt dat het bespreekbaar maken met ouders als lastig wordt ervaren. Daarnaast mist een groot deel van de studenten coaching vanuit de werkbegeleider in de overgang van fase A naar fase B en de inzet van de methode Samen Leren. Met als gevolg dat veel studenten zelfstandig aan de slag gaan met behulp van eigen kennis en ervaringen. Men geeft aan dat er informatie over de methode gemist wordt. Zoals de kern van de methode en de toepassing ervan in de praktijk. Tot slot worden studenten voornamelijk verwezen naar het werkboek en kunnen zij terecht bij de werkbegeleider voor vragen. Door de meeste studenten wordt er betrokkenheid ervaren vanuit de werkbegeleider.

Deelvraag 7: Beschikken studentcoaches over voldoende vaardigheden om het gesprek over het kind aan te gaan met ouders? Zo nee, welke aanvullingen/handvatten zijn nodig?

Resultaten van (ortho)pedagogiek werkbegeleiders:

Vier van de vijf missen een aantal punten in de methode:

- Eén van de vijf mist achtergrondinformatie om het praktischer te maken, betreft de aansluiting op de doelgroep.
- Eén van de vijf vindt dat de Samen Leren doelen niet aansluiten op de doelen in RIS, waardoor studenten Samen Leren doelen niet/nauwelijks inzetten.
- Twee van de vijf mist informatie voor het oudere basisschoolkind → pubers (relaties, homoseksualiteit etc.). Nu is de methode gericht op groep 1 t/m 4 van de basisschool. Terwijl er tegenwoordig ook oudere kinderen in begeleiding zijn.

Twee van de vijf mist de overgang van theorie naar praktijk voor studenten, dus ook de implementatie van Samen Leren. Volgens één van hen wordt Samen Leren als los onderdeel gezien en soms vergeten omdat opvoedvragen niet meer laagdrempelig zijn sinds januari 2015 – jeugdtransitie. De ander geeft aan dat de overgang van theorie naar praktijk verloopt volgens de manier waarop je bent. De ene student is geïnteresseerd in Samen Leren en verdiept zich erin, de ander niet en zal niet met dezelfde drive aan de slag gaan. Tevens is één van de vijf van mening dat Samen Leren meest voorkomende thema's mist zoals: straffen en belonen, gezonde voeding etc. Vervolgens zou ze deze willen opsplitsen in kleinere onderdelen. Structuur → naar bed gaan → stappen die je kunt toepassen. Ook mist zij informatie over verschillende culturen.

Tot slot zou één van de vijf een training willen om studenten te kunnen instrueren in de Samen Leren methode.

Resultaten van orthopedagogiek studenten:

Beide hebben een aangepaste training Samen Leren gehad en zijn tevreden over de training waarin de achterliggende gedachte van de methode is besproken. Dit nemen zij nog steeds mee tijdens de coaching, zoals

oplossingsgericht werken en motiverende gespreksvoering. Beide zijn van mening dat de reguliere training oppervlakkig was, er werd niet ingegaan op de doelen.

De ene student zou graag meer aandacht willen besteden aan verschillende culturen en beide studenten zouden meer informatie willen zien voor de bovenbouw, in de vorm van achtergrondinformatie.

Beide missen praktische hulpmiddelen en de aansluiting op de doelgroep zoals informatie voor kinderen van de bovenbouw. Nu wordt er zelf naar informatie gezocht. De één zou graag een training willen om met de methode te oefenen en ervaringen uit te wisselen.

Beide orthopedagogiek studenten zouden graag meer achtergrondinformatie zien over thema's. Bijvoorbeeld: het kind heeft moeite met spelling → zet dan dit in. Het kind heeft moeite met grammatica → zet dan dat in.

De ene orthopedagogiek student zou meer diepgang in de training willen zien zoals meer uitleg over de methode en handvatten.

Resultaten van MWD werkbegeleiders:

Twee van de vijf vinden dat de methode niet toepasbaar is voor alle cliënten waardoor studenten zelf op zoek gaan naar aanvulling.

Drie van de vijf missen ondersteunende theorie/praktische hulpmiddelen zoals een makkelijkere uitleg bij sommige thema's, theorie omtrent verschillende culturen (hoe ga je om met een bepaalde cultuur) en informatie over de bovenbouw (gr. 7 en 8) → met voorbeelden en de onderwerpen duidelijk op de website zodat je kunt doorklikken. Eén van de vijf mist de overgang van theorie naar praktijk voor studenten, bijvoorbeeld een training hoe je het werkboek en de website in kunt zetten in de praktijk.

Tot slot geeft één van de vijf aan meer theorie en uitleg nodig te hebben over de verschillende culturele achtergronden. En één van de vijf heeft meer variatie in voorbeelden nodig en een overzicht op de website zodat er per onderwerp doorgeklikt kan worden.

Resultaten van MWD studenten:

Drie van de zeven vonden de training tijdens de introductie weinig bijdragen aan het coachen. Er had meer verdieping in gemogen zoals: wat is Samen Leren, hoe ga je te werk etc. Eén van de zeven vond de rollenspellen tijdens de introductie bijdragen aan dingen bespreekbaar maken met ouders. Eén van de zeven heeft meegenomen dat het lastig is om opvoeding bespreekbaar te maken maar heeft geleerd hoe je doelen kunt bespreken. En één van de zeven heeft geleerd dat ouders zelf dingen moeten doen en dat niet alles vanuit de studenten moet komen.

Drie van de zeven zouden graag de methode willen aanpassen zodat het ingezet kan worden bij ouders die de taal niet spreken. Vier van de zeven missen opdrachten/oefeningen en praktische hulpmiddelen. Zij missen materialen en spelletjes om te kunnen uitbeelden en begrijpelijker te maken voor bijv. mensen die de taal niet spreken maar ook voor meer variatie. Eén van de zeven mist de overgang van theorie naar praktijk zoals informatie over de toepasbaarheid van de methode in de praktijk. Maar ook het houden van rollenspellen zodat duidelijk wordt hoe je de methode kunt toepassen. Tot slot is iedereen van mening dat de training herhaald moet worden.

Eén van de zeven stelde tijdens het interview voor om in de teams trainingen in te lassen om meer te oefenen met Samen Leren en te bespreken met elkaar. Zij zou dit voor kunnen stellen tijdens een weekoverleg het onderwerp in de groep te gooien om te kijken hoe andere denken over de overgang van theorie naar praktijk.

Zes van de zeven zouden de training interactiever en beeldender willen zien met rollenspellen, ervaringen/meningen delen, voorbeelden, opdrachten zodat je ziet hoe je de methode kunt toepassen en leert hoe je het gesprek over de opvoeding met de ouder aan kunt gaan. Tevens zou men graag concrete informatie over de methode willen krijgen met de kern en verschillende thema's.

Resultaten van SPH studenten:

Allen vonden de training weinig bijdragen en benoemde dat er veel theorie gelezen moest worden tijdens de training maar hoe dit toegepast moet worden in de praktijk bleef vaag. Zij hadden graag meer uitleg over de methode willen krijgen en meer willen oefenen middels rollenspellen, opdrachten etc.

Drie van de vier zouden graag de materialen in de methode willen verbeteren en meer leeftijdsadequaat willen zien → opdrachten en oefeningen per groep (gr 3-8) met daarbij de overgang van theorie naar praktijk. Twee van de vier zouden graag de methode toegankelijker willen zien voor anderstaligen.

Drie van de vier missen opdrachten/oefeningen voor verschillende doelgroepen en de overgang van de theorie naar praktijk. In de overgang wordt de volgende stap gemist, hoe je bepaalde oefeningen in kunt zetten en met ouders deze bespreekbaar kunt maken.

Eén van de vier wil graag met andere teams bespreken hoe de ander het aanpakt en één van de vier wil meer het werkboek erbij pakken en creatiever nadenken. Maar ook het werkboek beter introduceren bij cliënten.

Drie van de vier zouden de training tijdens de introductie anders willen zien met concrete informatie over de

methode zoals hoe werkt het, hoe pas je het toe en in welke situaties. Men zou de training interactiever willen zien met rollenspellen, oefenen met elkaar, creatief nadenken etc.

Samenvatting:

Over het algemeen wordt de overgang van theorie naar praktijk gemist door zowel studenten als werkbegeleiders. De meeste studenten geven aan veel theorie te hebben gekregen tijdens de training in de introductieweken maar missen de kern en de manier waarom theorie toegepast kan worden in de praktijk en hoe je dingen bespreekbaar kunt maken met ouders. Daarnaast worden verschillende hulpmiddelen gemist zoals achtergrondinformatie omtrent verschillende culturen, oefeningen en opdrachten en sommige missen de aansluiting met de doelgroep. Er wordt vervolgens zelfstandig gezocht naar aanvullende informatie en materialen maar men mist een duidelijke structuur hierin. Ook geven enkele werkbegeleiders aan dat het zoeken naar aanvullende informatie niet met dezelfde drive en enthousiasme wordt gedaan. Tot slot zouden de studenten graag meer middels rollenspellen, opdrachten en oefeningen met elkaar willen oefenen hoe zij de theorie in de praktijk kunnen toepassen en hoe zij ouders kunnen aanspreken en benaderen.

9. Conclusie

9.1 Conclusies

In onderstaand tabel bevinden zich de conclusies verdeeld onder de zeven deelvragen, naar aanleiding van bovenstaande resultaten.

Deelvraag 1: Wat houdt de methode Samen Leren in?
De methode Samen Leren bestaat uit een handleiding voor werkbegeleiders en studentcoaches en uit het werkboek voor cliënten. Het werkboek is het instrument van de methode. Vragen uit het interview zijn onder andere opgesteld vanuit de handleiding Samen Leren.
<i>Resultaten:</i> Vanuit de resultaten is gebleken dat het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders geen gebruik maakt van de methode Samen Leren (de handleiding voor werkbegeleiders en studentcoaches). De meeste maken gebruik van het instrument, het werkboek voor cliënten. Middels deze conclusie mag er niet worden gesproken over het gebruik van de methode maar over het gebruik van het instrument Samen Leren.
<i>Verwijzing:</i> Zie hoofdstuk 5.2 Beroepscontext en 6.6 Literatuurstudie waarin de methode Samen Leren uitgelegd wordt en wat de achterliggende theorie is. Zie bijlage 4 voor de interviewvragen aan de werkbegeleiders en studenten.
Deelvraag 2: Wat is de relevantie van de methode Samen Leren?
<i>Conclusie 1:</i> Het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders vinden het instrument Samen Leren relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject. Het instrument dient voornamelijk voor de MWD studenten en werkbegeleiders als handvat/hulpmiddel en biedt richtlijnen met behulp van de fasen kennen, kunnen en eigen maken. Kortom, een middel voor hen om op terug te kunnen vallen. Tevens werd door een pedagogiek werkbegeleider benoemd dat de Samen Leren voor haar een handig hulpmiddel is om opvoedproblematiek te signaleren, middels de voorbeelddoelen.
<i>Conclusie 2:</i> Een kleiner deel van de geïnterviewden vinden het instrument relevant omdat het aansluit op de doelgroep. Zo geven de (ortho)pedagogiek werkbegeleiders aan dat Samen Leren aansluit bij wat ouders nodig hebben, omdat er op een laagdrempelige manier vaardigheden aangeleerd kunnen worden. De orthopedagogiek studenten geven aan het prettig te vinden om middels de theorie, doelen en tips uit te leggen waarom iets belangrijk is. Daarnaast worden er volgens hen handvatten geboden en zorgt de methode voor één manier van werken. De MWD studenten zien voornamelijk dat Samen Leren aansluit bij de vraag van ouders en dat ouders vervolgens daadwerkelijk meer tijd vrij maakt voor het kind. Tot slot werd door de SPH studenten benoemd dat aangeleerde vaardigheden in fase A uitgebreid kunnen worden en toegepast kunnen worden in de B fase.
<i>Conclusie 3:</i> Enkele van de geïnterviewden vinden het instrument relevant omdat het preventief is. Het instrument is gericht op ouders en biedt handvatten. Tegelijkertijd is er sprake van preventiesignalering om ergere opvoedproblemen tegen te gaan. <i>“Het onderscheidt zich in wat er verder nog meer is in Rotterdam. Er is veel huiswerkbegeleiding om kinderen bij te spijkeren maar er zijn weinig programma's die ook intensief op ouders gericht zijn”.</i>
<i>Conclusie 4:</i> Enkele van de geïnterviewden vinden het instrument niet (altijd) relevant. Voor hen is het instrument niet altijd gemakkelijk toe te passen binnen de gezinnen die de Nederlandse taal niet spreken. Één van de geïnterviewden gebruikt de methode niet.
Deelvraag 3: Wat is de reden dat de methode Samen Leren niet in ieder gezin wordt ingezet?
<i>Conclusie 1:</i> Het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders zetten Samen Leren niet binnen ieder gezin in omdat er voornamelijk gezinnen in begeleiding zijn met maatschappelijke hulpvragen en worden in fase A aangemeld. Bij een aantal casussen gaat het goed met de kinderen en zijn er geen zorgsignalen vanuit de basisschool. In sommige gevallen wordt er een overgang gemaakt van fase A naar fase B. <i>“Bij de gezinnen waar ik kom is er vaak stress door financiën”.</i>
<i>Conclusie 2:</i> Een kleiner deel van de studenten en werkbegeleiders zetten Samen Leren niet binnen ieder gezin in omdat het kantelmoment van fase A naar fase B niet altijd bestaat. Het gesprek aanknopen met ouders over de opvoeding wordt als lastig ervaren. Voornamelijk wanneer cliënten in begeleiding zijn met maatschappelijke

hulpvragen en geen andere thema's verwachten.

"Meestal als we in fase A ergens komen, valt het niet mee om ook nog fase B te doen. Voor fase B moet er een aanleiding zijn. Voor studenten is het lastig om het gesprek aan te knopen".

Conclusie 3:

Enkele van de geïnterviewden zetten Samen Leren niet binnen ieder gezin in omdat er niet altijd gezinnen in begeleiding zijn met kinderen. Er zijn een aantal gezinnen in begeleiding met oudere kinderen en cliënten zonder kinderen. Tevens wordt benoemd dat er gezinnen in begeleiding zijn waarbij het goed gaat met de kinderen en goed presteren op de basisschool, daarbij zijn er geen zorgsignalen vanuit school.

Conclusie 4:

Enkele van de geïnterviewden zetten Samen Leren niet binnen ieder gezin in omdat maatschappelijke en pedagogische hulpvragen gescheiden worden. Maatschappelijke hulpvragen worden bijvoorbeeld opgepakt door studenten van Bureau Frontlijn en het pedagogische wordt opgepakt door een professional vanuit het Wijkteam omdat deze opvoedingsvragen niet laagdrempelig meer zijn.

Conclusie 5:

Enkele van de geïnterviewden zetten Samen Leren niet binnen ieder gezin in omdat zij een taalbarrière ondervinden, wat het inzetten van het instrument lastig maakt. Een enkeling heeft nog geen Samen Leren gezinnen in begeleiding.

Conclusie 6:

Twee orthopedagogiek studenten zetten de methode wel binnen elk gezin in. Één van de twee heeft sinds kort gezinnen waarbij er een combinatie is van maatschappelijke en pedagogische hulpvragen. De ander heeft enkel en alleen gezinnen in begeleiding waar er opvoedingsvragen spelen.

Deelvraag 4: Op welke wijze wordt de methode Samen Leren toegepast bij gezinnen?

Conclusie 1:

Bijna alle studenten en werkbegeleiders zetten de methode Samen Leren gedeeltelijk in. Zij zetten delen van het instrument in die aansluiten bij de hulpvragen van de cliënten. Volgens twee (ortho)pedagogiek werkbegeleiders leeft de Samen Leren methode nog niet bij alle studenten. Twee orthopedagogiek studenten zetten de methode volledig in, met gebruik van de handleiding en het werkboek. Alles wat zij toepassen in de praktijk komt vanuit de methode Samen Leren, vooral de doelen vinden zij prettig. Enkele studenten en werkbegeleiders zetten het instrument niet/nauwelijks in en zijn weinig bezig geweest met Samen Leren. Enkele geïnterviewden zijn nauwelijks bekend met de Samen Leren methode.

Conclusie 2:

Het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders gebruiken opdrachten, werkbladen en tips vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders ter inspiratie. Naast het werkboek gebruiken de meeste studenten informatie en opdrachten van internet en eigen kennis en creativiteit. Enkele van deze groep gebruiken tevens opdrachten en materialen van de basisschool en eigen schoolboeken. De fasen kennen, kunnen en eigen maken worden meerdere malen genoemd door zowel studenten als werkbegeleiders en dienen als leidraad tijdens het coachen in de B fase. Een klein deel van de geïnterviewden gebruikt tevens de methode Samen Leren (handleiding). Enkele geïnterviewden gebruiken niets van de methode of het werkboek.

"Ik gebruik af en toe handvatten uit het Samen Leren werkboek en ik zoek zelf dingen op internet of vanuit theorieën van school".

Conclusie 3:

Enkele van de geïnterviewden passen Samen Leren toe in groepsverband. In buurthuis de Proeftuin wordt klassikaal oudercoaching gegeven. Kinderen en ouders komen met hun eigen opdrachten en werkjes vanuit huis of school naar het buurthuis en worden ondersteund door enkele studenten van Bureau Frontlijn en stagiaires van buurthuis de Proeftuin.

"We passen Samen Leren toe in groepsverband in buurthuis de Proeftuin. We gebruiken delen van de methode, voornamelijk schoolondersteuning. Het is de bedoeling dat kinderen zelf opdrachten meenemen".

Deelvraag 5: Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?

Conclusie 1:

Iets meer dan de helft van de studenten en werkbegeleiders vinden het instrument niet toegankelijk voor elke ouder. De meeste van deze groep ondervinden problemen in de taal en het niveau van ouders. Bijvoorbeeld wanneer ouders slecht/geen Nederlands spreken dan is het lastig om het Samen Leren werkboek achter te laten, omdat ze het werkboek en de website niet zelfstandig kunnen gebruiken. Tevens worden moeilijkheden ervaren in het overbrengen van kennis. Enkele van deze groep vinden het instrument niet toegankelijk voor elke ouder omdat de doelgroep bestaat uit ouders met verschillende culturen en achtergronden. Tot slot

ondervindt een enkeling dat het instrument niet toegankelijk is voor elke ouder omdat sommige ouders op zoek zijn naar huiswerkbegeleiding.

"Toegankelijk, maar dat kan ook betekenen dat hij niet bij elke doelgroep past juist omdat hij breed inzetbaar is. Het is niet toegespitst op een bepaalde groep".

Conclusie 2:

Iets minder dan de helft van de studenten en werkbegeleiders vinden het instrument wel toegankelijk voor elke ouder. De meeste van deze groep vinden het instrument toegankelijk omdat het laagdrempelig is. Het werkboek kan door/voor iedereen ingezet worden. Ouders hoeven geen materialen aan te schaffen, er kunnen materialen gebruikt worden die aanwezig zijn in huis. Tevens vinden zij dat er voor iedereen iets te leren valt, soms moet er een eigen twist aan gegeven worden. Enkele van deze groep vinden het instrument toegankelijk omdat er zelf aangesloten kan worden bij de behoefte van de cliënt, mits er duidelijk aangegeven wordt wat de bedoeling vanuit het Wijkteam is.

"De methode kan voor iedereen gebruikt worden maar misschien moet je er af en toe een twist aan geven zodat het voor elk gezin past".

Conclusie 3:

Het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders vinden het instrument deels aansluiten bij de wensen en behoeften van ouders, met betrekking tot cultuur, normen en waarden. Het instrument neemt het culturele aspect niet mee. De geïnterviewden ondervinden in het contact met cliënten andere belangen, normen en waarden, manieren en regels. Ouders zijn bijvoorbeeld niet gewend om te complimenteren, regels op te stellen en het kind meer inspraak te geven. Enkele geïnterviewden zijn van mening dat het verschilt per persoon en dat je als hulpverlener de situatie moet inschatten. De MWD werkbegeleiders zijn allen van mening dat Samen Leren nooit voor 100% kan aansluiten bij de wensen en behoeften van ouders en ondervinden dan ook geen grote moeilijkheden.

Conclusie 4:

Een kleiner deel van de studenten en werkbegeleiders ondervinden geen moeilijkheden, grote lijnen sluiten aan bij de wensen en behoeften van ouders. Zij ondervinden geen moeilijkheden omdat naar zeggen van de geïnterviewden algemeen geldende normen en waarden gelden. Ouders moeten intrinsiek gemotiveerd worden. Wil de ouder geen begeleiding op pedagogisch vlak, dan proberen te schipperen of respecteren. Tot slot zijn enkelen van mening dat de aansluiting verschilt per persoon en de situatie per gezin ingeschat moet worden.

Conclusie 5:

Het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders zien dat Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar zijn. Volgens de geïnterviewden vertonen zij terughoudend gedrag en hebben een gesloten houding tegenover de hulpverlening terwijl er wel opvoedvragen spelen. Volgens de studenten en werkbegeleiders is dit gedrag het gevolg omdat Bureau Jeugdzorg herhaaldelijk in de Turkse media is geweest waarbij uithuisplaatsing ter sprake kwam met angst als gevolg.

Conclusie 6:

Een kleiner gedeelte van de studenten en werkbegeleiders ondervinden geen verschillen in bereikbaarheid tussen de verschillende culturen, voornamelijk de MWD studenten. Enkele vinden ouders minder goed bereikbaar wanneer zij de Nederlandse taal niet machtig zijn of licht verstandelijk beperkt zijn. Anderen geven aan dat de bereikbaarheid verschilt per ouder. De ene ouder heeft bijvoorbeeld een gesloten houding, doet zich voor alsof de opvoeding goed verloopt. Deze ouders vinden het lastig om hulp toe te staan. Enkele van deze ouders komen weinig op school en zijn minder goed wegwijs in de stad. Tot slot ondervinden enkele geïnterviewden moeilijkheden in de bereikbaarheid van vaders. Vaders zijn aan het werk waardoor er weinig tot geen contact mogelijk is. Tevens merken geïnterviewden dat vaders het lastig vinden om over de opvoeding te praten.

"Omdat er een vrouw in huis komt waarnaar geluisterd moet worden. En ik denk dat zij op een directieve manier met hun kinderen omgaan".

Deelvraag 6: Zijn de studentcoaches in staat om verworven informatie direct toe te passen in de praktijk? Zo nee, wat is ervoor nodig om de toepasbaarheid in de praktijk te vergroten?

Conclusie 1:

Bijna alle werkbegeleiders zien dat studenten verworven informatie, tips en feedback zo snel mogelijk willen toepassen in de praktijk. Wel merken werkbegeleiders op dat studenten het vaak lastig vinden om punten met ouders bespreekbaar te maken waardoor het niet altijd lukt. Een aantal werkbegeleiders ziet verschil in het daadwerkelijk toepassen van verworven informatie. Er zijn studenten die zich verdiepen en soms zelf met informatie komen wat eerder verworven is. Maar daarnaast zijn er ook studenten die bepaalde informatie

minder leuk lijken te vinden en iets anders toepassen in de praktijk. Tot slot zijn er studenten die na toepassing in de praktijk verworven kennis vergeten.

"Soms zijn ze toch weer vergeten wat ze eerder hebben toegepast vanuit het werkboek. Soms denk ik, waar gaat het mis?"

Conclusie 2:

Een groot gedeelte van de studenten mist de coaching vanuit de werkbegeleider in de overgang van fase A naar fase B en de inzet van de Samen Leren methode. De meeste studenten bedenken zelf hoe zij de begeleiding van cliënten aanpakken, bovenal vanuit eigen kennis en ervaringen. Tevens geven de meeste studenten van deze groep aan pas laat informatie te hebben gehad over de Samen Leren methode. Zij misten tijdens de introductietraining concrete informatie over de methode Samen Leren, de kern. Studenten zouden meer verdieping willen zien en willen leren hoe de theorie in de praktijk toegepast kan worden.

Conclusie 3:

De meeste studenten worden naar het Samen Leren werkboek verwezen, kunnen bij de werkbegeleider terecht voor vragen en om casussen te bespreken waarna tips en adviezen worden gegeven. Studenten ervaren betrokkenheid bij gezinnen vanuit de werkbegeleider. Een enkeling heeft geen betrokkenheid vanuit de werkbegeleider ervaren. De studenten ontvingen geen tips en/of feedback. De situatie is sinds kort verbeterd door de komst van een nieuwe werkbegeleider.

Deelvraag 7: Beschikken studentcoaches over voldoende vaardigheden om het gesprek over het kind aan te gaan met ouders? Zo nee, welke aanvullingen/handvatten zijn nodig?

Conclusie 1:

Twee orthopedagogiek studenten hebben tijdens de introductie een aangepaste Samen Leren training gekregen. Ze zijn tevreden over de training en nemen de achterliggende gedachte mee tijdens het coachen van cliënten. Oplossingsgericht werken en motiverende gespreksvoering worden regelmatig door hen toegepast in de praktijk.

Conclusie 2:

Een groot deel van de studenten vinden de materialen vanuit het werkboek voor cliënten niet aansluiten. Een aantal materialen zijn incompleet, bijvoorbeeld het dagstructuurschema. Daarnaast sluiten materialen niet aan bij kinderen van de bovenbouw. Tevens de materialen niet gemakkelijk toepasbaar bij cliënten die de taal niet spreken of andere normen en waarden hebben. De methode en het werkboek zijn gericht op kinderen van groep 1 t/m 4, echter zijn er tegenwoordig ook oudere basisschoolkinderen in begeleiding. De meeste studenten gaan nu zelf op zoek naar achtergrondinformatie, spellen en materialen die aansluiten bij oudere kinderen.

"De methode zou verbeterd kunnen worden als de materialen leeftijdsadequaat zijn, een betere aansluiting op analfabeten en anderstaligen".

Conclusie 3:

Tevens zouden studenten en werkbegeleiders meer overzicht willen zien in thema's en materialen. Er zijn veel materialen aanwezig maar waar deze te vinden zijn, is voor de meeste onduidelijk. Graag zou men het instrument willen aanvullen met meer voorkomende thema's zoals: straffen en belonen, gezonde voeding etc. en deze vervolgens opsplitsen in subthema's. Bijvoorbeeld: structuur → naar bed gaan. Vooral voor de MWD studenten kost het meer tijd en energie om zich te verdiepen in pedagogische thema's. De werkbegeleiders geven aan dat MWD studenten niet met dezelfde enthousiasme en dezelfde drive aan de slag gaan met pedagogische hulpvragen als iemand die het leuk vindt.

Conclusie 4:

Een groot deel van de studenten missen kennis en vaardigheden over de overgang van theorie naar praktijk. De theorie is duidelijk maar hoe oefeningen en materialen ingezet kunnen worden in de praktijk wordt als lastig ervaren. Studenten zouden graag middels rollenspellen, voorbeelden, opdrachten en oefeningen met elkaar willen oefenen hoe de methode en het werkboek toegepast kunnen worden in de praktijk en hoe je het gesprek over de opvoeding met de ouder aan kunt gaan. De meeste studenten vonden de introductie training mager en hebben weinig vaardigheden kunnen meenemen. De studenten hebben de theorie doorgelezen maar miste hoe zij deze informatie concreet kunnen inzetten. Tevens zouden de studenten graag de Samen Leren trainingen willen herhalen en met elkaar ervaringen uit willen wisselen.

"Met voorbeelden, casussen die voorgedaan worden van hoe het moet. Dat je ziet hoe je daarmee aan de slag kunt gaan. Er was veel theorie, maar er moest wat mee gedaan worden zodat het duidelijker werd".

9.2 Beantwoording onderzoeksvraag

In onderstaand tabel worden antwoorden en invullingen gegeven aan de hoofdvraag van het onderzoek 'Samen Leren'.

Onderzoeksvraag: <i>Hoe kunnen de werkbegeleiders en studentcoaches van Bureau Frontlijn ervoor zorgen dat de gehele methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt?</i>
Allereerst komt vanuit de interviews naar voren dat de meeste studenten en werkbegeleiders delen vanuit het Samen Leren werkboek gebruiken om zo aan te kunnen sluiten bij de hulpvragen van de cliënt. Onderdelen die niet van toepassing zijn, worden daarom ook niet toegepast. Concluderend vanuit dit resultaat kan vastgesteld worden dat de onderzoeksvraag niet volledig beantwoord kan worden omdat de methode nooit in zijn geheel toegepast zal worden, gezien de hulpvragen en behoefte vanuit cliënten. Hiermee wordt bedoeld dat niet alle vijf de opvoedvaardigheden worden behandeld en niet het traject zelf. Wel hebben resultaten bruikbare informatie opgeleverd wat mogelijk bijdraagt aan de beantwoording van de onderzoeksvraag.
<i>Huidige situatie</i> In de huidige situatie wordt de methode Samen Leren, de handleiding, niet tot nauwelijks ingezet. Het instrument, het Samen Leren werkboek voor ouders, wordt gedeeltelijk ingezet, bovenal ter inspiratie en wordt aangevuld met internet, eigen kennis en creativiteit en in sommige gevallen schoolboeken en materialen van ouders zelf. Gezinnen bij Bureau Frontlijn zijn voornamelijk in begeleiding met maatschappelijke hulpvragen en worden in fase A aangemeld. Tevens komt naar voren dat het kantelmoment van fase A naar fase B niet tot nauwelijks bestaat. Voornamelijk studenten vinden het lastig om op een laagdrempelige wijze het gesprek over de opvoeding aan te knopen. Eveneens vinden (ortho)pedagogiek werkbegeleiders het soms lastig om na fase A ook nog fase B te doen omdat in een aantal gevallen fase A nooit "af lijkt te zijn". Echter komt vanuit de interviews sterk naar voren dat de (ortho)pedagogiek werkbegeleiders zich erg bezighouden met het welbevinden van het kind en tussendoor de studenten erop attenderen naar het kind en de schoolresultaten te vragen. Eveneens de MWD werkbegeleiders zijn betrokken bij het gezin, echter iets minder gericht op het kind dan de (ortho)pedagogiek werkbegeleiders. Tevens komen er tegenwoordig steeds meer cliënten in begeleiding met oudere kinderen of zelfs geen kinderen. Daarnaast komt een gedeelte begeleiding steeds meer voor waarbij het maatschappelijke gedeelte wordt opgepakt door studenten van Bureau Frontlijn en het pedagogische gedeelte door een professional vanuit het Wijkteam omdat de hulpvragen dusdanig vergroot zijn waardoor er geen laagdrempelige opvoedingsondersteuning geboden kan worden. In onderstaande kolommen worden mogelijke bijdrage aan de hoofdvraag onderverdeeld in thema's voor een overzichtelijk overzicht.
<i>Bijdrage 1 – Gespreksvaardigheden</i> Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zal er meer gebruik gemaakt moeten worden van gespreksvaardigheden. Momenteel vinden studenten het lastig om tijdens de A fase het gesprek over het kind en de opvoeding aan te knopen, op een laagdrempelige wijze. Dit wordt ook wel pedagogische gespreksvoering genoemd. Het feit dat cliënten op dat moment geen problemen ervaren in de opvoeding ziet men als een obstakel. Meer inzet van motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht werken zou een bijdrage kunnen leveren aan beantwoording van de hoofdvraag. Tevens zouden studenten Samen Leren gemakkelijker in kunnen zetten wanneer zij kennis hebben over gesprekstechnieken, houding en benadering voor cliënten waarbij sprake is van lage taligheid en laag begripsniveau. De methode beschikt momenteel al over deze informatie en theorie. Voornamelijk MWD studenten benoemen de taalbarrière. Het vergroten van deze vaardigheden zouden tijdens de introductieweken behandeld kunnen worden in de vorm van rollenspellen en oefeningen met elkaar, tevens om de overgang van theorie naar praktijk te oefenen. Vooral voor MWD studenten zou dit nuttig zijn, omdat er minder pedagogische kennis en ervaringen aanwezig zijn.
<i>Bijdrage 2 – Vertaling</i> Om de methode Samen Leren binnen elk gezin in te zetten zou mogelijk een vertaling van het werkboek voor ouders een bijdrage kunnen leveren. Het grootste gedeelte van de geïnterviewden loopt aan tegen een taalbarrière. Wanneer cliënten niet of nauwelijks de Nederlandse taal beheersen vinden de meeste studenten en werkbegeleiders het lastig om kennis over te dragen en cliënten vaardigheden aan te leren. Regelmatig is er sprake van een taalbarrière in combinatie met een laag IQ.
<i>Bijdrage 3 – Aansluiting culturen</i> Om ervoor te zorgen dat de methode (het handboek) Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zou het goed zijn als de methode meer zou aansluiten bij verschillende culturen. Studenten en werkbegeleiders

hebben opgemerkt dat cliënten vanuit een andere cultuur anderen belangen, normen en waarden, manieren en regels kunnen hebben. Om meer aan te sluiten bij andere culturen zou het handboek Samen Leren en het werkboek Samen Leren voor ouders het culturele aspect kunnen opnemen zoals theorie en achtergrondinformatie omtrent verschillende culturen. Studenten en werkbegeleiders zouden deze kennis en informatie mee kunnen nemen in het handelen en de benadering naar cliënten toe aan kunnen passen.

De methode zou aangevuld kunnen worden met bijvoorbeeld achtergrondinformatie over opvoedingspatronen, opvoedingsdoelen en over normen en waarden van de Turkse en Marokkaanse cultuur. Tevens zou de methode aangevuld kunnen worden met achtergrondinformatie over waarom deze cliënten over het algemeen minder goed bereikbaar zijn. Zoals hun angst voor Jeugdzorg en hun negatieve ervaringen met hulpverlening. Deze kennis kunnen studenten en werkbegeleiders meenemen in hun handelen tijdens de begeleiding. Geïnterviewden merkten op dat cliënten het niet gewend zijn om te complimenteren, huisregels op te stellen en het kind meer inspraak te geven omdat Nederlandse manieren en regels worden benoemd. Met als gevolg dat cliënten weerstand vertonen en deze vaardigheden niet willen leren, kortweg omdat dit niet past binnen hun cultuur. (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders benoemen het 'waarom', de theorie achter de vaardigheden. Volgens hen zou dit de leidraad moeten vormen waarbij er gebruik wordt gemaakt van de fasen kennen, kunnen en eigen maken. Mogelijk wanneer deze fasen beter toegepast worden in combinatie met achtergrondinformatie van bijvoorbeeld de Turkse en Marokkaanse cultuur, wordt de weerstand vanuit cliënten verkleind.

Bijdrage 4 – Methode onder de aandacht brengen

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zal de methode meer onder de aandacht gebracht moeten worden, aldus werkbegeleider pedagogiek. Enkele pedagogiek werkbegeleiders merkten op dat de methode Samen Leren nog niet heel erg leeft onder studenten. Tevens zijn er studenten die nog geen Samen Leren gezinnen hebben en verder geen kennis hebben over de methode. Werkbegeleiders zien dat studenten voornamelijk eigen kennis en creativiteit inzetten en het werkboek ter inspiratie gebruiken. Daarnaast merken werkbegeleiders verschillen op bij studenten in het toepassen van verkregen en verworven informatie in de praktijk. Werkbegeleiders zien dat de meeste studenten daadwerkelijk tips toepassen in de praktijk, tevens omtrent de inzet van Samen Leren en in de overgang van fase A naar B. Meer coaching door werkbegeleiders in de overgang van fase A naar B en de inzet van de methode Samen Leren zou tevens een bijdrage leveren aan de beantwoording van de hoofdvraag.

Echter wordt ook opgemerkt door werkbegeleiders dat niet elke student met hetzelfde enthousiasme en dezelfde drive met pedagogische activiteiten aan de slag gaat. Een enkeling van de werkbegeleiders merkte op dat studenten verkregen informatie na verloop van tijd lijken te vergeten terwijl ze dezelfde informatie eerder in de praktijk toegepast hebben.

Bijdrage 5 – Vaders

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zou aansluiting met vaders mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan de beantwoording van de hoofdvraag. Orthopedagogiek werkbegeleiders en orthopedagogiek studenten benoemen dat de methode minder toegankelijk is voor vaders. Vaders zijn meestal aan het werk en tevens lijken vaders vanwege culturele verschillen het lastig te vinden dat vrouwelijke studenten over de opvoeding komen praten, "waar naar geluisterd moet worden".

Bijdrage 6 – Aanvulling methode & werkboek

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt zou mogelijk een aanvulling van hoofdthema's aan de methode bij kunnen dragen. Vooral vanuit de (ortho)pedagogiek werkbegeleiders worden belangrijke pedagogische hoofdthema's gemist. Om de inzet van deze thema's makkelijker te maken, gaven een orthopedagogiek werkbegeleider en orthopedagogiek studenten aan dat het goed is om hoofdthema's op te splitsen in subthema's. Bijvoorbeeld het hoofdthema structuur → douchen → slaapritueel → ochtendritueel etc. Daarnaast gaf een orthopedagogiek werkbegeleider aan een overzicht te missen van aanwezige materialen. Volgens haar zou een overzicht van wat er is, bijdragen aan meer inzet van de methode. Omdat het overzicht kwijt is, worden eigen materialen en kennis toegepast. Hierbij zou er een koppeling gemaakt kunnen worden met de website van Bureau Frontlijn voor ouders, waarbij de hoofdthema's overzichtelijk weergegeven worden met bijvoorbeeld symbolen.

Tevens zouden informatie, spellen en materialen voor de bovenbouw een bijdrage kunnen zijn aan meer inzet van de Samen Leren methode, aangezien steeds meer oudere kinderen in begeleiding komen. Één orthopedagoog en MWD'er gaven aan informatie te missen over pubers. Bijvoorbeeld thema's zoals seksualiteit, homoseksualiteit en social media. Deze thema's spelen steeds meer een belangrijke rol onder ouders. Tevens benoemen de MWD werkbegeleiders dat Samen Leren incompleet is qua materialen en zetten daarom internet en eigen creativiteit in.

Bijdrage 7 – Ervaringen uitwisselen

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zou mogelijk het uitwisselen van ervaringen tussen werkbegeleiders een bijdrage kunnen leveren. Bijvoorbeeld ervaringen omtrent het coachen van studenten met betrekking tot Samen Leren, zoals de overgang van fase A naar B en pedagogische gespreksvoering. Tevens zou volgens een pedagogiek werkbegeleider mogelijk een training voor werkbegeleiders over de Samen Leren methode een bijdrage kunnen leveren aan de beantwoording van de hoofdvraag. Bijvoorbeeld hoe de methode Samen Leren geïnstrueerd kan worden bij studenten.

Bijdrage 8 – Herhaling

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zou mogelijk herhaling een bijdrage kunnen leveren. Het thema Samen Leren blijft onder de aandacht en wordt maandelijks opgefrist. Tijdens herhaling kan theorie geoefend worden middels rollenspellen en oefeningen met elkaar.

Bijdrage 9 – Duidelijke uitleg

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zou mogelijk een duidelijke en eenduidige uitleg over het Wijkteam en 'Oudercoaching' een bijdrage kunnen leveren. Vanuit alle disciplines geïnterviewden het feit dat cliënten vaak huiswerkbegeleiding verwachten. Wanneer cliënten erachter komen dat Bureau Frontlijn geen huiswerkbegeleiding biedt, wordt in de meeste gevallen weerstand vertoond of wordt het traject afgesloten. Duidelijkheid voorafgaand aan het traject zou eventuele verwarring kunnen voorkomen, waardoor cliënten zich openstellen voor opvoedingsondersteuning.

Bijdrage 10 – Aansluiting op het registratiesysteem (RIS)

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt zou, mogelijk een aansluiting met het registratiesysteem (RIS) van Bureau Frontlijn een bijdrage kunnen leveren. Samen Leren bevat leerdoelen onderverdeeld onder de vijf basisvaardigheden. Het plan van aanpak voor elke cliënt wordt in het registratiesysteem (RIS) gemaakt waarbij doelen aangeklikt kunnen worden. Echter bevat RIS niet dezelfde doelen als het Samen Leren handboek waardoor de Samen Leren doelen minder worden behandeld. Studenten en werkbegeleiders zien de Samen Leren doelen niet terugkomen in RIS en daarom worden deze doelen niet gebruikt. Wanneer deze doelen met elkaar overeenkomen zou de methode mogelijk meer ingezet worden omdat doelen worden herkend.

Bijdrage 11 – Training Samen Leren

Om ervoor te zorgen dat de methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt, zou mogelijk de training Samen Leren aangepast en aangevuld kunnen worden. In de resultaten is te zien dat de orthopedagogiek studenten tevreden waren over de training Samen Leren. De orthopedagogiek studenten hebben tijdens de introductieweken een uitgebreide training over de methode Samen Leren gehad. Daarnaast gaven zij aan de reguliere training te summier te vinden en zou er meer diepgang in mogen. Bijna alle studenten gaven aan tijdens de training de kern te missen en hoe de methode daadwerkelijk toegepast kan worden in de praktijk. Meer rollenspellen, voorbeelden en oefeningen met elkaar zouden mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan beantwoording van de hoofdvraag.

Kortom, vanuit de resultaten komen verschillende punten die bijdragen aan de beantwoording van de hoofdvraag. Vanuit de resultaten komt echter geen eenduidige oplossing voor het praktijkprobleem en daarom zouden meerdere veranderingen plaats moeten vinden om ervoor te zorgen dat de hoofdvraag wordt beantwoord.

9.3 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden aanbevelingen beschreven aan de hand waarvan Bureau Frontlijn haar werkbegeleiders en studenten zou kunnen ondersteunen met de inzet van de Samen Leren methode. Zoals eerder beschreven zullen meerdere aanbevelingen bijdragen aan de beantwoording van de hoofdvraag. Een aantal aanbevelingen zijn gekoppeld met thema's die op elkaar aansluiten.

Training Samen Leren

De eerste aanbeveling naar aanleiding van de conclusie is het aanpassen van de Samen Leren training voor nieuwe studenten. Deze training wordt aan het begin van de stageperiode tijdens de introductieweken gegeven aan nieuwe studenten. De training Samen Leren die aan orthopedagogiek studenten gegeven wordt zou gegeven kunnen worden aan alle nieuwe studenten.

In de resultaten is te zien dat de orthopedagogiek studenten tevreden waren over de training Samen Leren. De orthopedagogiek studenten hebben tijdens de introductieweken een uitgebreide training over de methode Samen Leren gehad. Daarnaast gaven zij aan de reguliere training te summier te vinden en zou er meer

diepgang in mogen. Bijna alle studenten gaven aan tijdens de training de kern te missen en hoe de methode daadwerkelijk toegepast kan worden in de praktijk. Meer rollenspellen, voorbeelden en oefeningen met elkaar zouden mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan beantwoording van de hoofdvraag.

Methode onder de aandacht brengen

De tweede aanbeveling naar aanleiding van de conclusie is het onder de aandacht brengen van de Samen Leren methode. Momenteel worden door pedagogiek werkbegeleiders opgemerkt dat de Samen Leren methode nog niet erg leeft onder alle studenten. Daarnaast zijn er studenten die nog geen Samen Leren gezinnen in begeleiding hebben en geen kennis en vaardigheden hebben opgedaan over de methode. Het onder de aandacht brengen van de Samen Leren methode kan op verschillende manieren gerealiseerd worden:

- Meer coaching door werkbegeleiders in de overgang van fase A naar fase B en de inzet van de methode zouden ervoor kunnen zorgen dat de methode meer onder de aandacht komt.
- De methode Samen Leren zou meer onder de aandacht gebracht kunnen worden middels momenten waarin studenten ervaringen met elkaar uit kunnen wisselen.
- Momenten kunnen tevens door werkbegeleiders ingepland worden om met elkaar ervaringen uit te wisselen met betrekking tot het coachen van studenten in de overgang van fase A naar fase B en de inzet van de methode.
- Herhaling van gegeven workshops, trainingen en andere soortgelijke informatiemomenten zouden ervoor kunnen zorgen dat de methode meer onder de aandacht gebracht kan worden. De methode Samen Leren zou maandelijks binnen de teams behandeld kunnen worden, thema's waar behoefte aan is. Theorie zou geoefend kunnen worden middels rollenspellen en oefeningen met elkaar.

Aansluiting met de doelgroep

De derde aanbeveling naar aanleiding van de conclusie heeft te maken met de aansluiting bij de doelgroep. Vanuit interviews met studenten en werkbegeleiders kwam de taalbarrière sterk naar voren. De methode bevat momenteel informatie en tips met betrekking tot laag taal- en begripsniveau. Vertaling van het werkboek lijkt de enige oplossing te zijn waardoor ouders zelfstandig met hun kinderen aan de slag kunnen met oefeningen. Echter zou een vertaling van het instrument niet aansluiten bij de missie en visie van Bureau Frontlijn omdat coaches de cliënten vaardigheden aanleren om vervolgens zelfstandig te kunnen participeren in de samenleving. Wanneer het instrument vertaald zou worden, zullen cliënten in het vervolg wederom tegen een taalbarrière aanlopen.

Wat betreft de cultuurbarrière zou de methode (het handboek) Samen leren het culturele aspect mee kunnen nemen. Momenteel worden er andere belangen, normen en waarden, manieren en regels opgemerkt bij cliënten vanuit een andere cultuur. De methode zou aangevuld kunnen worden met bijvoorbeeld achtergrondinformatie over opvoedingspatronen, opvoedingsdoelen en over normen en waarden van de Turkse en Marokkaanse cultuur. Tevens zou de methode aangevuld kunnen worden met achtergrondinformatie over waarom deze cliënten over het algemeen minder goed bereikbaar zijn. Zoals hun angst voor Jeugdzorg en hun negatieve ervaringen met hulpverlening. Deze kennis kunnen studenten en werkbegeleiders meenemen in hun handelen tijdens de begeleiding.

Tot slot zou de methode Samen Leren het thema vaders kunnen toevoegen en het thema meer kunnen belichten. Vaders zijn over het algemeen minder gemakkelijk te bereiken vanwege hun lange werkdagen. Tips en kennis om vaders bij de begeleiding te betrekken zou mogelijk nuttig zijn en zou ervoor kunnen zorgen dat ouders op één komen in de opvoeding.

Aanvulling methode & werkboek

De vierde aanbeveling naar aanleiding van de conclusie betreft aanvulling van de methode Samen Leren. Aanvulling in de vorm van toevoeging van belangrijke hoofdthema's. Om overzicht te behouden kunnen de hoofdthema's opgesplitst worden in subthema's. Bijvoorbeeld het hoofdthema structuur → douchen → slaapritueel → ochtendritueel etc.

Daarnaast zou de methode aangevuld kunnen worden met informatie, spellen en materialen voor kinderen in de bovenbouw aangezien er steeds meer oudere kinderen in begeleiding komen. Informatie over pubers en actuele thema's voor deze doelgroep zouden bijvoorbeeld aangevuld kunnen worden. Een duidelijk overzicht van aanwezige materialen zou ervoor kunnen zorgen dat er minder op internet wordt gezocht naar materialen.

Tot slot zouden de leerdoelen van het registratiesysteem (RIS) aangepast kunnen worden aan de leerdoelen vanuit de Samen Leren methode. Wanneer leerdoelen met elkaar overeenkomen, kunnen de studenten de leerdoelen terugvinden en toevoegen aan het plan van aanpak van de cliënt.

Gespreksvaardigheden

De laatste en vijfde aanbeveling naar aanleiding van de conclusie is omtrent gespreksvaardigheden. Het is van belang dat studenten en werkbegeleiders beschikken over diverse gespreksvaardigheden. Naar aanleiding van de resultaten zal hier meer aandacht aan besteed moeten worden. Pedagogische gespreksvoering is een belangrijke vaardigheid om op een laagdrempelige wijze het gesprek over de opvoeding aan te kunnen knopen, ook wanneer het gezin maatschappelijke begeleiding krijgt.

Middels pedagogische gespreksvoering komt er meer zicht op hoe het met de kinderen gaat in Rotterdam Zuid. Studenten oefenen gespreksvaardigheden tijdens de training Pedagogische Gespreksvoering, wat gegeven wordt tijdens de introductieweken. Mogelijk zou de training aangepast en aangevuld moeten worden met meer rollenspellen, oefeningen met elkaar en de overgang van theorie naar praktijk te oefenen.

Naast pedagogische gespreksvoering zouden gespreksvaardigheden zoals motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht werken geoefend kunnen worden aan de hand van trainingen. Momenteel vinden studenten het lastig om cliënten te begeleiden wanneer zij zelf geen opvoedproblemen ondervinden maar wel verbeterpunten worden gesignaleerd. Aanwezige informatie van de methode zoals houding en benadering, lage taal- en begripsniveau zouden tevens uitgelicht kunnen worden.

Tot slot zouden studenten en werkbegeleiders meer aandacht kunnen besteden aan de introductie van het Wijkteam en het project 'Oudercoaching'. Momenteel wordt vanuit veel cliënten verwacht dat Bureau Frontlijn huiswerkbegeleiding biedt. Wanneer cliënten erachter komen dat dit niet het geval is, wordt er weerstand vertoond en/of het traject afgesloten. Introductie zou in de vorm van workshops en themabijeenkomsten gevoerd kunnen worden.

9.3.1 Discussie

Vanuit de resultaten en conclusies wordt niet duidelijk of studenten en werkbegeleiders de taalbarrière verwarren met culturele verschillen in onder andere normen en waarden. Het zou zo kunnen zijn dat studenten problemen in het contact met cliënten en de weerstand tijdens het aanleren van vaardigheden koppelen aan de taalbarrière, maar mogelijk zou er sprake kunnen zijn van een cultuurbarrière wat tevens weerstand bij cliënten kan creëren. Het interview bevatte geen vragen om dit verschil duidelijk te maken waardoor deze vraag is ontstaan. De meeste geïnterviewden geven aan geen tot nauwelijks moeilijkheden te ondervinden bij de inzet van Samen Leren bij gezinnen vanuit andere culturen. Moeilijkheden en weerstand worden vooral onder het thema taalbarrière en een laag IQ geplaatst.

9.3.2 Vervolgonderzoek

Vervolgonderzoek is wenselijk omdat deelvraag 5 niet volledig beantwoord is. Deelvraag 5 luidde als volgt:

5. Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?

Om deelvraag 5 te beantwoorden zou er gebruik worden gemaakt van de dataverzamelingstechniek bezoeken. Echter is het gezien de tijd niet gelukt om cliënten te bezoeken tijdens tussen- en eindevaluatiegesprekken. Deelvraag 5 was tevens opgenomen in het interview waardoor er data verzameld kon worden vanuit studenten en werkbegeleiders. Echter blijft de vraag onbeantwoord vanuit cliënten omtrent de aansluiting op wensen en behoeften. Tijdens vervolgonderzoek zou dit onderdeel een grotere rol kunnen spelen zodat de wensen en behoeften vanuit cliënten in kaart gebracht kunnen worden.

10. Evaluatie/reflectie

In dit hoofdstuk wordt gereflecteerd op de sterke en zakke punten uit dit onderzoek. Tevens wordt de waarde van het beroepsproduct voor Bureau Frontlijn, de doelgroep en het beroep beschreven.

10.1 Sterke- en verbeterpunten van het onderzoek

10.1.1 Het proces

Gedurende het onderzoek zijn er een aantal zaken gewijzigd. Zo zou deelvraag 5 beantwoord worden middels de methode bezoeken. Deelvraag 5 luidde als volgt:

Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?

Om deelvraag 5 te beantwoorden zou data verzameld worden tijdens tussen- en eindevaluatiegesprekken met cliënten om te achterhalen of de Samen Leren methode aansluit bij hun wensen en behoeften. Tevens had de onderzoeker voorafgaand aan het opstellen van de interviewvragen ervoor gekozen om deelvraag 5 op te nemen in het interview om ook vanuit studenten en werkbegeleiders data te verzamelen. Uiteindelijk werd er enkel invulling aan deelvraag 5 geven door ervaringen van studentcoaches en werkbegeleiders tijdens afname van de interviews.

Tijdens afname van de interviews verliep het maken van afspraken om cliënten te kunnen bezoeken niet vlekkeloos. De onderzoeker stelde enkele korte vragen op om tijdens de evaluatiegesprekken van cliënten vragen te kunnen stellen. Het contact verliep tussen de werkbegeleiders en de praktijkbegeleider. Er werd aangegeven dat alle werkbegeleiders op de hoogte waren van het onderzoek Samen Leren en de onderzoeker zelf zou benaderen voor een afspraak. De onderzoeker heeft enkele keren gevraagd of werkbegeleiders al evaluatiegesprekken hadden ingepland, dit was niet het geval. Uiteindelijk heeft de onderzoeker gezien de tijd ervoor gekozen om de dataverzamelingstechnieken bezoeken achterwege te laten.

Echter blijft de vraag onbeantwoord vanuit cliënten omtrent de aansluiting op wensen en behoeften. Vervolgonderzoek is zeker noodzakelijk om een concreet en volledig antwoord te kunnen geven op deelvraag 5. Tijdens vervolgonderzoek zou dit onderdeel een grotere rol kunnen spelen zodat de wensen en behoeften vanuit cliënten in kaart gebracht kunnen worden.

De tweede wijziging gedurende het onderzoek was omtrent dataverwerking. De resultaten zouden verwerkt worden middels de dataverwerkingsmethode coderen. Echter heeft de onderzoeker ervoor gekozen om na afname en het uittypen van de transcripten, de resultaten horizontaal te verwerken in tabelvorm. Dit zorgde voor een overzichtelijk beeld waarin studenten en werkbegeleiders op opleiding en functie werden gesorteerd. Deze verandering van dataverwerking zorgde voor tijdsdruk omdat de onderzoeker tussendoor zich opnieuw moest verdiepen in verschillende vormen van dataverwerking.

10.1.2 Betrouwbaarheid en validiteit

Tijdens het onderzoek is geprobeerd om de kwaliteit, betrouwbaarheid en validiteit zo groot mogelijk te maken. Middels de datamethode tekstbronnen bestuderen werd er kennis en informatie over de Samen Leren methode verschaft om te kunnen verwerken in de interviewvragen. Een belangrijke factor was om de geloofwaardigheid en kwaliteit van het onderzoek te bevorderen. Dit werd tot uitvoering gebracht door 23 interviews af te nemen onder de acht studentteams van de wijken Hillesluis, Afrikaanderwijk, Bloemhof en Feijenoord. Tevens werd het onderzoek breed getrokken door interviews af te nemen met studenten, casusbegeleiders en werkbegeleiders van verschillende disciplines.

Een sterk punt van het onderzoek was de goede voorbereiding op de interviews. De planning was realistisch opgesteld, dit zorgde ervoor dat aan alle onderdelen voorafgaand het onderzoek gemaakt en controleerd konden worden. Zoals het inplannen van interviews met studenten en werkbegeleiders. Tijdens afname van de interviews kreeg de onderzoeker positieve reacties terug over het inplannen van het interview en informatie voorafgaand het interview. Met als gevolg dat bijna alle interviews door konden gaan op de afgesproken datum en tijd. Tevens een sterk punt van het onderzoek waren de gekozen datatechnieken tijdens de interviews. Individuele afname zorgde ervoor dat geïnterviewden elkaar niet konden beïnvloeden in hun antwoorden. Er werd daarnaast uitgebreid antwoord gegeven aan de hand van de semi-gestructureerde vragen waarna er ruimte was tot doorvragen om verduidelijking. Een ander sterk punt van het onderzoek was dat de

onderzoeker rekening hield met de onderzoekersbias. Middels geluidsopnamen kon de betrouwbaarheid en validiteit vergroot worden.

De betrouwbaarheid werd iets verkleind doordat niet alle studenten op de hoogte waren van de Samen Leren methode, uiteraard valt dit resultaat tevens onder de uitkomsten van het onderzoek. In de aanbevelingen wordt daarom ook benoemd dat er meer aandacht en uitleg zouden moeten komen over de Samen Leren methode. Echter zorgde het gebrek aan kennis over de methode ervoor dat studenten niet op alle vragen antwoord konden geven. Kortweg, omdat niet werd begrepen waar de vraag over ging en er nog geen ervaring met de methode was opgedaan. Dit zorgde er uiteindelijk voor dat tijdens verwerking van resultaten een minder compleet overzicht gegeven kon worden. Tevens zorgde het wegvallen van datatechniek bezoeken dat het onderzoek minder breed werd doordat er in plaats van drie dataverzamelingstechnieken, twee technieken werden gebruikt.

Om de validiteit van de antwoorden op de interviewvragen te waarborgen, werd het interview door de onderzoeker geanonimiseerd na afname. Tevens bleven geluidsopname in bezit van de onderzoeker, door dit tijdens het interview te benoemen werd aan geïnterviewden het vertrouwen gegeven om zo eerlijk mogelijk antwoord te geven op de interviewvragen.

10.1.3 Generaliseerbaarheid naar andere situaties en contexten

Dit onderzoek is generaliseerbaar naar andere locaties van Bureau Frontlijn. Namelijk locaties Gooilandsingel, Delfshaven, Stadhuisplein en IJsselmonde. De reden dat dit onderzoek generaliseerbaar is naar andere locaties van Bureau Frontlijn is omdat daar tevens met de Samen Leren methode wordt gewerkt. Tevens kan het beroepsproduct op meerdere locaties van Bureau Frontlijn ingezet worden.

Dit onderzoek is niet generaliseerbaar naar andere situaties en contexten waar nog geen gebruik wordt gemaakt van de Samen Leren methode. Het beroepsproduct darentegen zou wel ingezet kunnen worden in andere situaties en contexten, mits er gewerkt wordt met eenzelfde doelgroep. De training Pedagogische Gespreksvoering beschikt over een duidelijke opbouw met onderbouwende theorie en zou gemakkelijk ingezet kunnen worden om gespreksvaardigheden te trainen. Echter zou de training waarschijnlijk in andere situaties en contexten op een andere manier geïmplementeerd moeten worden dan bij Bureau Frontlijn omdat niet bij alle organisatie gebruik wordt gemaakt van introductieweken. De training Pedagogische Gespreksvoering kan in andere situaties en contexten ingezet worden naar behoeften.

Het onderzoek was beter te generaliseren wanneer tevens data verzameld kon worden vanuit cliënten. Dan had aangetoond kunnen worden in hoeverre coaches en cliënten dezelfde beleving hadden gehad over de aansluiting van de methode Samen Leren op wensen en behoeften van cliënten. Wanneer daadwerkelijk verschil bestaat, is dit een belangrijk punt waar coaches zich bewust van moeten zijn, zodat hier tactvol mee omgegaan kan worden.

10.2 Reflectie op de waarde van het beroepsproduct

In onderstaande subthema's wordt een kritische reflectie gegeven op de toegevoegde waarde van het beroepsproduct voor de opdrachtgever, de doelgroep en het beroep.

10.2.1. Voor de opdrachtgever

De uitwerking en aanvulling van de training Pedagogische Gespreksvoering is tot stand gekomen na overleg met praktijkbegeleider Gemma Sleeking en methodiekontwikkelaars Marleen Groeneweg en Pauline Huyts. In het nieuwe werkproces is afgesproken dat gezinnen die in fase A zijn aangemeld na verloop van tijd overgaan naar de B fase. Tevens streeft Bureau Frontlijn naar zicht op het welbevinden en de ontwikkeling van het kind ook al vindt begeleiding in de A fase plaats.

Om samen met cliënten de overgang te maken van fase A naar fase B, is de inzet van gespreksvaardigheden noodzakelijk. Om gedurende begeleiding in fase A zicht te krijgen en te behouden op het kind is beheersing van pedagogische gespreksvoering van belang. Vanuit resultaten van het onderzoek 'Samen Leren' is gebleken dat het over in gesprek gaan met de ouder over de opvoeding lastig wordt gevonden door studenten. Daarom sluiten de aanpassingen en aanvullingen van de training Pedagogische Gespreksvoering aan bij de behoeften van de studenten en werkbegeleiders van Bureau Frontlijn. De meeste studenten ervaren een taal- en cultuurbarrière met mogelijk weerstand van ouders als gevolg. Weerstand komt voort vanuit de angst om

overvraagd te worden, culturele verschillen maar ook vanuit angst voor Jeugdzorg, onbekendheid met hulpverlening en negatieve ervaringen met hulpverleningsinstanties in eigen en/of de directe omgeving (de Boo, Liber, & Prins, 2009). Terwijl diverse onderzoeken aantonen dat er wel degelijk opvoedingsvragen spelen (Bellaart, 2013). Zo toonde Prof. dr. J. Mesman (2010) in haar oratie aan dat uit onderzoek bleek dat de tweedegeneratie Turkse moeders dagelijks meer stress ervaren en meer huwelijksproblemen rapporteren dan Nederlandse moeders. Ander onderzoek van J. Mesman toonde aan dat deze Turkse moeders minder duidelijke instructies geven bij leertaakjes, minder positief ondersteunend zijn en minder ruimte geven voor de eigen inbreng van het kind dan Nederlandse moeders. Dezelfde resultaten kwamen voort voor Surinaamse moeders in Nederland. Enkele studies toonden aan dat het verschil tussen ouders kleiner wordt wanneer het opleidingsniveau van ouders hoger ligt (Mesman, 2010).

Recent Amerikaans onderzoek toonde aan dat consequente cognitieve stimulatie op school maar ook in het gezin leiden tot betere prestaties op het gebied van rekenen en lezen (Crosnoe, Leventhal, Wirth, Pierce, Pianta, & NICHD Early Child Care Research Network, 2010). Consequente cognitieve stimulatie thuis en op school zijn voornamelijk voordelig voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Het is onvoldoende wanneer kinderen in achterstandsposities enkel vanuit één setting cognitief gestimuleerd worden. Interventieprogramma's op het gebied van cognitieve stimulatie worden effectiever wanneer de opvoedingsvaardigheden van ouders worden verbeterd (Blok, Fukkink, Gebhardt, & Leseman, 2005).

Pedagogische gespreksvoering en het beschikken over gespreksvaardigheden zijn een eerste stap om op een laagdrempelige wijze verbeterpunten bespreekbaar te maken, waarna mogelijk de ouder openstaat voor opvoedingsondersteuning. Middels trainingen die vanuit Bureau Frontlijn gegeven worden, kunnen gesprekstechnieken en vaardigheden getraind worden. In dit geval de training Pedagogische Gespreksvoering wat is aangevuld met wensen en behoeften van studenten en werkbegeleiders die voort zijn gekomen vanuit de interviews.

Implementatie van de training Pedagogische Gespreksvoering is zeker mogelijk. Echter is de vraag of er tegen die niet iets anders is ontwikkeld. Bureau Frontlijn is een dynamische organisatie waar veel veranderingen plaatsvinden. Wel wordt verwacht dat werkbegeleiders interesse zullen hebben in de resultaten en aanbevelingen voortkomend vanuit de interviews. Tevens wordt verwacht dat er daadwerkelijk met aanbevelingen aan de slag wordt gegaan. Tijdens interviews kwam al naar voren dat studenten en werkbegeleiders aan het denken werden gezet over de inzet en coaching omtrent de Samen Leren methode. Vervolgonderzoek zal moeten uitwijzen in hoeverre dit onderzoek bijvoorbeeld over een jaar zichtbare veranderingen heeft opgeleverd. Binnen het werkveld hebben de werkbegeleiders en studenten niet alleen te maken met eigen eigen motivatie en eigen vaardigheden, maar ook met de motivatie en vaardigheden van cliënten.

10.2.2 Voor de doelgroep

De training Pedagogische Gespreksvoering voor studenten is uiteindelijk en voornamelijk relevant voor de doelgroep. Bureau Frontlijn, locatie Maashaven, heeft voornamelijk Turkse en Marokkaanse cliënten in begeleiding. Cliënten die in begeleiding zijn voor maatschappelijke problematiek ervaren over het algemeen veel stress over hun financiële situatie. Een nieuw wetenschappelijk inzicht in de armoedeproblematiek genaamd de 'Psychologie van de schaarste' toonde aan dat geldproblemen en schulden vaak samengaan met een problematische opvoeding, overgewicht en slechte prestaties op het werk. De schaarste theorie zegt dat armoede bezit neemt van het denken, waardoor oplossingen op korte en lange termijn uit het oog verloren worden. Het denkvermogen wordt beperkt, met als gevolg dat het leren van nieuwe vaardigheden wordt bemoeilijkt (Huys & Groeneweg, 2015). Kortom, maatschappelijke problematiek is op dat moment het geen waar de meeste aandacht naar uit gaat.

Bij cliënten die al wel opvoedondersteuning krijgen, spelen verschillende factoren een rol zoals angst voor Jeugdzorg en wantrouwen door negatieve ervaringen met hulpverleningsinstanties in de eigen situatie of in de naaste omgeving. Tevens speelt onbekendheid met hulpverlening een grote rol bij allochtone ouders (de Boo, Liber, & Prins, 2009). Zoals onderzoek aantoonde, ondervinden studenten en werkbegeleiders over het algemeen een taal- en cultuurbarrière, waardoor men het lastig vindt om met ouders in gesprek te gaan over de opvoeding. Weerstand en gebrek aan motivatie komen voornamelijk voort vanuit een laag taal- en

begripsniveau waardoor ouders zich overvraagd kunnen voelen of vermijden overvraagd te worden. Een hoog stressniveau kan de indruk geven dat ouders afwezig of ongeïnteresseerd lijken (Huyts & Groeneweg, 2015). Daarnaast beschikken Turkse en Marokkaanse cliënten over het algemeen over andere normen en waarden. In de Turkse cultuur vinden ouders bijvoorbeeld dat de school een belangrijke pedagogische taak heeft en niet alleen bedoeld is om te leren. De verantwoordelijkheid wordt op pedagogisch vlak dan ook overgedragen wanneer het kind naar school gaat. Turkse ouders zijn van mening dat de school het kind discipline en sociale vaardigheden bijbrengt (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010). De oudere generatie van Marokkaanse gezinnen vinden bijvoorbeeld dat ze geen taak hebben in de onderwijsondersteuning van hun kind, zoals hulp bij het huiswerk. Deze taak wordt soms overgedragen aan oudere broers of zussen. Eveneens worden er voornamelijk directe controle vormen gebruikt zoals verbieden en het opleggen van sancties. Belonen wordt vaak toegepast in materiële zin (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010).

Middels de training Pedagogische Gespreksvoering leren studenten op een laagdrempelige manier het gesprek aan te knopen over het kind en leert men een aantal culturele aspecten. Middels achtergrondinformatie van de Turkse en Marokkaanse cultuur en training over gesprekstechnieken kunnen studenten de kans tot weerstand bij ouders verkleinen. Studenten leren beweegredenen van cliënten kennen en kunnen hierop inspelen en aansluiten bij de wensen en behoeften van ouders. Waarna cliënten mogelijk begrijpen waarom bepaalde vaardigheden belangrijk zijn voor de opvoeding van het kind. Het uiteindelijke doel is dat kinderen ondersteunt en gestimuleerd worden in zijn/haar ontwikkeling, bijvoorbeeld op cognitief gebied, waarna schoolprestaties verbeteren.

10.2.3 Voor het beroep

Het verbeteren en het aanvullen van de training Pedagogische Gespreksvoering draagt bij aan de ontwikkeling van het beroep omdat men leert op een laagdrempelige wijze het gesprek over de opvoeding aan te gaan. Ouders zijn niet altijd op de hoogte van verbeterpunten in de opvoeding. Bijvoorbeeld in de Turkse en Marokkaanse cultuur wordt eigen invloed op de ontwikkeling en het gedrag van het kind minder erkend waardoor ouders niet altijd het belang inzien van opvoedingsondersteuning (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010). Dit vraagt beheersing van gespreksvaardigheden van coaches en hulpverleners. Middels pedagogische gespreksvoering komt er meer zicht op het welbevinden en de ontwikkelen van kinderen, ook al worden op dat moment andere hulpvragen behandeld. Met name bij multi-probleemgezinnen is het belangrijk om zicht op het welbevinden en de ontwikkeling van het kind te verkrijgen en te behouden. De aandacht wordt al snel naar de meest urgente hulpvragen en problemen getrokken (Lammers, 2010).

10.3 Persoonlijke reflectie

Voor mij persoonlijk was het uitvoeren van dit onderzoek een bijzonder proces en een enorme leerervaring. Nog nooit had ik eerder op deze manier individueel onderzoek verricht. Wat voor mij veel rust in het proces heeft gebracht was de voorbereiding. Voorafgaand aan het onderzoek had ik mij goed voorbereid door bijvoorbeeld afspraken met studenten en werkbegeleiders zo vroeg mogelijk in te plannen met als gevolg dat bijna alle interviews doorgingen op de afgesproken dag en tijdstip.

Vooraf van het interviewen heb ik veel geleerd en dat is iets wat voor mij een groot en belangrijk onderdeel vormde. Voorafgaand aan het onderzoek keek ik erg op tegen de 23 geplande interviews. De eerste twee interviews verliepen daarom niet vlekkeloos, waarbij de vragen niet vloeiend gesteld werden. Echter had ik al snel de smaak te pakken, kreeg ik plezier in het interviewen en voornamelijk met het ontmoeten van elk uniek individu. Na een aantal interviews kon ik een aantal thema's vanuit verschillende interviews aan elkaar koppelen en vond ik het leuk om verbanden te ontdekken. Tevens vond ik het mooi om te zien dat de verschillende disciplines hun eigen eigenschappen hebben. Zo merkte ik op dat de pedagogen erg bezig zijn met de theorie achter het handelen, de MWD'ers van het praktische handelen zijn en de SPH'ers erg creatief zijn gedurende begeleiding van cliënten. Na een aantal interviews wist ik de vragen uit mijn hoofd en kon ik daardoor variëren van volgorde zodat ik aan kon sluiten op de antwoorden van geïnterviewden. De interviews verliepen soepel en geïnterviewden lieten achteraf weten het een erg fijn en duidelijk interview te vinden. Zij vonden het prettig dat het interview geen saaie opsomming van vragen was.

Het verwerken van transcripten was een aardige klus, waar als enige iets meer tijd aan besteed moest worden dan ik eerder had gedacht. Echter ben ik niet in tijdsnood gekomen, ook niet nadat ik van dataverwerkingsmethode veranderde. Tijdens het uittypen van transcripten kwam ik erachter dat ik geneigd

was om zelf zinnen van geïnterviewden af te maken, dus mijn eigen invulling te geven. Hier heb ik tijdens afname van de rest van de interviews rekening mee gehouden. Het gebruik van stiltes zorgde ervoor dat geïnterviewden meer gingen vertellen.

Ik ben erg tevreden over de manier waarop ik gewerkt heb. Van begin af aan ben ik gedreven en gemotiveerd geweest om het onderzoek netjes en op tijd af te ronden. Daarom zou ik volgend onderzoek op dezelfde wijze aanpakken. Tevens vond ik het gebruik van het boek van der Donk en van Lanen (2014) erg prettig en vormde een houvast en leidraad gedurende het onderzoek.

11. Literatuurlijst

- Bakker, E., & Buuren, H. van (2009). *Onderzoek in de gezondheidszorg*. Heerlen: Noordhoff Uitgevers.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs: NJ: Prentice-Hall.
- Bellaart, H. (2013). *Opvoeden doen we samen. Laagdrempelige opvoedingsondersteuning in multi-etnische wijken*. Utrecht: FORUM- Insituut voor Multiculturele Vraagstukken.
- Boeij, H. (2012). *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Amsterdam: Boom-Lemma.
- Bucx, F., & Roos, S. de (2011). *Opvoeden in Nederland. Gezinsrapport 2011*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Canada, G., & Williams-Isom, A. (2014). *History*. Opgeroepen op januari 9, 2014, van Harlem Children's Zone: <http://hcz.org/about-us/history/>
- Haan, E. de, & Burger, Y. (2013). *Coachen met collega's. Praktijkboek individuele consultatie*. Assen: Koninklijke van Gorcum.
- Dorrestijn, N., & Svantesson, I. (1989). *Mindmapping in de praktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Flokstra, J. (2006). *Activerende werkvormen*. Enschede.
- Groeneweg, M., & Huyts, P. (2015). *Samen Leren*. Rotterdam: Bureau Frontlijn.
- Handboek Bureau Frontlijn*. (2013-2014). Rotterdam: Gemeente Rotterdam.
- Huyts, P., & Groeneweg, M. (2015). *Samen leren*. Rotterdam: Bureau Frontlijn.
- Jansen, D. (2012, december 22). *Afronden*. Opgeroepen op mei 19, 2015, van 101 Werkvormen: <http://www.101werkvormen.nl/alle-werkvormen/evalueren-met-sneeuwballen/>
- Jeeninga, W., Rijn, C. van, & Goor, L. van der (2012). Armoedebestrijding in Vught. De rol van de kennismakelaar in het verbinden van beleid, praktijk en onderzoek. *Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen*, 78-79.
- Jehoel, G. (2009). *Kunnen alle kinderen meedoen? Onderzoek naar de maatschappelijke participatie van arme kinderen*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Kalthoff, H. (2009). Opvoedondersteuning aan migrantengezinnen schiet tekort. *Jeugd en Co Kennis*, 8-18.
- Kohnstamm, R. (2009). *De kleine ontwikkelingspsychologie I*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum .
- Koninkrijksrelaties, M. v. (2014). *Rotterdam zuid*. Opgeroepen op januari 9, 2014, van Platform 31: <http://www.platform31.nl/wijkengids/14-rotterdam-zuid>
- Meenheere, A., & Hooge, E. (2010). *Ouderbetrokkenheid in het onderwijs. Een literatuurstudie naar de betekenis van Ouderbetrokkenheid voor de schoolse ontwikkeling van kinderen*. Amsterdam: Kenniscentrum onderwijs en opvoeding.

- Mesman, J. (2010). *Oud geleerd, jong gedaan. Investeren in ouders bevordert de onderwijskansen van jonge kinderen*. Leiden: Universiteit Leiden.
- Missie. (n.d.). Opgeroepen op januari 29, 2015, van Bureau Frontlijn:
<http://www.bureaufrontlijn.nl/ditzijnwe/missie/>
- Nationaal Programma Rotterdam Zuid. (z.d.). Opgeroepen op oktober 17, 2014, van Rotterdam Worldport Worldcite: <http://www.rotterdam.nl/nprz>
- Oorsprong. (n.d.). Opgeroepen op januari 29, 2015, van Bureau Frontlijn:
<http://www.bureaufrontlijn.nl/ditzijnwe/oorsprong/>
- Oudercoaching. (n.d.). Opgeroepen op februari 4, 2015, van Bureau Frontlijn:
<http://www.bureaufrontlijn.nl/professionals/coachingsvormen/oudercoaching/>
- Paalman, C. (2013). *Exploring behavioral problems in Dutch-Moroccan youth*. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.
- Pastors, M., & Karakus, H. (2012, juni). *Uitvoeringsplan 2012-2014*. Opgeroepen op april 4, 2015, van <http://www.rotterdam.nl/BSD/Document/Perskamer/RapportNPRZ%20dd%204%20juli%202012.pdf>
- Rots-de Vries, M., Kroesbergen, H., & van de Goor, L. (2009). *Armoede en gezondheid van kinderen. Praktische handleiding voor interventie*. Breda: GGD West-Brabant.
- Rotterdam, G. (n.d.). *Children's Zone*. Opgeroepen op november 10, 2014, van Rotterdam:
http://www.rotterdam.nl/intro_rotterdam_children_s_zone
- Spelregels voor kwartetten. (n.d.). Opgeroepen op mei 18, 2015, van Yoowls. Mijn eigen spel:
<http://www.mijneigenspel.nl/kwartetten/>
- Studenten. (n.d.). Opgeroepen op juni 13, 2014, van Bureau Frontlijn:
<http://www.bureaufrontlijn.nl/studenten/>
- Bergen, D. van (2009). *Suicidal behavior of young migrant woman in the Netherlands. A comparative study of minority and majority woman (proefschrift)*. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.
- Daalen, R. van, & de Regt, A. (2005). Toetsen bevestigen sociale achterstand. *Tijdschrift voor de sociale sector*, 24-27.
- Burg, M. van der, & Mechelen-Gevers, E. van (2007). Werkvormen in een voorlichtingsbijeenkomst. In *Preventie en gezondheidsbevordering door paramedici* (pp. 98-110). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Donk, C. van der, & Lanen, B. van (2014). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Keulen, A. van, Beurden, A. van, & Pels, T. (2010). *Van alles wat meenemen*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Visie. (n.d.). Opgeroepen op juni 13, 2014, van Bureau Frontlijn:
<http://www.bureaufrontlijn.nl/ditzijnwe/visie/>

Wessel, Y. (2010). *Basisboek Werken in een organisatie*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. (2009). *Vertrouwen in de school*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

(2009). *Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

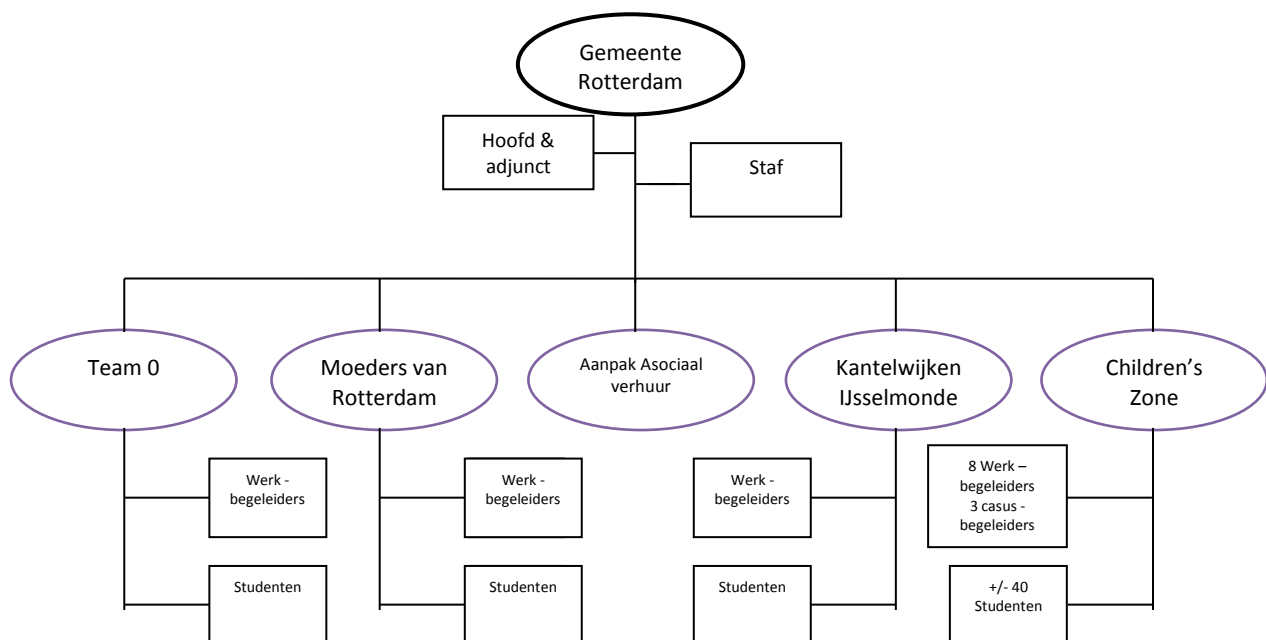
Wittebrood, K., & Keuzenkamp, S. (2000). *Rapportage Jeugd 200. Trajecten van jongeren naar zelfstandigheid*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

Zeijl, E., Crone, M., Wiefferink, C., Keuzenkamp, S., & Reijneveld, S. (2005). *Kinderen in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

12. Bijlagen

Bijlage 1 – Organigram

(Handboek Bureau Frontlijn, 2013-2014)

Bijlage 2 – Pedagogische thema's methode Samen Leren

Met *onderwijsondersteunend gedrag* wordt bedoeld, het kunnen stimuleren van de schoolse ontwikkeling van het kind. De ouders kunnen directe en indirecte hulp en ondersteuning bieden aan hun kind. Bij het ontwikkelen van deze vaardigheid speelt de methode Samen Leren in op directe hulp en ondersteuning. De ouders krijgen handvatten om het leren leuk te kunnen maken, om de inzet voor het maken van schoolwerk positief te stimuleren en te belonen en tot slot om programma's, websites en spelletjes te zoeken die de schoolse ontwikkeling van het kind stimuleren. Er worden materialen gebruikt die ouders gemakkelijk thuis zouden kunnen inzetten en eventueel thuis zouden kunnen vinden (Huyts & Groeneweg, 2015).

Het bieden van een stimulerende thuisomgeving is een vorm van indirecte hulp en ondersteuning waarbij er voornamelijk wordt gekeken naar strategieën omtrent huiswerk te onderscheiden. Ouders leren vaardigheden aan om een stimulerende thuisomgeving te creëren, zodat het kind kan oefenen voor school en zijn schoolwerk kan maken. De ouders leren regels en rituelen rondom het maken van schoolwerk, het geven van een opdracht zodat er wordt geoefend voor school, een ondersteunende rol te vervullen terwijl het kind zelfstandig schoolwerk maakt, ervoor te zorgen dat er geen afleidende factoren aanwezig zijn, toezicht houden tijdens het schoolwerk maken en contact te onderhouden met de docent (Huyts & Groeneweg, 2015).

De meeste ouders hebben een laag taalniveau en zijn laaggeletterd. Er bestaat een directe relatie tussen de mate van geletterdheid van ouders en de leesontwikkeling van het kind (Lynch, 2009). Ouders met een lage sociaaleconomische achtergrond spreken minder gevarieerd dan ouders met een hogere sociaaleconomische status (Meenheere & Hooge, 2010). De methode Samen Leren bevat strategieën zoals het stellen van vragen over verhalen en tekeningen, het stimuleren van het verhalend vermogen tijdens spel tussen ouder en kind en het spreken met het kind over dagelijkse gebeurtenissen (Huyts & Groeneweg, 2015).

Onder het thema *sociaal emotionele ontwikkeling stimuleren* leren ouders praten over emoties met het kind. Dit is erg belangrijk omdat veel kinderen in groep één tot en met vier van de basisschool problemen hebben met hun emotieregulatie, zeker in gezinnen uit achterstandswijken. Gezinnen leren vaardigheden aan om emoties te kunnen uiten en te benoemen. Dit wordt geoefend aan de hand van spellen en activiteiten, zoals het gebruik van emotiekaartjes of het spelen van rollenspelletjes. Tevens leren ouders hoe zij het zelfvertrouwen en sociale vaardigheden bij het kind kunnen stimuleren (Huyts & Groeneweg, 2015).

Kinderen hebben in de opvoeding regelmaat en structuur nodig om zeker te kunnen voelen en zich zekerder van zichzelf te kunnen maken. Ouders leren vaardigheden aan om *structuur te kunnen bieden* aan het kind. Er worden bijvoorbeeld weekroosters opgesteld. Met behulp van pictogrammen wordt voor iedereen duidelijk wat zijn/haar taak of actie is. Om gezinsleden te motiveren en de structuur te behouden, leren ouders beloningssystemen te gebruiken (Huyts & Groeneweg, 2015).

Onderzoek toonde aan dat ouders met een lage sociaaleconomische achtergrond minder voorspelbaar en consistent zijn in hun gedrag. Er zijn geen duidelijke regels of grenzen (Stormshak, Bierman, McMahon, & Lengua, 2010). *Grenzen stellen* is essentieel voor de ontwikkeling van het kind. Het kind laat minder vaak prosociaal gedrag zien wanneer de ouder niet consistent is in de interactie met het kind (Kohnstamm, 2009). Allereerst stelt het gezin samen de regels op die gehanteerd moeten worden. Bij het oefenen en het hanteren van de regels wordt gebruik gemaakt van een beloningsschema. Tevens wordt er gebruik gemaakt van het kruisjesschema wanneer regels worden overtreden. Indien er drie kruisjes staan, volgt er een consequentie. Bijvoorbeeld door het kind op de nadenkstip te zetten. Ouders leren consequent te zijn door het 'nee blijft nee' principe te oefenen (Huyts & Groeneweg, 2015).

Het geven van *positieve aandacht* leren ouders door veel te oefenen met het geven van complimenten aan het kind. Deze complimenten zijn direct en specifiek. Tevens wordt er gewerkt met een beloningsschema om positief gedrag te blijven stimuleren en motiveren (Huyts & Groeneweg, 2015). Positieve aandacht zorgt ervoor dat het zelfvertrouwen van het kind groeit. Daarnaast leert het kind welk gedrag wel of niet gewenst is vanuit de omgeving (Kohnstamm, 2009).

Bijlage 3 - De tijdsplanning

Week	Wie	Activiteit	Duur
8	- Manouk	Tekstbronnen bestuderen - Handboek methode Samen Leren bestuderen. - Werkboek voor ouders methode Samen Leren bestuderen.	2 uur
	- Manouk	Afspraken plannen met studentcoaches en werkbegeleiders.	2 uur
	- Manouk	Onderzoeksplan aanpassen.	2 à 3 dagen
9 Vakantie	- Manouk	Afspraken plannen met studentcoaches en werkbegeleiders.	2 uur
	- Manouk	Onderzoeksplan aanpassen	2 à 3 dagen
10		Go or no go onderzoeksplan	
	- Manouk	Onderzoeksplan aanpassen	2 à 3 dagen
	- Manouk	Interviewvragen bedenken en opstellen	4 uur
11	- Manouk	Interviewvragen bedenken en opstellen	1 dag
	- Gemma	Interview laten controleren.	2 dagen
12	- Studentcoaches - Werkbegeleiders - Manouk	Interviewen Hillesluis - Interview verwerken en coderen. - Verslag mailen naar de geïnterviewde. - Eventuele aanpassingen aanbrengen naar aanleiding van gekregen feedback.	1 uur per interview, 2 uur verwerking
	- Werkbegeleider - Manouk	Bezoeken → tussenevaluatie/eindevaluatie (indien gepland door studenten) - Gesprek verwerken	1 uur per bezoek, 1 uur verwerking
13	- Studentcoaches - Werkbegeleiders - Manouk	Interviewen Bloemhof - Interview verwerken en coderen. - Verslag mailen naar de geïnterviewde. - Eventuele aanpassingen aanbrengen naar aanleiding van gekregen feedback.	1 uur per interview, 2 uur verwerking
	- Werkbegeleider - Manouk	Bezoeken → tussenevaluatie/eindevaluatie (indien gepland door studenten) - Gesprek verwerken	1 uur per bezoek, 1 uur verwerking
14	- Studentcoaches - Werkbegeleiders - Manouk	Interviewen Feijenoord - Interview verwerken en coderen. - Verslag mailen naar de geïnterviewde. - Eventuele aanpassingen aanbrengen naar aanleiding van gekregen feedback.	1 uur per interview, 2 uur verwerking
	- Werkbegeleider - Manouk	Bezoeken → tussenevaluatie/eindevaluatie (indien gepland door studenten) - Gesprek verwerken	1 uur per bezoek, 1 uur verwerking
15	- Studentcoaches - Werkbegeleiders - Manouk	Interviewen Afrikaanderwijk - Interview verwerken en coderen. - Verslag mailen naar de geïnterviewde. - Eventuele aanpassingen aanbrengen naar aanleiding van gekregen feedback.	1 uur per interview, 2 uur verwerking
	- Werkbegeleider - Manouk	Bezoeken → tussenevaluatie/eindevaluatie (indien gepland door studenten) - Gesprek verwerken	1 uur per bezoek, 1 uur verwerking
16	- Studentcoaches - Werkbegeleiders - Manouk	Interviewen indien nodig	1 uur per interview, 2 uur verwerking
	- Manouk	Resultaten analyseren en conclusies trekken	3 dagen
17	- Manouk	Beroepsproduct ontwikkelen	3 dagen
18	- Manouk	Beroepsproduct ontwikkelen	3 dagen
19 Vakantie	- Manouk	Beroepsproduct ontwikkelen	3 dagen
20	- Manouk	Onderzoeksverslag schrijven	3 dagen
21	- Manouk	Onderzoeksverslag schrijven	3 dagen
22	- Manouk	Onderzoeksverslag schrijven	3 dagen
23	- Manouk	Onderzoek afronden, controleren en eventueel aanpassen	2 dagen
24	- Manouk	Inleveren definitief onderzoeksverslag + beroepsproduct	
25	- Manouk	Presentatie bij de opdrachtgever	
26	- Manouk	Verdediging op school	

Bijlage 4 – Interviewvragen

Toestemmingsformulier

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

.....

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

.....

Handtekening:

.....

Datum:

.....

Interview studentcoaches

Naam:.....

Wijkteam:.....

Opleiding:.....

Datum:.....

Tijd:.....

Inleiding

- Kennismaking
- Doel van het interview
- Werkwijze
- Duur
- Afspraken omtrent dataverwerking
- Toestemmingsverklaring
- Ruimte voor vragen

Kern

1. Inzet methode

1.1 Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast? Kun je hier concrete voorbeelden van geven?

- Volledig, ik pas de methode toe volgens de werkwijze.
- Gedeeltelijk, de rest vul ik zelf in samen met de ouder.
- Niet of nauwelijks, ik zoek zelf/samen met de ouder naar opdrachten en/of handvatten.

1.2 Welke materialen gebruik je hierbij? En hoe?

- Opdrachten vanuit de Samen Leren werkboek voor ouders.
- Houding en benadering naar ouders toe in de communicatie beschreven zoals in de methode.
- Zelf gevonden materialen van internet, aanwezige materialen op kantoor etc.
- Materialen die ouders thuis zelf hebben of gevonden/gekocht hebben.

1.3 Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?

1.4 Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden dat de methode niet binnen elk gezin wordt ingezet?

- Ja, structureel.
- Soms wel en soms niet omdat,
- Nee, omdat..

2. Werking methode

2.1 Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?

- ☐ De methode is relevant vanwege effectiviteit en behaalde resultaten.
- ☐ De methode is relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject.
- ☐ De methode is relevant omdat het aansluit op de doelgroep.
- ☐ Anders,

2.2 Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?

2.3 Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?

- ☐ De resultaten zijn positief omdat,
- ☐ De resultaten zijn gemiddeld omdat,
- ☐ De resultaten zijn zwak tot matig omdat,

2.4 Wat vindt je van behaalde resultaten?

- ☐ Ik ben tevreden over de resultaten omdat,
- ☐ Ik ben ontevreden over de resultaten omdat,
- ☐ Een combinatie van tevreden en ontevreden omdat,

3. Aansluiting op de doelgroep

3.1 Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Waar blijkt dat uit?

- ☐ Ja omdat,
- ☐ Nee omdat,

3.2 Sluit de methode Samen Leren aan bij de behoeften en wensen van ouders? Waar blijkt dat uit?

- ☐ Ja, de methode sluit aan bij de behoeften en wensen van ouders (bijv. normen en waarden vanuit verschillende culturen en achtergronden).
- ☐ De methode sluit deels aan bij de behoeften en wensen van ouders omdat,
- ☐ Nee, de methode sluit niet aan bij de behoeften en wensen van ouders omdat,

3.3 Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?

- ☐ Turkse ouders
- ☐ Marokkaanse ouders
- ☐ Surinaamse ouders
- ☐ Chinese ouders
- ☐ Bulgaarse ouders
- ☐ Vluchtelingen
- ☐ Anders,

4. Werkbegeleiders

4.1 Op welke manier wordt er toezicht gehouden/behouden op hoe het met de kinderen gaat?

- ☐ De werkbegeleider gaat eens in de paar maanden mee op huisbezoek.
- ☐ Middels tussen en eindevaluatiegesprekken.
- ☐ Middels contact met studenten.
- ☐ Anders,

4.2 Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?

- ☐ Middels rollenspellen tijdens workshops.
- ☐ Delen van ervaringen tijdens vergaderingen en/of workshops met het gehele team.
- ☐ Directe tips en aanwijzingen vanuit de werkbegeleider.
- ☐ Anders,

4.3 Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode?

4.4 Wat doe je vervolgens met verkregen informatie?

- ☐ Verkregen informatie van de werkbegeleider pas ik direct toe in de praktijk.
- ☐ Soms merk ik dat ik informatie anders interpreteer waardoor, ...
- ☐ Verkregen informatie neem ik mee, maar ik geef er verder mijn eigen draai aan.
- ☐ Anders,

5. Mening

5.1 Wat vindt je van de methode Samen Leren in zijn geheel?

5.2 Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren (van theorie naar praktijk), voornamelijk houding en benadering naar cliënten toe?

- Gemakkelijk toepasbaar voor zowel Pedagogen, MWD en SPH.
- Niet gemakkelijk toepasbaar voor studenten met een andere discipline.
- Anders,

5.3 Op welke wijze draagt de training bij aan het coachen van gezinnen in fase B? (Nieuwe studenten bijv. Training Pedagogische gespreksvoering)

6. Verbeterpunten

6.1 Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden (bijv. vanuit eigen visie op opvoeden)?

6.2 Wat mis je in de methode?

- Ondersteunende theorie
- Praktische hulpmiddelen
- Opdrachten en/of oefeningen
- De aansluiting met de doelgroep
- Overgang van theorie naar praktijk
- Anders,

6.3 Welke middelen zijn daarvoor nodig (bijv. extra handvatten/materialen)?

6.4 Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden (binnen het team, locatie en/of organisatie breed)?

6.5 Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen vervullen?

6.6 Hoe zou de training verbeterd kunnen worden? Wat mis je? Welke middelen zijn daar voor nodig/heb je daarvoor nodig?

Slot

- Ruimte voor aanvullende opmerkingen
- Dataverwerking
- Terugkoppeling data
- Bedankt voor je bijdrage!

Interview werkbegeleiders

Naam:.....

Wijkteam:.....

Genoten opleiding:.....

Datum:.....

Tijd:.....

Inleiding

- Kennismaking
- Doel van het interview
- Werkwijze
- Duur
- Afspraken omtrent dataverwerking
- Toestemmingsverklaring
- Ruimte voor vragen

Kern

1. Inzet methode

1.1 Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast? Kun je hier concrete voorbeelden van geven?

- Volledig, ik pas de methode toe volgens de werkwijze.
- Gedeeltelijk, de rest vul ik zelf in samen met de ouder.
- Niet of nauwelijks, ik zoek zelf/samen met de ouder naar opdrachten en/of handvatten.

1.2 Welke materialen gebruik je hierbij? En hoe?

- Opdrachten vanuit de Samen Leren werkboek voor ouders.
- Houding en benadering naar ouders toe in de communicatie beschreven zoals in de methode.
- Zelf gevonden materialen van internet, aanwezige materialen op kantoor etc.
- Materialen die ouders thuis zelf hebben of gevonden/gekocht hebben.

1.3 Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?

1.4 Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden dat de methode niet binnen elk gezin wordt ingezet?

- Ja, structureel.
- Soms wel en soms niet omdat,
- Nee, omdat..

2. Werking methode

2.1 Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?

- ☐ De methode is relevant vanwege effectiviteit en behaalde resultaten.
- ☐ De methode is relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject.
- ☐ De methode is relevant omdat het aansluit op de doelgroep.
- ☐ Anders,

2.2 Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?

2.3 Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?

- ☐ De resultaten zijn positief omdat,
- ☐ De resultaten zijn gemiddeld omdat,
- ☐ De resultaten zijn zwak tot matig omdat,

2.4 Wat vindt je van behaalde resultaten?

- ☐ Ik ben tevreden over de resultaten omdat,
- ☐ Ik ben ontevreden over de resultaten omdat,
- ☐ Een combinatie van tevreden en ontevreden omdat,

3. Aansluiting op de doelgroep

3.1 Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Waar blijkt dat uit?

- ☐ Ja omdat,
- ☐ Nee omdat,

3.2 Sluit de methode Samen Leren aan bij de behoeften en wensen van ouders? Waar blijkt dat uit?

- ☐ Ja, de methode sluit aan bij de behoeften en wensen van ouders (bijv. normen en waarden vanuit verschillende culturen en achtergronden).
- ☐ De methode sluit deels aan bij de behoeften en wensen van ouders omdat,
- ☐ Nee, de methode sluit niet aan bij de behoeften en wensen van ouders omdat,

3.3 Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?

- ☐ Turkse ouders
- ☐ Marokkaanse ouders
- ☐ Surinaamse ouders
- ☐ Chinese ouders
- ☐ Bulgaarse ouders
- ☐ Vluchtelingen
- ☐ Anders,

4. Studenten

4.1 Op welke manier wordt er toezicht gehouden/behouden op hoe het met de kinderen gaat?

- ☐ De werkbegeleider gaat eens in de paar maanden mee op huisbezoek.
- ☐ Middels tussen en eindevaluatiegesprekken.
- ☐ Middels contact met studenten.
- ☐ Anders,

4.2 Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?

- ☐ Middels rollenspellen tijdens workshops.
- ☐ Delen van ervaringen tijdens vergaderingen en/of workshops met het gehele team.
- ☐ Directe tips en aanwijzingen vanuit de werkbegeleider.
- ☐ Anders,

4.3 Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de Samen Leren methode?

4.4 Wat doen studenten vervolgens met verkregen informatie?

- ☐ Verkregen informatie van de werkbegeleider pas ik direct toe in de praktijk.
- ☐ Soms merk ik dat ik informatie anders interpreteer waardoor, ...
- ☐ Verkregen informatie neem ik mee, maar ik geef er verder mijn eigen draai aan.
- ☐ Anders,

5. Mening

5.1 Wat vindt je van de methode Samen Leren in zijn geheel?

5.2 Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren (van theorie naar praktijk), voornamelijk houding en benadering naar cliënten toe?

- Gemakkelijk toepasbaar voor zowel Pedagogen, MWD en SPH.
- Niet gemakkelijk toepasbaar voor studenten met een andere discipline.
- Anders,

6. Verbeterpunten

6.1 Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden (bijv. vanuit eigen visie op opvoeden)?

6.2 Wat mis je in de methode?

- Ondersteunende theorie
- Praktische hulpmiddelen
- Opdrachten en/of oefeningen
- De aansluiting met de doelgroep
- Overgang van theorie naar praktijk
- Anders,

6.3 Welke middelen zijn daarvoor nodig (bijv. extra handvatten/materialen)?

6.4 Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden (binnen het team, locatie en/of organisatie breed)?

6.5 Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen vervullen?

Slot

- Ruimte voor aanvullende opmerkingen
- Dataverwerking
- Terugkoppeling data
- Bedankt voor je bijdrage!

Bijlage 5 – Toestemmingsverklaringen

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

25-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

25-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

17-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

24-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

31-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

Jheeska

Datum:

01-04-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted Name]

Handtekening:

E. Oarela

Datum:

07-04-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted Name]

Handtekening:

Extraanvragen

Datum:

10-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

Handtekening:

Datum:

27-03-'15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

Handtekening:

Datum:

24-03-'15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

02-04-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

02-04-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

Handtekening:

Datum:

04-04-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

Handtekening:

Datum:

20-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

Handtekening:

Datum:

26-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

Handtekening:

Datum:

17-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

31-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

17-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

V. F. van der

Datum:

8 april 2015

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

08-04-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

00-04-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

Manouk de Hoog

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

[Redacted]

Handtekening:

[Signature]

Datum:

31-03-15

TOESTEMMINGSFORMULIER

Ik, Manouk de Hoog verklaar hierbij:

- Dat ik tijdens en na het interview met respect met u en uw gegevens om zal gaan.
- Dat ik de informatie uit de interviews alleen gebruik voor mijn onderzoek 'Samen Leren'.
- Dat ik er zorg voor draag dat uw gegevens niet naar u herleidbaar zijn.

Naam:

Manouk de Hoog

Handtekening:

De geïnterviewde verklaart hierbij:

- Vrijwillig deel te nemen aan het interview.
- Gegeven informatie omtrent het interview begrepen te hebben.
- Geen bezwaar te hebben tegen de geluidsopname.

Naam:

Handtekening:

Datum:

31-03-15

Bijlage 6 – Horizontaal vergelijken

(Ortho)pedagogiek studenten		
	Ortho-student 1:	Ortho-student 2:
Vraag 1.1: Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast?	Volledig	Volledig
	Alles wat ik doe komt uit de samen leren map, zowel doelen als de voorbereidingen van de huisbezoeken, maar aangevuld met eigen ideeën.	Tot nu toe bij elk gezin wat ik heb toegepast. Soms is het lastig om de methode volledig toe te passen, soms hebben ouders andere vragen dan wat er in samen leren staat. Ik probeer wel echt de doelen te halen.
Vraag 1.2: Welke materialen gebruik je hierbij en hoe?	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders.
	Die gebruik ik veel omdat er voorbeelden in staan met een beloningsschema ofzo. Ik maak zelf met het gezin een schema, gebaseerd op het schema vanuit het werkboek.	Ik gebruik het boek voor de ouders, ter ondersteuning. Ook gebruik ik de werkwijze van Frontlijn zoals oplossingsgericht en motiverende gespreksvoering. De materialen uit het werkboek gebruik ik weleens bijvoorbeeld het overzicht van televisieprogramma's en websites.
Vraag 1.3: Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?	Het geeft inzicht om te coachen en iets voor de cliënt te doen. Vooral de fasen kennen-kunnen-eigen maken, het stukje theorie meegeven maar ook stimuleren om het ze zelf na te laten denken.	De methode draagt bij aan de begeleiding en structuur, vooral bij het opstellen van het plan van aanpak.
Vraag 1.4: Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden?	Nee	Ja
	Ik heb nu pas met mijn nieuwe koppelpartner gezinnen waarbij er een combinatie is. Voorheen had ik alleen samen leren gezinnen.	Ik heb nog geen gezinnen gehad waarbij en geen opvoedvraag is geweest.
Vraag 2.1: Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?	De methode is relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject.	De methode is relevant omdat het een duidelijke richting geeft aan het coachingstraject.
	De aansluiting niet, want er zijn ook cliënten die afhaken omdat ze verwachten dat wij iets voor hun doen. Door hoe de methode is opgezet met doelen en tips, literatuur dat geeft mij het gevoel dat ik kan uitleggen waarom iets belangrijk is.	Relevant voor Bureau Frontlijn omdat het één manier van werken is. Het is een houvast voor studenten van hoe zij op een bepaalde manier te werk kunnen gaan. Het biedt veel handvatten en het is onderbouwd, dat vind ik wel echt belangrijk.
Vraag 2.2: Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?	Motiverende gespreksvoering, oplossingsgericht werken die vind ik fijn. Het staat kort beschreven op welke manieren je de ouder kunt motiveren.	Het is onderbouwd en gebaseerd op praktijkervaring en theorie. Als iets zou moeten werken, dan zou dit het toch moeten zijn.
Vraag 2.3: Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?	De resultaten zijn positief.	De resultaten zijn gemiddeld.
	Als je complimenten geeft zie je ook dat ze zich beter voelen.	Ik vind dat het vaak langzaam gaat of langzamer dan ik zou willen of verwacht had. Bij het opstellen van een plan van aanpak moet je aangeven wanneer je eraan gaat werken en wanneer je ze hebt gehaald, daar kom ik bijna nooit mee uit.
Vraag 2.4: Wat vindt je van behaalde resultaten?	Ik ben tevreden over de resultaten.	Een combinatie van tevreden en ontevreden,
		Ik zie dat er resultaten zijn, misschien worden ze later behaald dan soms zou kunnen. Er zijn veel doelen, dat lijkt mij voor de ouder wel lastig.
Vraag 3.1: Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Wat blijkt dat uit?	Nee	Ja
	Er zijn ouders die heel duidelijk op zoek zijn naar huiswerkbegeleiding. Wanneer mensen er wel echt voor open staan en hun bijdrage leveren, werkt het wel.	Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bij lage taligheid. Er worden aanknopingspunten gegeven om daarmee om te gaan. Qua cultuur wordt er niet veel over gezegd en niet veel handvatten geboden. Het is natuurlijk vanuit de Nederlandse visie. Ik denk dat het minder toegankelijk is voor vaders. Zij hebben minder tijd en het is een lastige positie voor vaders omdat ze dan ook moeten complimenteren bijvoorbeeld.
Vraag 3.2: Sluit de methode Samen Leren aan bij de wensen	De methode sluit deels aan	De methode sluit deels aan

en behoeften van ouders? Waar blijkt dat uit?	Ik denk dat het verschilt per persoon en dat er nooit een kant en klare beschrijving te geven valt. Als hulpverlener moet je de situatie inschatten. Ik denk dat het stukje cultuur iets is wat bij heel Bureau Frontlijn aandacht zou moeten krijgen.	Ouders zouden meer handvatten willen krijgen. Maar we werken oplossingsgericht, ouders denken dat wij met oplossingen komen maar dat doen we natuurlijk niet. Ik denk dat het niet altijd aansluit bij wat ouders willen → huiswerkbegeleiding. Ook is de methode gericht op jongere kinderen, niet op de bovenbouw.
Vraag 3.3: Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?	Anders, vaders Ik denk dat vooral vaders erg lastig te bereiken zijn. Omdat er een vrouw in huis komt waarnaar geluisterd moet worden. En ik denk dat zij op een directieve manier met hun kinderen om gaan.	Anders, vaders In Islamitische culturen is het vooral voor vaders lastig. Verder heb ik er niet echt ervaring mee, met andere culturen. Maar wanneer ouders de taal niet begrijpen is het lastig om ouders ondersteuning te laten bieden aan hun kind.
Vraag 4.1: Op welke manier wordt er toezicht gehouden op hoe het met de kinderen gaat?	De WB gaat mee op huisbezoek + middels contact met studenten. Het verschilt per gezin, maar in verhouding gaan werkbegeleiders weinig mee op huisbezoek. Ik denk dat het wel aan de hulpvraag afhangt. De werkbegeleider vraagt er wel altijd naar, dus bespreken doen we redelijk vaak. Zelf koppel ik ook vaak terug en ik zet het in RIS.	De WB gaat mee op huisbezoek + middels contact met studenten. Globaal, zou wel wat beter kunnen. De WB gaat mee bij het intakegesprek, verder komt de WB weinig bij gezinnen. De WB haalt vooral informatie uit onze verhalen, en contact met school tijdens een MDO. De schoolkant voegt veel toe.
Vraag 4.2: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?	Anders Ik krijg dat niet echt mee. Er wordt wel besproken dat als je naar en andere fase gaat, dat dit aangekondigd wordt en dat de werkbegeleider meegaat maar dat is dan vooral val vanuit de crisis naar fase A.	Anders Eigenlijk niet, ik heb niet het gevoel dat ik daarin gecoacht wordt. Tijdens casusoverleg is er ruimte om vragen te bespreken. Maar ik heb wel het gevoel dat ik dat zelf moet uitzoeken. Ik vind dat er in de groep meer besproken zou kunnen worden.
Vraag 4.3: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode?	Ik doe eigenlijk vooral veel zelf. Wel bespreken we wat we gaan doen, vooral bij de huisbezoeken waarbij de werkbegeleider meegaat. Wanneer de werkbegeleider niet mee gaat, dan bespreken we hoe het is geweest. Soms geeft ze aan, probeer ook dat eens.	Vooraf individueel. Ik zou soms wat meer tips nodig hebben denk ik. Wanneer ik concrete vragen heb, kan ik deze stellen. Maar ik krijg ook veel terugkoppeling van "wat denk je zelf?"
Vraag 4.4: Wat doe je vervolgens met verkregen informatie?	Pas ik direct toe in de praktijk. Dat probeer ik dan ook te doen. Bijvoorbeeld zij zei ook, probeer dan ook gewoon te zeggen wat je hebt gezien tijdens een huisbezoek.	Pas ik direct toe in de praktijk. Als ik iets concreets krijg dan probeer ik zo snel mogelijk er achteraan te gaan. Het is meestal ook iets waar ik achter sta omdat het in overleg gebeurt.
Vraag 5.1: Wat vindt je van de methode in zijn geheel?	Ik vind het duidelijk gestructureerd met die doelen die erin staan. Dan kun je de methodiek uitvoeren en ga je niet zelf dingen verzinnen.	Ik vind het een goede methode. Er is één manier uitgeschreven voor iedereen. Er worden meer handvatten geboden hoe je met lastige situaties om kunt gaan. Er is nagedacht hoe er aangesloten kan worden bij de doelgroep. Dit biedt houvast voor mij en de cliënt.
Vraag 5.2: Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren?	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Ja omdat zowel de achtergrondinformatie als de uitvoering als de doelen erin staan. Als je wil dan zou je alles eruit kunnen halen.	Niet gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Nee dat denk ik niet. Er zijn veel doelen, dit biedt steun maar echt de invulling van de doelen is best weinig. Hoe je concreet aan de slag kunt ontbreekt.
Vraag 5.3: Op welke wijze draagt de training bij aan het coachen van gezinnen in fase B?	Ik kwam hier al een week eerder en zijn we echt alleen bezig geweest met samen leren. Toen iedereen de training van samen leren kreeg werd er niet ingegaan op de doelen. We kregen de map en mochten erin bladeren. Het was een beetje oppervlakkig.	Heel erg, ik heb een aangepaste training gehad. Dit heeft mij erg gevormd daarin. Ik moest de theorie lezen over wat de achterliggende gedachte is van oplossingsgericht coachen en vervolgens oefenen middels rollenspellen. Wat ik toen heb geleerd, probeer ik nog steeds te doen.
Vraag 6.1: Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden?	In het kort aandacht aan verschillende culturen. Tevens meer informatie voor kinderen in de bovenbouw zoals kennis en achtergrondinformatie over de thema's. Kinderen groeien er naar mijn mening op een gegeven moment een beetje uit. Dat moet je dan zelf verzinnen. En ik mis bijvoorbeeld: kind heeft moeite met spelling → doe dan dit. Kind heeft moeite met grammatica → doe dan dat. Dat zou de methode concreter en meer meetbaar maken.	Het zou concreter kunnen, ook ontbreekt de aansluiting bij kinderen in de bovenbouw.

Vraag 6.2: Wat mis je in de methode?	Praktische hulpmiddelen en de aansluiting op de doelgroep.	Praktische hulpmiddelen en de aansluiting op de doelgroep.
	Praktische informatie voor kinderen van de bovenbouw en nog meer structuur wat je wanneer kan doen bijvoorbeeld als de taal niet goed gaat → doe dan dit.	Praktische informatie voor kinderen in de bovenbouw, nu zoek ik zelf artikelen erbij. Maar ook een training zodat je erin getraind wordt. Ook momenten met het team om ervaringen te delen.
Vraag 6.3: Welke middelen zijn daarvoor nodig?	Meer letterlijk wat is het probleem → zet dan dat in.	Achtergrondinformatie voor kinderen in de bovenbouw en training.
Vraag 6.4: Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden?	Dingen die je zelf hebt opgezocht mailen naar het team want anders gaat iedereen het zelf uitzoeken omdat men niet weet dat het er is.	
Vraag 6.5: Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen spelen?	Ja zelf beginnen met mailen naar anderen.	Ik probeer samen leren meer te laten leven in het team in de vorm van trainingen. Maar ook het bespreekbaar maken van hoe je Samen Leren inzet.
Vraag 6.6: Hoe zou de training verbeterd kunnen worden? Wat mis je? Welke middelen zijn daarvoor nodig?	Meer diepgang in de training, meer uitleg over de methode. Handvatten van wat er nou echt in staat en wanneer je het inzet.	-
Aanvullende opmerkingen:	Nee.	Nee

(Ortho)pedagogiek werkbegeleiders					
	Ortho-begeleider 1:	Ortho & MWD-begeleider 2:	Pedagogiek-begeleider 3:	Ortho-begeleider 4:	Pedagogiek-begeleider 4:
	Gedeeltelijk	Gedeeltelijk	Gedeeltelijk	Gedeeltelijk	Gedeeltelijk
Vraag 1.1: Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast?	Wanneer er geen duidelijke vraag is gebruik ik onderdelen vanuit de methode. Voornamelijk zet ik de methode in wanneer er een vraag is bijvoorbeeld op het gebied van taalstimulering of een opvoedvraag.	Verschilt per gezin, soms heb je een hele specifieke hulpvraag, soms bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding. Aan de hand van de hulpvraag sluiten wij het Samen leren begeleidingstraject daarop aan. Tijdens schooloverleggen probeer ik hen daarin te bevragen. Wat heeft het kind nodig, wat vinden jullie.	Bij elke cliënt kijk ik hoe de Samen Leren methode pasbaar gemaakt kan worden. We pakken delen eruit en stemmen deze af op de hulpvragen. Je gaat vaker in gesprek met de client waar de behoefte ligt.	Te weinig denk ik, ik heb niet zoveel Samen Leren gezinnen. Er zou iets meer structuur in mogen. Het werkboek en de website worden wel gebruikt voor niet voor elk huisbezoek. Het is meer om ideeën eruit te halen.	Voornamelijk door aan de studenten uit te leggen wat het belang is en niet alleen hoe je het doet. Het leeft nog niet heel erg bij iedereen. Vooral de pedagogiekers vinden het leuk en willen zich erin vastbijten. Er worden voornamelijk stukjes gebruikt die nodig zijn, misschien een enkeling die hem helemaal gebruikt.
Vraag 1.2: Welke materialen gebruik je hierbij en hoe?	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet en school.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, schoolboeken.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet en creativiteit.
	Materialen voor het opstellen van doelen wordt veel gebruik van gemaakt, Samen Leren doelen. Daarnaast beloningskaart, dagstructuur-schema, kennis voor de ouder en taal/rekenspelletjes.	We adviseren studenten zo snel mogelijk een afspraak met school te maken, zodat het aansluit op school.	Het werkboek maar ook de website. Ook kijken we wat haalbaar is, met taalbarrière en vaardigheden die wel of niet aanwezig zijn. Ook hebben we de taalmap die we inzetten.	Het werkboek wordt gebruikt en de website. Ook worden schoolboeken gebruikt en gewoon de theorie en de methoden waar de werkwijze op is gebaseerd.	Het werkboek sowieso, verschilt wel per student. Een aantal bladert erin en gebruikt het. Andere bekijken het omdat ze denken dat het van mij moet. Maar er zijn ook studenten die zelf dingen aan het zoeken zijn. Ze vinden het leuk om iets in elkaar te zetten of iets te maken.
Vraag 1.3: Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?	Ik vind het stukje achtergrond prettig. Bijvoorbeeld op welk niveau zit de ouder en hoe kun je daarop aansluiten. Waarom je iets doet vind ik erg belangrijk. Ook de theorie over	De methode vormt een leidraad van hoe wij het traject aangaan met ouders, in samenwerking met de school.	Ik ga niet zeggen dat ze precies moeten doen wat er in het werkboek staat. Ik wil dat studenten leren afstemmen op wat de ouder kan. De doelen zijn	Het geeft veel handvatten over hoe je het aan moet pakken, zodat je niet zomaar wat doet. Kennen, kunnen, eigen maken zodat je op de juiste manier uitleg geeft aan	Het helpt mij vooral, behalve dat kan zeggen dat ik het belangrijk vind dat ze de theorie erbij lezen, waarom het belangrijk is en hoe je het kan inzetten. Het helpt om goed te lezen wat het is

	gespreksvoering, motiverende gespreksvoering bijvoorbeeld, die vind ik zelf belangrijk.		duidelijk en het kennen, kunnen, eigen maken zo gaan we ook te werk.	ouders en zien waarom het belangrijk is om bepaalde dingen te doen. Het geeft veel doelen en manieren.	en niet denken dat het iets is wat ze moeten doen. Zodra ze begrijpen waarom het belangrijk is en wat ze kunnen leren, vinden ze het misschien leuker.
Vraag 1.4: Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden?	Nee Het is toch wel maatwerk wat je levert, ik vind het niet altijd even toepasbaar. Niet alle oefeningen zijn bruikbaar. Ook wanneer er een vraag is op maatschappelijk gebied dan wordt er weinig gekeken naar hoe kunnen we het over de opvoeding gaan hebben.	Nee Meestal als we in fase A ergens komen, valt het niet mee om ook nog B te doen. Voor fase B moet een aanleiding voor zijn. Voor studenten is het ook lastig om het gesprek aan te knopen naar fase B. En als ouders het niet zien dan stopt het wel eens.	Nee Ik heb ook niet altijd gezinnen met kinderen, soms ook jongeren of oudere mensen. Soms gaat het gewoon heel goed met de kinderen op school. Het is afhankelijk wat voor gezin je treft.	Nee Ik heb veel gezinnen waarbij we geen opvoedingsondersteuning of schoolstimulering bieden. Dus in die gezinnen niet of in een later stadium wanneer de basis stabiel is. Maar ik heb wel een paar gezinnen in gedachte waarbij ik straks op de opvoeding wil focussen.	Nee Bij sommige gezinnen is er een directe hulpvraag die helemaal in Samen Leren past. Er zijn ook gezinnen waar je op een andere manier binnenkomt en dan merk je dat veel ouders het niet willen. Want die denken, jij komt toch voor iets anders waarom wil je ook nog dit doen. Soms is het ook moeilijk te bespreken. Het is goed om uit te leggen waarom Samen Leren goed is.
Vraag 2.1: Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?	Omdat het aansluit op de doelgroep. Dat het praktisch is, is denk ik prettig. Maakt laagdrempelig voor ouders om in te zetten omdat vaardigheden worden aangeleerd, op een speelse wijze worden kinderen betrokken en ouders krijgen informatie. Positieve benadrukken vind ik relevant omdat gezinnen het vaak niet altijd even positief inzien.	Omdat het preventief is. De insteek is preventief, om erge opvoedproblemen tegen te gaan. Je probeert ouders handvatten te bieden waardoor ze met dagelijkse opvoedvragen uit de voeten kunnen.	Omdat het een duidelijke richting geeft. Ik vind het een houvast voor studenten om ook binnen het kader van Samen Leren breed te kijken. Het biedt veel handvatten. Ook is het een hulpmiddel om te signaleren.	Omdat het aansluit op de doelgroep. Ik vind de methode allesomvattend, heel breed. Het sluit heel erg aan bij wat de doelgroep nodig heeft denk ik.	Omdat het preventief is. Het onderscheid zich in wat er verder nog meer is in Rotterdam. Er is veel huiswerkbegeleiding om kinderen bij te spijkeren. Er zijn weinig programma's die ook intensief op ouders gericht zijn.
Vraag 2.2: Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?	Soms zijn ouders met hele andere kinderen bezig, ook al zijn er kinderen in huis. Ik zeg niet dat ze verwaarloosd worden maar dat ze af en toe wel meer positieve aandacht zouden kunnen krijgen.	Op Zuid liggen de CITO-scores lager dan in de rest van Nederland. Proberen ouders school stimulerende vaardigheden aan te leren, een keer naar school gaan om de juf te zien, te zien hoe de school werkt en dit mee naar huis te kunnen nemen	Bijvoorbeeld grenzen aangeven hoort bij dat thema, dat kan ik er ook bij pakken. Dus het is een middel om te signaleren maar ook om te kijken wat er binnen de Samen leren methode mogelijk is om in te zetten. Er zitten leuke ideeën in maar de doelen zijn de basis.	Nadat stress weg is genomen voor zover mogelijk, wordt er geprobeerd ouders te coachen zodat ze het erna zelf kunnen doen. Ook is het een methode waar veel aan is gesleuteld de afgelopen jaren en in de praktijk toegepast van hoe gaat het nou.	Je kunt een kind wel begeleiding geven over de tafels, maar volgend jaar kan je hem weer ergens anders huiswerkbegeleiding over geven. Er is daarnaast weinig preventiesignalering. Ik denk dat Bureau Frontlijn met Samen Leren dat wel heeft.
Vraag 2.3: Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?	De resultaten zijn positief. Een aantal gezinnen probeert thuis te kijken wat ze al in huis hebben en gaan oefenen vooral richting de schoolstimulering. Je ziet dat ouders het toch oppikken en daarmee aan de slag gaan.	De resultaten zijn positief. Een cliënt wil stoppen omdat ze het heel goed kan en voor haar gevoel niet meer nodig is. Dit is wat wij willen bereiken. Maar het kan ook zijn dat een ouder het voldoende vindt en het niet zo nodig hoeft te leren.	De resultaten zijn positief. Ouders voelen zich prettiger in de relatie met het kind. En je ziet dat kinderen lekkerder in hun vel zitten doordat ze succeservaringen hebben gehad. School benoemt dat het impact heeft op het gedrag in de klas.	De resultaten zijn positief. Je merkt dat ouders het prettig vinden. Gelukkig zie je bij sommige gezinnen dat ze het echt eigen maken, met de materialen aan de slag gaan. Je hebt te maken met de motivatie van cliënten, soms zien ze het belang niet in.	De resultaten zijn gemiddeld. Het is wisselend, we hebben een aantal gemotiveerde ouders die precies doen wat je ervan hoopt en verwacht en dat gaat goed. Je hoort van school dat het beter gaat en dat ze beter taal en rekenen doen. Maar er zijn ook gezinnen waar je weinig resultaten mee

					behaalt omdat ze halverwege het traject denken dat we huiswerkbegeleiding.
Vraag 2.4: Wat vindt je van behaalde resultaten?	Een combinatie van tevreden en ontevreden.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.
	Niet bij alle gezinnen, waar ouders niet goed Nederlands spreken. Het is gericht op vaardigheden aanleren, ouders kunnen onzeker worden en weten dan niet goed hoe ze het aan moeten pakken en hangen erg aan studenten. Je bent soms langer bezig of boekt weinig resultaat.	Ja het is aan de ouder en anders houdt het op. Er zijn er ook een paar afgehaakt en zijn ze niet tevreden, dat kan ook.	Samen Leren is niet altijd toereikend genoeg wanneer er sprake is van een laag IQ en een taalbarrière. Soms kun je dan geen vooruitgang boeken, dat vind ik zonde want vaak zijn dat de mensen die het graag willen.	Je hoopt dat ze gemotiveerd zijn om het zelf te kunnen. Je hoort vaak dat ze afhaken wanneer er meer rust is en de situatie een beetje stabiel is en dat mensen niks meer van zich laten horen bijvoorbeeld. Je hoopt dat ze zoveel mogelijk willen leren en toepassen, dat is nog niet 100%.	Er zouden meer resultaten behaald kunnen worden. Het is zonde want je zou meer ouders kunnen bereiken als het duidelijk is wat wij zijn in plaats van dat ouders afhaken omdat ze denken dat we huiswerkbegeleiding is. Dan heb je niet zoveel resultaten.
Vraag 3.1: Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Wat blijkt dat uit?	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
	Toegankelijk maar dat kan ook betekenen dat hij niet bij elke doelgroep past juist omdat hij breed inzetbaar is. Het is niet toegespitst op een bepaalde groep. Maar hij is eenvoudig toe te passen. Maar er zal meer uit te halen zijn als het meer bij deze doelgroep zou passen.	Ja, het is heel laagdrempelig. Als het niet door ons gedaan wordt, kan het wel door iemand anders ingezet worden. De taal en cultuur is een blokkade. Wij vinden het logisch om te praten over opvoeding maar in veel culturen is dat niet aan de orde.	Wat betreft taal kan ik een Turkse student inzetten en vaak helpen ouders elkaar bij het klassikaal ouder coachen. Maar in combinatie met het niet aan kunnen leren van vaardigheden is een barrière. Ook wanneer op er stress is op andere gebieden, is er weinig ruimte voor.	Als er een taalprobleem is, is het lastiger. De website en het werkboek zijn natuurlijk heel talig, dat maakt de stap naar zelfredzaamheid moeilijker. Maar ik denk toch dat voor hen dingen zijn aan te leren. Bijvoorbeeld naast een taalcursus. Er is altijd wel iets te leren, er valt voor iedere ouder iets uit te halen.	Ik denk het wel, hangt er wel vanaf hoe de coaches het inzetten. De methode kan voor iedereen gebruikt worden maar misschien moet je er af en toen een twist aangeven zodat het voor elk gezin past. Hoe snel ga je, wanneer zet je de volgende stap, hoe leg je het uit etc.
Vraag 3.2: Sluit de methode Samen Leren aan bij de wensen en behoeften van ouders? Waar blijkt dat uit?	De methode sluit deels aan.	Nee de methode sluit niet aan.	Ja de methode sluit aan.	De methode sluit deels aan.	De methode sluit deels aan.
	Redelijk, culturele aspecten worden er niet in meegenomen. Informatie van de meest voorkomende culturen zodat je kunt kijken naar de benadering, gebruiken van ouders.	Achtergrond en cultuur moeten meegenomen worden in de begeleiding anders haken ze af. Hier zijn we zelf op gericht, de methode neemt dit niet mee.	Je wilt ouders intrinsiek motiveren om bepaalde dingen te doen. Een ouder wil zijn gedrag veranderen. Wil hij dat niet en kan dit beargumenteren dan is dat zo en moet je daar respect voor hebben.	Het is een hele Nederlandse methode gebaseerd op Nederlandse normen en waarden. Soms worden problemen door ouders niet zelf zo gezien. Je moet schipperen, het is maatwerk.	Dat vraag ik mij soms af, heeft meer te maken met dat sommige culturen schoolwerk bij school neerleggen en niet bij zichzelf. Vooral Turkse en Marokkaanse ouders hebben echt de behoefte aan huiswerkbegeleiding. Ik kan niet zeggen dat het 100% aan de cultuur ligt, maar het valt mij wel op.
Vraag 3.3: Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?	Turkse ouders	Vaders, Bloemhof	Turkse ouders, Marokkaanse ouders, sociaal geïsoleerde.	Turkse ouders, Marokkaanse ouders.	Turkse ouders, Marokkaanse ouders.
	Ik merk dat ze huiverig zijn voor hulpverlening, daar niet altijd open voor staan terwijl ze wel een vraag hebben. Soms wat gesloten en durven niet altijd alles gelijk open te gooien. Komt door negatieve verhalen en ervaringen. Misschien vinden ze een andere manier wel	Vaders werken of zijn met andere dingen bezig. Als je bijvoorbeeld aan de slag wilt met regels dan is vader vaak niet betrokken. We zien geslotenheid in de Bloemhof, je hangt de vuile was niet buiten. Maar ook wanneer ze de taal niet spreken, dan wordt het moeilijk ze	De ouders die je nooit op school ziet of die niet wegwijzen in de stad. Zij weten niet hoe de gemeente werkt en waar je voor hulp terecht kunt. De Turkse en Marokkaanse cultuur vinden het lastig om hulp te vragen. Omdat in de media veel over uithuisplaatsing	Ik denk dat Turkse en Marokkaanse over het algemeen iets minder openstaan voor opvoedingsondersteuning. Ik heb het idee dat er toch wat angst is voor jeugdzorg en dat mensen elkaar bang maken waardoor ze terughoudend zijn in hun vragen	Hangt af van de wijk, in Afrikaanderwijk wonen veel Turkse gezinnen. Die bereik je wel alleen zijn er een aantal ouders die andere verwachtingen hebben en dat doorvertellen aan andere ouders, dit doet afbreuk op wat je binnenkrijgt. Ik heb nog niet zoveel andere culturen gehad. Binnen de Turkse cultuur merk

	prettig.	te bereiken.	is gesproken.	naar ons toe.	je bij de intake dat ze achterdochtig worden omdat je zoveel wilt weten, terwijl ze denken dat je alleen voor het schoolwerk komt.
Vraag 4.1: Op welke manier wordt er toezicht gehouden op hoe het met de kinderen gaat?	Briefingsmomenten, rapporten, casusoverleg, mee op huisbezoek.	Mee op huisbezoek, middenevaluaties, school gesprekken	Casusoverleg, school gesprekken, mee op huisbezoek.	Mee op huisbezoek, casusoverleg	Mee op huisbezoek, casusoverleg, naar het kind vragen.
	Tijdens briefings vraag ik hoe het huisbezoek is gegaan en of het kind erbij was. Ik vraag naar rapporten, hoe zijn de resultaten. Tijdens casusoverleg vraag ik hoe het met het kind gaat. Eens in de zoveel weken ga ik mee op huisbezoek.	Ik wil toch wel graag een beeld, zekerheid om een beeld te vormen over het gezin. Probeer zoveel mogelijk met studenten daarover in gesprek te gaan en mee op huisbezoeken te gaan.	Tijdens een casusoverleg wordt veel besproken. Maar ook tijdens gesprekken op school worden bijzonderheden besproken en ik observeer de interactie tussen ouder en kind tijdens een huisbezoek.	Ik wil de kinderen hebben ontmoet en een klein gesprekje voeren. Dan observeer ik de interactie tussen ouder en kind, is er iets opvallends. Ook casusoverleggen, of zij iets afwijkends signaleren. Met ouders een social talk over hoe gaat het op school etc.	Ik en mijn casusbegeleider proberen zoveel mogelijk mee te gaan. Tijdens de intake probeer ik meteen het gesprek aan te gaan, ook al kom je voor iets anders, goh hoe gaat het met de kinderen. Ik blijf er wel over praten. Ook tijdens Casusoverleggen hebben studenten het over schulden, dan leg ik de vraag terug van heb je nog iets gezien bij de kinderen, zodat ze alert blijven dat ze ook naar het kind blijven kijken.
Vraag 4.2: Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?	Directe tips en aanwijzingen geven. Ik besteed aandacht aan hoe ze gesprekken aan kunnen gaan met ouders en ook wel terug te geven wat ze zien en benoemen wat ze zien. Ik probeer studenten te stimuleren om een gesprekje te voeren op een luchtige manier van hoe gaat het op school etc.	Directe tips en aanwijzingen geven. Tijdens casusoverleggen daarop bevragen, hoe het staat met de doelen, hoe het is aangepakt etc. Soms hebben ze een stevige zet nodig om in gesprek te gaan over de opvoeding. Proberen ze motiverend te coachen, zo min mogelijk voorzeggen.	Directe tips en aanwijzingen geven. Het loopt soms tegelijkertijd als dat ook de wens is van ouders. Lastig om te zeggen, er is niet altijd een overgangsmoment. Vaak ga ik mee om dat ook met ouders te bespreken. Aan de hand van het plan van aanpak en casusbesprekingen bespreken hoe het gezin ervoor staat.	Directe tips en aanwijzingen geven. Heb ik nog niet zo vaak meegemaakt. Wat ik wil doen is meegaan op huisbezoek bij zo'n kantelmoment en dan bespreken dat er een overgang is. Studenten wil ik bewust maken dat ze cliënten meer taken geven en ook vragen om de website als basis te gebruiken.	Ik probeer ze creatief te laten denken, ze kunnen zelf iets heel leuks bedenken. Zodat ze aan de hand daarvan het gesprek over opvoeding makkelijk is. Je hoeft niet te zitten en statisch iets te doen. Je kan ook een ingang zoeken en van daaruit verder gaan. Dat werkt soms beter.
Vraag 4.3: Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de Samen Leren methode?	Het meeste tijdens casusoverleg door ze na te laten denken over aan welke doelen er wordt gewerkt en welke methode en technieken daarbij toegepast kunnen worden. Ook geef ik terug wat ik heb gehoord op school, stukje informatie delen met elkaar en daaruit kijken of er nog een doel ligt voor het gezin.	Tijdens het voorbereiden op huisbezoeken. Wat moet een ouder eerst weten voordat je een spel gaat doen. Vaak vergeten studenten het kennen. Ook hebben we een Samen Leren workshop gehad, de theorie achter het doen is belangrijk.	Het plan van aanpak vind ik belangrijk. Ik zeg altijd tegen studenten pak het plan erbij want dat maakt het meetbaar voor ouders. Voor mij is het belangrijk dat het plan leidend wordt gehouden. Ook uitgaan van wat de ouder al heeft en weet, niet constant met nieuwe spulletjes komen.	Vooraf hen erop wijzen gebruik te maken van de website. Ik denk ook wel eens mee over welke materialen ze in kunnen zetten en hoe ze opvoedingsvragen bespreekbaar kunnen maken.	Tijdens Casusoverleggen vraag ik goh hoe heb je het gebruikt, welke manieren kunnen ook toegepast worden. Bij een nieuw gezien kijk ik vraag ik vanaf het begin wat ga je hier doen, waar ga je beginnen en wat ga je inzetten. Pak het boek er eens bij, ga eens kijken wat je kan gebruiken. Anders ga ik het alleen maar voorzeggen wat ze moeten doen.
Vraag 4.4: Kun je iets vertellen over wat studenten vervolgens met verkregen informatie doen?	Past dit toe in de praktijk. Ze bespreken dat altijd wel met ouders. Soms gaat het nog niet echt goed, maar soms wel. Ze interpreteren het niet anders dan ik	Past dit toe in de praktijk. Ik geef ze de ruimte maar ik vraag er wel naar zodat ze bewust met de methode bezig zijn. Tijdens de briefings kunnen we dat toetsen.	Past dit toe in de praktijk. Ik zie dat ze er gelijk iets mee doen en bijvoorbeeld ook echt het plan van aanpak gaan bespreken. Verschil in interpretatie zie je	Past dit toe in de praktijk. Weet ik niet zo goed, ik denk gelijk toepassen.	Verschilt per student De ene vindt het leuk, verdiept zich erin en gaat het zo goed mogelijk toepassen. De ander leest en denkt ja het is leuk maar gaat iets heel anders doen. En een

	bedoel, wel vinden ze het vaak lastig om bepaalde dingen bespreekbaar te maken.		vooral als studenten net gestart zijn. Nu gaan ze steeds meer de visie uitdragen.		aantal knikken en doen het uiteindelijk niet. Als een student het niet leuk vindt en niet inziet dan doen ze het niet met dezelfde drive als iemand die het echt leuk vindt.
Vraag 5.1: Wat vindt je van de methode in zijn geheel?	Goede methode, praktisch. Denk alleen dat het nog niet alles is. Ik denk dat er soms net iets meer nodig is. Ik mis achtergrondinformatie om het nog praktischer te maken.	De Samen Leren doelen sluiten niet aan op de doelen uit RIS. De studenten gebruiken daarom de Samen Leren doelen nauwelijks omdat ze deze nergens terug zien. Hoe je aansluit bij de ouder mis ik, de map is qua taalgebruik pittig. Studenten kunnen de methode niet klakkeloos op elk gezin gooien.	Ik ben blij dat het werkboek er is. Ik heb een tijdje gezeten dat ik het even niet wist. Toen ging ik uit van kennis en middelen die er wel zijn. Maar de doelen vind ik prettig, zijn duidelijk geformuleerd en kunnen leiden in hoe je signaleert bij gezinnen. Ook vind ik het leuk dat het een stukje creativiteit met zich meebrengt.	Het is erg gericht op jonge basisschoolkinderen maar wat je nu ziet is dat we de hele basisschool doen en soms ook middelbare school. Er zou iets meer over pubers in kunnen zoals informatie over relaties, hetero en homoseksualiteit en dat soort dingen.	Ik vind het heel leuk, je moet je nu toch meer verantwoorden vanuit de theorie en dat je resultaten kunt behalen op grond van theorie. Ik vind het goed dat het er is, je wordt steeds meer serieus genomen. Er staat een goede theorie achter, dus ik denk dat het een goede zaak is dat er meer op papier staat.
Vraag 5.2: Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren?	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Goed toepasbaar omdat hij eenvoudig is uitgelegd en de kennis staat er ook in. Ik denk dat de MWD'er daar ook houvast aan heeft. Stukje doelen opstellen is prettig zodat je ze niet helemaal zelf hoeft te verzinnen.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Ik denk het wel, opleidingen sluiten ook op elkaar aan. Het is ook je best doen, MWD'ers moeten misschien net wat meer inzet tonen om het te begrijpen. Maar voor iedereen is het te begrijpen. Komt ook een stukje creativiteit bij kijken.	Niet gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. MWD'ers zouden op sommige vlakken extra handvatten willen hebben. Dat ze echt zeggen dat ze niet weten hoe zij het beste de methode in kunnen zetten.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Er wordt verwacht dat iedereen alles oppakt. Het is voor een pedagoog makkelijker omdat het beter aansluit maar ik denk dat het voor de andere studenten ook wel kan worden opgepakt omdat hij veel handvatten en instructies biedt.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Ik wil heel graag zeggen ja, en ik geloof ook voor een deel maar het verschilt weer. De één heeft meer interesse dan de ander. Ik denk dat het wel toe te passen is maar dat werkbegeleiders en casusbegeleiders moeten motiveren om het te laten doen. De één heeft ook net iets meer uitleg nodig dan de ander.
Vraag 6.1: Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden?	Praktischer met meer voorkomende thema's.	Dat het meer aansluit op de doelen van RIS.	Het is een op zichzelf staande methode, nu wordt het als los onderdeel gezien terwijl het een onderdeel zou moeten zijn van het coachingstraject. Het vereist een andere aanpak.	De methode wordt nog niet genoeg toegepast. Misschien omdat niet alle materialen te gemakkelijk te vinden zijn. Er is zoveel, maar geen goed overzicht van wat er is. Er staat een selectie in het werkboek maar het werkboek alleen is niet genoeg.	Ik denk niet zozeer de methode maar dat de werkbegeleiders er meer aandacht moeten schenken bij de studenten. Soms zit je in de dagelijkse bezigheden en probeer je het te laten leven, maar door crisissen verdwijnen Samen Leren gezinnen op de achtergrond.
Vraag 6.2: Wat mis je in de methode?	Ondersteunende theorie Bijvoorbeeld hoofdthema structuur → opsplitsen in het naar bed gaan → stappen die je kunt toepassen. Dat er een aantal hoofdthema's bijkomen bijvoorbeeld straffen en belonen, gezonde voeding etc. Ook wat meer informatie over verschillende culturen hoe je daarin de methode kunt inzetten.		Implementatie Samen Leren zou in het kader van nazorg ingezet kunnen worden. Dat je ziet dat het goed gaat met het kind maar nog een aantal dingen ziet waar een Samen Leren koppel op ingezet kan worden. De grote zaken zijn dan al opgepakt. Anders ben ik bang dat Samen Leren vermist raakt tussen andere hulpvragen, er komen steeds meer complexere aanmeldingen.	Overzicht Ik denk dat we niet goed weten wat er allemaal te vinden is.	Overgang van theorie naar praktijk. Er is een goed stuk theorie, maar hoe je het in de praktijk neer zet is afhankelijk van wie je bent, wat je achtergrond is en welk belang je er zelf aan hecht.

Vraag 6.3: Welke middelen zijn daarvoor nodig?	Misschien kunnen we de website daarvoor inzetten dat daar meer informatie op komt over hoofdthema's met filmpjes erbij. Het zou uitgebreider en overzichtelijker kunnen worden, misschien met symbolen.		In sommige gezinnen is het nodig om eerst grote hulpvragen op te pakken op andere leefgebieden, wanneer de rust is wedergekeerd dan een Samen leren team vragen als soort nazorg. Maar het hangt van het gezin af, soms kan het wel naast maatschappelijke hulpvragen ingezet worden.	Misschien kan alles bij elkaar worden opgeslagen op de computer, in mapjes verdeeld. Of online, dat je bepaalde stukje informatie leest met de cliënt en gelijk kunt doorklikken naar de bijbehorende materialen.	Misschien een training voor werkbegeleiders, hoe instrueer je het beste Samen Leren aan studenten. Ik heb geen flauw idee hoe mijn collega's het inzetten. Als we meer ervaringen uit kunnen wisselen in de wijken kunnen van elkaar leren, ook de studenten.
Vraag 6.4: Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden?	Het zou organisatie breed moeten gebeuren want het zou in elk team ingezet moeten worden.		Met z'n alle daar goed over nadenken over hoe we dat zien.	Dit is een taak voor degene die het bedacht heeft.	
Vraag 6.5: Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen spelen?	Kan wel, samen met studenten denk ik dat het zeker kan.			Ik zou feedback kunnen geven op de website.	Ik denk alle werkbegeleiders, ik denk niet dat er één de leiding moet hebben maar dat we gewoon uitwisselen van goh hoe pakken jullie het aan, de goede punten van elkaar kunnen leren.
Aanvullende opmerkingen:	Nee.	Nee.	Nee.	Nee.	Nee.

MWD studenten							
	MWD-student 1:	MWD-student 2:	MWD-student 3:	MWD-student 4:	MWD-student 5:	MWD-student 6:	MWD-student 7:
Vraag 1.1: Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast?	Gedeeltelijk Ik neem het boek meestal mee en als ik iets even niet weet dan kan ik erin kijken. Dan gebruiken we sommige tips. Maar normaal doen we het gewoon via de website.	Gedeeltelijk Het eerste halfjaar had ik een aantal Samen Leren gezinnen, zij spraken alleen Turks. We waren niet echt bekend met het boek, dat hoorde we achteraf pas. Toen zochten we op de computer zelf opdrachten. Nu gebruiken we wel het boek zoals het beloningssysteem.	Gedeeltelijk Ik zet Samen Leren in bij gezinnen waarbij ik in fase b zit en echt met het kind bezig zijn. Niet bij alle gezinnen maar waarbij wij het wel toepassen doen we het aan de hand van werkjes.	Gedeeltelijk Van het werkboek zet ik onderdelen in en bespreek ik met ouders. Maar niet zozeer kennis overbrengen. We doen het samen en kijken of ze het zelfstandig kan. Het handboek gebruik ik niet, voor mijn gevoel werd het iets voor de orthopedagogen. Ik ben weinig bezig geweest met de Samen Leren methode.	Gedeeltelijk Eerste kijken we naar de hulpvraag, wat echt relevant is en dan samen met het gezin kijken of zij dat ook belangrijk vinden. Ik gebruik niet alles van de methode, heb ook pas een training erover gehad. Vaak moet ik de prioriteit leggen bij schulden, want je ziet dat ze stressen.	Gedeeltelijk Meestal nemen we opdrachtjes mee. Eerst helpen we zoveel mogelijk en daarna laat je ze zoveel mogelijk zelf doen. Gebruiken vaak de beloningskaart, voor de rest heb ik er niet zoveel gebruik van gemaakt.	Gedeeltelijk Ik ben in februari begonnen, dus ik heb het nog niet echt gebruikt. Ik ben één keer op huisbezoek geweest bij een Samen Leren gezin en daar hebben we de doos versierd. De meeste cliënten hebben oudere kinderen. Vaak begeleid iemand uit het wijkteam het gezin omdat er moeilijkere problematieken spelen.
Vraag 1.2: Welke materialen gebruik je hierbij en hoe?	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders.	Opdrachten vanuit de Samen Leren werkboek voor ouders, internet, materialen van ouders.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, materialen uit de kast.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet.	Opdrachten vanuit het Samen leren werkboek voor ouders, materialen die ouders zelf hebben, eigen creativiteit.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders.	
	Wij gebruiken allerlei soorten spelletjes van de	We zijn gestart met een doos, die je samen met het	Ik neem bijvoorbeeld spelletjes mee die hier in de	Ik heb gezinnen met wat oudere kinderen. In het	Het werkboek neem ik niet mee, de meeste gezinnen	Tot nu toe echt alleen de beloningskaart. Voor de	

	website en materialen uit het werkboek. Bijvoorbeeld dobbelstenen, werkblad waar regels op geschreven kunnen worden.	gezin versiert. Meestal vragen we op de ouders zelf nog opdrachten van school hebben meegekregen.	kast liggen. Bijvoorbeeld taalmemorie, sleutelspel. Maar ook het werkboek Samen Leren.	werkboek zitten handige voorbeelden, maar leuk voor jongere kinderen. Aan sommige opdrachten geef ik mijn eigen draai. Of ik zoek het zelf op.	die ik begeleid hebben een taal-achterstand. Ik vraag: wat denk je zelf waar we mee aan de slag kunnen. Soms help ik met nadenken en gebruik ik materialen die in huis aanwezig zijn. Ik probeer wel thema's uit werkboek terug te laten komen. Ook doen we aan klassikaal oudercoachen.	rest niet nee.	
Vraag 1.3: Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?	Ik kan altijd even kijken hoe zat het ook alweer, met bijbehorende tips. Informatie is zowel handig voor mij als voor de ouders.	Ik moet zeggen dat het heel erg hielp. In begin had ik het idee dat ik alleen maar kwam voor huiswerkbegeleiding en toen dacht ik, wat is nou het traject. Nu begrijp ik wat Samen Leren inhoud.	Het is beeldend. Sommige ouders kunnen de Nederlandse taal niet zo goed, het werkboek lezen daar hebben ze niet zoveel aan. Maar als je voorbeelden geeft door bijvoorbeeld het zien van een spel kunnen ze zelf knippen en plakken. Het is beeldender, zodat het ook gaat leven.	Het werkboek geeft houvast van hoe ik aan de gang kan gaan, want ik weet weinig over pedagogische vaardigheden. Van hoe ga je met een ouder om etc. Dan kan ik teruggrijpen op het boek, ook tijdens het gesprek.	Van kennen, kunnen, eigen maken maak ik gebruik van. Eerst kennis overdragen en dan oefenen zodat ze het eigen kunnen maken. Dat neem ik nu vooral mee tijdens klassikaal coachen. Maar ook kleine leerdoelen bedenken en niet van die grote.	Het werkboek is handig. Voor ons en voor de ouders. Je kunt er veel uit halen, er staan veel voorbeelden in die je kunt doen met het kind. Zo hoeven we het niet helemaal zelf uit te zoeken. Dat maakt het makkelijker en sneller handelen omdat het uitgewerkt is.	
Vraag 1.4: Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden?	Nee. Ouders geven gewoon aan dat de opvoeding in orde is, het is lastig om dan aan te dringen. Voor zover ik kon zien in huis, leek de omgang met de kinderen in orde te zijn.	Nee. Vooral door de taalbarrière. Bij sommige gezinnen spreken ze geen Nederlands en dan is het lastig om zo'n boek in te zetten en daar opdrachten uit te gebruiken omdat het niet altijd overkomt bij ouders.	Nee. Sommige gezinnen kunnen geen Nederlands, dan heeft het geen zin om het werkboek erbij te houden als ze niet kunnen lezen. Dan ben je ook niet echt met Oudercoaching bezig maar meer met het kind.	Nee. Omdat ik te weinig met de methode bezig ben geweest. Ik had mij daar meer in kunnen verdiepen. Maar vanaf het begin van het jaar werd het meer van de orthopedagoog, hun project. Zij doen Samen Leren gezinnen.	Ja. Sowieso wel, wel ben ik met één gezin gestopt met Samen leren omdat ze veel papieren in huis heeft. De methode is ook een beetje gevoel, nu pak je het werkboek erbij en kan je het wel benoemen.	Nee. Omdat ze niet voor die vragen bij ons zitten. Je werkt bijvoorbeeld met het KBR, administratie etc. Ook zijn er soms geen kinderen in het spel of ze zijn al ouder.	Nee Alleen een kennismakingshuisbezoek achter de rug.
Vraag 2.1: Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?	Omdat het een duidelijke richting geeft. Qua theorie en hulpmiddelen vind ik het relevant omdat veel gezinnen niet weten hoe zij het beste met hun kinderen om kunnen gaan.	Omdat het een duidelijke richting geeft, omdat het aansluit op de doelgroep. Ik denk dat het wel aansluit bij de vraag van ouders en het geeft mij een richtlijn.	Omdat het een duidelijke richting geeft, omdat het aansluit op de doelgroep. We zijn de Children's Zone en houden ons bezig met coachen en leren vaardigheden aan. Aan de hand van deze methode wordt het eigen. Met de fasen kennen, kunnen, eigen maken biedt je	Omdat het een duidelijke richting geeft. Voor mij als maatschappelijk werker geeft het houvast van hoe ik met gezinnen om kan gaan. Met ouders kan ik makkelijk omgaan, met kinderen moeilijker. Ik ben heel erg mijn weg	Tijd vrijmaken voor het kind. Dat ouders even tijd maken voor hun kinderen, dat ze wel wekelijks iets samen doen.	Omdat het een duidelijke richting geeft. Omdat je het werkboek meegeeft, met ze doorneemt en ze kunnen er zelf ook me aan de gang en gebruik van maken.	Doordat het gebruik maakt van apps, tv-series alles wat je nu kan gebruiken. Ik denk ook dat Samen Leren laagdrempelig is voor ouders en het gaat mee in de tijd. Voor mij is het

			richtlijnen die ze zelf kunnen toepassen.	aan het vinden van hoe spreek ik een kind aan.			relevant omdat ik kan meedraaien wat er speelt bij ouders van nu, welke thema's komen aan bod.
Vraag 2.2: Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?	Sommige ouders vinden het soms lastig inzetbaar. Maar als wij het voordoen willen ze het vaak ook zelf proberen.	Bijvoorbeeld dat ik na twee huisbezoeken een docentgesprek inplan en dat weer bespreek met de ouder. Dat geeft een richtlijn. En het geeft ook aan als het vastloopt, staat al uitgelegd in het boekje.	Het sluit ook aan op de doelgroep als de mensen Nederlands kunnen.	Het geeft mij sturing in wat ik moet doen. Het is wel zo dat ik bepaalde dingen heb moeten vragen: van hoe ga je om met een kind van 10, wat kun je verwachten.	Knutselwerk, taalopdracht, rekenopdracht dat ze echt samen tot een oplossing willen komen. Echt samen werken met hun kinderen.	Uiteindelijk zijn wij uit het gezin, als ze ooit wat nodig hebben kunnen ze terugkijken in het boek.	Ik zit in een andere levensfase maar als professional moet ik kunnen aansluiten bij de ouders. Dan is het belangrijk dat ik ook op de hoogte ben van wat er allemaal bij ouders spelen en wat het probleem kan zijn.
Vraag 2.3: Kun je iets vertellen over de resultaten de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?	De resultaten zijn positief. Ik heb nu een gezin, moeder gaat echt met haar kind achter de pc zitten en laat haar taalmemorie spelen, ook bekijkt zij tv-programma's. Ze maakt echt gebruik van de opdrachten en zet zich in.	De resultaten zijn positief. Ik merk wel als je constant oefent en de ouder erbij betreft dat het wel effect heeft. Je ziet dat het kindje rustiger is en er echt mee oefent. Je ziet wel echt resultaat. Je moet wel heel erg uitleggen wat je doet en dan kunnen ze zelf oefenen en dat weer bespreken.	Nog niet gezien. Ik kan nog geen resultaten benoemen omdat ik nog geen Samen Leren gezinnen heb afgesloten. Dit halfjaar ben ik pas begonnen met Samen Leren. Ik heb ook nog geen kleine resultaten gezien.	De resultaten zijn positief. Ik heb een weekplanner ingezet om structuur aan te brengen in het gezin, ik merk dat dit voor het kind helpend is en vaker aan haar huiswerk zit. Het is ook een ingang geweest voor achterliggende problemen binnen dat gezin.	De resultaten zijn positief. De kinderen worden gemotiveerd, gesteund door ouders. Ze krijgen motivatie, inspiratie. Een moeder met taalachterstand ging voorlezen, begreep een aantal woorden niet. Die heeft ze onderstreept zodat wij het later konden uitleggen. Ze heeft wel bepaalde dingen geleerd.	De resultaten zijn positief. Dat ouders steeds meer meedoen en steeds meer zelf doen. Dat is wat ik aan verandering zie. In begin twijfelen ze of ze durven niet maar uiteindelijk wel steeds meer met hun kind aan de gang gaan.	Nog niet gezien. Nee ik heb nog geen resultaten kunnen zien.
Vraag 2.4: Wat vindt je van behaalde resultaten?	Ik ben tevreden over de resultaten. Want wij zijn straks weg, dat ze het zelf kunnen oppakken en voortzetten.	Een combinatie van tevreden en ontevreden. Bij één gezin ben ik tevreden, bij andere heb ik soms het idee dat het huiswerkbegeleiding was en dat ouders niet meekregen dat zij ook mee moeten doen en energie erin moeten steken.	Nog geen mening.	Een combinatie van tevreden en ontevreden. Het is niet dat ik zeg wow wat een resultaten. Dat is ook omdat ik de methode niet helemaal ingezet heb. Dus om dan te zeggen het is een sprekend resultaat, nee. Het zijn hele kleine succesjes.	Ik ben tevreden over de resultaten. Ja ze doen wel iets samen, naar mijn mening is dat ze nu wekelijks tijd voor elkaar vrij maken. Dat is een mooi resultaat. Ik weet alleen niet of de schoolprestaties verhoogd worden.	Een combinatie van tevreden en ontevreden. Ik ben over het algemeen tevreden alleen waar ik tegenaan loop is dat sommige ouders minder goed mee kunnen doen omdat ze niet goed Nederlands spreken. Echt helemaal zelfstandig aan de gang gaat met opdrachten is moeilijk.	Nog geen mening.
Vraag 3.1: Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Wat blijkt dat uit?	Nee. Het is niet toegankelijk voor elke ouder om zelf aan de slag te gaan. Taal is echt een knelpunt. Vaak moet ik mondeling	Nee. Ik denk niet voor alle. Ouders die moeite hebben met Nederlands is het soms lastig om over te brengen. Als ouders gemotiveerd zijn	Nee. De taal is een struikelblok. Maar ook het niveau. Ik heb een cliënt met een minder hoge denkcapaciteit en dan is het moeilijk om uit te	Nee. Als iemand licht verstandelijk beperkt is, de taal niet machtig is dan kun je met een werkboek aankomen en	Ja. Het is toegankelijk alleen sommige culturen hebben meer tijd nodig om te beseffen dat het geen huiswerkbegeleiding is.	Nee. Niet voor alle ouders. Ouders die de taal spreken wel, maar die de taal niet spreken niet. Of ouders die dyslexie hebben, dan is het	Nee. Ik twijfel, ik denk dat het te maken heeft met hoe open ouders ervoor staan om met Samen aan het werk te gaan.

	vertellen, uitleggen en uitbeelden zodat ze het begrijpen.	werkt de methode goed en sluit het aan. Als er geen motivatie is, is het wel lastig. Er is ook een beeld dat wij huiswerkbegeleiding bieden.	leggen. LVB en de taal, het is heel moeilijk om vaardigheden aan te leren. Daar zou iets meer afstemming op gevonden kunnen worden.	je kunt het uitleggen maar dan begrijpen ze het niet. De website vind ik wel een vooruitgang omdat er duidelijke filmpjes op staan		lastig om aan de gang te gaan met letters.	
Vraag 3.2: Sluit de methode Samen Leren aan bij de wensen en behoeften van ouders? Waar blijkt dat uit?	De methode sluit deels aan. Ik merk dat ouders vaak andere verwachtingen hebben en denken dat wij aan de slag gaan met het kind. Niet elke ouder staat ervoor open om zelf actie te ondernemen.	De methode sluit deels aan. Dat denk ik wel. Ik denk dat ze blij zijn met het resultaat als ze zien dat ze goed huiswerk kunnen maken met hun kind. Wat betreft normen en waarden is het lastiger. Sommige moeders vinden het lastig om hun kind te corrigeren of doen het op een manier waarvan wij denken dat het niet goed is.	De methode sluit deels aan. Ja en nee, je merkt soms struikelblokken dat ouders die nog niet zo lang in Nederland wonen, de Nederlandse cultuur niet kennen. Ze hebben moeite met bepaalde waarden en normen. Hier is het meer samenspraak, je praat veel met je kind, kind heeft meer inspraak. In veel culturen staat de ouder boven, de ouder bepaalt.	De methode sluit aan. Er zijn algemeen geldende normen en waarden en het is vaak een andere cultuur dan mijn eigen. Maar ouders willen die grenzen stellen en het beste voor hun kind. Je moet de cliënt motiveren en bespreken wat de cliënt wilt. Mocht het niet passen kijk je naar een andere ingang.	De methode sluit deels aan. Bij sommige culturen is het lastig om complimenten te geven. Dat hebben ze denk ik nooit gehad in hun jeugd. En als schuldenproblematiek is, gaan ze zich niet bezighouden met Samen Leren.	De methode sluit deels aan. Ja alleen sommige ouders verwennen hun kind teveel en dan is het moeilijker. Zij zien het als iets normaal of als de ouders bijvoorbeeld niet op één lijn zitten.	
Vraag 3.3: Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?	Anders, Ik denk dat het veel met taal te maken heeft. Wanneer ze de taal niet goed kunnen spreken zich schamen of bang zijn om het kind op een foute manier iets te leren.	Anders, Misschien ouders die het sowieso lastig vinden om hulp toe te staan, die zijn lastig te bereiken. We hebben een paar Turkse gezinnen gehad waarbij het lastig was om vader erbij te betrekken omdat het meer moeders taak is.	Nee Nee niet perse verschillen tussen culturen. Meer tussen niveau en taal wat een persoon beheerst.	Anders, Sommige gezinnen zijn erg gesloten en willen zich voordoen alsof alles goed is.	Anders, Mensen met schuldenproblematiek en een taalbarrière.	Anders, Volgens mij zolang ze de taal willen begrijpen is het wel te doen.	Anders, Dat heb ik nog niet gemerkt.
Vraag 4.1: Op welke manier wordt er toezicht gehouden op hoe het met de kinderen gaat?	Mee op huisbezoek, contact met studenten. Werkbegeleiders gaan af en toe mee op huisbezoek om te kijken hoe het met de kinderen gaat, ik vind het altijd wel fijn. Ook geeft zij ideeën en inzichten.	Schooloverleg, mee op huisbezoek. Via overleg met school wordt er gevraagd hoe het met het kind gaat, dat wordt naar ons teruggekoppeld. Proberen ook te plannen dat ze een aantal keer meegaat. Dan krijgen ook feedback.	Briefings, casusoverleg, mee op huisbezoek, tussen-eindevaluatie, zorg overleggen. Er wordt iedere keer naar gevraagd, de werkbegeleider zit er heel erg op bij de gezinnen. Ze vraagt regelmatig hoe het gaat, ook bij briefings en casusoverleg. Ook zo nu en dan mee op huisbezoek, maar soms ook tussentijds als je ergens tegenaan	Briefings, casusoverleg, wijkteamoverleg, contact met studenten. We hebben briefings, als ik ergens tegenaan loop bespreek ik dat met casusoverleg. Mijn werkbegeleider steunt mij door te zeggen wat ik zou kunnen doen of opzoeken. Ze is erg betrokken bij de ontwikkeling van	Schooloverleg, casusoverleg, briefings, mee op huisbezoek, contact met studenten. Ze hebben gesprek op school, dan horen ze of Samen Leren heeft gewerkt of niet. Als er aandachtspunten zijn dan geven ze dat aan ons door. Tijdens casusoverleg bespreken we de aandachtspunten ook samen. Ook zelf alles eerlijk	Mee op huisbezoek, schooloverleg. Over het algemeen door op huisbezoek mee te gaan en te kijken hoe we aan de gang gaan. Maar ook schoolgesprekken, daaruit zien ze of resultaten zijn verbeterd of niet	Briefings, casusoverleg, RIS. Tijdens briefings geef je aan waar je op huisbezoek gaat en wat je gaat doen. Vervolgens wordt er gevraagd hoe het is gegaan en hoe erop werd gereageerd. Tijdens casusoverleg kun je uitgebreider bespreken hoe het gaat. Zelf lezen ze

			loopt. En er zijn zorg overleggen met betrokkenen.	kinderen, ze is graag op de hoogte.	doorgeven, goed in RIS verwerken.		ook RIS.
Vraag 4.2: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?	Middels rollenspellen		Middels de tussenevaluatie.	Middels de tussenevaluatie.	Directe tips en aanwijzingen.	Directe tips en aanwijzingen.	Directe tips en aanwijzingen.
	Rollenspellen betreft het kantelmoment en hoe je dit met ouders kunt bespreken. Het gaat niet altijd precies zoals ik het had geoefend, want je sluit je aan bij het gezin.	Dat heb ik nog niet meegemaakt. Meestal starten met Samen Leren of we zijn er voor maatschappelijke vragen en zijn de kinderen meestal iets ouder. Bij één gezin zit een andere organisatie voor het opvoeden en wij voor maatschappelijke zaken.	Door middel van de tussenevaluatie. Fase A sluit je dan af, met de werkbegeleider en de ouder overleg je dat er wordt overgegaan naar een nieuwe fase waarin er wordt gewerkt aan opleiding gerelateerde dingen.	Ze heeft het soort van voorgedaan tijdens de tussenevaluatie, benoemen wat ze ziet bij de kinderen en dan toch een ingang vinden.	In fase A neem je alles over van je cliënt, tijdens casusoverleg zeg je wat je hebt gedaan en wat je verder kunt doen. Dan geeft ze tips en als ik het gevoel heb dat het niet gaat werken, nodig ik haar huis voor een huisbezoek.	Het meegaan op huisbezoek en feedback krijgen. Voor de rest leer je veel van elkaar in de groep. Je kunt altijd wel tips krijgen hoe je dingen kunt doen. Je zit met SPH, Pedagogiek, MWD. Tijdens briefings bespreken we ons doel en of het gelukt is.	De werk- en casusbegeleiders geven tips of je het werkboek hebt gelezen, herinneren aan vervolgstappen etc. Maar zelf heb ik er nog niet mee te maken gehad.
Vraag 4.3: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode?	Twee universiteitsstudenten hebben een Samen Leren training gegeven, hebben we rollenspellen gedaan en casuïstiek besproken waarbij we doelen moesten inbrengen en het plan van aanpak besproken. Wanneer ik een vraag heb wordt ik doorverwezen naar bijvoorbeeld het kopje positieve aandacht van de methode.	Er wordt steeds meer gehamerd op dat we het boek erbij moeten betrekken. Ik zie ook wel dat werkbegeleiders het soms vergeten. Maar ze verwijzen steeds meer naar het boek. Als we er niet uitkomen dan bespreken we het met de werkbegeleider.	We hebben soms workshops, toevallig vorige week en Samen leren workshop gehad, voor de tweede keer. Tijdens casusoverleg bespreken we het. Bijvoorbeeld wat kunnen we inzetten, welke vaardigheden wil je aanleren.	Niet, anders had ik hem allang ingezet. Had gewild dat ik meer bewust was van de methode en dat er meer naar gevraagd werd.	We hebben nu een Samen Leren training gehad. Vind wel jammer dat het niet aan het begin van het jaar hebben gehad. Tijdens de weekbriefing nemen we het werkboek door als agendapunt. Soms vraagt de werkbegeleider of je het werkboek wil doornemen en of je vragen hebt erover.	Meestal als we een vraag hebben: "wat denk je dat je zou kunnen doen?" Daarna geven ze soms nog tips.	Mijn werkbegeleider geeft soms ideeën. Vooral als je gefocust bent op ouders. Dan vraagt ze of we nog wat met de kinderen gaan doen.
Vraag 4.4: Wat doe je vervolgens met verkregen informatie?	Neem ik mee, maar geef er mijn eigen draai aan. Ik bespreek het eerst met mijn partner en kijken we hoe we dit kunnen inzetten in de praktijk. Ook overleg ik met ouders wat ze ervan vinden en hoe dit toegepast zou kunnen worden thuis.	Pas ik toe in de praktijk. Meestal bespreek ik het eerst goed met mijn koppelpartner en dan vraag ik aan de werkbegeleider of het goed is om zo in te zetten. Maar we doen wel echt wat met tips en feedback.	Pas ik toe in de praktijk. Als ik denk dat het effectief is en ik kom bijvoorbeeld zelf met een vraag dan zet ik het wel gelijk is. Meestal is het iets waar ik tegenaan loop en dan vraag ik daar hulp bij.	Pas ik toe in de praktijk. Dan probeer ik het zo snel mogelijk in te zetten tenzij ik zelf mijn twijfels erbij heb maar dat geef ik dan ook wel aan. Het zijn vaak wel tips waar ik mij in kan vinden.	Pas ik toe in de praktijk. Ligt eraan per gezin. Als ze tips geeft is het soms makkelijk toe te passen. Soms pas ik het liever toe in het volgende huisbezoek omdat mevrouw er nog niet aan toe is bijvoorbeeld. Maar ik probeer wel gebruik te maken van alle feedback.	Pas ik toe in de praktijk. Ik vind het fijn om meteen toe te passen en echt gebruik van te maken. Ze geven tips natuurlijk niet voor niks, het is alleen maar beter als je het toepast.	Pas ik toe in de praktijk. Ik vind het fijn om tips toe te passen, vooral omdat ik nieuw ben met Samen Leren. Dus als je tips mee wilt geven, is dat mooi meegenomen.
Vraag 5.1: Wat vindt je van de methode in zijn geheel?	Ik vind het wel prettig, zodat we weten hoe we kunnen handelen met de theorie als back-up. Ook	Eerst had ik mijn vraagtekens en dacht ik hoe ga ik dit doen. Maar nu ik het boek goed	Ik vind het een effectieve methode. Alleen vind ik dat er meer aansluiting gevonden kan worden met	Ik vind het lastig om mijn mening te geven over de handleiding omdat ik hem niet heb ingezet. Het	Het is een hele goede methode. Het is van belang dat je vaardigheden goed aanleert en aansluit bij	Ik vind het wel goed, ik twijfel wel soms of ouders consequent zullen blijven en het ook blijven doen als	Ik vind het goed omdat je praktisch bezig bent. Er zit en theorie achter zodat je ook begrijpt hoe je het

	ouders kunnen zelf opzoeken.	doorgenomen heb, begon ik de methode meer te snappen en kan je hem goed toepassen. Maar je moet er wel bekend mee zijn hoe je het toepast.	mensen die moeite hebben met taal, en met het niveau.	werkboek zorgt voor een breder kader van goh wat kan er bij een gezin spelen.	Frontlijn. Alleen werkt het niet bij gezinnen die schuldenproblematiek hebben.	wij weg zijn.	gaat toepassen. Ik vind het slim om het werkboek achter te laten zodat ze er altijd op terug kunnen vallen.
Vraag 5.2: Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren?	Niet gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.
	Voor mij was het een beetje zoeken toen ik een gezin met opvoedingsvragen kreeg. Middels theorie en praktijk heb ik veel geleerd, maar ik denk dat het voornamelijk toepasbaar is voor pedagogen.	Als MWD'er had ik er niet veel theorie over meegekregen. Maar in het boek staat het duidelijk uitgelegd. Je moet er wel de tijd voor nemen en ik denk dat trainingen handig zijn en over hoe anderen erover denken. Zodat je informatie met elkaar uitwisselt.	Ja dat denk ik wel. Je leert meer van de praktijk en natuurlijk vanuit eigen ervaringen. Je hebt zelf een stukje kennis wat je meeneemt en aan de hand van de methodiek kun je dat nog meer uitbreiden en toepassen.	Ik denk het wel, in begin had ik wel echt gevoel dat het van de orthopedagogen was. Maar als ik het zo lees, kan ik het ook gewoon zelf toepassen als maatschappelijk werker, dan kunnen andere dat ook wel.	Voor mijn eigen vak is het wel goed. Je kunt goed met elkaar afstemmen, dat is wel fijn dat je met iemand anders gaat van een andere opleiding. Zij heeft een hele andere kijk.	Ik denk het wel, de één gaat er wel creatiever mee om dan de ander. Maar het is voor iedereen wel goed te doen.	Dat denk ik wel. Als je het boek leest en meegaat met iemand die al een half jaar stage loopt, dat het dan wel moet lukken.
Vraag 5.3: Op welke wijze draagt de training bij aan het coachen van gezinnen in fase B?	De training heeft bijgedragen middels rollenspellen. Nu ik zelf mij meer heb verdiept in de theorie ben ik daar beter in geworden. De rollenspellen zijn herkenbaar en geven informatie over hoe je dingen kunt bespreken met ouders, manier van overbrengen.	Dat vond ik niet zoveel. Er is één middagje aan besteed, daar had ik niet veel aan. We kregen een training nadat we aangaven meer verdieping te willen.	Samen Leren onderdeel vond ik niet goed uitgelegd, we gingen er snel doorheen. Er was bijna geen ruimte voor vragen, het werd meer medegedeeld.	Vrij weinig, het belangrijkste wat ik heb meegenomen is hoe moeilijk het is om met ouders over dingen betreft opvoeding te hebben. Ook heb ik meegenomen hoe ik doelen met ouders kan bespreken, dat is een gevoelig punt. Maar ik merk dat ik mijn manier gevonden heb.	Ik ben voornamelijk gaan letten dat ze zelf dingen moeten doen. Niet dat ik zelf met bepaalde opdrachten kom, maar dat ze zelf daarmee aan de slag gaan.	Ik vind dat de introductie uitgebreider besproken had kunnen worden. Wat Samen Leren precies is en hoe je te werk gaat. Wat ik toen heb geleerd en wat ik heb meegenomen zijn de fasen kennen, kunnen, eigen maken. Dat was heel duidelijk benadrukt.	Wat ik heb geleerd is dat het niet uitmaakt als je het even niet meer weet. Je hebt altijd je partner en als het even vastloopt, kan je partner erop inhaken. Maar ook het voorbereiden op een huisbezoek is belangrijk zodat je het goed kan uitleggen en het is rustgeven.
Vraag 6.1: Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden?	Qua theorie vind ik het wel oke, maar het is voor mij lastig om in te zetten bij ouders die de Nederlandse taal niet beheersen.	Ik denk dat de methode duidelijk is maar de uitleg ervan, hoe je het goed toepast. Ik denk dat het goed is om kennis uit te wisselen.	Ik vind dat er meer aansluiting gevonden kan worden met mensen die moeite hebben met taal, en met het niveau.	Vindt de opdrachten vaak op jongere kinderen gericht. Ik heb kinderen van 10-13jaar, dan wordt het al moeilijker.	Nee eigenlijk spreekt het voor zich Samen Leren, dat ze samen moeten leren. Ik mis eigenlijk niets erover.	Wat ik fijn zou vinden om te veranderen is hoe je het makkelijker maakt voor ouders die de taal niet spreken. Dat is wel lastig.	Dat zou ik echt niet weten.
Vraag 6.2: Wat mis je in de methode?	Opdrachten en/of oefeningen.	Ondersteunende theorie, overgang van theorie naar praktijk.	Praktische hulpmiddelen.	Opdrachten en/of oefeningen.			
	Meer spelletjes en materialen om te kunnen uitbeelden en begrijpelijker voor ouders	Theorie over de toepasbaarheid van de methode maar ook hoe je die theorie dan weer in de	Materialen, dat maakt het beeldend voor de mensen die de taal niet spreken.	Het zou iets meer mogen want onder alle kopjes zitten maar één of twee opdrachten. Iets meer	Misschien kunnen ze het werkboek wat inkorten.		

	te maken.	praktijk toepast.		variatie, wat meer past bij het kind of tips van hoe kun je het aanpakken.			
Vraag 6.3: Welke middelen zijn daarvoor nodig?	Meer spelletjes en materialen om te kunnen uitbeelden en begrijpelijker voor ouders te maken.	Rollenspellen zodat het duidelijk wordt en daarop oefent. Of mensen die bekend zijn met de theorie het eerst voordoen en dat je er daarna zelf mee oefent. Of wanneer je werkbegeleider meegaat, je terugkoppeling krijgt hoe je de methode toepast.	Beeldend materiaal, filmpjes.		Misschien is het handig als ze in begin die training geven en in het midden een herhaling van de training zodat je steeds op de hoogte blijft waar je echt stil bij moet staan.		
Vraag 6.4: Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden?	Bijvoorbeeld meer oefeningen op de website, oefeningen die uitgeprint kunnen worden, meer websites, boeken en spelletjes.	In het team trainingen inlassen om ermee te oefenen en te bespreken.		Daar ben ik niet echt mee bezig.			
Vraag 6.5: Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen spelen?		Ik kan het misschien een keer tijdens het weekoverleg in de groep gooien en kijken hoe anderen erover denken.	Ik denk dat het de taak is van de orthopedagogiek-studenten aangezien zij het traject van Samen leren moeten uitwerken voor hun studie.				
Vraag 6.6: Hoe zou de training verbeterd kunnen worden? Wat mis je? Welke middelen zijn daarvoor nodig?	Voor mij was de training gewoon duidelijk, ik heb niet echt iets gemist.	Eerst het boek zelf doornemen en dan dat het concreet wordt uitgelegd hoe de methode precies is en hoe het eruit moet zien. En dan je mening erover deelt en ieders ervaringen. Er zijn meerdere trainingen voor nodig. Bijvoorbeeld hoe je een ouder kunt motiveren, dat mis ik.	Meer tijd, dat je een heel dagdeel aan Samen Leren besteed en gelijk gaat toepassen met een rollenspel. Dat het ook wel beeldend wordt. Meer voorbeelden en uitleg, van we gaan eerste deze fase doorlopen etc.	Meer sturing, wat meer ingaan op wat het precies inhoudt. Kort van dit is de kern en dan een duidelijke opdracht geven. Bijvoorbeeld dit is de kern, zoek dit uit en wat zou je willen oefenen. Daarna op terugkomen bij alle stagiaires. Herhalen, herhalen.	Mijn begeleider had op het bord geschreven van Samen Leren is hiervoor, ze had thema's opgeschreven van complimenten geven, vaardigheden aanleren etc. Dit had ik tijdens de training ook willen krijgen. Als mijn begeleider dat niet had verteld dan het ik het nooit zelf benoemt.	Met voorbeelden, casussen die voorgedaan worden van hoe het moet. Dat je ziet hoe je daarmee aan de gang gaat. Er was veel theorie maar er moest wat mee gedaan worden zodat het duidelijker wordt.	Ik zou ook willen leren hoe je met kinderen om moet gaan. Als je geen ervaring hebt met kinderen, wat doe je dan. Wat doe je als het brutaal is. Wat doe je als ouders niet ingrijpen. Wat doe je als het misgaat.
Aanvullende opmerkingen:	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee.

MWD/SJD werkbegeleiders						
	MWD-begeleider 1:	SJD-casusbegeleider 2:	MWD-begeleider 3:	MWD-begeleider 4:	MWD-casusbegeleider 5:	
Vraag 1.1: Kun je iets vertellen	Niet	Gedeeltelijk	Gedeeltelijk	Gedeeltelijk	Gedeeltelijk	

over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast?	Ik pas de methode niet toe. Ik heb vaak gezinnen waarin er geen opvoedingsvragen zijn dus daarom pas ik de methode niet toe.	Ik maak er zelf niet veel gebruik van. Ik wordt ingezet bij juridische dingen. Ik probeer Samen Leren erbij te pakken en ik probeer de mensen om mij heen aan te sturen. Ik zet de methode niet in zijn geheel in, ik gebruik delen ervan.	Ik kijk eerst wat de hulpvraag is, het boek erbij gepakt om te kijken naar de onderwerpen en welke toepasbaar zijn bij de cliënt. Ook laten inzien. De opdrachten die erbij zitten gebruik ik soms wel, soms niet.	Ik gebruik delen van de methode, bijvoorbeeld positief feedback geven, complimenteren etc. Dat zet je verder niet in als het goed gaat. Tijdens de intake ben ik bezig om te kijken of er problemen zijn op het gebied van taal of rekenen, consequent zijn, regels en kijk ik of we eventueel de methode kunnen gebruiken.	Wat ik ervaar is dat fase B meestal vergeten wordt. Als de cliënt geen hulpvraag heeft op opvoeden wordt het afgesloten. Ik heb nu wel een gezin waar we willen starten met opvoeden. Om doelen op te stellen heb ik gebruik gemaakt van de handleiding, ik heb er stukjes uitgehaald voor het plan van aanpak.
Vraag 1.2: Welke materialen gebruik je hierbij en hoe?		Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet
		Ligt aan het gezin, vaak de lijst met tv-programma's, de websites, structuurschema en het beloningsschema.	De opdrachten zijn niet allemaal compleet. Bijvoorbeeld een kwaliteitenspel, die vond ik niet duidelijk en niet compleet. Dus zelf heb ik hem van internet gehaald. Het idee heb ik wel uit het boek gehaald.	Naast Samen Leren kun je ook andere materialen gebruiken. Kennen, kunnen, eigen maken kun je overal op toepassen. Als je iets op internet vindt of zelf een spelletje bedenkt, past altijd binnen dat kader.	Websites, werkboekjes die ik zelf heb opgesteld. Voornamelijk websites en zelf dingen maken. Uit het werkboek heb ik gemerkt dat niet alles compleet is. Bijvoorbeeld het dagschema loopt tot de middag.
Vraag 1.3: Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?		Ik heb de handleiding één keer doorgelezen, soms pak ik hem erbij als er een gezin is waarbij ik met opvoeding aan de slag ga. Wat erin staat is even handig, maar ik maak er nog niet echt gebruik van. Het is echt mijn naslagwerk.	Het is een handleiding voor mezelf. Ik gebruik het als beginstuk van het hele traject. Het is een belangrijk beginstuk als je begint met Samen Leren en dan merk ik je dat een gegeven moment wel je eigen invulling eraan kan geven en misschien wat dingetjes van internet. Het is een goede leidraad.	Motiverende gespreksvoering sowieso, het is een catalogus van methoden en interventies die je kan doen. Dus als je het mij vraagt draagt het bij aan fase B, een goed handvat om dingen aan te pakken en aan te kaarten.	Tegenwoordig moet je gebruik maken van empowerment, eigen kracht en oplossingsmogelijkheden. Dat is mijn valkuil, ik doe heel veel voor het gezin terwijl het de bedoeling is dat ze eigen krachten benutten. Van de handleiding kunnen we daarbij goed gebruik van maken, het is een leidraad.
Vraag 1.4: Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden?	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Ik pas de methode niet toe, wanneer maatschappelijke doelen zijn behaald wordt het traject afgesloten. Wanneer opvoedingsvragen zo heftig zijn dan wordt er een gezinscoach vanuit het Wijkteam ingezet.	Bij de gezinnen waar ik kom gaat het niet vaak over de opvoeding. Vaak is er stress door financiën, dat heeft invloed op de kinderen. Soms pak ik gedeeltes op om meer rust te brengen. Maar meestal als het van maatschappelijk overgaat naar pedagogisch komen er studenten in die gaan coachen.	Want als er gezinnen zijn die puur alleen iets voor administratie iets hebben of werk zoeken dan heb ik het niet over Samen Leren. Het is wel misschien dat het uiteindelijk naar voren komt en dan gebruik ik wat onderwerpjes. Maar het is niet dat hem standaard bij elk gezin gebruik.	Het kan zo zijn dat een gezin alleen wordt aangemeld voor schulden en dat er uit de intake en het gesprek met school blijkt dat er niet aan de hand is met het kind en dat ouders het goed doen in de opvoeding.	Omdat de ouder dan al aangeeft geen hulp nodig te hebben. Het is vrijwillig, je kaniemand niet dwingen. De kanteling van A naar B bestaat soms niet volgens mij als er geen hulpvraag is. Je bespreekt het altijd, wat wij observeren kunnen we benoemen.
Vraag 2.1: Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?		De methode geeft een duidelijke richting aan het coachingstraject.	De methode geeft een duidelijke richting aan het coachingstraject.	De methode is relevant omdat het aansluit op de doelgroep, geeft een duidelijke richting.	
		Ja ik denk dat het een duidelijke richting geeft vooral aan het coachingstraject.	Ik denk dat als je in de praktijk te werk gaat binnen Bureau Frontlijn dat je echt een handvat hebt om echt ermee aan de slag te gaan.	Het zijn simpele en praktische interventies die op zo'n manier beschreven staan dat ze bij ieder gezin wel toepasbaar zijn waardoor	Ik vind de methode niet altijd relevant, het is lastig om goed gebruik te maken van de methode.

				het heel toegankelijk is.	
Vraag 2.2: Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?		Iedereen heeft een verschillend achtergrondgebied, als je als MWD'er in een gezin met opvoeding aan de slag gaat en je bent 19/20 jaar dan weet je volgens mij niet waar je moet beginnen. Dus ik vind het relevant dat er zoiets ligt en dat je daarop kan terugvallen, dan heb je al stap 1.	Het ligt er en je kan het makkelijk gebruiken denk ik met onderwerpen die spelen in de wijk. Je wordt een bepaalde richting opgestuurd met het boek en daarnaast ga je zelf ook je research doen.	Naar aanleiding van de intake kun je in het werkboek bladeren en kijken welke interventies daarbij van toepassing zijn. Het is redelijk breed uitgelegd waardoor je ook eigen invulling kan geven.	In hoeverre kun je Samen Leren inzetten als er een taalbarrière is bijvoorbeeld. Samen Leren is dan geen Samen Leren meer. Als ouders de taal niet spreken, in hoeverre kun je het samen doen.
Vraag 2.3: Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?		De resultaten zijn positief.	De resultaten zijn positief.	De resultaten zijn positief.	De resultaten zijn gemiddeld.
		Positief tot nu toe, het wordt goed opgepakt. Het is duidelijk, ik merk wel dat ik het werkboek niet zomaar kan geven met neem maar door. Er staat zoveel in dat het ouders afschrikt. Dus ik geef de voorkeur aan delen en dat wordt goed opgepakt.	Je ziet vaak bepaalde oefeningetjes die je doet, dat kinderen goed hun eigen grenzen aan kunnen geven. En je ziet dat een kind een niveau hoger kan komen bijvoorbeeld met begrijpend lezen. En ook met zelfverzekerdheid, dan zie je zo'n kind groeien in zelfvertrouwen. Dan neem je maar wat kleinere stapjes en dan kom je er uiteindelijk wel.	We hebben een gezin gehad waarbij de ouders slecht praatte over de kinderen waar ze bij waren. Als je de interventie erbij houdt, dan is het eigenlijk het bespreekbaar maken met de ouders. Doordat je binnen het kader: van kennen, kunnen, eigen maken werkt zie je dat ouders bewust worden en geconfronteerd worden met wat ze doen.	Er zijn kleine resultaten, dat de ouder iets heeft aangeleerd en nu zelf doet. Wat ik wel merk is dat sommige gezinnen terugvallen en terugkomen.
Vraag 2.4: Wat vindt je van behaalde resultaten?		Ik ben tevreden over de resultaten.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.	Ik ben tevreden over de resultaten.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.
		Tot nu toe hoe ik hem heb ingezet ben ik tevreden want hij wordt goed opgepakt. Ik zie ook dat ouders goed omgaan met de tips die ik heb gegeven.	Ik denk dat het Samen leren boek over de hele basisschool genomen kan worden. Nu is het vooral gericht voor groep 3 en 4. Ik ben wel positief over de resultaten, ik denk dat het wel uitgebreid zou moeten worden.	Het zijn kleine interventies wat je in één huisbezoek kunt doen maar het heeft een groot effect op het leven van een cliënt. Echt gedragsverandering heb ik nog niet gezien, maar ik werk hier nog maar een half jaar.	Sommige gezinnen worden al bijna 2 jaar begeleid. Dan vraag ik mij af in hoeverre ga je door. Wat gaat er mis, wat wordt niet nageleefd. Soms zijn er successen van 4 maanden.
Vraag 3.1: Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Wat blijkt dat uit?		Nee	Nee	Ja	Ja
		Omdat je te maken hebt met verschillende culturen en verschillende achtergronden en referentiekaders van ouders. Het is ook wel aan de coaches om aan te geven wat het belang is, maar het staat lastig omschreven. Ouders kunnen het zelf niet nalezen.	Ouders die bijvoorbeeld een taalachterstand hebben of de taal niet spreken is het lastig om bijvoorbeeld begrijpend lezen aan te leren. Bijvoorbeeld een Turks sprekende ouder, ik kan daar persoonlijk niet mee communiceren. Een Turkse student zet ik in, maar de Nederlandse taal wordt niet bevorderd. Op de basisschool wordt gewoon	Het is een bepaalde leidraad, binnen Samen Leren zelf is er ruimte die kan pakken om zelf je creativiteit toe te passen op de behoefte van cliënt of cultuur. Dus ik denk dat het wel daarop aansluit.	Ja als een Turkse student meegaat naar een Turks gezin sluit het aan. Soms hebben ze wel zoiets van jullie helpen mijn kind toch, waarom moet ik helpen. Ze denken dat we van huiswerkbegeleiding zijn. Het is wel toegankelijk, wel vooral duidelijk zijn met wat jouw bedoeling is vanuit het wijkteam. Maar wanneer men de taal niet spreekt is het niet toegankelijk om iets te leren.

			Nederlands gepraat.		
Vraag 3.2: Sluit de methode Samen Leren aan bij de wensen en behoeften van ouders? Waarblijkt dat uit?		De methode sluit deels aan.	De methode sluit aan.	De methode sluit deels aan.	De methode sluit deels aan.
		Het zal nooit 100% aansluiten. Er zijn zoveel verschillende culturen, normen en waarden. Maar in grote lijnen wel. Als ouders het verschil gaan merken dan willen ze het ook echt aanhouden. Het boek zou een EHBO kit moeten zijn, als ze iets niet weten dat ze daarop terug kunnen vallen. Maar dat gebeurt niet, het is zo dik waar zoveel in staat.	Ja, ik heb niet meegemaakt dat ik dacht van oh een Afrikaans gezin, of een Marokkaans gezin zijn er tegen. Je gaat uit van het beste voor het kind. Daar bieden wij handvatten voor maar wel met de ouders samen, daar staan zij voor open. En als ze dat niet zijn dan kunnen we niet heel veel betekenen.	Dat weet ik niet, als coach spreek je ouders aan op het gedrag hoe met hun kind om te gaan. In sommige culturen is dat notdone. Daar zou het niet werken, maar daar kom je snel achter met de intake en dan ga je daar op een andere manier mee om. Ik heb het zelf nog niet meegemaakt dat Samen Leren niet toepasbaar is.	Ligt aan wat voor gezin het is en welke cultuur. Pakistaanse gezinnen bijvoorbeeld, voor hen is studie belangrijk en ouders zijn betrokken. Turkse gezinnen denken dat wij komen helpen. Het is zo verschillend. In de methode wordt cultuur, waarden en normen niet meegenomen. Niet iedereen heeft kennis over een bepaalde cultuur. Ik zou het individueel maken, ieder mens is anders. Per persoon richten wat zij belangrijk vinden.
Vraag 3.3: Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?		Turkse ouders	Anders	Anders	Turkse ouders, Marokkaanse ouders
		Turkse gezinnen zijn wat koppiger in eigen normen en waarden. Bij andere gezinnen heb ik dat nog niet gemerkt. Met financiën werken ze goed mee, maar over de opvoeding weten zij hoe het hoort.	Nee iedereen is op zich open over in ieder geval schoolresultaten want die staan zwart op wit en daar willen ze altijd wel over praten. Je moet wel een band creëren wil je bijvoorbeeld andere dingen tevoorschijn halen. Andere culturen denken anders over opvoeding en daar ga je een beetje in mee tot een bepaalde hoogte.	In culturen heb ik geen verschillen gezien. Wel individueel, de ene persoon is toegankelijker dan de andere. LVB'ers die niet iets aan kan leren omdat hij de taal niet machtig is. Of bijvoorbeeld een Pakistaanse uitgetrouwde vrouw, die eigenlijk de deur dicht willen houden voor de buitenwereld	Turkse ouders, ik gaf bijvoorbeeld een voorlichting in een Moskee en er kwamen maar 2 ouders opdagen. Ze vragen niet gauw om hulp. Marokkaanse ouders ook. Uit angst omdat ze bang zijn voor jeugdzorg, in de Turkse media kwam dit vaak naar voren. Je gaat ook niet met de problemen naar buiten.
Vraag 4.1: Op welke manier wordt er toezicht gehouden op hoe het met de kinderen gaat?	Mee op huisbezoek, casusoverleg	Mee op huisbezoek, tussen- en eindevaluatie	Mee op huisbezoek, verslaglegging, voor- en nabespreking	Casusoverleg, briefings, mee op huisbezoek, schooloverleg	Tussenevaluatie, mee op huisbezoek, briefings
	Vooraf ook zelf meekijken en luisteren wat studenten zeggen, zien en horen. Ik ga bijna altijd nog mee op huisbezoek want ik heb nieuwe studenten.	Door te vragen of studenten de kinderen hebben gezien. Ik ga mee op huisbezoek tussendoor ook om studenten feedback te geven of voor een tussen/eindevaluatie.	Regelmatig mee op huisbezoek, bijvoorbeeld een kindgesprek. Dan zie ik hoe het gaat met de student, maar ook hoe de kinderen daarop reageren, hoe de ouders reageren en hoe de interactie zit. Ook wil ik 1x per week een goede verslaglegging van een huisbezoek waarin ze specifiek beschrijven hoe het is gegaan en hoe ze het zelf hebben ervaren. Ook huisbezoeken voor- en nabespreken.	Casusoverleggen om van studenten te horen wat er gebeurd is thuis. Ook briefings en mee gaan op huisbezoek om te kijken hoe de interactie verloopt. Maar ook het contact onderhouden met school en andere betrokkene bij het gezin.	Ik ben sinds februari casusbegeleider. Het is de bedoeling dat ik af en toe meega op tussenevaluatie. Ik ga wel eens mee op huisbezoek om te kijken hoe het gaat. Tijdens briefings bevraag ik wat het doel is, wat ze gaan doen en waarom. Tussendoor contact houden, ook voor vragen.
Vraag 4.2: Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de overgang van	Niet	Directe tips en aanwijzingen.	Directe tips en aanwijzingen.	Directe tips en aanwijzingen.	Directe tips en aanwijzingen.
	Niet, want ik gebruik de methode niet. Zij gebruiken hem wel, maar ik	Dat moet ik nu gaan doen, dat doe ik nu nog niet. Het is nog mijn eigen	Dat gaat geleidelijk, meestal verloopt het soepeltjes. Op het	Studenten steeds te benadrukken wanneer ze klaar denken ze zijn in	Ik heb dat nog niet echt meegemaakt. Wat ik wel meegeef is observeer thuis

fase A naar fase B?	heb nog geen inzicht op welke manier zij hem gebruiken.	leerdoel, het is niet mijn comfortzone dat pedagogische. Wel deel ik mijn ervaringen, ook mijn ervaringen als ouder. Bijvoorbeeld bij een moeilijk gesprek ben ik de ouder en kan ik aangeven dat ik het op deze manier lastig zou vinden om dit aan te horen als ouder.	moment dat er een crisis is ga je daarmee aan de slag, als het een beetje rustig verloopt dan ga je verder kijken. Dat bespreken we voor, hoe kun je dingen bespreekbaar maken. Vervolgens vragen hoe het is gegaan. Als je maar eerlijk blijft en dingen benoemt die je ziet dan kan er negen van tien keer niet zo heel veel fout.	fase A, wanneer ze naar fase B kunnen, hebben jullie daarover nagedacht. Wat zouden jullie eventueel kunnen oppakken. In fase A ben je al bezig om te signaleren. Bewust maken, vragen stellen daarin van hoe gaat het met het kind, hoe reageert de ouder erop. Vooral ook hoe ga je het gesprek, doe even voor hoe je het gesprek zou aangaan.	hoe de communicatie verloopt, de interactie. Bekijk het totale pakket wat een gezin nodig kan hebben.
Vraag 4.3: Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de Samen Leren methode?		Ik merk dat ik ze constant het werkboek van Samen Leren aansmeer. Ik probeer dat zij het zoveel mogelijk inzetten omdat ik merk dat het bij de studenten structuur brengt en rust. Ze hebben dan een soort van overzicht van dit kan ik proberen of dat kan ik proberen. Pak het werkboek erbij, wat staat daar over etc.	Door ze elke keer te wijzen op het boek en de website. Als ze bijvoorbeeld met een vraag komen of ergens tegenaan lopen dan vraag ik ze altijd om nu dan naar de website te gaan om te kijken wat daarop staat, zodat ze daar gebruik van kunnen maken. Komen ze er niet uit dan gaan we er samen voor zitten.	Vooral het boek erbij houden, heb je erin gekeken, wat voor interventie kun je doen. Constant ernaar vragen. Ik kan wel alle interventies doorgeven, maar het is de bedoeling dat ze het zelf doen. Ze moeten uiteindelijk zelf met de ouders aan de slag. Constant doorverwijzen naar het boek.	We bespreken concreet naar welk gezin ga je, waar zit het gezin en wat ga je doen. Ook wat kun je zelf daaruit leren, welke werkboek je hebt ingezet en welk deel. Hiermee willen wij hen coachen om de werkboeken in te zetten.
Vraag 4.4: Kun je iets vertellen wat studenten vervolgens met verkregen informatie doen?		Passen dit toe in de praktijk.	Verschilt	Passen dit toe in de praktijk.	Passen dit toe in de praktijk.
		De studenten zeggen ja dat gaan we doen. Maar een paar Casusoverleggen verder over een ander gezin dan zijn toch weer vergeten wat ze eerder hebben toegepast vanuit het werkboek. Soms denk ik, waar gaat het mis. Het is iets handigs maar toch valt het bij iedereen ineens weg.	Dat verschilt, meestal zijn ze enthousiast van ja inderdaad dat kan ik nog even doen. Soms zeggen ze ja en dan weet ik niet zeker of ze het wel hebben gedaan. Dat laat ik soms gaan maar in de nabespreking benoem ik dat wel. Soms moeten ze ook even op hun bek gaan om het op z'n Hollands te zeggen.	Ik zie dat studenten er zelf mee komen op een gegeven moment als je het vaak benaderd een bepaalde situatie dan hebben ze zoiets van hier kunnen we misschien ook het Samen Leren werkboek voor gebruiken. Ik heb nog niet meegemaakt dat ze er niets mee hebben gedaan.	Ze nemen het over wat ik eerder had verteld. Ik merk dat ze er zeker wat mee doen. Ik geef ze me bereid je huisbezoeken voor. Ik ben heel blij dat ze dat nu ook doen. Wordt dit niet gedaan dan wordt er op teruggekomen.
Vraag 5.1: Wat vindt je van de methode in zijn geheel?		Ik vind het goed, ik vind het handig. Tot nu toe heb ik geen opmerkingen qua wat ik verkeerd vind op niet. Het is voor mij met een andere achtergrond handig om te gebruiken, ik kan het verder niet aan iets anders toetsen.	Ik vind het boek heel duidelijk beschreven, er staan geen moeilijke woorden in, dus dat de cliënten het ook goed kunnen lezen. Het is goed toepasbaar in de praktijk, je kan de onderwerpen goed bespreken en verwoorden. Het is alleen niet voor alle groepen toepasbaar, dan moet je wel weer zelf gaan zoeken naar andere methodes.	Heel volledig, het biedt goede handvatten om een gezin te begeleiden. Ik denk dat iedereen die het boek leest denkt van oh dan moeten we dit zo aanpakken, ze zijn in deze fase en pakken de problemen op en bespreken ze. Je kan nooit een methodiek maken wat alles dekt, maar dit komt aardig in de buurt.	In principe goed maar in hoeverre is het haalbaar. In hoeverre in het haalbaar om in 2020 doelen behaald te hebben van Children's Zone. Wel vind ik het een mooie leidraad om mee te werk te gaan. Maar in hoeverre gaat een ouder zich consequent eraan houden als wij weg zijn, dat vraag ik mij af.
Vraag 5.2: Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren?		Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines.
		Ik vind het wel oke, ik weet niet wat ik erover moet zeggen. Je	Voor pedagogiekers is het makkelijk om met kinderen zelf	Het is goed uitgelegd wat er in het boek staat. Misschien is het voor een	Het is toegankelijk maar het is ook aan de student zelf om je daarin te

		merkt wel dat studenten er veel uit herkennen. Iedereen kan het goed gebruiken, het is toegankelijk.	dingen uit te leggen. Voor MWD'ers is het misschien wat lastiger om met een kind om te gaan. Hoe level je op dat niveau, dat ze daar wat langer de tijd voor nodig hebben. Uiteindelijk lukt het wel.	pedagogieker makkelijker te begrijpen of makkelijker in het plaatje te passen dan voor een MWD'er. Maar ik denk dat het voor alle disciplines wel even goed toepasbaar is.	verdiepen en goed gebruik van te maken. Het is een methode van Frontlijn wat je moet uitvoeren.
Vraag 6.1: Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden?		Het enige wat misschien meegenomen kan worden is meer verdieping in cultuurachtergrond van gezinnen waarmee we werken. Ik heb nu niet het idee dat het wordt gedaan. Het is de westerse manier van opvoeden. Ik denk dat als er meer achtergrondinformatie in verwerkt wordt dat het dan makkelijker was. Het inleven in andere culturen	Ik zit gelijk weer een beetje te denken aan de bovenbouw. Een stukje puberteit, ik merk dat ouders het lastig vinden. Ook onderwerpen die daarbij komen kijken: seksualiteit, vriendjes, social media. Ik denk dat het een goede aanvulling zal zijn voor het vervolg naar de middelbare school.	Ik mis dat het niet in een andere taal geschreven is voor mensen die geen Nederlands kunnen. Desnoods maak je een vertaling dat het er bijvoorbeeld in het Turks en in het Nederlands staat, dat mensen het allebei kunnen lezen.	Kom ik terug op de niet Nederlands sprekende gezinnen. In de praktijk zie je dat het niet haalbaar is om in het Nederlands te lezen. Wat je niet begrijpt, kun je ook niet uitvoeren. Dan moet je stap voor stap visualiseren om het uit te laten voeren.
Vraag 6.2: Wat mis je in de methode?		Ondersteunende theorie, praktische hulpmiddelen.	Ondersteunende theorie, praktische hulpmiddelen.	Anders	Overgang van theorie naar praktijk.
		Theorie voor de studenten zodat daar op kunnen terugvallen, van hoe ga je daarmee om. Als je iets hebt gelezen over cultuur dan kun je daar misschien beter op aansluiten.	Dat je het specifiek hebt over de bovenbouw, het is nu niet toepasbaar voor 7 en 8. En misschien wat meer voorbeelden zodat je meer kan variëren. Het is misschien goed als het wat duidelijker op de website komt onder elk onderwerp zodat je kunt doorklikken.	Sommige thema's wat meer uitleg of iets makkelijker uitleg.	Op de website is genoeg aanbod wat betreft visualiseren, het is nog aan de werkbegeleiders en de casusbegeleiders om dat aan studenten te introduceren. Een training geven van hoe gaan we dit inzetten.
Vraag 6.3: Welke middelen zijn daarvoor nodig?		Theorie, meer uitleg over de verschillende culturele achtergronden.	Meer variatie in voorbeelden, website overzichtelijker zodat je kunt doorklikken per onderwerp.		
Vraag 6.4: Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden?		Ik zou niet weten wat.	Ik denk dat je het breed moet trekken zodat iedereen er profijt van heeft. Dat de projectleiders dat kunnen doen en daarbij kunnen wij wel goede sites sturen. Dat we het wel met z'n alle doen, dat iedereen overal vanaf weet en gebruik maakt van elkaars kennis.	Als je een website hebt met een bepaalde inlogcode dan kun je per thema zetten wat je erin mist of verbeterd kan worden en de mensen daarop aanstuurt zodat Samen Leren zich door kan ontwikkelen. Laat 1 of 2 mensen de site af en toe bekijken, vergaderen met derden. Dan heb je een systeem opgezet waarbij je constant aan het verbeteren bent.	Laatste tijd is er zoveel informatie gegeven. Het enige is om het dan echt uit te voeren. Als je het uitvoert kun je zelf zien of je nog iets mist.
Vraag 6.5: Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen spelen?					
Aanvullende opmerkingen:		Nee	Nee.	Wat meer zou mogen zijn momentjes met werkbegeleiders en ook	Nee

				misschien met een ander project over hoe stuur je studenten nou hierop aan en hoe ga je ermee om. Het zou fijn zijn om er af en toe met wat mensen over te kunnen praten. Of een training om te kijken wat gaat er goed, wat gaat er minder goed, wat kunnen we nog doen.	
--	--	--	--	---	--

SPH studenten				
	SPH-student 1:	SPH-student 2:	SPH-student 3:	SPH-student 4:
Vraag 1.1: Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast?	Gedeeltelijk Ik heb nog niet zoveel met Samen Leren gedaan, vooral veel maatschappelijke casussen. Als ik de methode gebruik, pak ik werkbladen uit het werkboek. Ik gebruik delen zodat het aansluit op de hupvragen van het gezin.	Gedeeltelijk We passen Samen Leren toe in groepsverband in buurthuis de Proeftuin. We gebruiken delen van de methode, voornamelijk schoolondersteuning. Het is de bedoeling dat kinderen zelf opdrachten meenemen. Wanneer ze het zijn vergeten gebruiken we taal en rekenopdrachten. Ook proberen we anderen delen naar voren te brengen.	Niet of nauwelijks Ik begin eerst met het voordoen en vraag ik hoe ze het zelf zouden aanpakken. Met motiverende gespreksvoering probeer ik hun dan op een antwoord te laten komen. Komen ze er niet op dan stel ik het voor en doen we het samen. Ik ben niet echt bezig geweest met boeken bestuderen, ik heb er ook niet echt in gekeken. Het werkboek neem ik wel mee naar gezinnen.	Gedeeltelijk Ik heb niet veel gezinnen waarbij ik dit toepas. Als ik het toepas zet ik delen in van de methode. Het gaat voornamelijk om structuur brengen.
Vraag 1.2: Welke materialen gebruik je hierbij en hoe?	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet. Memoriespelletjes die ik heb gemaakt voor rekenen bijvoorbeeld. Ook taalspelletjes waar ik vragen bij bedenkt omdat er niet zoveel in het werkboek over taalstimulering. Als ik iets nodig heb, dan zoek ik daar zelf naar.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet. We hebben een schema gemaakt aan de hand van het werkboek om te kijken of de ouder complimenteert, emoties benoemt etc. Om te kijken of ze dit doen en anders kunnen we een gesprek met hen aangaan. Ook zetten we energizers in om in beweging te zijn.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet, creativiteit. Meestal creatieve dingen. Laatst had ik een spel gemaakt waarin de kinderen moesten samenwerken, alles in één.	Opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, internet, schoolboeken. Ik gebruik af en toe handvatten uit het Samen Leren werkboek en ik zoek zelf dingen op internet of vanuit theorieën van school.
Vraag 1.3: Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?	Het is een handig hulpmiddel om met ouders een stuk te lezen zodat ze beseft krijgen van dat herken ik in mijn kind. Zo worden ze bewust. Verder zet ik het niet veel in op het moment omdat er teveel stress is bij ouders en daar moet je maar respect voor hebben.	We hebben geen concrete presentatie gehad aan het begin van onze stage over hoe we Samen leren moeten inzetten. Het ging op gevoel. Ik gebruik het boek voor ideeetjes. Vorige week hebben we een Samen Leren training gehad, dat was handig ook ter bevestiging dat we het eigenlijk wel goed doen.	Niet, ik heb zeven jaar werkervaring als begeleider in een crisisopvang. Het meeste heb ik daar geleerd, neem ik onbewust mee en pas ik toe.	Ik vind het lastig om het volledig toe te passen, het heeft ook een tijdje geduurd voordat ik het in ging zetten. Vooral handvatten en het zelfredzame, het coachen kun je er goed uit halen. Ik vind het zelf lastig om de regie bij de cliënt te laten, snel geneigd om dingen voor de cliënt te doen. Dit zorgt ervoor dat je vaardigheden aanleert bij de cliënt.
Vraag 1.4: Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden?	Nee Andere hulpvragen moeten eerst helemaal opgelost worden voordat je echt goed kan starten met het Samen Leren gedeelte.	Nee Ik heb zelf geen Samen Leren gezinnen jammer genoeg. Eerst wel, maar die hadden ook andere problemen. Verder komen Samen Leren gezinnen naar de Proeftuin.	Nee Dat weet ik niet, misschien onbewust. Af en toe neem ik het werkboek mee en dan vraag ik of ze zelf willen bladeren, kom ik erachter dat ze het niet begrijpen. Af en toe neem ik werkbladen mee.	Nee Ik heb nu één gezin waarbij ik Samen Leren toepas, ik probeer het wel te gebruiken maar ik heb gewoon niet zoveel Samen Leren gezinnen. Als het nodig is

				wordt er de overgang gemaakt van maatschappelijk naar pedagogisch. Vaak zijn er gezinnen waarbij er een onderdeel opgepakt moet worden.
Vraag 2.1: Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?	Omdat het aansluit op de doelgroep	Laagdrempelig	Heeft een duidelijke richting aan het coachingstraject.	Heeft een duidelijke richting aan het coachingstraject.
	Als de A fase goed is verlopen dan is de overgang naar B een goede stap om vaardigheden die al geleerd zijn uit te breiden die ze kunnen toepassen op de kinderen. Maar weet niet of het altijd echt relevant is. En ik denk dat je nooit echt klaar bent met Samen Leren omdat ouders altijd hulp willen voor de kinderen.	Omdat je toch op een laagdrempelige manier bepaalde dingen kun aanleren of hun kunt stimuleren.	Beloningskaarten, waarschuwingskaarten, hoe ga je dat aanpakken.	Het draagt bij aan het coachen voor mij. Omdat ik snel iets voor de cliënt doe in plaats van dat het zelf doen.
Vraag 2.2: Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?	Soms duurt het lang voor je eindelijk bij B komt. Je kunt soms wel scheiden in het ene huisbezoek maatschappelijk en het andere huisbezoek voor de kinderen. Maar dat werkt niet altijd, omdat er niet altijd behoefte aan is.	Niet alle ouders zien in waarom een compliment nodig is of waarom ze een luisterend oor moeten bieden. Omdat ze dit misschien zelf niet in de opvoeding hebben meegekregen. Als je uitlegt hoe ze eraan kunnen werken, kunnen ze beginnen.	Als je bij een gezin komt en ze hebben geen structuur, dan staat wel in het boek omschreven hoe je dat zou kunnen aanpakken en hoe het wel moet en dat kan je dan gaan uitleggen.	Ik denk dat wat in het Samen Leren boek staat nog wel aardig moeilijk is. Ik heb nog geen cliënt gehad die het werkboek zelf pakt en erin gaat lezen. Maar voor studenten is het wel een leidraad om zich aan te houden en wat er allemaal kan.
Vraag 2.3: Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?	De resultaten zijn positief.	De resultaten zijn positief.	De resultaten zijn gemiddeld.	De resultaten zijn gemiddeld.
	Bijvoorbeeld als ik de complimentendoos had ingezet dan zie je wel dat kinderen daar echt van groeien in hun zelfvertrouwen. Zijn niet gewend om complimentjes te krijgen. Ouders zien dan ook dat het goed is voor het kind. Qua regels inzetten is het moeilijk voor ouders vooral het lezen en ze zijn gewend aan het dagelijkse riedeltje.	Ik heb een Samen Leren gezin afgesloten. Het kind was snel afgeleid en kon niet rustig werken, er waren teveel prikkels. Moeder maakt het nu visueel middels bijvoorbeeld een telraam en op een gegeven moment kwamen we binnen en zaten ze al 20 minuten te werken. Een gezin daar zijn we mee gestopt en wordt momenteel overgedragen aan het Wijkteam, het is wisselend.	Ik heb een jongen, hij vind het lastig om huiswerk te maken maar hij is gek op stickers. We zetten het beloningssysteem in en dan krijgt hij op het einde een sticker en daar doet hij dan alles voor. Maar dat moet afgebouwd worden, kan komt weer vanuit onszelf hoe we dat aanpakken.	Bij een gezin duurde het lang voordat ze begreep dat we niet van huiswerkbegeleiding zijn. Daar ben je veel mee bezig, coachen dat ouders het zelf moeten doen. Ook een paar keer weg moeten lopen. Dan boek je niet heel snel resultaten. Wat ik heb gezien is dat er wel meer regels komen bijvoorbeeld. Ze vonden de regels goed en er kwam meer structuur.
Vraag 2.4: Wat vindt je van behaalde resultaten?	Een combinatie van tevreden en ontevreden.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.	Ontevreden over de resultaten.	Een combinatie van tevreden en ontevreden.
	Een beetje mager, misschien ook omdat ik het zelf nog niet zo veel heb ingezet. Er zouden betere resultaten uit gehaald kunnen worden, misschien ook meer tijd. Je komt soms tijd tekort vooral voor het Samen Leren, in verband met knutselen etc.	Over het algemeen vind ik het een goede methodiek maar ik zie niet echt veel vooruitgang. Ik zie wel dat de ouder aan de slag is met het kind maar om dan te zeggen dat hij echt vooruit gaat, vind ik niet echt.	Ik denk dat we meer trainingen nodig hebben op het begin, we hebben niet echt hulp gekregen. We moesten alles een beetje zelf uitzoeken. Als we echt een training hadden gehad van hoe pak je het aan, dan had ik Samen Leren meer in mijn begeleiding laten instromen.	Ik denk dat het verschilt per cliënt en wat voor resultaten er moeten komen. Maar het doel is om de schoolprestaties te verhogen en ik weet niet of dat gebeurt. Ik vind het lastig om te zeggen in zo'n korte tijd. Ik denk ook dat 10 weken te kort is om goede resultaten te boeken.
Vraag 3.1: Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Waar blijkt datuit?	Nee	Ja	Nee	Nee
	Ouders die de taalnietspreken, het werkboek doorlezen is sowieso erg lastig. Bij huisregels bijvoorbeeld, ze hebben zoiets waarom schrijf	Het is laagdrempelig ook omdat je de ouder niet hoeft te dwingen om bepaalde dingen te kopen. Je kunt ook wasknijper sgebruiken of pakken melk.	De methode sluit niet aan op cliënten die de taal niet spreken. Zij hebben een ander beginpunt. Wij gaan naar school en begrijpen een tabel bijvoorbeeld. Bij	Door de taalbarrière. Met een analfabeet kun je het boek of de site er niet bij pakken. Als je niet kan lezen dan heb je er

	ik de regels op als ik het ook kan zeggen. Je merkt dat het in veel culturen verschillend is qua regels, dus ik denk dat het niet op iedereen goed aansluit.	Op dat gebied vind ik het niet moeilijk om te implementeren in een gezin.	een structuurplan denken ze wat moet ik daarmee. Ik vind het fijn als het vanuit de cliënt zelf komt. Zo'n plan begrijpen ze niet, raken het kwijt, het werkt gewoon niet.	toch niks aan. Ik heb ook gezinnen waarbij de culturele achtergrond meespeelt, zij wilde bijvoorbeeld geen regels. Dan pak je het werkboek er ook niet bij.
Vraag 3.2: Sluit de methode Samen Leren aan bij de wensen en behoeften van ouders? Waarblijkt dat uit?	De methodesluitdeelsaan. Ik pak stukjes eruit die echt van toepassing zijn op de ouders. Als ik alles zou bespreken zou dat misschien weerstand creëren.	Ja de methodesluitaan. Met betrekking tot cultuur zeker. We hebben verschillende mensen vanuit verschillende culturen, daar sluit het bijna aan alleen soms verwachten ouders bepaalde dingen die wij niet kunnen geven. Zoals een ouder het aanleren van methoden die op school worden gebruikt.	De methodesluitdeelsaan. Bij de één wel en bij de ander niet, wat ik bij mijn gezinnen merk is dat het dan niet aansluit en ik het op een andere manier moet doen. Ze hebben vaak andere belangen en waarden.	Nee de methode sluit niet aan. Ik heb een gezin gehad en die zei, in mijn cultuur doen we dat gewoon niet op die manier dus ik wil dat niet voor mijn kind. Het is wel een manier wat je opdraagt, wij doen dat zo.
Vraag 3.3: Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?	Per ouderverschillend Nee dat denk ik niet, ik denk dat het per ouder verschilt en niet per cultuur. Ik zie ook geen verschil in normen en waarden. Bij iedereen kan ik er net zo makkelijk over praten over dat soort dingen.	Turkseouders Ik zie dat Turkse cliënten vaak zelf de Nederlandse taal niet beheersen waardoor het moeilijk is om dingen uit te leggen in het Nederlands aan hun kind.	Beginpunt Op het begin wel wanneer ik met Samen Leren aan kom werkt het niet. Daarna bedenk ik iets creatiefs en dan lukt het wel.	Trots Je hebt hele trotse Turkse of Marokkaanse vaders en dat het misschien niet aansluit. Maar dat heeft ook te maken met of je je daarin verdiept en hoe je de methode toepast. Verder zie ik geen verschil.
Vraag 4.1: Op welke manier wordt er toezicht gehouden op hoe het met de kinderen gaat?	Casusoverleg, mee op huisbezoek, briefings. Tijdens casusoverleg, meegaan op huisbezoek om een beeld te krijgen van het gezin. Maar ook tijdens briefings, ze houden bij hoe iets is aangepakt en of dat gelukt is. Ook houd ik haar op de hoogte, ik ga ook wel eens naar rapportgesprekken bijvoorbeeld. En als ik vragen heb dan kan ik die altijd stellen.	Intake, tussen- en eindevaluatie, casusoverleg, briefings. Bij de intake begint het. Als er iets gebeurt wordt er een tussenevaluatie gepland en als het afgesloten moet worden een eindevaluatie. Tijdens de casusoverleggen en briefings hebben we het over cliënten en af en toe gaat ze mee op huisbezoek.	Mee op huisbezoek Ik heb nu een nieuwe werkbegeleider. Mijn vorige werkbegeleider deed dat totaal niet, maar die is nu weg. Hij wist niet hoe het werkte en hoe je Samen Leren moest toepassen. Kende ook de namen van de gezinnen niet. Mijn nieuwe werkbegeleider toont interesse en gaat mee op huisbezoek.	Mee op huisbezoek Mijn werkbegeleider is net weg en is maar één keer mee geweest op huisbezoek. Dus het was niet echt zelf zien, voornamelijk RIS maar dat werd ook niet goed gelezen. Het is nu wel anders hoor met mijn nieuwe begeleider. Er zijn al wat meer huisbezoeken ingepland. Maar toen werd er weinig overzicht gehouden, zelden eigenlijk.
Vraag 4.2: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?	Tussenevaluatie, zelf uitzoeken, Samen Leren workshop. Tijdens de tussenevaluatie dan bespreken we fase A na en maken we duidelijk dat we overgaan op Samen Leren bijvoorbeeld. Verder zelf een beetje uitzoeken hoe je het gaat aanpakken, daar leer ik ook van. Maar af en toe is het wel fijn om te horen, doe het op die manier.	Zelf uitzoeken We worden niet echt gecoacht. Tijdens de intake stel je een indicatie en dan kijk je zelf hoe je het gaat aanpakken. Vorige week hebben we de eerste training Samen Leren gehad.	Zelf uitzoeken Vanuit mezelf, vanuit eigen ervaring en op een creatieve manier. Op een visuele manier, ik laat het echt compleet instorten en dan vraag ik wat ging er nou mis en dan moeten ze zelf nadenken van ja het ging niet goed want er was bijvoorbeeld geen structuur.	Nee, we hebben hele specifieke aanmeldingen gehad waar niets anders uit is gebleken waarvan het ook meegepakt kan worden.
Vraag 4.3: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode?	Ook veel zelf uitzoeken. Tijdens een casusoverleg zelf toelichten waarom je voor een bepaalde manier kiest. Denk dat het beter is als de werkbegeleider een vast patroon, structuur heeft in van hoe zet je de methode in. Zodat alles op één manier gebeurt.	Ik wordt niet echt gecoacht daarin. Voor vorige week deden we het gewoon op ons gevoel. Nu hebben we door de Samen Leren training een bevestiging gekregen van hoe het moet. Als ik een vraag heb wordt er vaak doorverwezen naar de map.	Niet, dat pak ik ook vanuit mezelf op.	Het heeft lang geduurd voordat ik het boek erbij ging pakken, de site ook. Ik heb er nog niet echt instructies over gehad. Mijn nieuwe werkbegeleider geeft wel vaker aan pak het Samen Leren werkboek erbij, bijvoorbeeld tijdens casusoverleg. Kijk hier naar, of je iets kunt gebruiken.

Vraag 4.4: Wat doe je vervolgens met verkregen informatie?	Pas ik gelijk toe in de praktijk. Dat ligt eraan, als ik het gelijk kan inzetten dan doe ik dat. Maar als het een random idee was dan zet ik het later in.	Pas ik gelijk toe in de praktijk. Ik probeer het wel gelijk toe te passen, ik hoop dan dat het meteen lukt maar soms ook niet.		Pas ik gelijk toe in de praktijk. Het liefst wel, dan kan ik weer verder. Meestal als ik ergens vastloop dan krijg ik de tip van kijk er gewoon eens in en dan krijg ik wel eens een idee.
Vraag 5.1: Wat vindt je van de methode in zijn geheel?	De werkboeken en de werkbladen werken niet allemaal even goed. Vaak moet je dingen zelf erbij zoeken. Het is onaf of niet compleet waardoor het niet goed inzetbaar is. De informatiestukjes in het werkboek vind ik wel fijn. Het is kort en bondig, concentratie kan erbij gehouden worden en er is daarna nog tijd voor iets anders.	Op zich vindt ik het eerste gedeelte goed, ik weet niet of het de handleiding is of het werkboek. Maar bij de één gaan ze op een gegeven moment met kleuren werken bij de doelen, dat vind ik onoverzichtelijk.	De methode sluit niet goed aan, vaak ga ik er zelf creatief mee om zodat het aansluit op de cliënt. De achterliggende gedachte dus het kennen, kunnen eigen maken van ik goed en dat is iets waar ik mee begin.	Ik vind de vernieuwde versie leuk, er staat veel in, de onderwerpen zijn uitgebreid. Maar het is lastig met een taalbarrière. Je kunt het werkboek niet achterlaten, dat sluit niet aan. Ze hebben veel mondeling uitleg nodig. Wat betreft resultaten kan ik er weinig over zeggen, het gevoel erbij is niet heel positief. Ook zijn de spelletjes niet leeftijdsadequaat. Daarnaast zit er een gat, voor ouders is het lastig wat de theorie erachter is. Bijvoorbeeld van een beloningskaart, ze weten wat het is maar ze gebruiken niet dat het bijdraagt aan het aanzetten tot huiswerk maken.
Vraag 5.2: Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren?	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Mijn koppel was MWD'er en kon het ook altijd prima inzetten. Als je de stukjes doorleest dan weet je waar het over gaat. En anders kun je informeren bij een pedagogieker.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Op zich vind ik wel dat het goed wordt geïmplementeerd en dat het goed toepasbaar is maar als we inhoudelijk gaan kijken merk ik dat de MWD'ers moeite hebben met het toetsen in hoeverre een kind op niveau is. Dus misschien wat meer inzicht. Over het algemeen wel gemakkelijk toepasbaar.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Vooral voor pedagogiek, verder gebruik ik het zelf niet bewust. Ik kom met andere middelen dan iemand van MWD. Ik kom eerder met een spel, een MWD'er zou het bijvoorbeeld meer met praten doen. Ik wil meer bewust maken en laten voelen. Ga maar de mist in, doe alles maar fout en ga terugdenken wat ging er fout. MWD'er vertelt vooral.	Gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines. Ik heb een MWD'er nog niet gehoord over dat ze er moeite mee hebben. Ik moet mij bijvoorbeeld meer verdiepen in het financiële, maatschappelijke en zij meer verdiepen in kinderen. Dat is wel leuk om je kennis uit te breiden.
Vraag 5.3: Op welke wijze draagt de training bij aan het coachen van gezinnen in fase B?	Ik heb fase B vooral zelf uitgezocht. Ik denk dat er meer aandacht besteed kan worden aan de training. De grote lijnen waren duidelijk maar hoe je het toepast in de praktijk was nog vaag.	Tijdens de introductie hebben we het niet over Samen Leren gehad, ik heb gespreksvoering gehad een soort van training. Ik miste uitleg over de methode.	Ik heb heel erg de theorie meegekregen, maar ik had meer aan de slag willen gaan.	Gesprekstechnieken, rollenspellen en casussen. Dat vond ik leuk en een eye opener omdat je gelijk feedback krijgt. Verder moesten we veel lezen, dat maakte het niet aantrekkelijk. De gesprekken hebben wel bijgedragen aan het coachen van nu.
Vraag 6.1: Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden?	Ik ben nog niet iets tegen gekomen waarvan ik dacht dat zou anders kunnen. Alleen de werkbladen zou ik verbeterd willen zien of een verwijzing naar een site om bijvoorbeeld een beter structuurschema eruit te pikken.	Ik mis opdrachten en oefeningen per groep van groep 3 t/m 8. En misschien de overgang tussen theorie en praktijk. Het staat mooi uitgelegd maar dan moet je zelf bedenken wat je gaat doen.	Ook toegankelijk maken voor mensen die geen Nederlands kunnen, bijvoorbeeld geen woorden gebruiken als 'consequent'. Verder heb ik het boek niet goed bekeken dus ik weet het niet. Ik laat de cliënt zelf beslissen, wil dat ze zelf met een oplossing komen in plaats vanuit het boek een blad printen die ze toch niet gebruiken. Soms verzinnen ze iets wat ik	Dat de materialen leeftijdsadequaat zijn en een betere aansluiting op analfabeten, anderstaligen.

			nooit had bedacht.	
Vraag 6.2: Wat mis je in de methode?		Opdrachten en oefenen, overgang van theorie naar praktijk		Praktische hulpmiddelen
		Hoe zet je de oefeningen precies in.		In de theorie staan goede punten. Maar wat er vervolgens gedaan wordt, de volgende stap mis ik dan.
Vraag 6.3: Welke middelen zijn daarvoor nodig?		Misschien zouden Marleen en Pauline een boekje kunnen maken voor groep 3 t/m 8 voor taal en rekenen.		
Vraag 6.4: Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden?	Misschien op de Z schijf een map waar iedereen haar dingen erop kan zetten die ingezet zijn bij gezinnen. Bijvoorbeeld memoriespelletje wat ik heb gemaakt, zodat het voor alle teams beschikbaar is.			
Vraag 6.5: Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen spelen?	Misschien een paar teams bij elkaar en bespreken hoe de ander het aanpakt. Ik denk dat er veel verschil in ligt, ook per werkbegeleider.	Nee		Ik zou zeker meer zelf het boek kunnen pakken en creatiever kunnen nadenken. Ook het boek beter introduceren bij cliënten.
Vraag 6.6: Hoe zou de training verbeterd kunnen worden? Wat mis je? Welke middelen zijn daarvoor nodig?	Nee als je de grote lijnen meekrijgt bij de training en later zelf er even dieper op in gaat en zelf inlees dan werkt het ook wel goed.	Ik zou graag tijdens de training concreet informatie willen krijgen op een PowerPoint bijvoorbeeld of een rollenspel. Ik wil graag weten hoe Frontlijn het doet en wil hebben zodat het op één manier gebeurt.	Ik zou minder tijd besteden aan RIS want daar hebben we weken aan besteed. Meer aan Samen Leren dus oefenen met elkaar, rollenspellen, uitleggen hoe het werkt. Je je het kan toepassen, welke situaties, wanneer zou het voorkomen en hoe ga je daarmee om.	Wat interactiever en je kan de site er leuk bij betrekken nu. Ook dat je gemotiveerd wordt om creatief buiten Samen Leren na te denken. Niet dat je de opdrachtjes voor Samen Leren gebruikt maar zelf ook creatief moet nadenken. Zodat je met ideeën komt en het zelf een toepasbare methode maakt.
Aanvullende opmerkingen:	Nee.	Nee.	Nee.	Nee.

Bijlage 7 – Overzichtstabel bevindingen

Overzichtstabel bevindingen studenten

Vraag 1.1: Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten zetten de methode volledig in: - Beide halen alles wat zij in de praktijk doen uit de Samen Leren methode. - Beiden vinden de Samen Leren doelen prettig. - 1/2 Vindt het soms lastig om de methode altijd volledig toe te passen omdat ouders soms andere vragen hebben.	3/4 SPH studenten zetten de methode gedeeltelijk in en 1/4 zet de methode niet/nauwelijks in: - 2/4 Hebben voornamelijk maatschappelijke casussen. Bij Samen Leren gezinnen gebruiken zij werkbladen uit het werkboek. - 1/4 Past de methode klassikaal toe in buurthuis de Proeftuin → schoolondersteuning. - 1/4 Heeft de methode (handleiding) niet bekeken, neemt af en toe het werkboek mee.	6/7 MWD studenten zetten de methode gedeeltelijk in en 1/7 zet de methode niet/nauwelijks in: - 6/7 Zetten werkbladen en tips in en gebruiken de fasen kennen, kunnen, eigen maken. - 3/7 Zijn weinig met de Samen Leren methode bezig geweest en waren nauwelijks bekend met de methode. Zij hebben pas een Samen Leren training gehad. - 1/7 Is gestart in februari en heeft tot nu toe één Samen Leren huisbezoek gehad.
Vraag 1.2: Welke materialen gebruik je hierbij en hoe?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten gebruiken opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders: - Beide gebruiken de opdrachten vanuit het werkboek ter ondersteuning of inspiratie. - 1/2 Gebruikt naast het werkboek oplossingsgericht en motiverende gespreksvoering.	Alle SPH studenten gebruiken opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders en internet, 1/4 gebruikt tevens eigen creativiteit en 1/4 gebruikt tevens schoolboeken: - Allen gebruiken materialen vanuit het werkboek of bekijken materialen ter inspiratie en vullen aan met internet en eigen creativiteit.	6/7 MWD studenten gebruiken opdrachten vanuit het Samen Leren werkboek voor ouders, 2/7 gebruikt tevens internet, 2/7 gebruiken tevens materialen van ouders en eigen creativiteit: - Allen zetten verschillende materialen in: werkbladen, spelletjes en materialen vanuit het werkboek maar deze worden aangevuld met materialen van internet, eigen creativiteit, opdrachten van school en materialen die ouders thuis zelf hebben.
Vraag 1.3: Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Voor beide orthopedagogiek studenten geeft de methode richting aan het coachen en begeleiden van cliënten: - 1/2 Vindt de fasen kennen, kunnen, eigen maken prettig. - 1/2 Vindt de methode tevens bijdragen aan het opstellen van het plan van aanpak.	- 2/4 Vinden de methode een handig hulpmiddel/handvat → regie bij de cliënt laten → vaardigheden aanleren. - 3/4 Zetten de methode sinds kort in → weinig informatie over de methode gekregen → inzet op gevoel. - 1/4 Gebruikt eigen kennis en ervaringen.	6/7 MWD studenten vinden de methode een handig hulpmiddel/handvat → het is beeldend, kennen, kunnen, eigen maken en 1/7 heeft nog geen mening kunnen vormen.
Vraag 1.4: Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten zetten de methode binnen elk gezin in: - De één heeft sinds kort gezinnen waarbij er een combinatie is van maatschappelijke en pedagogische hulpvragen. - De ander heeft nog geen gezinnen waarbij er geen opvoedingsvragen zijn.	Alle SPH studenten zetten de methode niet binnen elk gezin in: - 3/4 Hebben voornamelijk gezinnen met maatschappelijke hulpvragen → soms wordt de overgang gemaakt naar fase B.	6/7 MWD studenten zetten de methode niet binnen elk gezin in en 1/7 wel: - 1/7 Zet de methode altijd in, past kleine onderdelen toe. - 1/7 Heeft tot nu toe één Samen Leren huisbezoek gehad. - 2/7 Hebben voornamelijk maatschappelijke casussen → met de kinderen gaat het goed, zijn soms ouder of er zijn geen kinderen. - 2/7 Ondervinden een taalbarrière wat het inzetten van de methode en het gebruik van het werkboek lastig maakt. - 1/7 Heeft zich te weinig met de methode bezig gehouden en had het gevoel dat Samen Leren iets van de orthopedagogen was.
Vraag 2.1: Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten vinden de methode relevant omdat het richting geeft aan het coachingstraject:	2/4 SPH studenten vinden de methode relevant omdat het richting geeft aan het coachingstraject, 1/4 omdat het aansluit op de doelgroep en 1/4 vindt de	5/7 MWD studenten vinden de methode relevant omdat het richting geeft aan het coachingstraject, 2/7 vinden tevens dat het aansluit op de

- De één vindt dat ze hand van de methode kan uitleggen waarom iets belangrijk is → doelen, tips en literatuur. - De ander vindt dat de methode veel handvatten biedt, is onderbouwd en het één manier van werken biedt.	methode laagdrempelig: - 2/4 Vinden de methode bijdragen aan het coachen → beloningskaarten, hoe ga je het aanpakken etc. - 1/4 Vindt de methode aansluiten omdat wanneer fase A goed verlopen is, geleerde vaardigheden uit te breiden en toe te passen in fase B. - 1/4 Vindt de methode een laagdrempelige manier om vaardigheden aan te leren en kunt stimuleren.	doelgroep, 1/7 ziet dat de ouder tijd vrijmaakt voor het kind en 1/7 heeft nog geen mening: - 5/6 Vinden de methode een handig hulpmiddel/handvat → het geeft een richtlijn (kennen, kunnen, eigen maken). - 1/7 Vindt de methode aansluiten bij de vraag van ouders. - 1/7 Vindt de methode relevant omdat de ouders even tijd vrijmaken voor hun kinderen en wekelijks iets samen doen.
Vraag 2.2: Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
- De één benoemt motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht werken. - De ander benoemt de onderbouwing gebaseerd op praktijkervaring en theorie.	- 2/4 Benoemt dat je het werkboek aan leidraad kunt gebruiken → hoe kun je het aanpakken, wat kun je allemaal toepassen. - 1/4 Vindt de overgang van fase A naar B soms lang duren → er is niet altijd behoefte aan. - 1/4 Benoemt dat kennisoverdracht belangrijk is om aan de slag te kunnen gaan.	- 2/7 Vinden dat de methode sturing geeft, bijvoorbeeld na twee huisbezoeken wordt een gesprek met de leerkracht ingepland. Maar ook het kennen, kunnen, eigen maken laat ouders inzien waarom iets belangrijk is.
Vraag 2.3: Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
De ene orthopedagogiek student vindt de resultaten positief en de ander gemiddeld: - De één ziet dat de cliënt zich beter voelt na het geven van complimenten. - De ander vindt dat het vaak te langzaam gaat of langzamer dan verwacht.	2/4 SPH studenten vinden de resultaten positief en 2/4 vinden de resultaten gemiddeld: - Allen zien resultaten → ouders zien in waarom iets goed is voor het kind en passen dit toe. - 1/4 Zette het beloningssysteem in en zag resultaat, het gebruik moet afgebouwd worden → dit komt vanuit zichzelf. - 1/4 Steekt veel energie in uitleg dat er geen huiswerkbegeleiding wordt gegeven → kost veel tijd.	5/7 MWD studenten vinden de resultaten positief en 2/7 hebben nog geen resultaten waargenomen: - 2/7 Kunnen nog geen resultaten benoemen omdat zij sinds kort Samen Leren gezinnen begeleiden. - 5/7 zien resultaten → ouders zien in waarom iets goed is voor hun kind den passen dit toe → worden gemotiveerd en geïnspireerd. - 1/7 Is het structuurschema een ingang geweest voor achterliggende problematiek.
Vraag 2.4: Wat vindt je van behaalde resultaten?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
De ene orthopedagogiek student is tevreden over de resultaten en de ander is een combinatie van tevreden en ontevreden: - Er zijn resultaten maar worden soms later behaald dan zou kunnen.	3/4 SPH studenten zijn gecombineerd tevreden en ontevreden over de resultaten en 1/4 is ontevreden: - 3/4 Zien resultaten maar geen grote vooruitgangen → resultaten zijn soms mager. - 1/4 Denkt meer trainingen nodig te hebben, heeft veel zelf uitgezocht.	2/7 MWD studenten zijn tevreden over de resultaten, 3/7 zijn gecombineerd tevreden en ontevreden en 2/7 hebben nog geen mening: - 2/7 Zijn tevreden omdat ouders zelfstandig de vaardigheden kunnen voortzetten. - 3/7 Zien kleine resultaten maar bij de één kostte het veel tijd om uit te leggen dat er geen huiswerkbegeleiding wordt gegeven en de ander ondervind een taalbarrière waardoor ouders niet geheel zelfstandig aan de slag kunnen.
Vraag 3.1: Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Wat blijkt dat uit?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
De ene orthopedagogiek student vindt de methode toegankelijk voor elke ouder en de ander niet: - De één benoemt dat sommige ouders duidelijk op zoek zijn naar huiswerkbegeleiding. - De ander vindt dat de methode zoveel mogelijk aansluit bij lage taligheid maar minder toegankelijk is voor vaders → minder tijd, lastige positie voor vaders.	3/4 SPH studenten vinden de methode niet toegankelijk voor elke ouder en 1/4 vindt de methode wel toegankelijk: - 3/4 Ondervinden een taalbarrière → het werkboek en de website kunnen niet zelfstandig door de ouder gelezen worden. - 2/4 Vinden de methode niet aansluiten bij verschillende culturen. - 1/4 Vindt de methode laagdrempelig → hoeft de ouder niet te dwingen bepaalde materialen aan te schaffen.	6/7 MWD studenten vinden de methode niet toegankelijk voor elke ouder en 1/7 vindt de methode wel toegankelijk: - 1/7 Vindt de methode toegankelijk alleen sommige culturen hebben meer tijd nodig om te beseffen dat het geen huiswerkbegeleiding is. - 5/7 Vinden de methode niet toegankelijk voor ouders die geen/slecht Nederlands spreken → zelfstandig aan de slag is moeilijk, kennisoverdracht is lastig. - 2/7 Vinden de methode niet toegankelijk ouders met een laag IQ en de

		taal niet machtig zijn.
Vraag 3.2: Sluit de methode Samen Leren aan bij de wensen en behoeften van ouders? Waar blijkt dat uit?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten vinden de methode deels aansluiten: - Beide vinden dat de methode het culturele aspect niet meenemen. - De één is van mening dat het verschilt per persoon en dat je als hulpverlener de situatie moet inschatten. - De ander is van mening dat ouders meer handvatten zouden willen krijgen. Het sluit niet aan bij wat ouders willen → huiswerkbegeleiding. Ook is de methode niet gericht op de bovenbouw.	2/4 SPH studenten vinden de methode deels aansluiten, 1/4 vindt de methode aansluiten en 1/4 niet: - 1/4 Vindt de methode aansluiten bij culturen. - 1/4 Vindt de methode niet aansluiten → andere belangen en waarden. - 1/4 Past gedeeltes van de methode toe die van toepassing zijn op de cliënt. - 1/4 Vindt de methode niet aansluiten bij culturen → andere manieren en regels.	5/7 MWD studenten vinden de methode deels aansluiten, 1/7 vindt de methode aansluiten en 1/7 heeft geen mening: - 1/7 Vindt de methode aansluiten omdat er algemeen geldende normen en waarden zijn → motiveren en bespreken. - 4/7 Vinden de methode niet aansluiten omdat gezinnen vaak andere normen en waarden hebben → bijvoorbeeld meer inspraak voor het kind, corrigeren, complimenteren en regels opstellen.
Vraag 3.3: Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten vinden dat vaders minder goed bereikbaar zijn: - De één merkt dat vaders het lastig vinden dat er een vrouw in huis komt waarnaar geluisterd moet worden. - De ander is tevens van mening dat ouders minder goed bereikbaar zijn wanneer ouders de taal niet begrijpen.	2/4 SPH studenten vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar en 1/4 ziet geen verschil in culturen: - 1/4 Denkt dat het per ouder verschilt en niet per cultuur. - 2/4 Vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar → taal.	Alle MWD studenten ondervinden geen verschillen in bereikbaarheid van verschillende culturen: - 4/7 Vinden ouders minder goed bereikbaar wanneer zij de taal niet of nauwelijks spreken of wanneer er sprake is van een laag IQ. - 2/7 Zien dat sommige ouders gesloten zijn, zich voordoen alsof de opvoeding goed verloopt en het lastig vinden om hulp toe te staan.
Vraag 4.1: Op welke manier wordt er toezicht gehouden op hoe het met de kinderen gaat?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten zien dat er toezicht wordt gehouden op de kinderen middels huisbezoek en contact met studenten: - Beide vinden dat de werkbegeleider weinig mee op huisbezoek gaan. - Beide geven aan dat de werkbegeleider bovenal toezicht houdt door het contact met studenten → vragen stellen, bespreken, terugkoppelen, RIS en MDO.	Alle SPH studenten zien dat er toezicht wordt gehouden op de kinderen middels huisbezoek en contact met studenten: - 2/4 Hebben een nieuwe werkbegeleider sinds kort, hun oude werkbegeleider ging niet/nauwelijks mee op huisbezoek, kende de gezinnen niet en wist niet hoe de Samen Leren methode werkt. - Allen benoemen dat de (nieuwe) werkbegeleider tevens toezicht behoudt middels casusoverleg, briefings, tussenevaluaties, schoolcontact en RIS.	Alle MWD studenten zien dat er toezicht wordt gehouden op de kinderen middels huisbezoek en contact met studenten: - Allen benoemen dat de werkbegeleider tevens toezicht behoudt middels casusoverleg, briefings, tussenevaluaties, schoolcontact en RIS.
Vraag 4.2: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten worden niet gecoacht in de overgang van fase A naar fase B: - Beide geven aan dat de overgang aangekondigd wordt en dat er ruimte is voor vragen. - De één zou graag willen dat er meer in de groep besproken wordt over de overgang.	3/4 SPH studenten worden niet gecoacht in de overgang van fase A naar fase B en 1/4 heeft alleen specifieke aanmeldingen gehad: - 1/4 Bespreekt tijdens de tussenevaluatie de overgang met de ouder en werkbegeleider. - 3/4 Bedenken zelf hoe zij de begeleiding aanpakken.	3/7 MWD studenten worden gecoacht in de overgang van fase A naar fase B middels directe tips en aanwijzingen, 2/7 middels de tussenevaluatie, 1/7 middels rollenspellen en 1/7 heeft de overgang nog niet meegemaakt: - 3/7 Krijgen tips en aanwijzingen tijdens casusoverleg, briefings en tijdens huisbezoeken → feedback, verwijzen naar het werkboek. - 2/7 Kijken tijdens de tussenevaluatie mee hoe de werkbegeleider overgaat van fase A naar fase B → benoemen wat je ziet en een nieuwe ingang creëren. - 1/7 Wordt gecoacht middels rollenspellen betreft het kantelmoment.
Vraag 4.3: Op welke manier wordt jij gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten worden niet gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode → zelfstandig: - Beide geven aan de werkbegeleider te informeren voor en na het	Alle SPH studenten worden niet gecoacht met betrekking tot de Samen Leren methode → zelfstandig: - Allen pakken de begeleiding op pedagogisch vlak zelfstandig aan → zelf	6/7 MWD studenten worden doorverwezen naar het werkboek en 1/7 wordt niet gecoacht: - 6/7 Worden naar het werkboek verwezen → bijv. bekijk het thema

huisbezoek. - Beide krijgen af en toe tips bij vragen. - De één zou graag meer tips ontvangen.	uitzoeken, eigen creativiteit, op gevoel. - 2/4 Lichten tijdens casusoverleg toe waarom voor een bepaalde manier is gekozen. - 2/4 Worden naar het werkboek verwezen wanneer er vragen zijn. - 1/4 Zou graag een vast patroon zien → hoe zet je de methode in zodat het op één manier wordt ingezet.	structuur, wat kun je inzetten, heb je vragen over de methode, wat denk je dat je zou kunnen doen en soms worden ideeën gegeven. - 3/7 Benoemen de Samen Leren training die pas hebben gekregen → erg relevant maar wel laat in het stagejaar. - 2/7 Bespreken tijdens casusoverleg welke materialen er ingezet kunnen worden en welke vaardigheden er worden aangeleerd.
Vraag 4.4: Kun je iets vertellen wat je vervolgens met verkregen informatie doet?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten passen verkregen informatie direct toe in de praktijk: - Beide passen het liefst tips direct toe in de praktijk.	3/4 SPH studenten passen verkregen informatie direct toe in de praktijk en 1/4 krijgt geen tips of feedback: - 3/4 Passen het liefst tips direct toe in de praktijk wanneer het mogelijk is. - 1/4 Zou graag feedback willen en willen bespreken hoe ze bepaalde dingen kan aanpakken.	6/7 MWD studenten passen verkregen informatie direct toe in de praktijk en 1/7 neemt informatie mee maar geeft er een eigen draai aan: - Allen passen het liefst tips direct toe in de praktijk wanneer het mogelijk is → anders wordt het toegepast in een volgend huisbezoek. - 2/7 Bespreken tips eerst met de koppelpartner en ouders → wat vinden ouders ervan en hoe kan het toegepast worden.
Vraag 5.1: Wat vindt je van de methode in zijn geheel?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten vinden de methode duidelijk en gestructureerd: - Beide geven aan dat de methode zorgt voor een duidelijke richting, één manier voor iedereen en biedt handvatten voor lastige situaties.	Alle SPH studenten vinden de theorie en de achterliggende gedachte prettig: - 3/4 Vinden de materialen vanuit het werkboek niet aansluiten op de cliënt, soms zijn de materialen incompleet of niet leeftijdsadequaat → zelf op zoek naar materialen. - 2/4 Vinden het werkboek ongeschikt om achter te laten bij de cliënt → taalproblemen → mondeling toelichting nodig.	Alle MWD studenten vinden de methode prettig en effectief en 2/7 hebben enkele opmerkingen: - 4/7 Vinden de theorie achter de methode prettig → hoe kun handelen, hoe kun je de methode toepassen en wat kan er spelen bij een gezin. - 1/7 Twijfelt of ouders consequent zullen blijven nadat het traject is afgesloten. - 2/7 Vinden de methode niet aansluiten bij mensen die moeite hebben met de taal, een laag IQ of waarbij andere problemen spelen.
Vraag 5.2: Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
De ene orthopedagogiek student vindt de methode gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines en de ander niet: - De één vindt de methode gemakkelijk toepasbaar omdat er achtergrondinformatie in staat, de uitvoering en de doelen. - De ander benoemt dat de doelen steun bieden maar de invulling van doelen is weinig → hoe je concreet aan de slag kunt.	Alle SPH studenten vinden de methode gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines: - Allen vinden de methode gemakkelijke toepasbaar, wanneer de methode wordt doorgelezen. Misschien is er soms meer tijd en energie nodig voor MWD'ers. - 1/4 Vindt dat sommige MWD'ers moeite hebben met het toetsen in hoeverre en kind op niveau is → kennis en inzicht.	6/7 MWD studenten vinden de methode gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines en 1/7 niet: - 1/7 Heeft veel geleerd middels theorie en praktijk maar vindt de methode voornamelijk toepasbaar voor pedagogen. - 6/7 Vonden de methode in begin lastig maar na de methode gelezen te hebben en ervaringen te hebben opgedaan in de praktijk vonden zij de methode goed toepasbaar.
Vraag 5.3: Op welke wijze draagt de training bij aan het coachen van gezinnen in fase B?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten hebben een aangepaste training Samen Leren gehad: - Beide zijn tevreden over de training waarin de achterliggende gedachte van de methode is besproken → dit nemen zij nog steeds mee tijdens de coaching. - Beide zijn van mening dat de regulier training oppervlakkig was → er werd niet ingegaan op de doelen.	Alle SPH studenten vonden de training weinig bijdragen: - Allen benoemde dat er veel theorie gelezen moest worden tijdens de training maar hoe dit toegepast moet worden in de praktijk bleef vaag. - Allen hadden graag meer uitleg over de methode willen krijgen en meer willen oefenen middels rollenspellen, opdrachten etc.	3/7 MWD studenten vonden de training weinig bijdragen en 4/7 heeft iets mee kunnen nemen: - 1/7 Vond de rollenspellen bijdragen → dingen bespreekbaar maken met ouders. - 1/7 Heeft meegenomen dat het lastig is om opvoeding bespreekbaar te maken maar heeft geleerd hoe je doelen kunt bespreken. - 1/7 Heeft geleerd dat ouders zelf dingen moeten doen en dat niet alles vanuit de studenten moet komen. - 4/7 Vonden de training weinig bijdragen, er had meer verdieping in gemogen → wat is Samen Leren, hoe ga je te werk etc.

Vraag 6.1: Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
De ene orthopedagogiek student zou graag meer aandacht willen besteden aan verschillende culturen en beide studenten zouden meer informatie willen zien voor de bovenbouw: - Beide zou graag meer achtergrondinformatie willen zien.	3/4 SPH studenten zouden graag de materialen in de methode willen verbeteren: - 3/4 Zouden graag materialen meer leeftijdsadequaat willen zien → opdrachten en oefeningen per groep (gr 3-8) met daarbij de overgang van theorie naar praktijk. - 2/4 Zouden graag de methode toegankelijker willen zien voor anderstaligen.	3/7 MWD studenten zouden graag de methode willen laten aansluiten bij ouders die de taal niet spreken, 2/7 zouden niets willen verbeteren: - 3/7 Zouden graag de methode willen aanpassen zodat het ingezet kan worden bij ouders die de taal niet spreken. - 2/7 Zouden niet willen verbeteren. - 1/7 Zou graag opdrachten meer gericht op oudere kinderen willen zien.
Vraag 6.2: Wat mis je in de methode?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten missen praktische hulpmiddelen en de aansluiting op de doelgroep: - Beiden missen praktische informatie voor kinderen van de bovenbouw → nu wordt er zelf naar informatie gezocht. - De één zou graag een training willen om met de methode te oefenen en ervaringen uit te wisselen.	3/4 SPH studenten missen opdrachten/oefeningen en de overgang van de theorie naar praktijk: - 3/4 Mist opdrachten en oefeningen voor de verschillende groepen. - 2/4 Missen de volgende stap → de overgang van theorie naar praktijk, hoe kun je de oefeningen inzetten.	4/7 MWD studenten missen opdrachten/oefeningen en praktische hulpmiddelen en 1/7 mist de overgang van theorie naar praktijk: - 3/7 Missen materialen en spelletjes om te kunnen uitbeelden en begrijpelijker te maken voor bijv. mensen die de taal niet spreken maar ook voor meer variatie. - 1/7 Mist theorie over de toepasbaarheid van de methode in de praktijk.
Vraag 6.3: Welke middelen zijn daarvoor nodig?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Beide orthopedagogiek studenten zouden graag meer achtergrondinformatie zien over thema's: - Bijvoorbeeld: het kind heeft moeite met spelling → zet dan dit in. Het kind heeft moeite met grammatica → zet dan dat in.		- Meer spellen en materialen om uit te kunnen beelden. - Rollenspellen zodat duidelijk wordt hoe je de methode kunt toepassen. - Samen Leren training met herhalingen.
Vraag 6.4: Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Één orthopedagogiek student zou graag willen dat iedereen opgezochte materialen mailt naar het gehele team.	1/4 SPH studenten stelde voor om één map op de Z schijf te plaatsen waarin iedereen haar materialen op kan zetten zodat het voor alle teams beschikbaar is.	1/7 MWD studenten stelde voor om in de teams trainingen in te lassen om meer te oefenen met Samen Leren en te bespreken met elkaar.
Vraag 6.5: Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen spelen?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
De ene orthopedagogiek student zou zelf de stap kunnen zetten om materialen te delen en de ander probeert Samen Leren meer te laten leven in het team in de vorm van trainingen en de inzet bespreekbaar maken.	1/4 SPH studenten wil graag met andere teams bespreken hoe de ander het aanpakt en 1/4 wil meer het werkboek erbij pakken en creatiever nadenken. Maar ook het werkboek beter introduceren bij cliënten.	1/7 Stelde voor om tijdens een weekoverleg het onderwerp in de groep te gooien om te kijken hoe andere denken over de overgang van theorie naar praktijk. 1/7 Vindt het de taak van de orthopedagogiekstudenten.
Vraag 6.6: Hoe zou de training verbeterd kunnen worden? Wat mis je? Welke middelen zijn daarvoor nodig?		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
De ene orthopedagogiek student zou meer diepgang in de training willen zien → meer uitleg over de methode en handvatten.	1/4 SPH studenten zou de training niet willen verbeteren en 3/4 studenten wel: - 1/4 Zou graag concrete informatie over de methode willen krijgen. - 1/4 Zou minder tijd besteden aan RIS en meer aan Samen Leren → hoe werkt het, hoe pas je het toe, welke situaties etc. - 3/4 Zouden de training interactiever willen zien met rollenspellen, oefenen met elkaar, creatief nadenken etc.	1/7 MWD studenten zou de training niet willen verbeteren en 6/7 studenten wel: - 1/7 Zou graag willen leren hoe je met kinderen omgaat → wat je doe je als een kind niet luistert en de ouder niet ingrijpt. - 3/7 zouden graag concrete informatie over de methode willen krijgen → wat is de kern, welke thema's zijn er. - 4/7 Zouden de training interactiever en beeldender willen zien met rollenspellen, ervaringen/meningen delen, voorbeelden, opdrachten

		zodat je ziet hoe je de methode kunt toepassen.
Aanvullende opmerkingen:		
(Ortho)Pedagogiek	SPH	MWD
Nee.	Nee.	Nee.

Overzichtstabel bevindingen werkbegeleiders

Vraag 1.1: Kun je iets vertellen over op welke manier jij de methode Samen Leren toepast?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (ortho)pedagogiek werkbegeleiders zetten de methode gedeeltelijk in: - 1/5 Gebruiken onderdelen die aansluiten bij de hulpvraag van de cliënt. - 2/5 Geven aan dat de methode nog niet leeft bij alle studenten.	4/5 MWD werkbegeleiders zetten de methode gedeeltelijk in, 1/5 gebruikt de methode niet: - 2/5 Gebruiken onderdelen die aansluiten bij de hulpvraag van de cliënt. - 3/5 Gebruiken de methode niet/nauwelijks.
Vraag 1.2: Welke materialen gebruik je hierbij en hoe?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (ortho)pedagogiek werkbegeleiders gebruiken opdrachten uit het Samen Leren werkboek: - 3/5 Zetten naast het werkboek internet en eigen creativiteit in. - 2/5 Zetten naast het werkboek schoolboeken in. - 3/5 Gebruiken zowel theorie uit de handleiding als opdrachten vanuit het werkboek.	4/5 MWD werkbegeleiders gebruiken opdrachten uit het Samen Leren werkboek, 1/5 gebruikt niets: - 3/5 Zetten naast het werkboek internet en eigen creativiteit in. - 2/5 Vinden opdrachten vanuit het werkboek niet compleet → internet, eigen creativiteit. - 4/5 Gebruiken het werkboek merendeels ter inspiratie.
Vraag 1.3: Op welke manier draagt voor jou de handleiding met theorie en werkwijze van de methode Samen Leren bij aan het coachingstraject?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Voor alle (ortho)pedagogiek werkbegeleiders draagt de handleiding bij aan het coachingstraject: - 4/5 Vinden de theorie van de handleiding prettig, "waarom" het belangrijk is om op een bepaalde manier te handelen. - 3/5 Vindt de handleiding een handige leidraad en handvat van het Samen Leren traject. - 3/5 Maakt gebruik van de fasen: kennen, kunnen, eigen maken.	Voor 4/5 MWD werkbegeleiders draagt de handleiding bij aan het coachingstraject, 1/5 is niet bekend met de handleiding: - 3/5 Vindt de handleiding een handige leidraad, handvat en beginstuk van het Samen Leren traject. - 2/5 Maakt weinig tot geen gebruik van de handleiding.
Vraag 1.4: Wordt de methode Samen Leren bij elk gezin ingezet? Zo nee, wat is de reden?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (ortho)pedagogiek werkbegeleiders geven aan de methode niet bij elk gezin toe te passen: - 4/5 Geven aan dat gezinnen vaak in begeleiding zijn voor maatschappelijke problematiek. - 3/5 Geven aan dat het soms niet meevalt om na fase A ook nog B te doen → over in gesprek gaan met ouders. - 1/5 Heeft niet altijd gezinnen met kinderen. Soms ook gezinnen met jongeren, of oudere mensen. - 1/5 Geeft aan Samen Leren in een later stadium toe te passen.	Alle MWD werkbegeleiders geven aan de methode niet bij elk gezin toe te passen: - Alle MWD'ers geven aan dat gezinnen vaak worden aangemeld in fase A en begeleiding krijgen bij maatschappelijke problematiek. - 2/5 Geven aan Samen Leren in een later stadium toe passen of tussendoor worden er delen vanuit Samen Leren toegepast. - 2/5 Geven aan dat wanneer fase A afgerond is, het gezin wordt overgedragen voor het pedagogische gedeelte. - 2/5 Geven aan dat het kantelmoment van fase A naar B soms niet bestaat.
Vraag 2.1: Wat maakt de methode Samen Leren relevant volgens jou?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
2/5 Vindt de methode relevant omdat het aansluit op de doelgroep: - Zij vinden dat de methode aansluit bij wat ouders nodig hebben → laagdrempelig vaardigheden aanleren. 2/5 Vindt de methode relevant omdat het preventief is: - Om erge opvoedproblemen tegen te gaan → preventiesignalering. - Methode die op ouders gericht is → bieden van handvatten. 1/5 Vindt de methode relevant omdat het een duidelijke richting geeft.	3/5 Vindt de methode relevant omdat het een duidelijk richting geeft: - Een handvat om mee aan de slag te gaan. 1/5 Vindt de methode niet altijd relevant: - Zij vindt het lastig om goed gebruik te maken van de methode. 1/5 Heeft geen mening: - Zij gebruikt de methode niet.

Vraag 2.2: Kun je hier concrete voorbeelden bij benoemen met betrekking tot de theorie en de praktijk?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
- Ouders zijn vaak met andere dingen bezig → kinderen kunnen meer positieve aandacht krijgen. - CITO-scores zijn lager dan in de rest van Nederland → school stimulerende vaardigheden aanleren. - Hulpmiddel om te signaleren.	- Een methode waar je op terug kunt vallen → geeft een richting aan. - Het is breed uitgelegd maar ook ruimte voor eigen invulling. - Wanneer er sprake is van een taalbarrière kun je Samen Leren niet toepassen.
Vraag 2.3: Kun je iets vertellen over de resultaten binnen de gezinnen waarbij Samen Leren is toegepast?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
4/5 (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders vinden de resultaten positief, 1/5 vindt de resultaten gemiddeld: - Allen zien zij dat cliënten thuis aan de slag gaan en groeien in hun ontwikkeling → voelen zich prettiger. - 1/5 Ziet soms gezinnen waarbij er weinig resultaten worden behaald.	3/5 MWD werkbegeleiders vinden de resultaten positief, 1/5 vindt de resultaten gemiddeld en 1/5 heeft geen mening: - 4/5 Zien dat cliënten thuis aan de slag gaan en groeien in hun ontwikkeling → groeien in hun zelfvertrouwen. - 1/5 Merkt dat sommige gezinnen terugvallen en terugkomen. - 1/5 Neemt het werkboek niet in zijn geheel mee → schrikt af.
Vraag 2.4: Wat vindt je van behaalde resultaten?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (ortho)pedagogiek werkbegeleiders zijn tevreden en ontevreden over behaalde resultaten: - Allen vinden zij dat het ligt aan de ouders → taalbarrière, IQ, motivatie. - Allen vinden zij dat er meer resultaten behaald kunnen worden.	2/5 MWD werkbegeleiders zijn tevreden over de resultaten, 2/5 zijn tevreden én ontevreden, 1/5 heeft geen mening: - 3/5 Zien dat de inzet van methode goede resultaten boekt → goede omgang met tips. - 2/5 Zien nog geen gedragsverandering. - 1/5 Zou willen dat de methode uitbreidt over de hele basisschool.
Vraag 3.1: Is de methode Samen Leren voor elke ouder toegankelijk? Wat blijkt dat uit?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
4/5 (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders vinden de methode toegankelijk voor elke ouder en 1/5 vindt de methode niet toegankelijk: - 3/5 Vinden de methode minder toegankelijk wanneer er sprake is van taalproblemen/achterstanden. - 4/5 Vinden de methode toegankelijk omdat het gemakkelijk door iedereen inzetbaar is, er is voor iedereen wel wat te leren. Af en toe wordt er een eigen twist aan gegeven.	2/5 MWD werkbegeleiders vinden de methode toegankelijk voor elke ouder, 2/5 vinden de methode niet toegankelijk en 1/5 heeft geen mening: - 2/5 Vinden de methode niet toegankelijk voor ouders met een taalprobleem/achterstand. - 1/5 Vindt de methode niet toegankelijk omdat je te maken hebt met verschillende culturen, achtergronden. - 1/5 Vindt de methode toegankelijk omdat je zelf kunt aansluiten op de behoefte van de cliënt. - 1/5 Vindt de methode toegankelijk wanneer je duidelijk aangeeft wat jouw bedoeling is vanuit het Wijkteam.
Vraag 3.2: Sluit de methode Samen Leren aan bij de wensen en behoeften van ouders? Waar blijkt dat uit?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
3/5 (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders vinden de methode deels aansluiten, 1/5 vindt de methode niet aansluiten en 1/5 vindt de methode wel aansluiten: - 4/5 Vinden dat culturele aspecten niet in de methode zijn opgenomen, zij vinden dat dit wel in de begeleiding meegenomen moet worden. - 2/5 Vinden dat het gaat om intrinsieke motivatie om bepaalde dingen te doen. Wil de ouder dit niet → respect voor hebben of schipperen.	3/5 MWD werkbegeleiders vinden de methode deels aansluiten, 1/5 vindt de methode aansluiten en 1/5 heeft geen mening: - Allen vinden zij dat de methode nooit voor 100% kan aansluiten bij de wensen en behoeften van ouders. - Allen ondervinden geen grote moeilijkheden, grote lijnen van de methode sluiten aan. Vervolgens aansluiten bij de ouder → bieden van handvatten.
Vraag 3.3: Welke groepen zijn minder goed bereikbaar? Waardoor zou dat komen?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
4/5 (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders vinden Turkse ouders minder goed bereikbaar, 3/5 Marokkaanse ouders. Ook worden vaders en sociaal geïsoleerde ouders genoemd: - 4/5 Vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar. Zij tonen terughoudend gedrag, gesloten houding terwijl er wel vragen spelen → angst voor Jeugdzorg, uithuisplaatsing (in de media). - 1/5 Vindt sociaal geïsoleerde ouders minder goed bereikbaar → nooit op school, niet wegwijs in de stad. - 1/5 Vindt vaders minder goed bereikbaar → vaak aan het werk.	2/5 MWD werkbegeleiders vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar, 1/5 vindt individueel gezien personen minder toegankelijk → LVB, taalproblemen etc. 1/5 Vindt alle ouders open, in ieder geval over schoolresultaten, 1/5 heeft geen mening: - 2/5 Vinden Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar, zij vragen niet gauw om hulp → angst voor Jeugdzorg (in de media). - 1/5 Vindt op zich iedereen open, maar vindt het wel noodzakelijk om een band te creëren.
Vraag 4.1: Op welke manier wordt er toezicht gehouden op hoe het met de kinderen gaat?	

(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders behouden toezicht middels meegaan op huisbezoek, briefings, tussen- en eindevaluatie, schoolcontact en casusoverleg: - Allen gaan mee op huisbezoek om te kijken hoe de interactie verloopt tussen ouders en kind en om te kijken hoe studenten het aanpakken. - Allen behouden toezicht middels contact met studenten → briefings, casusoverleg, tussendoor naar het kind vragen, schooloverleg → vragen naar het rapport.	Alle MWD werkbegeleiders behouden toezicht middels meegaan op huisbezoek, briefings, tussen- en eindevaluatie, schoolcontact en casusoverleg: - Allen gaan mee op huisbezoek om te kijken hoe de interactie verloopt tussen ouders en kind en om te kijken hoe studenten het aanpakken. - Allen behouden toezicht middels contact met studenten → briefings, casusoverleg, tussendoor naar het kind vragen, schooloverleg.
Vraag 4.2: Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de overgang van fase A naar fase B?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders coachen studenten in de overgang door directe tips en aanwijzingen te geven: - 3/5 Bespreken met studenten hoe je in gesprek kunt gaan met de ouder → benoemen wat je ziet. - 2/5 Gaat mee op huisbezoek om de overgang van fase A naar B met de ouder te bespreken. - 2/5 Benoemen het plan van aanpak → hoe staat het met de doelen van ouders. - 2/5 Vinden het belangrijk om zo min mogelijk voor te zeggen → studenten creatief laten nadenken.	4/5 MWD werkbegeleiders coachen studenten in de overgang door directe tips en aanwijzingen te geven en 1/5 coacht studenten niet: - 3/5 Stellen tussendoor vragen hoe het traject verloopt en of er punten vanuit de B fase opgepakt zouden kunnen worden → overgang verloopt vaak geleidelijk. - 2/5 Hebben nog niet zozeer concreet een overgangsmoment meegemaakt maar delen ervaringen met studenten → bekijk het de gehele thuissituatie → wat heeft het gezin nodig. - 3/5 Bespreken met studenten hoe je in gesprek kunt gaan met de ouder → benoemen wat je ziet.
Vraag 4.3: Op welke manier coach jij studenten met betrekking tot de Samen Leren methode?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders coachen studenten in het Samen Leren door voor te bespreken tijdens casusoverleg/briefings: - Allen vragen aan studenten aan welke doelen (plan van aanpak) er wordt gewerkt, wat weet de ouder al, welke methoden worden toegepast.	4/5 MWD werkbegeleiders coachen studenten in het Samen Leren door op het werkboek en de website te wijzen, 1/5 coacht studenten niet met betrekking tot Samen Leren: - 4/5 Proberen studenten na te laten denken welke onderdelen zij vanuit het werkboek kunnen inzetten → wat staat erin, welke onderdeel kun je gebruiken etc. - 4/5 Bespreken met studenten het gezin wanneer zij er met alleen het werkboek niet uitkomen.
Vraag 4.4: Kun je iets vertellen wat studenten vervolgens met verkregen informatie doen?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders zien dat studenten verkregen informatie direct in de praktijk toepassen: - Allen zien zij studenten verkregen informatie toepassen → wel merken zij dat studenten het soms lastig vinden, waardoor het niet altijd lukt. - 1/5 Ziet verschil in het toepassen. De één vindt het leuk en verdiept zich de ander die het minder leuk vindt doet uiteindelijk iets anders.	4/5 MWD werkbegeleiders zien dat studenten verkregen informatie direct in de praktijk toepassen en 1/5 heeft geen mening: - 1/5 Ziet verschil en weet soms niet of ze daadwerkelijk iets met verkregen informatie hebben gedaan → zij maakt dit bespreekbaar tijdens debriefing. - 2/5 Zien dat studenten uiteindelijk zelf met informatie komen, wat eerder is verworven → studenten nemen dit mee gedurende het gehele coachingstraject. - 1/5 Ziet dat studenten na de toepassing in de praktijk verworven kennis vergeten.
Vraag 5.1: Wat vindt je van de methode in zijn geheel?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Alle (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders zijn over het algemeen tevreden over de Samen Leren methode, 4/5 missen een aantal punten in de methode: - 1/5 Mist achtergrondinformatie om het praktischer te maken → aansluiting op de doelgroep. - 1/5 Vindt dat de Samen Leren doelen niet aansluiten op de doelen in RIS, waardoor studenten Samen Leren doelen nauwelijks inzetten. - 1/5 Vindt de Samen Leren doelen prettig → hiermee signaleert zij doelen in gezinnen → goede theorie, resultaten kunnen behaald worden op grond van theorie. - 1/5 Mist informatie voor het oudere basisschoolkind → pubers (relaties, homoseksualiteit etc.)	4/5 MWD werkbegeleiders zijn over het algemeen tevreden de Samen Leren methode in zijn geheel, 1/5 heeft geen mening: - 4/5 Zien de Samen Leren methode als handvat, handig hulpmiddel → duidelijk beschreven. - 2/5 Vinden dat de methode niet toepasbaar is voor alle cliënten → zij gaan zelf op zoek naar aanvulling. - 1/5 Twijfelt of ouders zich consequent houden aan aangeleerde vaardigheden.
Vraag 5.2: Wat vindt je van de toepasbaarheid van de methode Samen Leren?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD

4/5 (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders vinden de Samen Leren methode gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines en 1/5 vindt de methode niet gemakkelijk toepasbaar: - 4/5 Geven aan dat de methode voor pedagogiek studenten waarschijnlijk gemakkelijker toepasbaar is omdat het meer aansluit bij interesse en kennis. Voor MWD studenten kost de methode iets meer tijd en energie maar evengoed toepasbaar. - 1/5 Merkt dat MWD studenten extra handvatten nodig hebben → MWD'ers weten soms niet hoe zij het beste de methode in kunnen zetten.	4/5 MWD werkbegeleiders vinden de Samen Leren methode gemakkelijk toepasbaar voor alle disciplines en 1/5 heeft geen mening: - 4/5 Geven aan dat de methode voor pedagogiek studenten waarschijnlijk gemakkelijker toepasbaar is omdat het meer aansluit bij interesse en kennis. Voor MWD studenten kost de methode iets meer tijd en energie maar evengoed toepasbaar.
Vraag 6.1: Hoe zou de methode Samen Leren volgens jou verbeterd kunnen worden?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
- 1/5 Vindt dat methode praktischer moet worden met meer voorkomende thema's. - 1/5 Vindt dat de doelen vanuit Samen Leren meer moeten aansluiten op de doelen van RIS. - 1/5 Ziet de methode als een los onderdeel, geen onderdeel van het coachingstraject. - 1/5 Vindt dat niet alle materialen gemakkelijk te vinden zijn en mist overzicht van wat er is. - 1/5 Vindt dat werkbegeleiders meer aandacht moeten schenken aan Samen Leren bij studenten.	- 2/5 Vindt de methode niet toepasbaar voor mensen die geen Nederlands spreken → visualiseren of vertalen. - 1/5 Vindt dat verdieping in cultuurachtergrond meegenomen kan worden → meer achtergrondinformatie. - 1/5 Vindt zou graag meer aansluiting aan de bovenbouw willen zien → puberteit, seksualiteit, social media.
Vraag 6.2: Wat mis je in de methode?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
1/5 (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders mist ondersteunende theorie, 1/5 mist overgang van theorie naar praktijk, 1/5 mist overzicht in materialen en 1/5 mist implementatie van de methode: - 1/5 Mist voorkomende thema's zoals: straffen en belonen, gezonde voeding etc. vervolgens opsplitsen in kleinere onderdelen. Structuur → naar bed gaan → stappen die je kunt toepassen. Ook mist zij informatie over verschillende culturen. - 1/5 Ziet de methode als een los onderdeel en zou Samen Leren willen inzetten als nazorg waarin een aantal laagdrempelige opvoedvaardigheden aangeleerd worden. - 1/5 Mist een overzicht van welke materialen er zijn. - 1/5 Mist de overgang van theorie naar praktijk → hoe je het inzet is afhankelijk van wie je bent.	3/5 Mist ondersteunende theorie/praktische hulpmiddelen, 1/5 mist de overgang van theorie naar praktijk en 1/5 heeft geen mening: - 1/5 Mist een makkelijkere uitleg bij sommige thema's. - 1/5 Mist een training hoe de website ingezet kan worden in de praktijk. - 1/5 Mist theorie betreft culturen → hoe ga je om met een bepaalde cultuur etc. - 1/5 Mist specifieke informatie over de bovenbouw (gr. 7 en 8) → met voorbeelden en de onderwerpen duidelijk op de website zodat je kunt doorklikken.
Vraag 6.3: Welke middelen zijn daarvoor nodig?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
- 2/5 Zouden de website willen inzetten om overzicht te creëren in materialen → hoofdthema's met bijbehorende filmpjes en materialen (met eventueel symbolen). - 1/5 Zou graag een training willen om studenten te kunnen instrueren in de Samen Leren methode.	- 1/5 Heeft meer theorie en uitleg nodig over de verschillende culturele achtergronden. - 1/5 Heeft meer variatie in voorbeelden nodig en overzicht op de website zodat je per onderwerp kunt doorklikken.
Vraag 6.4: Welke afspraken zouden hierbij gemaakt moeten worden?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
4/5 (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders vinden dat er met elkaar overlegd moet worden: - 2/5 Zouden graag met collega's ervaringen uit willen wisselen over de inzet van de methode. - 1/5 Vindt het de taak van de methodiekontwikkelaar om meer overzicht te creëren in thema's en materialen.	- 1/5 Vindt dat iedereen goede en handige sites kan doorsturen. - 1/5 Zouden graag met collega's ervaringen uit willen wisselen over de inzet van de methode. - 1/5 Vindt dat er een website moet komen waarop iedereen kan zetten wat hij/zij mist bij het thema. Één of twee mensen die de site af en toe bekijken en vergaderen waarna thema's verbeterd of aangevuld kunnen worden.
Vraag 6.5: Zou je hier zelf een rol in willen/kunnen spelen?	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
2/5 Vinden dat alle werkbegeleiders een rol kunnen spelen in de verbetering van de Samen Leren methode, met hulp van de studenten.. 1/5 Zou feedback willen/kunnen geven op de website.	- 1/5 Vindt het de taak van de projectleiders om de methode aan te laten sluiten op de bovenbouw, maar vindt dat iedereen kan bijdragen aan het leveren van praktische hulpmiddelen → websites.
Aanvullende opmerkingen:	
(Ortho)Pedagogiek	MWD
Nee.	Nee.

Samen Leren

Training Pedagogische Gespreksvoering

| *Manouk de Hoog in samenwerking met Bureau Frontlijn*

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
1.1 Onderzoeksactiviteiten	3
1.2 Aanbevelingen	3
1.3 Keuze	5
1.4 Ontwikkeling van het beroep	5
1.5 Relevantie voor Bureau Frontlijn	6
1.6 Aansluiting op de conclusies	6
1.7 Implementatie	7
2. Training Pedagogische Gespreksvoering	8
2.1 Doelgroep	8
2.2 Doelen	9
2.3 Randvoorwaarden	9
.....	10
.....	10
Opdracht 1: De kern van Samen leren	10
.....	10
.....	10
Opdracht 2: Belang van pedagogische gespreksvoering	10
.....	10
.....	10
Opdracht 3: Het gesprek aanknopen over de opvoeding	10
.....	10
.....	10
.....	10
Opdracht 4: Observeren en signaleren	10
.....	10
.....	10
Opdracht 5: Kwartet	10
.....	10
.....	10
Opdracht 6: Samen leren	10
.....	10
.....	10

Evaluëren met sneeuwballen	
3. Literatuur	11
4. Werkbladen	13

Relevantie vanuit de Samen Leren methode

.....	14
-------	----

Belang van pedagogische gespreksvoering

Verschillende vormen van toezicht verkrijgen

.....	15
-------	----

.....	16
-------	----

.....	17
-------	----

.....	18
-------	----

1. Inleiding

Dit beroepsproduct is een uitgewerkte aanbeveling naar aanleiding van de resultaten en conclusies van het onderzoek 'Samen Leren'. Voor het gehele onderzoek verwijs ik naar het onderzoeksverslag *Samen Leren: Aandacht voor pedagogische doelen binnen het hulpverleningstraject*.

De hoofdvraag van het onderzoek luidde als volgt:

“Hoe kunnen de werkbegeleiders en studentcoaches van Bureau Frontlijn ervoor zorgen dat de gehele methode Samen Leren binnen elk gezin ingezet wordt?

De hoofdvraag werd vervolgens opgesplitst in de volgende deelvragen:

1. Wat houdt de methode Samen Leren in?
2. Wat is de relevantie van de methode Samen Leren?
3. Wat is de reden dat de methode Samen Leren niet in ieder gezin ingezet?

4. Op welke wijze wordt de methode Samen Leren toegepast bij gezinnen?
5. Sluit de begeleiding/coaching op pedagogisch vlak aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders? Zo nee, wat zijn hun behoeften?
6. Zijn de studentcoaches in staat om verworven informatie direct toe te passen in de praktijk? Zo nee, wat is ervoor nodig om de toepasbaarheid in de praktijk te vergroten?
7. Beschikken studentcoaches over voldoende vaardigheden om het gesprek over het kind aan te gaan met ouders? Zo nee, welke aanvullingen/handvatten zijn nodig?

1.1 Onderzoeksactiviteiten

Om deelvragen één en twee te kunnen beantwoorden, werd gebruik gemaakt van de methode tekstbronnen bestuderen. Het bestuderen van het handboek Samen Leren en het werkboek Samen Leren voor ouders zijn van belang geweest en diende ter achtergrondinformatie om deelvragen drie tot en met zeven te kunnen beantwoorden.

Om deelvragen drie tot en met zeven te kunnen beantwoorden, werd gebruik gemaakt van de methode mondeling bevragen. Er werden 23 eenmalig, semi-gestructureerde interviews afgenomen onder studenten, werkbegeleiders en casusbegeleiders van verschillende disciplines. Het onderzoek vond plaats op locatie Maashaven, in de studententeams: Afrikaanderwijk, Hillesluis, Bloemhof en Feijenoord.

1.2 Aanbevelingen

De interviews leverde uiteenlopende resultaten op, waarna het trekken van conclusies een aantal aanbevelingen voort kwamen. De aanbevelingen werden beschreven aan de hand waarvan Bureau Frontlijn haar werkbegeleiders en studenten zou kunnen ondersteunen met de inzet van de Samen Leren methode. De uitvoering van meerdere aanbevelingen dragen bij aan de beantwoording van de hoofdvraag. Dat wil zeggen dat de uitwerking en uitvoering van dit product alleen niet voldoende zal zijn om de hoofdvraag te beantwoorden. Een aantal aanbevelingen zijn aan elkaar gekoppeld en ondergebracht onder één thema.

1.2.1 Training Samen Leren

De eerste aanbeveling naar aanleiding van de conclusie is het aanpassen van de Samen Leren training voor nieuwe studenten. Deze training wordt aan het begin van de stageperiode tijdens de introductieweken gegeven aan nieuwe studenten. De training Samen Leren die aan orthopedagogiek studenten gegeven wordt zou gegeven kunnen worden aan alle nieuwe studenten.

In de resultaten is te zien dat de orthopedagogiek studenten tevreden waren over de training Samen Leren. De orthopedagogiek studenten hebben tijdens de introductieweken een uitgebreide training over de methode Samen Leren gehad. Daarnaast gaven zij aan de reguliere training te summier te vinden en zou er meer diepgang in mogen. Bijna alle studenten gaven aan tijdens de training de kern te missen en hoe de methode daadwerkelijk toegepast kan worden in de praktijk. Meer rollenspellen, voorbeelden en oefeningen met elkaar zouden mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan beantwoording van de hoofdvraag.

1.2.2 Methode onder de aandacht brengen

De tweede aanbeveling naar aanleiding van de conclusie is het onder de aandacht brengen van de Samen Leren methode. Momenteel worden door pedagogiek werkbegeleiders opgemerkt dat de Samen Leren methode nog niet erg leeft onder alle studenten. Daarnaast zijn er studenten die nog geen Samen Leren gezinnen in begeleiding hebben en geen kennis en vaardigheden hebben opgedaan over de methode. Het onder de aandacht brengen van de Samen Leren methode kan op verschillende manieren gerealiseerd worden:

- Meer coaching door werkbegeleiders in de overgang van fase A naar fase B en de inzet van de methode zouden ervoor kunnen zorgen dat de methode meer onder de aandacht komt.

- De methode Samen Leren zou meer onder de aandacht gebracht kunnen worden middels momenten waarin studenten ervaringen met elkaar uit kunnen wisselen.
- Momenten kunnen tevens door werkbegeleiders ingepland worden om met elkaar ervaringen uit te wisselen met betrekking tot het coachen van studenten in de overgang van fase A naar fase B en de inzet van de methode.
- Herhaling van gegeven workshops, trainingen en andere soortgelijke informatiemomenten zouden ervoor kunnen zorgen dat de methode meer onder de aandacht gebracht kan worden. De methode Samen Leren zou maandelijks binnen de teams behandeld kunnen worden, thema's waar behoefte aan is. Theorie zou geoefend kunnen worden middels rollenspellen en oefeningen met elkaar.

1.2.3 Aansluiting met de doelgroep

De derde aanbeveling naar aanleiding van de conclusie heeft te maken met de aansluiting bij de doelgroep. Vanuit interviews met studenten en werkbegeleiders kwam de taalbarrière sterk naar voren. De methode bevat momenteel informatie en tips met betrekking tot laag taal- en begripsniveau. Vertaling van het werkboek lijkt de enige oplossing te zijn waardoor ouders zelfstandig met hun kinderen aan de slag kunnen met oefeningen. Echter zou een vertaling van het instrument niet aansluiten bij de missie en visie van Bureau Frontlijn omdat coaches de cliënten vaardigheden aanleren om vervolgens zelfstandig te kunnen participeren in de samenleving. Wanneer het instrument vertaald zou worden, zullen cliënten in het vervolg wederom tegen een taalbarrière aanlopen.

Wat betreft de cultuurbarrière zou de methode (het handboek) Samen leren het culturele aspect mee kunnen nemen. Momenteel worden er andere belangen, normen en waarden, manieren en regels opgemerkt bij cliënten vanuit een andere cultuur. De methode zou aangevuld kunnen worden met bijvoorbeeld achtergrondinformatie over opvoedingspatronen, opvoedingsdoelen en over normen en waarden van de Turkse en Marokkaanse cultuur. Tevens zou de methode aangevuld kunnen worden met achtergrondinformatie over waarom deze cliënten over het algemeen minder goed bereikbaar zijn. Zoals hun angst voor Jeugdzorg en hun negatieve ervaringen met hulpverlening. Deze kennis kunnen studenten en werkbegeleiders meenemen in hun handelen tijdens de begeleiding.

Tot slot zou de methode Samen Leren het thema vaders kunnen toevoegen en het thema meer kunnen belichten. Vaders zijn over het algemeen minder gemakkelijk te bereiken vanwege hun lange werkdagen. Tips en kennis om vaders bij de begeleiding te betrekken zou mogelijk nuttig zijn en zou ervoor kunnen zorgen dat ouders op één komen in de opvoeding.

1.2.4 Aanvulling methode & werkboek

De vierde aanbeveling naar aanleiding van de conclusie betreft aanvulling van de methode Samen Leren. Aanvulling in de vorm van toevoeging van belangrijke hoofdthema's. Om overzicht te behouden kunnen de hoofdthema's opgesplitst worden in subthema's. Bijvoorbeeld het hoofdthema structuur → douchen → slaapritueel → ochtendritueel etc.

Daarnaast zou de methode aangevuld kunnen worden met informatie, spellen en materialen voor kinderen in de bovenbouw aangezien er steeds meer oudere kinderen in begeleiding komen. Informatie over pubers en actuele thema's voor deze doelgroep zouden bijvoorbeeld aangevuld kunnen worden. Een duidelijk overzicht van aanwezige materialen zou ervoor kunnen zorgen dat er minder op internet wordt gezocht naar materialen.

Tot slot zouden de leerdoelen van het registratiesysteem (RIS) aangepast kunnen worden aan de leerdoelen vanuit de Samen Leren methode. Wanneer leerdoelen met elkaar overeenkomen, kunnen de studenten de leerdoelen terugvinden en toevoegen aan het plan van aanpak van de cliënt.

1.2.5 Gespreksvaardigheden

De laatste en vijfde aanbeveling naar aanleiding van de conclusie is omtrent gespreksvaardigheden. Het is van belang dat studenten en werkbegeleiders beschikken over diverse gespreksvaardigheden. Naar aanleiding van de resultaten zal hier meer aandacht aan besteed moeten worden. Pedagogische gespreksvoering is een belangrijke vaardigheid om op een laagdrempelige wijze het gesprek over de opvoeding aan te kunnen knopen, ook wanneer het gezin maatschappelijke begeleiding krijgt.

Middels pedagogische gespreksvoering komt er meer zicht op hoe het met de kinderen gaat in Rotterdam Zuid.

Studenten oefenen gespreksvaardigheden tijdens de training Pedagogische Gespreksvoering, wat gegeven wordt tijdens de introductieweken. Mogelijk zou de training aangepast en aangevuld moeten worden met meer rollenspellen, oefeningen met elkaar en de overgang van theorie naar praktijk te oefenen.

Naast pedagogische gespreksvoering zouden gespreksvaardigheden zoals motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht werken geoefend kunnen worden aan de hand van trainingen. Momenteel vinden studenten het lastig om cliënten te begeleiden wanneer zij zelf geen opvoedproblemen ondervinden maar wel verbeterpunten worden gesignaleerd. Aanwezige informatie van de methode zoals houding en benadering, lage taal- en begripsniveau zouden tevens uitgelicht kunnen worden.

Tot slot zouden studenten en werkbegeleiders meer aandacht kunnen besteden aan de introductie van het Wijkteam en het project 'Oudercoaching'. Momenteel wordt vanuit veel cliënten verwacht dat Bureau Frontlijn huiswerkbegeleiding biedt. Wanneer cliënten erachter komen dat dit niet het geval is, wordt er weerstand vertoond en/of het traject afgesloten. Introductie zou in de vorm van workshops en themabijeenkomsten gevoerd kunnen worden.

1.3 Keuze

De resultaten en conclusies zijn besproken met praktijkbegeleider Gemma Sleeking en methodiekontwikkelaars Marleen Groeneweg en Pauline Huyts. Concluderend vanuit de resultaten en de behoeften vanuit Bureau Frontlijn zou een verbetering en aanvulling van de training Pedagogische Gespreksvoering een goede bijdrage kunnen leveren aan de beantwoording van de hoofdvraag. Echter zal er naast dit beroepsproduct meerdere aanbevelingen uitgewerkt en uitgevoerd moeten worden om de hoofdvraag volledig te kunnen beantwoorden.

1.4 Ontwikkeling van het beroep

Het verbeteren en het aanvullen van de training Pedagogische Gespreksvoering draagt bij aan de ontwikkeling van het beroep omdat men leert op een laagdrempelige wijze het gesprek over de opvoeding aan te gaan. Ouders zijn niet altijd op de hoogte van verbeterpunten in de opvoeding. Bijvoorbeeld in de Turkse en Marokkaanse cultuur wordt eigen invloed op de ontwikkeling en het gedrag van het kind minder erkend waardoor ouders niets altijd het belang inzien van opvoedingsondersteuning (van Keulen, van Beurden, & Pels, 2010). Tevens zorgt pedagogische gespreksvoering ervoor dat er meer zicht komt op de kinderen binnen gezinnen. Vooral bij multi-probleemgezinnen is het belangrijk om zicht op het welbevinden en de ontwikkeling van het kind te verkrijgen en te behouden. De aandacht wordt al snel naar de meest urgente hulpvragen en problemen getrokken (Lammers, 2010).

1.5 Relevantie voor Bureau Frontlijn

De uitwerking en aanvulling van de training Pedagogische Gespreksvoering is tot stand gekomen na overleg met praktijkbegeleider Gemma Sleeking en methodiekontwikkelaars Marleen Groeneweg en Pauline Huyts. In het nieuwe werkproces is afgesproken dat gezinnen die in fase A zijn aangemeld na

verloop van tijd overgaan naar de B fase. Tevens streeft Bureau Frontlijn naar zicht op het welbevinden en de ontwikkeling van het kind ook al vindt begeleiding in de A fase plaats.

Om samen met cliënten de overgang te maken van fase A naar fase B, is de inzet van gespreksvaardigheden noodzakelijk. Om gedurende begeleiding in fase A zicht te krijgen en te behouden op het kind is beheersing van pedagogische gespreksvoering van belang. Vanuit resultaten van het onderzoek 'Samen Leren' is gebleken dat het over in gesprek gaan met de ouder over de opvoeding lastig wordt gevonden door studenten. Daarom sluiten de aanpassingen en aanvullingen van de training Pedagogische Gespreksvoering aan bij de behoeften van de studenten en werkbegeleiders van Bureau Frontlijn. De meeste studenten ervaren een taal- en cultuurbarrière met mogelijk weerstand van ouders als gevolg. Weerstand komt voort vanuit de angst om overvraagd te worden, culturele verschillen maar ook vanuit angst voor Jeugdzorg, onbekendheid met hulpverlening en negatieve ervaringen met hulpverleningsinstanties in eigen en/of de directe omgeving (de Boo, Liber, & Prins, 2009). Terwijl diverse onderzoeken aantonen dat er wel degelijk opvoedingsvragen spelen (Bellaart, 2013). Zo toonde Prof. dr. J. Mesman (2010) in haar oratie aan dat uit onderzoek bleek dat de tweedegeneratie Turkse moeders dagelijks meer stress ervaren en meer huwelijksproblemen rapporteren dan Nederlandse moeders. Ander onderzoek van J. Mesman toonde aan dat deze Turkse moeders minder duidelijke instructies geven bij leertaakjes, minder positief ondersteunend zijn en minder ruimte geven voor de eigen inbreng van het kind dan Nederlandse moeders. Dezelfde resultaten kwamen voort voor Surinaamse moeders in Nederland. Enkele studies toonden aan dat het verschil tussen ouders kleiner wordt wanneer het opleidingsniveau van ouders hoger ligt (Mesman, 2010).

Recent Amerikaans onderzoek toonde aan dat consequente cognitieve stimulatie op school maar ook in het gezin leiden tot betere prestaties op het gebied van rekenen en lezen (Crosnoe, Leventhal, Wirth, Pierce, Pianta, & NICHD Early Child Care Research Network, 2010). Consequente cognitieve stimulatie thuis en op school zijn voornamelijk voordelig voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Het is onvoldoende wanneer kinderen in achterstandsposities enkel vanuit één setting cognitief gestimuleerd worden. Interventieprogramma's op het gebied van cognitieve stimulatie worden effectiever wanneer de opvoedingsvaardigheden van ouders worden verbeterd (Blok, Fukkink, Gebhardt, & Leseman, 2005).

Pedagogische gespreksvoering en het beschikken over gespreksvaardigheden zijn een eerste stap om op een laagdrempelige wijze verbeterpunten bespreekbaar te maken, waarna mogelijk de ouder openstaat voor opvoedingsondersteuning. Middels trainingen die vanuit Bureau Frontlijn gegeven worden, kunnen gesprekstechnieken en vaardigheden getraind worden. In dit geval de training Pedagogische Gespreksvoering wat is aangevuld met wensen en behoeften van studenten en werkbegeleiders die voort zijn gekomen vanuit de interviews.

1.6 Aansluiting op de conclusies

Middels resultaten vanuit interviews zijn er een aantal concrete conclusies getrokken. Zoals eerder beschreven zullen meerdere aanbevelingen uitgewerkt en uitgevoerd moeten worden om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden. Het beroepsproduct, de training Pedagogische Gespreksvoering bevat een combinatie van conclusies. De conclusies die (gedeeltelijk) zijn opgenomen in de training luiden als volgt:

- Momenteel vinden studenten het lastig om tijdens de A fase het gesprek over het kind en de opvoeding aan te knopen, op een laagdrempelige wijze. Het feit dat cliënten op dat moment geen problemen ervaren in de opvoeding ziet men als een obstakel. Meer inzet van motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht werken zou een bijdrage kunnen leveren aan beantwoording van de hoofdvraag. Tevens zouden studenten de methode Samen Leren gemakkelijker in kunnen zetten wanneer zij kennis hebben over gesprekstechnieken, houding en benadering bij cliënten waar sprake is van lage taligheid en laag begripsniveau.

De methode beschikt momenteel al over deze informatie en theorie. Met name MWD studenten benoemen de taalbarrière.

- Studenten en werkbegeleiders hebben opgemerkt dat cliënten vanuit een andere cultuur anderen belangen, normen en waarden, manieren en regels kunnen hebben. Om meer aan te sluiten bij anderen culturen, zouden de methode (het handboek) en het werkboek voor ouders het culturele aspect mee kunnen nemen zoals theorie en achtergrondinformatie omtrent verschillende culturen. Bijvoorbeeld achtergrondinformatie over opvoedingspatronen, opvoedingsdoelen en normen en waarden van de Turkse en Marokkaanse cultuur. Tevens zou de methode aangevuld kunnen worden met achtergrondinformatie over waarom deze cliënten over het algemeen minder goed bereikbaar zijn. Geïnterviewden merkten op dat cliënten het niet gewend zijn om te complimenteren, huisregels op te stellen en het kind meer inspraak te geven omdat Nederlandse manieren en regels in de methode worden benoemd. Met als gevolg dat cliënten weerstand vertonen en deze vaardigheden niet willen leren, kortweg omdat dit niet past binnen hun cultuur. (Ortho)pedagogiek werkbegeleiders benoemen het 'waarom', de theorie achter de vaardigheden. Volgens hen zou dit de leidraad moeten vormen waarbij er gebruik wordt gemaakt van de fasen kennen, kunnen en eigen maken.
- Het grootste gedeelte van de studenten en werkbegeleiders zien dat Turkse en Marokkaanse ouders minder goed bereikbaar zijn. Volgens de geïnterviewden vertonen zij terughoudend gedrag en hebben een gesloten houding tegenover de hulpverlening terwijl er wel degelijk opvoedvragen spelen. Volgens de studenten en werkbegeleiders is dit gedrag het gevolg omdat Bureau Jeugdzorg herhaaldelijk in de Turkse media is geweest waarbij uithuisplaatsing ter sprake kwam met angst als gevolg.
- Het vergroten van pedagogische gespreksvoering zou mogelijk helpen om gemakkelijker op een laagdrempelige wijze de opvoeding bespreekbaar te maken met ouders, waardoor er meer zicht komt op hoe het met de kinderen gaat. Het vergroten van deze vaardigheden zouden tijdens de introductieweken behandeld kunnen worden in de vorm van rollenspellen en oefeningen met elkaar, tevens om de overgang van theorie naar praktijk te oefenen. Vooral voor MWD studenten zou dit nuttig zijn, omdat er minder pedagogische kennis en ervaringen aanwezig zijn.
- Een groot deel van de studenten missen kennis en vaardigheden over de overgang van theorie naar praktijk. De theorie is duidelijk maar hoe oefeningen en materialen ingezet kunnen worden in de praktijk wordt als lastig ervaren. Studenten zouden graag middels rollenspellen, voorbeelden, opdrachten en oefeningen met elkaar willen oefenen hoe de methode en het werkboek toegepast kunnen worden in de praktijk en hoe je het gesprek over de opvoeding met de ouder aan kunt gaan. De meeste studenten vonden de introductie training mager en hebben weinig vaardigheden kunnen meenemen. Tevens zouden de studenten graag de Samen Leren trainingen willen herhalen en met elkaar ervaringen uit willen wisselen.

1.7 Implementatie

De training Pedagogische Gespreksvoering kan geïmplementeerd worden tijdens de introductieweken van nieuwe studenten. De introductieweken vinden plaats aan het begin van elke stageperiode, in de maanden september en februari. Tijdens de introductieweken worden verschillende trainingen aangeboden aan de nieuwe studenten. Er worden trainingen gegeven over maatschappelijke thema's en over pedagogische thema's, zoals over de methode Samen Leren en in dit geval de training Pedagogische Gespreksvoering. De training Pedagogische Gespreksvoering was dit schooljaar voor het eerst in het introductieprogramma opgenomen.

De training Pedagogische Gespreksvoering is bedoeld om studenten vaardigheden aan te leren zodat men op een laagdrempelige en luchtige manier het gesprek over het kind en de opvoeding aan kunnen gaan, ook al vindt begeleiding momenteel op maatschappelijk vlak plaats. Tevens wordt de

overgang van fase A naar fase B benoemd. De Training Pedagogische Gespreksvoering wordt aangevuld zodat het aansluit op de wensen en behoeften van de studenten en werkbegeleiders van de locatie Maashaven. Kortom, het beroepsproduct zal een aanvulling worden op een bestaand ontwerp (van der Donk & van Lanen, 2014).

2. Training Pedagogische Gespreksvoering

Voor de opbouw van de training is gekozen voor kop, romp, staart. Deze fasen zorgen voor een overzichtelijke opbouw. De fasen zijn gebaseerd op de tabel: succeselementen van de opbouw van een presentatie (van der Burgt & van Mechelen-Gevers, 2007).

2.1 Doelgroep

De doelgroep waaraan de training Pedagogische Gespreksvoering gegeven wordt zijn derdejaars HBO studenten van de opleidingen Sociaal Pedagogisch Hulpverlening (SPH), Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD), Sociaal Juridische Dienstverlening (SJD), Pedagogiek en Orthopedagogiek. De studenten starten hun stageperiode middels de twee trainingsweken waarin tevens de training Pedagogische Gespreksvoering gegeven wordt. Deze trainingsweken vinden plaats in september en in februari en variëren van maatschappelijke thema's tot pedagogische thema's. Tijdens de trainingsweken worden studenten klaargestoomd voor de praktijk. De studenten hebben elkaar net ontmoet, echter zijn de teams en de koppels nog niet bekend.

Voorafgaand de training Pedagogische Gespreksvoering zal er door de werkbegeleider een indeling van studenten worden gemaakt en wordt er onderling afgesproken welke werkbegeleiders en welke huidige studenten de training zullen geven. Tevens zorgen zij ervoor dat verschillende behoeften verzameld worden.

2.2 Doelen

- Aan het eind van de training Pedagogische Gespreksvoering weten studenten hoe er zicht op de kinderen verkregen kan worden tijdens de crisisfase en fase A.
- Aan het eind van de training Pedagogische Gespreksvoering kunnen studenten signaleren of begeleiding voor de kinderen nodig is.
- Aan het eind van de training Pedagogische Gespreksvoering kunnen studenten op een laagdrempelige wijze met ouders in gesprek gaan over de opvoeding.
- Aan het eind van de training Pedagogische Gespreksvoering kunnen studenten observaties omtrent de opvoeding bespreekbaar maken met ouders.
- Aan het eind van de training Pedagogische Gespreksvoering kunnen studenten rekening houden met culturele verschillen in regels, normen en waarden.

2.3 Randvoorwaarden

- De werkbegeleiders van elk team maken de indeling en zorgen voor trainers en behoeften;
- Alle trainers dienen zich voorbereid te hebben aan de hand van het trainingsmateriaal;
- De werkbegeleiders en studenten hebben 8 uur de tijd om de training Pedagogische Gespreksvoering te geven, inclusief pauze en nabesprekingen;
- Voor de training Pedagogische Gespreksvoering is er een grote ruimte nodig, deze zal gereserveerd moeten worden;

Training Pedagogische Gespreksvoering

Kop	Welkom allemaal, (voorstellen van de trainers). Vandaag krijgen jullie de training Pedagogische Gespreksvoering. Wat denken jullie dat pedagogische gespreksvoering inhoudt? Het doel van de training is dat we gaan leren hoe je al vanaf de crisisfase zicht kunt krijgen op hoe het met de kinderen gaat. Hoe je kunt signaleren of meer hulp of begeleiding nodig is voor kinderen. Kortom, hoe je op een open en laagdrempelige manier met ouders in gesprek kunt gaan over de opvoeding. Zijn er vragen tot nu toe?
Romp	Opdracht 1: De kern van Samen leren Zoals jullie inmiddels weten werkt Bureau Frontlijn met een complexe doelgroep. In Rotterdam zijn er een aantal wijken met een concentratie aan grootstedelijke problematiek. Het opgroeien onder deze omstandigheden heeft gevolgen voor de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen (Groeneweg & Huyts, 2015). Maak tweetallen en bedenk samen welke gevolgen grootstedelijke problematiek heeft op de ontwikkeling en het welbevinden van opgroeiende kinderen. Schrijf de gevolgen op. <i>Maak gebruik van de theorie op werkblad 1 op pagina 12.</i>
Romp	Opdracht 2: Belang van pedagogische gespreksvoering De Samen Leren methode wordt toegepast bij gezinnen waar pedagogische hulpvragen spelen. Echter worden gezinnen niet altijd aangemeld in de B fase. In de meeste gevallen worden gezinnen aangemeld in de crisisfase of in fase A met maatschappelijke hulpvragen, zoals het ordenen van de administratie, het aanpakken van schulden etc. We hebben net besproken welke gevolgen armoede heeft op de ontwikkeling en het welbevinden van het kind. Daarom is het van belang om middels pedagogische gespreksvoering zicht te krijgen op het hoe het met de kinderen van cliënten gaat, ook al vindt begeleiding in fase A plaats. Maak tweetallen (een ander tweetal dan bij de vorige opdracht), samen ga je brainstormen en maken jullie een mindmap over op welke verschillende manieren je overzicht kunt krijgen op hoe het met de kinderen gaat. <i>Maak gebruik van de theorie op werkblad 2 op pagina 13.</i>
Romp	Opdracht 3: Het gesprek aanknopen over de opvoeding Je speelt straks in tweetallen een rollenspel, één of twee trainers spelen de ouder(s). Je begeleidt het gezin op maatschappelijk vlak en helpt hen de administratie te ordenen. Het gezin heeft twee kinderen, beide kinderen zitten op de basisschool. Echter heb je de kinderen maar één keer gezien en weet je weinig over hen. Tijdens dit huisbezoek probeer je het gesprek over het kind en de opvoeding aan te knopen om zicht te krijgen hoe het met kind gaat. Dit doe je op een laagdrempelige manier, vanuit interesse naar het kind. <i>Maak gebruik van de theorie op werkblad 3 op pagina 14 en 15.</i>
Romp	Opdracht 4: Observeren en signaleren Dit thema gaat over observeren, signaleren en het bespreekbaar maken met de ouder. Lees de casus van familie Yilmaz, de casus schetst het huisbezoek van vorige week. Bereid in tweetallen het huisbezoek voor, wat is je opgevallen tijdens het vorige huisbezoek en wat zou je graag vandaag met moeder willen bespreken. <i>Maak gebruik van werkblad 4 op pagina 16 voor de casus familie Yilmaz en het rollenspel.</i>
Romp	Opdracht 5: Kwartet We gaan een kwartet spel spelen met daarin verschillende vormen van houding en benadering, gesprekstechnieken van de studentcoaches en mogelijke cliëntkenmerken zoals lage taligheid, weerstand en cultuurverschillen. Het kwartet spel is te vinden in bijlage 2 en bestaat uit zes kwartetten. Aan de hand van de groeps grootte wordt gekeken of er individueel of in duo's gespeeld wordt. Mocht de groep te klein zijn, kan ervoor gekozen worden om een kwartet uit de pot te halen. <i>Maak gebruik van werkblad 5 op pagina 17 voor de spelregels en het spel.</i>
Romp	Opdracht 6: Samen leren Bureau Frontlijn werkt samen met de basisscholen in Zuid en fungeren als primaire partner en logische vindplaats. Via school kunnen leerkrachten ouders aanmelden voor begeleiding bij Bureau Frontlijn. Tevens vinden er op deze scholen voorlichtingen plaats voor ouders. Tijdens deze voorlichtingen kan worden besproken wat begeleiding inhoudt, maar er worden ook thema's besproken zoals: verliefdheid, budgetteren, straffen en belonen etc. <i>Maak gebruik van werkblad 6 op pagina 21 voor de situatieschets, het rollenspel en aanvullende theorie.</i>
Staart	Evaluëren met sneeuwballen We zijn aangekomen bij de afsluiting van de training Pedagogische Gespreksvoering. <i>Maak gebruik van werkblad 7 op pagina 22 voor de evaluatie activiteit.</i>

3. Literatuur

- Bellaart, H. (2013). *Opvoeden doen we samen. Laagdrempelige opvoedingsondersteuning in multi-etnische wijken*. Utrecht: FORUM- Insituut voor Multiculturele Vraagstukken.
- Blok, H., Fukkink, R., Gebhardt, E., & Leseman, P. (2005). The relevance of delivery mode and other programme characteristics for the effectiveness of early childhood intervention. *International Journal of Behavioral Development*, 29, 35-47.
- Bucx, F., & de Roos, S. (2011). *Opvoeden in Nederland. Gezinsrapport 2011*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Crosnoe, R., Leventhal, T., Wirth, R., Pierce, K., Pianta, R., & NICHD Early Child Care Research Network. (2010). Family socioeconomic status and consistent environmental stimulation in early childhood. *Child Development*, 81, 972-987.
- de Boo, G., Liber, J., & Prins, P. (2009). De school als behandelsetting voor kinderen met externaliserende gedragsproblemen? 'Zelfcontrole op school'. *Kind en Adolescent Praktijk*, 108-114.
- Dorrestijn, N., & Svantsesson, I. (1989). *Mindmapping in de praktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Flokstra, J. (2006). *Activerende werkvormen*. Enschede.
- Groeneweg, M., & Huyts, P. (2015). *Samen Leren*. Rotterdam: Bureau Frontlijn.
- Jansen, D. (2012, december 22). *Afronden*. Opgeroepen op mei 19, 2015, van 101 Werkvormen: <http://www.101werkvormen.nl/alle-werkvormen/evalueren-met-sneeuwballen/>
- Jeeninga, W., van Rijn, C., & van der Goor, L. (2012). Armoedebestrijding in Vught. De rol van de kennismakelaar in het verbinden van beleid, praktijk en onderzoek. *Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen*, 78-79.
- Jehoel, G. (2009). *Kunnen alle kinderen meedoen? Onderzoek naar de maatschappelijke participatie van arme kinderen*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Lammers, J. (2010). Omgaan met weerstanden en de subcultuur van multi-probleemhuishoudens. In B. Uittenbogaard, *Werken met multiprobleemhuishoudens* (pp. 67-77). Amersfoort: ThiemeMeulenhoff bv.
- Mesman, J. (2010). *Oud geleerd, jong gedaan. Investeren in ouders bevordert de onderwijskansen van jonge kinderen*. Leiden: Universiteit Leiden.
- Rots-de Vries, M., Kroesbergen, H., & van der Goor, L. (2009). *Armoede en gezondheid van kinderen. Praktische handleiding voor interventie*. Breda: GGD West-Brabant.
- Spelregels voor kwartetten*. (n.d.). Opgeroepen op mei 18, 2015, van Yoowls. Mijn eigen spel: <http://www.mijneigenspel.nl/kwartetten/>
- van Daalen, R., & de Regt, A. (2005). Toetsen bevestigen sociale achterstand. *Tijdschrift voor de sociale sector*, 24-27.
- van der Burgt, M., & van Mechelen-Gevers, E. (2007). Werkvormen in een voorlichtingsbijeenkomst. In *Preventie en gezondheidsbevordering door paramedici* (pp. 98-110). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

van der Donk, C., & van Lanen, B. (2014). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

van Keulen, A., van Beurden, A., & Pels, T. (2010). *Van alles wat meenemen*. Bussum: Coutinho.

(2009). *Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Zeijl, E., Crone, M., Wiefferink, C., Keuzenkamp, S., & Reijneveld, S. (2005). *Kinderen in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

4. Werkbladen

Werkblad 1

Werkvorm	Flap-over De flap-over wordt gebruikt om te brainstormen, op te schrijven en te bekijken. Hulpmiddelen zoals een flap-over ondersteunt het verhaal. Daarnaast betreft het de groep bij het verhaal omdat er zelf actief meegedacht wordt (van der Burgt & van Mechelen-Gevers, 2007).
Theorie	Relevantie vanuit de Samen Leren methode • Kinderen die opgroeien onder deze omstandigheden blijken minder in staat maatschappelijk te kunnen participeren (Jehoel, 2009), er is vaker sprake van gezondheids- en psychosociale problemen (Rots-de Vries, Kroesbergen, & van der Goor, 2009) en er wordt geconstateerd dat zij vaker regelovertredend gedrag vertonen dan niet-arme kinderen (Jeeninga, van Rijn, & van der Goor, 2012). • De sociaaleconomische achtergrond van de ouders speelt een belangrijke rol in de schoolprestaties van kinderen, met uiteindelijk de maatschappelijke posities die zij bereiken. Nog steeds zijn kinderen uit lagere sociaaleconomische milieus ondervertegenwoordigd in de hogere opleidingsniveaus (van Daalen & de Regt, 2005). • Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen hebben anderhalf tot drie keer zo vaak problemen op het gebied van gedrag, de omgang met leeftijdsgenoten, hyperactiviteit en emoties dan kinderen uit gezinnen met het hoogste inkomen (Zeijl, Crone, Wiefferink, Keuzenkamp, & Reijneveld, 2005). • Bij kinderen uit gezinnen met een laag inkomen valt op dat er sprake is van emotionele problematiek en problemen met leeftijdsgenoten, respectievelijk ruim een kwart en een derde van de kinderen. Bij kinderen uit gezinnen met een middeninkomen heeft ongeveer 15% emotionele problemen en bijna 19% problemen met leeftijdsgenoten (Bucx & de Roos, 2011). • Kinderen van ouders uit de laagste sociaaleconomische klasse zijn op verschillende vlakken kwetsbaar. Over het algemeen hebben zij een lagere intelligentie, worden thuis niet of inadequaat cognitief gestimuleerd en bevinden zich vaak in stressvolle gezinssituaties waarin weinig ruimte is voor sensitief opvoeden. En ieder van deze omstandigheden draagt bij aan een gebrekkige cognitieve ontwikkeling, onvoldoende schoolprestaties en vroegtijdig schoolverlaten (Mesman, 2010). Betere prestaties in het primair onderwijs zijn een eerste stap op weg naar een startkwalificatie (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2009). Prestaties in het basisonderwijs worden gemeten in Cito-scores. De gemiddelde Nederlandse Cito-score was 535,4 in 2010. In Rotterdam lag dat gemiddelde datzelfde jaar op 531,2. In Rotterdam Zuid op 528,4 (Centrum voor Onderzoek en Statistiek, 2010). Een score van 533 is nodig om naar de havo te gaan.
Na	De tweetallen komen om de beurt naar voren en schrijven kort en bondig hun bedachte gevolgen op de flap-over en geven daar uitleg bij.

Werkblad 2

Werkvorm

Mindmapping

Mindmapping zorgt ervoor dat aantekeningen snel en overzichtelijk weergegeven worden. Gedachten en informatie kunnen worden geordend. Middels deze opdracht wordt het vermogen getraind om te luisteren, samenhangen te zien, structuur te vinden en sleutelwoorden te kiezen (Dorrestijn & Svantsesson, 1989).

Theorie

Belang van pedagogische gespreksvoering

Het belang van pedagogische gespreksvoering is om ervoor te zorgen dat er toezicht is en wordt behouden op hoe het met de kinderen gaat, thuis en op school (resultaten). Pedagogische Gespreksvoering kan een ingang zijn om pedagogische vaardigheden van ouders te vergroten en te versterken waardoor de ontwikkelingskansen van het kind worden vergroot. De inzet van de Samen Leren methode verhoogt de onderwijsprestaties van kinderen in groep één tot en met vier van basisscholen in achterstandswijken, door het aanleren van specifieke vaardigheden aan ouders tijdens huisbezoeken om hun kinderen thuis te begeleiden en te stimuleren (Groeneweg & Huyts, 2015).

Verschillende vormen van toezicht verkrijgen

- Activiteit met gezin ondernemen → stressvermindering, even iets anders aan het hoofd.
- Vragen naar het rapport van het kind, eventueel meegaan naar de rapportbespreking.
 - Hoe weet je of de ouder het rapport van het kind begrijpt?
 - Rapport bespreken met ouders, je kunt daarbij ook de AVI/CITO-scores uitleggen. Tips zijn te vinden op de website van Zwijsen (www.zwijsenouders.nl).
- Contact opnemen met de leerkracht, indien de ouder hier toestemming toe geeft.
- Op een laagdrempelige wijze het gesprek aangaan over het kind → vanuit interesse (middels rollenspellen wordt hier straks verder op geoefend).

Na

Alle mindmaps worden klassikaal besproken, door op de flap-over genoemde begrippen te laten groeperen door studenten en de onderlinge relaties tussen begrippen te laten toelichten (Flokstra, 2006).

Werkblad 3 (1/2)

Na

Elke student geeft feedback op het rollenspel aan de hand van een tip en een top en schrijft deze op een post-it, waarna deze aan de spelers gegeven wordt. Tevens bespreken de spelers hun ervaringen bijvoorbeeld: wat ging er goed, wat vond je moeilijk en wat zou je graag nog willen leren.

Doelen

In het Samen Leren handboek staan voorbeelden van doelen met betrekking tot het aanleren van pedagogische vaardigheden. De doelen lopen uiteen in verschillende thema's. In de begeleiding van Samen Leren staat het aanleren van de volgende vijf vaardigheden centraal:

- Onderwijsondersteunend gedrag vertonen
- Sociaal emotionele ontwikkeling stimuleren
- Structuur bieden
- Grenzen stellen
- Positieve aandacht geven

De Samen Leren methode werkt deze vijf vaardigheden uit in doelen. Deze doelen kunnen als een handig hulpmiddel dienen tijdens het observeren van opvoedvragen, en kunnen dienen ter inspiratie om het gesprek over de opvoeding en het kind aan te knopen. Mocht je het pedagogisch vlak lastig vinden, helpen deze doelen om basisvaardigheden van ouders voor jezelf in kaart te brengen (Groeneweg & Huyts, 2015). Bijvoorbeeld: "Hoe gaat het met uw kind op school? Waar is hij goed in? Wat gaat er minder goed? Hoe gaat u daar mee om? Op welke manier maakt u kind zijn huiswerk? Waar doet hij dat meestal? Heeft hij een leuke juffrouw?" In figuur 1 is een beknopt overzicht te zien van de uitgewerkte doelen. Verwijs voor een compleet overzicht naar het Samen Leren handboek.

Theorie

Figuur 1 Uitwerking van de doelen (Groeneweg & Huyts, 2015).

Werkblad 3 (2/2)

Elk doel kan kleiner gemaakt worden door het in subdoelen te onderscheiden. De subdoelen worden behandeld aan de hand van de fasen kennen, kunnen en eigen maken, deze fasen zijn inmiddels bekend bij jullie. In het Samen Leren handboek staan alle pedagogische vaardigheden uitgeschreven aan de hand van deze fasen. Zo kun je concreet zien welke kennis nodig is om de vaardigheid te verwerven en in stand te houden. Tevens maakt het inzichtelijk op welke manier je kunt oefenen, toepassen en hoe de ouder de vaardigheid zelfstandig door kan zetten. Tijdens het doorlopen van de fasen is het Samen Leren werkboek voor ouders een belangrijk hulpmiddel (Groeneweg & Huyts, 2015). In [figuur 2](#) wordt een voorbeeld gegeven van een uitgewerkt subdoel.

1. Ouder hanteert structuur rondom schoolwerk/leerzame spellen of activiteiten:

1.1 Er is sprake van een vaste werkplek

Kennen	Kunnen	Eigen maken
Ouder weet waarom een vaste werkplek belangrijk is voor het kind.	Ouder bepaalt met begeleider (en kind) wat hier een geschikte plek voor is.	Ouder blijft deze plek als vaste oefenplek hanteren voor het doen van schoolwerk/leerzame spellen of activiteiten.

1.2 Er is sprake van vaste tijden voor het doen van schoolwerk/leerzame spellen of activiteiten

Kennen	Kunnen	Eigen maken
Ouder weet waarom het hanteren van vaste tijden belangrijk is.	Ouder bepaalt met begeleider (en kind) wat een geschikt moment op de dag hiervoor is. Eventueel in te zetten materiaal: Structuurschema	De ouder blijft, afhankelijk van de leeftijd van het kind, samen met het kind oefenen of blijft ervoor zorgen dat het kind zelfstandig oefent op de vaste tijden. <i>Eventueel:</i> de ouder hanteert hiervoor ook een structuurschema

1.3 Er is sprake van een rustige leeromgeving

Kennen	Kunnen	Eigen maken
- Ouder weet waarom een rustige leeromgeving belangrijk is - Ouder weet welke factoren bijdragen aan een rustige leeromgeving	Ouder bepaalt samen met begeleider hoe een rustige leeromgeving in huis gecreëerd kan worden (zo min mogelijk prikkels). Bijv. samen opruimen, televisie en muziek uit.	Ouder blijft zelfstandig zorgen voor een rustige, prikkelarme leeromgeving voor het kind.

Figuur 2 Voorbeeld hoofddoel, uitgewerkt in subdoelen (Groeneweg & Huyts, 2015).

Werkblad 4

Casus familie Yilmaz

Huisbezoek casus Yilmaz woensdag 21 januari 2015 13.00uur

Het huisbezoek van vandaag bij de familie Yilmaz zal in het teken staan van de financiële situatie van het gezin. Tijdens het vorige huisbezoek heeft mevrouw Yilmaz aangegeven dat ze graag hulp wil bij het maken van een inkomsten en uitgaven overzicht. Daar gaan we vandaag dan ook samen met haar mee aan de slag.

Als we bij het huis van de familie Yilmaz aankomen, zien we dat alle gordijnen gesloten zijn. We bellen aan en mevrouw Yilmaz laat ons binnen komen. Als we de woonkamer in lopen, komt Efe van 7 jaar naar ons toe gerend en enthousiast vraagt hij ons wat we van zijn nieuwe Cars-pyjama vinden die hij aan heeft. Hij glundert als we hem vertellen dat hij er stoer uit ziet.

Als we plaatsnemen op de bank, vraagt mevrouw Yilmaz ons of we iets willen drinken. Ze verontschuldigd zich voor het feit dat zij en haar zoon nog moeten lunchen terwijl wij er zijn. Zij eet snel haar boterham op en geeft Efe een bord met een boterham waarop geen beleg zit. Vervolgens gaat ons gesprek van start en we bespreken met mevrouw Yilmaz hoe we de inkomsten en uitgaven van het gezin overzichtelijk kunnen weergeven.

Tijdens het gesprek komt Efe meerdere keren op schoot zitten bij zijn moeder. Mevrouw Yilmaz zegt lachend dat hij het zo fijn vindt om met haar te knuffelen. Als Efe op haar schoot zit, kruipt hij dicht tegen haar aan en stopt hij zijn handje onder de trui van zijn moeder. Als wij vragen of Efe misschien even ergens anders kan gaan zitten, omdat we iets aan het bespreken zijn dat alleen voor grote mensen is, begint hij te huilen. Hij wil helemaal nergens anders gaan zitten. Moeder brengt hem toch weg en zet hem in de keuken aan de tafel. Efe komt meerdere keren terug de woonkamer in en als zijn moeder hem dan weer in de keuken heeft gezet en zij zelf terug loopt naar de woonkamer, klampt Efe zich vast aan het been van zijn moeder.

Rollenspel

Aan de hand van de casus van familie Yilmaz spelen jullie een rollenspel met behulp van jullie voorbereiding op het huisbezoek. Jullie bieden begeleiding op maatschappelijk vlak, in fase A. Echter is jullie een aantal punten opgevallen tijdens het vorige huisbezoek met betrekking tot de opvoeding van Efe. Op een laagdrempelige wijze maken jullie je observaties bespreekbaar met moeder. Mogelijk kunnen jullie samen met moeder een aantal punten omtrent de opvoeding meenemen in het plan van aanpak.

Na

Elke student geeft feedback op het rollenspel aan de hand van een tip en een top. Tevens bespreken de studenten van het rollenspel hun ervaringen bijvoorbeeld: wat ging er goed, wat vond je moeilijk en wat zou je graag nog willen leren.

Werkblad 5

Spelregels kwartet	Spelregels Het doel van kwartet is om zoveel mogelijk kwartetten (vier bij elkaar horende kaarten) te verzamelen. De kwartet kaarten worden geschud en verdeeld onder de spelers. Als er meer dan 7 kaarten per speler zijn, worden de restkaarten in “de pot” gelegd (in een stapel op tafel). Een speler begint door aan een willekeurige andere speler een andere kaart te vragen van hetzelfde kwartet waarvan de vragende speler al een of meerder kaarten in bezit heeft. Deze vraag wordt als volgt geformuleerd: "Mag ik van jou van {de kwartetnaam} {de naam van de kaart}". Als de medespeler de gevraagde kaart in zijn hand heeft, moet hij deze aan de vragende speler geven. De vragende speler is nu nogmaals aan de beurt. Hij mag nu ook aan een andere speler een kaart vragen. Als de medespeler de gevraagde kaart niet in zijn hand heeft, is de beurt van de vragende speler voorbij. De beurt gaat nu naar de speler waar de kaart aan gevraagd was. Zodra een speler vier kaarten uit één serie (= kwartet) heeft verzameld, legt hij deze open voor zich neer. Als een speler geen kaarten meer op hand heeft, ligt hij uit het spel. Het spel eindigt als geen enkele speler nog kaarten op hand heeft. De speler met de meeste kwartetten is de winnaar van het spel (Spelregels voor kwartetten, n.d.).
Na	Nadat er een kwartet is gevormd, worden de kaarten besproken en eventueel aangevuld door kennis en ervaringen van studenten en trainers. De trainers verwijzen voor meer informatie door naar het Samen Leren handboek. Echter is de informatie over Marokkaanse en Turkse cultuur niet opgenomen in het Samen Leren handboek.
Spel	De theorie in het kwartetspel is afkomstig vanuit het handboek Samen Leren (2015) geschreven door Marleen Groeneweg en Pauline Huyts. Informatie over de Turkse en Marokkaanse cultuur is afkomstig vanuit het boek ‘Van alles wat meenemen’ (2010), geschreven door A. van Keulen, A. van Beurden en T. Pels. <i>Het kwartetspel is te vinden op de volgende pagina's.</i>

Gesprekstechnieken	Gesprekstechnieken	Gesprekstechnieken	Gesprekstechnieken
Het is belangrijk om bewust met stemgebruik om te gaan. Er wordt meer rust in ruimte en gesprek gebracht wanneer er gebruik wordt gemaakt van een rustig stemgebruik. Het gebruik van hard stemgebruik werkt vaak negatief waardoor cliënten zich opgejaagd kunnen voelen, vooral bij lage taligheid.	Voer gesprekken met een ontspannen, maar geïnteresseerde houding en gezichtsuitdrukking. Probeer rust uit te stralen en een actief luisterende houding aan te nemen. Hierbij pas je je in mimiek aan op wat de ouder zegt, zonder te overdrijven.	Bij oplossingsgericht werken van de Shazer en Berg wordt er een positieve benadering gehanteerd. Zoals positieve herformuleringen, top down en bottom up complimenten. Daarnaast wordt er gezocht naar oplossingen en wordt de cliënt als expert gezien waardoor er een gelijkwaardige situatie ontstaat. Het stellen van schoolvragen is één van de meest bruikbare instrumenten in een oplossingsgerichte manier van werken.	Motiverende gespreksvoering van Miller en Rollnick wordt ingezet om motivatie tot gedragsverandering uit te lokken. Belangrijke principes zijn: empathie uitdrukken, ontwikkelen van discrepantie, vermijden van discussie, omgaan met weerstand en self-efficacy ondersteunen. Belangrijk is om aan te sluiten bij het proces van de cliënt (cirkel van gedragsverandering).
1. Stemgebruik	1. Stemgebruik	1. Stemgebruik	1. Stemgebruik
2. Houding en mimiek	2. Houding en mimiek	2. Houding en mimiek	2. Houding en mimiek
3. Oplossingsgerichte benadering	3. Oplossingsgerichte benadering	3. Oplossingsgerichte benadering	3. Oplossingsgerichte benadering
4. Motiverende gespreksvoering	4. Motiverende gespreksvoering	4. Motiverende gespreksvoering	4. Motiverende gespreksvoering

Belemmeringen	Belemmeringen	Belemmeringen	Belemmeringen
Het is belangrijk om aandachtig te luisteren, te complimenteren en stiltes te gebruiken. Praat niet harder of sneller maar juist rustiger en langzamer. Vermijd lastige begrippen niet maar probeer ze uit te leggen, eventueel met gebruik van mimiek en gebaren. Geef aandacht aan het driestapsleermodel zodat de ouder zich niet overvraagd voelt. De informatiemap kan ondersteunen middels visuele werkbladen.	Het is belangrijk om de oorzaak van het verhoogde stressniveau te achterhalen. Vul de oorzaak van bepaald gedrag niet zelf in maar maak bespreekbaar wat je ziet, doe dit in positieve sfeer en druk empathie uit. Wanneer ouders zelf aangeven zorgen te hebben, luister aandachtig en vraag door. Soms houden cliënten hun zorgen voor zichzelf, waardoor ze eenzaamheid ervaren. Kijk samen met de cliënt om iemand in de directe omgeving kan ondersteunen.	Het is belangrijk om te controleren of vragen en informatie goed zijn begrepen. Luisteren naar antwoorden en doorvragen geven een indicatie. Indien je opmerkt dat cliënten gefrustreerd raken omdat zij bepaalde zaken niet begrijpen, bespreek welke andere hulp passend zou zijn. De cliënt moet zichzelf laten onderzoeken voor een indicatie, maak dit zorgvuldig bespreekbaar omdat niet alle cliënten hier direct voor open staan.	Het is belangrijk om de oorzaken van het gedrag te herkennen. Mogelijk is er sprake van laag taal- of begripsniveau of een hoog stressniveau. Stel open vragen en toon interesse in het welbevinden van de cliënt. Tevens sluit de coach aan op de fase van gedragsverandering van de cliënt. Wanneer de cliënt niet begrijpt waarom iets belangrijk is, heeft de volgende stap geen zin. De cliënt moet meegenomen worden in de redenen van begeleiding → driestapsleermodel.
1. Lage taligheid	1. Lage taligheid	1. Lage taligheid	1. Lage taligheid
2. Hoog stressniveau	2. Hoog stressniveau	2. Hoog stressniveau	2. Hoog stressniveau
3. Laag begripsniveau	3. Laag begripsniveau	3. Laag begripsniveau	3. Laag begripsniveau
4. Verminderde motivatie	4. Verminderde motivatie	4. Verminderde motivatie	4. Verminderde motivatie

Leermodel	Leermodel	Leermodel	Leermodel
<i>Juiste benadering en de wijze waarop vaardigheden worden aangeleerd tijdens een huisbezoek zijn erg belangrijk. Hoe iets gebracht wordt is voorwaardelijk voor wat je bereikt. Juiste benadering gecombineerd met didactische technieken vergroten de leercurve en leeropbrengsten.</i>	<i>Lev Vygotsky introduceerde 'de zone van naaste ontwikkeling'. Dit is de afstand tussen wat het kind zelfstandig kan en wat een kind kan met ondersteuning van een volwassene of een leeftijdsgenoot. Kinderen leren het meest van activiteiten niet nét iets moeilijker zijn dan wat ze zelf al kunnen. Met de ander kan het kind de activiteit volbrengen.</i>	<i>Sociaal leren is afkomstig uit de sociaal-cognitieve leertheorie van Bandura, ook wel modeling of observational learning genoemd. Dit betekent dat mensen leren van anderen door het gedrag waar te nemen en later zelfstandig te vertonen. Of later daadwerkelijk hetzelfde gedrag wordt vertoond hangt af van motivatie en aandacht.</i>	<i>Het aanleren van vaardigheden vindt plaats op het huidige niveau van kennis en kunde. Het leren verloopt vervolgens in fases: kennen, kunnen en eigen maken. In de fase 'kennen' wordt uitleg gegeven over de vaardigheid en waarom deze belangrijk is, dit vergroot de kans tot gedragsverandering. In de fase 'kunnen' fungeert de coach als model waarbij er wordt geoefend. Tot slot in de fase 'eigen maken' past de cliënt de vaardigheid zelfstandig toe.</i>
1. Benadering	1. Benadering	1. Benadering	1. Benadering
2. Zone van naaste ontwikkeling	2. Zone van naaste ontwikkeling	2. Zone van naaste ontwikkeling	2. Zone van naaste ontwikkeling
3. Sociaal leren	3. Sociaal leren	3. Sociaal leren	3. Sociaal leren
4. Driestapsleermodel	4. Driestapsleermodel	4. Driestapsleermodel	4. Driestapsleermodel

Practice what you preach	Practice what you preach	Practice what you preach	Practice what you preach
<i>Veelvuldig en zorgvuldig complimenteren om een positieve sfeer te creëren, het zelfvertrouwen te vergroten, gewenst gedrag te bevorderen en motivatie voor gedragsverandering te ontlokken en te behouden. Je kunt complimenten geven over het huis/inrichting, eigenschappen en het gedrag. Tevens kunnen veranderingen benoemd worden om ze concreet te maken, gevolgd door een compliment om het gedrag te bekrachtigen.</i>	<i>Je kunt alles benoemen en bevragen wanneer je open vragen stelt, complimenteert en empathie toont. Niet alle vragen hoeven direct gesteld worden, soms kunnen vragen bewaard worden voor een volgend huisbezoek. Daarnaast hoeven vragen niet direct beantwoord te worden, soms is het goed om de cliënt aan het denken te zetten.</i>	<i>Deze twee technieken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Door actief te luisteren kom je erachter wat hen bezig houdt en voelen cliënten zich gehoord. Het komt voor dat cliënten in hun antwoord een opmerking maken over een ander onderwerp. Het is goed om hier op door te vragen.</i>	<i>Het gebruik van stiltes geeft voor beide partijen de tijd om na te denken over wat er is gezegd of gevraagd. Het gebruik van stiltes is belangrijk bij ouders met een lage taligheid. Het tegenovergestelde van stiltes is het gebruik van humor. Het gesprek blijft luchtig door af en toe grapjes te maken, tevens vermindert het eventuele spanning bij cliënten. Lachen draagt tenslotte bij aan een goede verstandhouding.</i>
1. Complimenteren	1. Complimenteren	1. Complimenteren	1. Complimenteren
2. Open vragen stellen	2. Open vragen stellen	2. Open vragen stellen	2. Open vragen stellen
3. Luisteren en doorvragen	3. Luisteren en doorvragen	3. Luisteren en doorvragen	3. Luisteren en doorvragen
4. Stiltes en humor	4. Stiltes en humor	4. Stiltes en humor	4. Stiltes en humor

Marokkaanse cultuur	Marokkaanse cultuur	Marokkaanse cultuur	Marokkaanse cultuur
<i>Moeder is vaak de spil van het gezin, doet het huishouden, verzorgt de kinderen en voedt hen op. Problemen en onfatsoenlijk gedrag worden met vader besproken, hij heeft een sturende en controlerende rol. Vader is kostwinner en zijn opvoedende taak beperkt zich tot opletten en waarschuwen. Tevens richten vaders zich meer op de zoons en moeder meer op de dochters. Tegenwoordig verwachten moeders meer ondersteuning van vader in de opvoeding.</i>	<i>Ouders vinden maatschappelijk presteren erg belangrijk. Hieronder vallen: presteren op school, een goede opleiding volgen en afmaken, met de toekomst bezig zijn en slagen in de maatschappij. Tevens vinden ouders respect en gehoorzamen belangrijk, bescheidenheid en gevoel van schaamte voor meisjes, religieuze opvoeding en autonomie (losmaken van je ouders en je eigen weg gaan).</i>	<i>Marokkaanse ouders gebruiken vaker directe controle vormen zoals verbieden en het opleggen van sancties, dan autochtone gezinnen. Belonen wordt vaker toegepast in materiële zin bij de oudere generatie. Moeders die gericht zijn op autonomie, belonen hun kind middels complimenten of een aai over de bol. Problemen worden opgelost middels preken over goed en kwaad. Ouders geven straffen, beperken het kind in hun vrijheid of sturen het kind even weg.</i>	<i>Bijna alle moeder vinden het belangrijk om het kind te stimuleren en voor te bereiden op school. De manier waarop ze dit aanpakken hangt af van generatie en opleidingsniveau. Moeders die hun kinderen stimuleren zijn vooral gericht op het ondersteunen van cognitieve en verbale prestaties. De oudere generatie vindt dat zij geen taak hebben in onderwijsondersteuning van het kind, zoals hulp bij huiswerk. Soms wordt deze taak overgedragen aan broers of zussen.</i>
1. Opvoedingspatronen	1. Opvoedingspatronen	1. Opvoedingspatronen	1. Opvoedingspatronen
2. Opvoedingsdoelen	2. Opvoedingsdoelen	2. Opvoedingsdoelen	2. Opvoedingsdoelen
3. Straffen en belonen	3. Straffen en belonen	3. Straffen en belonen	3. Straffen en belonen
4. Discriminatie	4. Discriminatie	4. Discriminatie	4. Onderwijs

Turkse cultuur	Turkse cultuur	Turkse cultuur	Turkse cultuur
<i>In de traditionele opvoeding voedt moeder de kinderen op. Tegenwoordig vinden moeders dat vaders hetzelfde zouden moeten doen. Zowel vaders als moeders vinden dat zij zelf de grootste rol vervullen. Huishouding en verzorging worden echter grotendeels door moeder vervuld. Traditionele taken van vaders zoals boodschappen doen en financiën worden tegenwoordig steeds meer door beide gedaan.</i>	<i>Ouders vinden het belangrijk dat het kind een goede opleiding volgt en een goede baan krijgt. Maar ook dat het kind respect toont voor ouderen, goede manieren heeft en gehoorzaamt. Tevens wordt sociale omgang belangrijk gevonden, eerlijk en betrouwbaar zijn. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid worden meer door hoger opgeleide ouders genoemd en wordt vaker voor hun dochter genoemd als belangrijk doel dan voor hun zoon.</i>	<i>Wanneer kinderen huilen wordt er direct gereageerd. Jonge kinderen worden door beide ouders veel vastgehouden en geknuffeld. Kinderen worden voornamelijk beloond middels complimentjes of iets extra's. Over het algemeen komt straffen niet veel voor. De meeste voorkomende straf is het kind naar een andere kamer sturen, geen televisie kijken of vroeg naar bed.</i>	<i>Ouders vinden dat de school een belangrijke pedagogische taak heeft en niet alleen bedoeld is om te leren. De verantwoordelijkheid wordt op pedagogisch vlak worden overgedragen wanneer het kind naar school gaat. Ouders zijn van mening dat school het kind discipline en sociale vaardigheden bijbrengen.</i>
1. Opvoedingspatronen	1. Opvoedingspatronen	1. Opvoedingspatronen	1. Opvoedingspatronen
2. Opvoedingsdoelen	2. Opvoedingsdoelen	2. Opvoedingsdoelen	2. Opvoedingsdoelen
3. Straffen en belonen	3. Straffen en belonen	3. Straffen en belonen	3. Straffen en belonen
4. Onderwijs	4. Onderwijs	4. Onderwijs	4. Onderwijs

Werkblad 6

Inleiding

Het thema wordt bepaald aan de hand van actualiteit en behoeften van ouders. Deze voorlichtingen en themabijeenkomsten zijn een mogelijkheid om op een laagdrempelige manier een gesprek over de opvoeding aan te knopen. Hoe pakt de ene moeder dat thuis aan met straffen en belonen, hoe pakt de ander dat aan. Ouders kunnen van elkaar leren door ervaringen te delen, tips te geven en te ontvangen. Mochten ouders interesse hebben voor begeleiding vanuit Bureau Frontlijn, is het mogelijk om gelijk aan te melden. Ook tijdens rapportavonden of ouderavonden kan het nuttig zijn Samen Leren onder de aandacht te brengen (Groeneweg & Huyts, 2015).

Situatieschets / Rollenspel

Je bent op de themabijeenkomst budgetteren en hebt een aantal onderwerpen besproken, zoals inkomsten en uitgaven overzicht, boodschappen doen, gezonde voeding etc. De themabijeenkomst is een groepsgesprek geworden en de moeders delen hun ervaringen met elkaar. Op een gegeven moment gaat het gesprek over op de opvoeding nadat een moeder vertelde dat zij haar kinderen meeneemt tijdens het boodschappen. De kinderen pakken van alles uit de schappen en gooien het in de winkelwagen zoals chips, snoep en koekjes. Moeder vindt het eigenlijk niet goed maar als ze het hen weigert worden de kinderen boos en opstandig. Een andere moeder haakt er direct op in door te zeggen dat het haar nooit overkomt, ze spreekt thuis af dat haar kinderen allebei één ding uit mogen kiezen. Lukt dat niet, dan krijgen beide kinderen niks. Volgens haar werkt dit prima en gaat het boodschappen erg goed. Soms maken ze van te voren samen een boodschappenlijstje en pakken de kinderen de boodschappen die nodig zijn. Na de themabijeenkomst komt een moeder naar je toe en vraagt of ze hulp kan krijgen bij het opstellen van regels en het naleven van regels.

Maak tweetallen en speel een rollenspel, één van de trainers speelt moeder. Leg aan moeder uit wat Samen Leren precies inhoudt en hoe de begeleiding eruit zou kunnen zien.

Na

Elke student geeft feedback op het rollenspel aan de hand van een tip en een top. Tevens bespreken de studenten van het rollenspel hun ervaringen bijvoorbeeld: wat ging er goed, wat vond je moeilijk en wat zou je graag nog willen leren.

Theorie

Om deel te kunnen nemen aan Samen Leren hoeft er geen sprake te zijn van lage schoolprestaties of opvallend gedrag. Wanneer ouders meer handvatten zouden willen krijgen is begeleiding mogelijk zodat ouders vaardiger worden in het stimuleren en begeleiden van hun kinderen. Daarbij wordt tevens het zelfvertrouwen vergroot en waardoor kinderen naar verwachting (nog) beter presteren op school (Groeneweg & Huyts, 2015).

Samen Leren is geen huiswerkbegeleiding. Over dit punt ontstaat wel eens verwarring en is daarom belangrijk om specifiek te benoemen. De coaches van Bureau Frontlijn leren ouders specifieke vaardigheden aan zodat ouders hun kinderen zelfstandig kunnen stimuleren.

Ouders verwerven kennis over het betreffende leerdoel en leren samen met de coach deze toe passen in de praktijk. Vervolgens hebben ouders zich de vaardigheden eigen gemaakt om hun kinderen te begeleiden en te stimuleren. Het gaat hierbij om positieve aandacht geven, grenzen stellen, structuur bieden, sociaal-emotionele ontwikkeling stimuleren en onderwijsondersteunend gedrag vertonen in de thuissituatie. Doordat ouders deze vaardigheden aanleren, zullen de leervaardigheden en prestaties en het gedrag van het kind verbeteren thuis en op school. Op deze manier worden via de ouders de ontwikkelkansen van de kinderen vergroot. Kinderen zullen naar verwachting betere resultaten op school behalen en hogere Cito-scores. Ook wordt de kans kleiner dat zij voortijdig school zullen verlaten en neemt de kans toe dat zij de arbeidsmarkt met een startkwalificatie betreden (Groeneweg & Huyts, 2015).

Middels begeleiding kunnen handvatten geboden worden om bijvoorbeeld het opstellen van regels leuker te maken, zoals het opschrijven van de regels op een groot vel waarna het vel versierd kan worden. Straffen en belonen met behulp van beloningssystemen en complimenten geven waardoor het zelfvertrouwen van het kind wordt vergroot.

Tot slot kunnen ouders bijvoorbeeld tips en handvatten krijgen om de schoolse ontwikkeling van het kind spelenderwijs aan te pakken. Zoals taal en rekenspelletjes, sites en televisieprogramma's etc. Ouders hoeven geen materialen aan te schaffen, er kunnen materialen gebruikt worden die thuis aanwezig zijn en direct in de thuissituatie ingezet kunnen worden.

Werkblad 7

Evaluatie activiteit

Uitleg

- Elke student en trainer krijgen een A4'tje, hierop wordt geschreven wat ze geleerd hebben. Daarna maken ze van het A4'tje een prop. Wanneer de trainer het zegt mag iedereen haar prop door de ruimte gooien.
- Vervolgens pakt elke student en trainer een prop van de grond en vouwt deze open en schrijft erop of ze de doelen van vandaag behaald hebben. Er worden weer proppen gemaakt en opnieuw door de ruimte gegooid.
- Elke student en trainer pakken een prop op, vouwt deze open en schrijft een tip op de inhoud van de training. Er worden weer proppen gemaakt en door de ruimte gegooid.
- Elke student en trainer pakken een prop op, om de beurt wordt voorgelezen wat er in de prop

Werkvorm

Evalueren met sneeuwballen

Middels deze werkvorm krijgen de studenten de mogelijkheid om nog even bewust na te denken wat ze hebben gedaan, wat ze geleerd hebben en hoe ze dit kunnen toepassen. De proppen zijn anoniem waardoor mogelijk goede tips worden opgeschreven (Jansen, 2012).